

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

CUMHURİYET MECLİSİ
TUTANAK DERGİSİ

16'ncı Birleşim

12 Aralık 1994, Pazartesi

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I. GELEN EVRAK	1515
II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	
A. BİLGİYE SUNULANLAR	
1. Yurt dışına giden Başbakan Sayın Hakkı Atun'a, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Özker Özgür'ün vekalet etmesinin uygun bulunmuş olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi.	1517
III. ÖZEL GÜNDEM	
1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısının Görüşülmesi.	
1. Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesinin 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı (Y.T.No:180/2/94)'na ilişkin Raporu.	1518-1549
2. Ekonomi ve Maliye Bakanı Sayın Onur Borman'ın sunuş konuşması.	1550-1577
3. Rapor ve Tasarının bütünü üzerinde görüşmeler.	1578-1746

I. GELEN EVRAK

TEZKERELER:

1. Yurt dışına giden Başbakan Sayın Hakkı Atun'a Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Özker Özgür'ün vekâlet etmesinin uygun bulunmuş olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi.
(Başkanlığa Geliş Tarihi: 12.12.1994)

BİRİNCİ OTURUM

Açılış Saati: 10.05

BAŞKAN: Başkan Vekili Olgun PAŞALAR

KÂTİP : Mustafa ARABACIOĞLU

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin, III'üncü Dönem, 2'nci Yasama Yılı'nın, 16'ncı Birleşimini açıyorum. Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

Sayın milletvekilleri; şimdi gündem gereği görüşmelere geçiyoruz. Önce Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları yapılacaktır.

II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

Okutulup bilgiye sunulacak bir tek husus vardır. Yurt dışına giden Başbakan Sayın Hakkı Atun'a, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Özker Özgür'ün vekâlet etmesinin uygun bulunmuş olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi.

Okur musunuz lütfen?

- 1517 -

KÂTİP -

Sayı: 191/94

8 Aralık 1994

KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı,
Lefkoşa.

İLGİ: 7.12.1994 gün ve BB/141/76/5 sayılı Başbakanlık
yazısı hk.

9 Aralık 1994 tarihinde yurt dışına gidecek olan Başbakan
Sayın Hakkı Atun'a, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın
Özker Özgür'ün vekâlet etmesi hakkındaki ilgi Başbakanlık yazısı
onaylanmıştır.

Bilgi ve gereğini saygı ile rica ederim.

Ayhan Halit ACARKAN
Cumhurbaşkanı Vekili

BAŞKAN - Gereği yapılmıştır.

III. ÖZEL GÜNDEM

Sayın milletvekilleri; şimdi, Genel Kurulca onaylanan
görüşme programı uyarınca, 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı
ile Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plan Komitesinin Tasarıya ilişkin
Raporunun görüşülmesine geçiyoruz. Görüşmelere, Tasarıya ilişkin
Komite Raporunun okunması ile başlanacaktır.

Sayın Komite Başkanı, Raporunuzu sunar mısınız
lütfen?

EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN KOMİTESİ BAŞKANI AYTAÇ
BEŞEŞLER - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ekonomi,
Maliye, Bütçe ve Plan Komitesinin, 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa
Tasarısının Raporunu sunuyorum.

Raporun sunulmasına geçmeden önce, Komite üyelerinin özel
isteği olarak şunu ifade etmek isterim ki, elinizde bulunan
raporun son sayfası, yani üyelerimizin özellikle oy doğrultula-
rını kesin olarak belirtmek maksadı ile değiştirilmiştir. Son
sayfa, benim size ifade edeceğim şekildedir.

- 1519 -
CUMHURİYET MECLİSİ EKONOMİ, MALİYE, BÜTÇE VE PLAN KOMİTESİNİN
1995 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISI (Y.T.No:180/2/94)'NA
İLİŞKİN RAPORUDUR.

Komitemiz, 14 Kasım 1994 ve 28 Kasım 1994 tarihleri arasında yapmış olduğu Yedi Birleşimde toplam 44 saat çalışarak 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısını ivedilikle görüşmüş ve çalışmalarını tamamlamıştır.

Tasarıyı ek'te sunulan sunuş gerekçesi ile Ekonomi ve Maliye Bakanının vermiş olduğu bilgiler ışığında, ayrıca Bakanlık ve Bakanlıklara bağlı ve bağımsız daire temsilcilerinin bütçeleri ile ilgili görüş ve icraatları hakkındaki bilgileri de alarak değerlendiren Komitemiz, Tasarıyı yapmış olduğu esasa ve şekle ilişkin düzenlemelerle birlikte toplam 146 Milyar, 805 Milyon Türk Liralık artışla, 14 Trilyon, 338 Milyar, 326 Milyon Türk Lirasına bağlamıştır.

Komitemizin, Tasarıda esasa ve şekle ilişkin olarak yapmış olduğu değişiklik ve düzenlemeler şunlardır:

I. YASA METNİNDE:

Komitemiz, Tasarının 1'inci maddesini aynen ve oyçokluğuyla kabul etmiştir.

Tasarının 2'nci maddesini, maddeye bağlı "C", "D" ve "E" (Kadro, Gider ve Araç) Cetvelleri ile birlikte değerlendiren Komitemiz, maddeye ekli Cetvellerde esasa ve şekle ilişkin olarak Raporumuzun "Giderler" Bölümünde belirtilen değişiklik ve düzenlemeleri yaparak, Devlet hizmet ve faaliyetlerinin yürütülmesi için öngörülen ödeneği ortaya çıkan artış yönünde 14 Trilyon, 338 Milyar, 326 Milyon ₺ olarak düzenlenmiş ve 2'nci maddeyi ekli cetvelleri ile birlikte oyçokluğuyla kabul etmiştir.

Bütçenin finansmanına ilişkin 3'üncü maddeyi, maddeye bağlı "B" (Gelirler) Cetveli ile birlikte değerlendiren Komitemiz, maddeye bağlı cetvelde esasa ilişkin olarak, Raporumuzun "Gelirler" bölümünde belirtilen düzenlemeleri yapmış ve maddede borçlanmalar olarak öngörülen 3 Trilyon, 111 Milyar, 521 Milyon ₺'lık miktarı 2'nci maddede yapılan artış yönünde 3 Trilyon, 258 Milyar, 326 Milyon ₺ olarak düzenlemiş ve maddeyi oyçokluğuyla kabul etmiştir.

Komitemiz, Tasarının diğer maddelerini ekli cetvelleri ile birlikte oyçokluğuyla kabul etmiştir.

II. GİDERLERDE:

(1) Program 01, Cumhurbaşkanlığı Bütçesi:

Cumhurbaşkanlığı Bütçesi, 98 Milyar, 515 Milyon ₺ olarak aynen ve oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(2) Program 02, Cumhuriyet Meclisi Bütçesi:

Cumhuriyet Meclisi Bütçesi, 51 Milyar, 562 Milyon ₺ olarak aynen ve oybirliğiyle kabul edilmiştir.

(3) Program 03, Başbakanlık Bütçesi:

Başbakanlık Bütçesi, 163 Milyar, 493 Milyon ₺ olarak aynen ve oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(4) Program 04, Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı Bütçesi:

Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı Bütçesi, 83 Milyar, 755 Milyon, 200 Bin ₺ olarak aynen ve oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(5) Program 05, Dışişleri ve Savunma Bakanlığı Bütçesi:

Dışişleri ve Savunma Bakanlığı Bütçesi, 140 Milyar, 935 Milyon, 350 Bin ₺ olarak aynen ve oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(6) Program 06, Ekonomi ve Maliye Bakanlığı Bütçesi:

(A) Alt Program 01, Ödenek Türü 2, Madde/Proje 71/4

"Tıp Bakanlık İnşaatı ile Devlete Ait Gayrimenkullerin Büyük Onarımları Projesi" kaleminde öngörülen ödenek, tayinler sebebi ile gereksinim duyulan lojman ihtiyacının karşılanması amacıyla, 50 Milyar ₺ artırılarak oyçokluğuyla 89 Milyar 575 Milyon ₺'na çıkarılmış ve açıklama kısmı aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

" Bu ödeneğin 50 Milyarlık kısmı Askeri Lojman inşaatı için öngörülmüştür".

(B) Alt Program 21, Ödenek Türü 1, Madde 41 "Döşeme-Demirbaş"

kaleminde öngörülen ödenek, Güzelyurt Mahkeme binasının mefruşatının karşılanması amacıyla, 1 Milyar ₺ artırılarak, oybirliğiyle 6 Milyar ₺'na çıkarılmıştır.

(C) Alt Program 21, Ödenek Türü 1, Madde 54 "Beklenmedik Giderler ve Diğer Ödemeler" kaleminde öngörülen ödenek, Avrupa Mahkemesi Dava Giderlerinin Karşıllanması amacıyla 15 Milyar TL artırılarak oybirliğiyle 33 Milyar, 810 Milyon TL'sine çıkarılmış ve açıklama kısmı aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

"Bu ödeneğin 15 Milyarlık kısmı Avrupa Mahkemesi Dava Giderleri için öngörülmüştür".

(Ç) Alt Program 25, Ödenek Türü 2, Madde/Proje 74/4 "Zirai Kredi Faiz Farkı Projesi" kaleminde öngörülen ödenek, faiz oranlarının yükselmesi nedeniyle tarımsal kredilerine uygulanacak faiz oranlarında indirim yapılmasına olanak sağlamak amacıyla, 7 Milyar TL artırılarak 10 Milyar TL'sine çıkarılmış ve açıklama kısmı aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:

" (a) T.C. Kaynaklı	:	3,000,000,000.-TL	
(b) Mahalli	:	<u>7,000,000,000.-TL</u>	
Toplam		<u>10,000,000,000.-TL</u>	"

(D) Alt Program 26, Ödenek Türü 3, Madde 81 "Bayrak Radyo Televizyon Kurumuna Katkı" kaleminde öngörülen ödenek, her ay avans halinde yapılan ödemelerin düzene girmesi amacıyla, 15 Milyar TL artırılarak oybirliğiyle 101 Milyar 485 Milyon TL'na çıkarılmıştır.

(E) Alt Program 32, Ödenek Türü 3, Madde 81 "Din İşleri Dairesine Katkı" kaleminde öngörülen ödenek, dairenin devlet tarafından karşılanan ödeneğinin yeterli düzeye gelmesi amacıyla, 5 Milyar TL artırılarak oybirliğiyle 15 Milyar TL'na çıkarılmıştır.

(F) Ekonomi ve Maliye Bakanlığı Bütçesi, toplam 93 Milyar TL artışla birlikte 6 Trilyon, 47 Milyar, 663 Milyon 360 Bin TL olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(7) Program 07, İçişleri Bakanlığı Bütçesi:

- (A) Alt Program 01, Ödenek Türü 2, Madde/Proje 72/1 "İçme Suları Şebeke Yenileme Projesi" kalemi altında öngörülen ödeneğin 5 milyar İT'lik kısmı, İçme Suları Şebeke Yenilenmesinde kullanılmak amacıyla Tarım, Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanlığı Bütçesine aktarılmıştır.
- (B) İçişleri Bakanlığı Bütçesi toplam 5 milyar İT azalış ile birlikte 485 milyar 136 milyon 840 bin İT olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(8) Program 08, Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı Bütçesi:

Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı Bütçesi, 1 trilyon 441 milyar 260 milyon 700 bin İT olarak aynen ve oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(9) Program 09, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Bütçesi:

- (A) Alt Program 02 "Yönetim Hizmetleri", ödenek türü 2 "Yatırımlar" bölümüne, Yüksek Öğretimde okuyan gençlerimize daha rahat eğitim görmelerine olanak sağlamak açısından ihtiyaç hissedilen yurtların açılması gerekçesiyle, Madde/Proje 75/14 "Ankara, İstanbul ve İzmir'de Kıbrıs Öğrenci Yurtları Açılması Projesi" adı altında yeni açılan kaleme 3 milyar İT ödenek kaydedilmiştir.
- (B) Alt Program 02 "Yönetim Hizmetleri", Ödenek Türü 2, Madde/Proje 71/3 "Okul Onarımları Projesi" kaleminde öngörülen 13 milyarlık ödenek okul onarımları için ayrılan ödenek az olduğu gerekçesiyle 1 milyar İT artırılmıştır.
- (C) Alt Program 02 "Transferler" bölümünde, Ödenek Türü 2, Madde/Proje 81 "Kreş ve Gündüz Çocuk Bakım Evlerine Yardım

kalemi, okul öncesi eğitime katlıda bulunulmasına olanak sağlamak amacıyla, 150 milyon ₺ artırılmıştır.

- (Ç) Alt Program 02, Ödenek Türü 2, "Yatırımlar" altında yer alan Proje 75/11 "Doğu Akdeniz Üniversitesi Geliştirme Projesi" kaleminde öngörülen ödenek, Yabancı Uyruklu Öğrenciler için saptanan 3300 Amerikan Doları harç miktarınının 2600 Amerikan Dolarına indirilmesi nedeniyle Üniversitenin uğradığı gelir kaybının karşılanması ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti uyruklu öğrencilere uygulanan 36 milyon ₺'lik harç nedeniyle Üniversiteye Devlet desteğinin sağlanması amacıyla, 45 milyar ₺ artırılmış ve açıklama sütünü da aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"(75/11) Plânda yer almıştır.

T.C. Yardımı 49.000.000.000.-₺

Mahalli Kaynak 45.000.000.000.-₺

Toplam 94.000.000.000.-₺

ilâve edilen Mahalli Kaynak gereksinim halinde bir katına kadar artırılabilir. "

- (D) Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı Bütçesi, Toplam 49 milyar 150 milyon ₺'lik artışla, 1 trilyon 613 milyar 233 milyon ₺ olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(10) Tarım, Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanlığı Bütçesi:

- (A) Alt Program 10, Ödenek Türü 1, Madde/Proje 72/5 "İçme Suyu İsale Hatları Projesi" kalemine İçişleri Bakanlığında 5 milyar ₺ aktarılmış ve açıklama kısmı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"5 milyar ₺ İçme Suları Şebeke Yenilenmesi İçin Öngörülmüştür"

- (B) Tarım, Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanlığı Bütçesi 5 milyar ₺'lik artışla 964 milyar 459 milyon 800 bin ₺ olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(11) Program 11, Sağlık Bakanlığı Bütçesi:

- (A) Alt Program 01, Ödenek Türü 2, Madde/Proje 75/16 "Kanser ile Savaş Projesi" kalemine, Birleşmiş Milletlerden beklenen yardım gerçekleşmeyeceği nedeniyle 1 Milyar 260 Milyon TL ödenek kaydedilmiştir.
- (B) Alt Program 01, "Yönetim Hizmetleri" Madde 01 "Kadro" bölümüne, bu Tasarı hazırlandıktan sonra yürürlüğe giren Hemşirelik Meslek Yüksek Okulu Kadrolarının eklenmesi gerektiğinden, sözkonusu kadrolar eklenmiştir.
- (C) Sağlık Bakanlığı Bütçesi, 1 Milyar 260 Milyon TL'lik artışla ve yukarıda belirtilen ek kadrolarla birlikte oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(12) Program 12, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bütçesi:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bütçesi, Toplam 23 Milyar 503 Milyon 400 Bin TL olarak aynen ve oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(13) Program 13, Gençlik, Spor ve Çevre Bakanlığı Bütçesi:

- (A) Alt Program 02, Ödenek Türü 2, Madde/Proje 71/11 "Lefke Çim Saha Yapım Projesi" nde öngörülen ödenek, Lefke bölgesinde çim saha olmaması ve Lefke Üniversitesinde yoğunlaşan genç nüfusun spor yapamaması nedeniyle 2 Milyar TL artırılmıştır.
- (B) Gençlik, Spor ve Çevre Bakanlığı Bütçesi, 2 Milyar TL'lik artışla toplam 237 Milyar 121 Milyon 800 Bin TL olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(14) Program 14, Mahkemeler Bütçesi:

- (A) Alt Program 01, Ödenek Türü 1, Madde/Proje 11 "Yurt İçi Yolluklar" kalemi, 100 Milyon TL artırılmıştır.
- (B) Alt Program 01, Ödenek Türü 2, Madde/Proje 39 "Tüketim Malları, Ayrımları" kalemi, 50 Milyon TL artırılmıştır.

- (C) Alt Program 01, Ödenek Türü 2, Madde/Proje 62/2 "Bilgisayar Alım Projesi" kalemine, bu projenin gerçekleştirilmesine olanak sağlamak amacıyla, 600 Milyon ₺ ödenek kaydedilmiştir.
- (Ç) Mahkemeler Bütçesi, toplam 750 Milyon ₺'lik artışla toplam 70 Milyar 470 Milyon 400 Bin ₺ olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(15) Program 15, Hukuk Dairesi Bütçesi:

- (A) Alt Program 01, Madde/Proje 29 "Diğer Hizmet Alımları" kalemindeki ödenek, artan enflasyon karşısında daire hizmetlerinin daha iyi yürütülebilmesini sağlamak amacıyla, 30 Milyon ₺ artırılmıştır.
- (B) Alt Program 01, Madde/Proje 21 "Posta-Telefon-Telgraf" kalemindeki ödenek, 80 Milyon ₺ artırılmıştır.
- (C) Alt Program 01, Madde/Proje 42 "Teknik Techizat Alımları" kalemindeki ödenek, artan enflasyon karşısında gerekli teknik techizatın alınabilmesinin sağlanması için, 70 Milyon ₺ artırılmıştır.
- (Ç) Hukuk Dairesi Bütçesi, toplam 180 Milyon ₺'lik artışla toplam 31 Milyar 611 Milyon ₺ olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(16) Program 16, Sayıştay Bütçesi:

- (A) Alt Program 01, Ödenek Türü 1, Madde/Proje 21 "Posta-Telefon-Telgraf" kaleminde öngörülen ödenek, 60 Milyon ₺ artırılmıştır.
- (B) Alt Program 01, Ödenek Türü 1, Madde/Proje 31 "Kırtasiye-Matbu-Neşriyat" kaleminde öngörülen ödenek, 80 Milyon ₺ artırılmıştır.
- (C) Alt Program 01, Ödenek Türü 1, Madde/Proje 34 "Akaryakıt-Yağ" kalemindeki öngörülen ödenek 50 Milyon ₺ artırılmıştır.

(Ç) Alt Program 01, Ödenek Türü 1, Madde/Proje 39 "Diğer Tüketim Malları ve Malzeme Alımları" kaleminde öngörülen ödenek 80 Milyon ₺ artırılmıştır.

(D) Sayıştay Bütçesi, Toplam 270 Milyon ₺'lik artışla toplam 16 Milyar 442 Milyon ₺ olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(17) Program 17, Kamu Hizmeti Komisyonunun Bütçesi:

(A) Alt Program 01, Ödenek Türü 1, Madde/Proje 31, "Kırtasiye-Matbuâ-Neşriyat-Abonman" kaleminde öngörülen ödenek, 70 Milyon ₺ artırılmıştır.

(B) Alt Program 01, Ödenek Türü 1, Madde/Proje 34 "Akaryakıt-Yağ" kaleminde öngörülen ödenek, 25 Milyon ₺ artırılmıştır.

(C) Alt Program 01, Ödenek Türü 1, Madde/Proje 23, "Geçici Hizmetliler" kaleminde öngörülen ödenek, 100 Milyon ₺ artırılmıştır.

(Ç) Kamu Hizmeti Komisyonunun Bütçesi, 195 Milyon ₺ artırılmak suretiyle, toplam 10 Milyar, 51 Milyon, 200 Bin ₺ olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(18) Program 18, Polis Genel Müdürlüğü Bütçesi:

Polis Genel Müdürlüğü Bütçesi, toplam 634 Milyar, 766 Milyon ₺ olarak aynen oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

(19) Program 19, Savunma Bütçesi:

Savunma Bütçesi, 1 Trilyon olarak aynen oybirliğiyle kabul edilmiştir.

III. GELİRLERDE:

(1) Program 09, Alt Program 01 "Borçlanmalar" kalemi, 146 Milyar, 805 Milyon İL eklenmek suretiyle toplam 3 Trilyon, 208 Milyar, 326 Milyon İL'na çıkarılmıştır.

(2) Bütçenin Finansmanı için öngörülen Gelirler Toplamı, 146 Milyar, 805 Milyon İL artırılarak 14 Trilyon 338 Milyar, 326 Milyon İL olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

SONUÇ:

1 Ocak 1995-31 Aralık 1995 tarihleri arasındaki bir yıllık devre içindeki gelir ve giderleri içeren 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı, 146 Milyar, 805 Milyon İL'lık artışla 14 Trilyon, 338 Milyar, 326 Milyon İL olarak oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

Tasarının Gelirler ve Giderler itibarıyla fonksiyonel ayrımı aşağıda öngörülmekte; Hükümetçe sunulan Tasarıda yer alan gelir ve giderler ile Komitenin kabul ettiği gelir ve giderleri karşılaştırmalı olarak gösteren tablo Rapora ekli olarak sunulmaktadır.

- 1528 -

<u>GELİRLER</u>	<u>ARTIŞ</u>	<u>GENEL TOPLAM</u>
Mahalli Gelirler	- - -	6,500,000,000,000.-TL
TC Yardımları	- - -	3,030,000,000,000.-TL
Borçlanmalar	146,805,000,000.-TL	3,208,326,000,000.-TL
TC İkrazaı	- - -	50,000,000,000.-TL

<u>GİDERLER</u>	<u>ARTIŞ</u>	<u>GENEL TOPLAM</u>
Personel Giderleri	- - -	5,500,000,000,000.-TL
Cari Giderler	16,795,000,000.-TL	626,378,000,000.-TL
Yatırımlar	109,860,000,000.-TL	2,696,410,000,000.-TL
Transferler	<u>20,150,000,000.-TL</u>	<u>4,520,538,000,000.-TL</u>
TOPLAM	146,805,000,000.-TL	13,338,326,000,000.-TL
Savunma	- - -	<u>1,000,000,000,000.-TL</u>
TOPLAM		<u>14,338,326,000,000.-TL</u>

1995 Mali Yılı Bütçesinin Program 01 Cumhurbaşkanlığı Bütçesi oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Toplumcu Kurtuluş Partisi Gazi mağusa Milletvekili Sayın Hüseyin Angolemlı ret oyu vermiştir.

Program 02, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi Bütçesi oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Komite üyelerinden Sayın Salih Coşar'ın Ulusal Birlik Partisinden istifa etmesi ile boşalan üyelğe 18 Kasım 1994 tarihinden itibaren Sayın Erdal Onurhan getirilmiştir.

Program 03; Program 04; Program 05; Program 06; Program 07; Program 08; Program 09; Program 10; Program 11; Program 12 ve Program 13 oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Komite üyelerinden Sayın Hüseyin Angolemlı, Sayın Günay Caymaz, Sayın Erdal Onurhan bu programlara olumsuz oy vermişlerdir. Sayın Vehbi Zeki Senter izinli olduğundan 22 Kasım 1994 tarihinden sonraki toplantılara katılmış ve Program 11, Program 12 ve Program 13 için olumsuz oy kullanmıştır.

Program 14, Mahkemeler Bütçesi; Program 15, Hukuk Dairesi Bütçesi; Program 16, Sayıştay Bütçesi, Program 17; Kamu Hizmeti Komisyonu Bütçesi ve Program 18, Polis Genel Müdürlüğü Bütçesi oyçokluğuyla kabul edilmiştir. Komite üyelerinden Sayın Hüseyin Angolemlı bu programlar Bütçelerine olumsuz oy vermiştir.

Komitemiz, Program 19, Savunma Bütçesini oybirliğiyle kabul etmiştir.

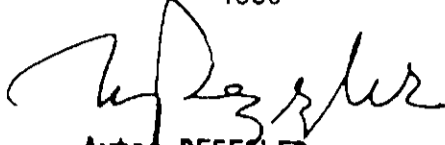
Tasarının ayrı ayrı tüm maddeleri oyçokluğuyla kabul edilmiştir.

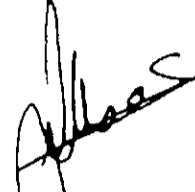
Komitemiz, Tasarının tümünü oyçokluğuyla kabul etmiştir.

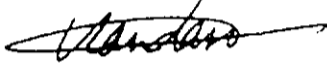
Komite üyelerinden Sayın Hüseyin Angolemlı, Sayın Erdal Onurhan, Sayın Günay Caymaz ve Sayın Vehbi Zeki Serter Tasarının ayrı ayrı maddelerine ve tümüne ret oyu kullanmıştır.

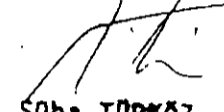
Komitemiz, Tasarının sunulan rapor ışığında değerlendirilerek kabulünü oyçokluğuyla Genel Kurula salık verir.

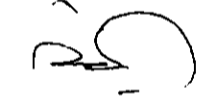
1530 -

Aytac BEŞEŞLER
(Başkan)

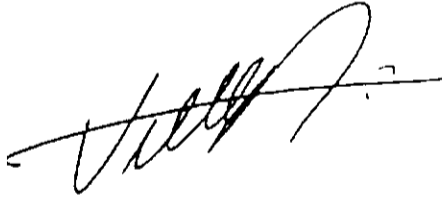

Salih USAR
(Başkan Yardımcısı)

Yasfi CANDAN
(Oye)

Söha TÜRKÖZ
(Oye)

Günay CAYMAZ
(Oye)

Ali Ertan ŞOKRO
(Oye)

Vehbi Z. SERTER
(Oye)

Erdal ONURHAN
(Oye)

5 Aralık 1994

Hüseyin ANGOLEMLİ
(Oye)

EK
GEREKÇE

GİRİŞ

1995 Yılı Programına uygun olarak hazırlanan 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı 14.191.521.000.000.-TL olarak bağlanmıştır.
Şöyle ki :

<u>GİDER</u>	14.191.521.000.000
-Cari Harcamalar.....	6.109.583.000.000
-Yatırım Projeleri	2.581.550.000.000
-Transfer Harcamaları	4.500.388.000.000
-Savunma Harcamaları	1.000.000.000.000

<u>FİNANSMAN</u>	14.191.521.000.000
-Mahalli Gelirler	6.500.000.000.000
-Fon Gelirleri.....	1.500.000.000.000
-T.C.Yardımları	3.080.000.000.000
-Borçlanmalar	3.111.521.000.000

Bütçe Gerekçesinde sırasıyla aşağıdaki konular hakkında özet bilgi arz edilmiştir.

- Kamu Maliyesi;
- 1995 Bütçe Yasa Tasarısı Hakkında İstatistikî Bilgiler;
- 1994 Mali Yılı Bütçe Uygulama Sonuçları.

KAMU MALİYESİ

Kamu Maliyesinde, sağlıklı gelir-gider Bütçe dengesinin sağlanması esas olarak benimsenmektedir. Bu amaca ulaşabilmek için bir yandan cari nitelik taşıyan ödeneklerde azami tasarruf ilkesine riayet edilirken diğer taraftan da yerel gelirlerimizi artırıcı her türlü yasal ve idari önlemler alınacaktır. Bu suretle Kamu Gelirlerinin programda öngörülen oranda arttırılması ve kalkınmadaki önceliklere yönlendirilmesi, gelir dağılımının iyileştirilmesi ve bütçe açıklarının azaltılması maliye politikamızın temelini oluşturmaktadır.

Ayrıca Yatırımların seçiminde Alt Yapı, Ulaşım, Haberleşme, Elektrik Enerjisi, İçme ve Sulama Suyu Projelerinin tamamlanması ile dışarıya yönelik, üretimi artırıcı dış alım ikamesi yaratan, ara malları üreten ve istihdam olanakları sağlayan yatırım alanları ile yerel hammadde işleyen sanayi yatırımlarına öncelik verilmiş olup, üretgen ve döviz kazandırıcı yatırımların teşvik edilmesi öngörülmüştür.

1995 Mali Yılı Bütçe Tasarısında, Kalkınma ve İstikrar ile yakından ilgisi olan Tarım, Eğitim, Sağlık Hizmetlerine yönelik cari giderlerin karşılanmasına öncelik verilmiştir. Ayrıca bu Tasarı Bütçe Gelirlerini öncelikli sektörlerle tahsis etmekte, Devlet Mekanizmasını geliştirecek önlemler ile tüm sektörlerin dengeli bir şekilde gelişmesini imkân kılacak düzenlemeleri bünyesinde taşımaktadır.

1995 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISI

1995 Yılı Programına uyumlu olarak hazırlanan 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı hacim itibarıyla 14.191.521.000.000 Türk Lirası'na bağlanmıştır. Şöyle ki :

GİDERLER

-Personel Giderleri ve Diğer Özlük Hakları için.....	5.500.000.000.000
-Diğer Cari Giderler için	609.583.000.000
-Yatırım Projeleri için	2.581.550.000.000
-Transfer Harcamaları için.....	4.500.388.000.000
-Savunma Giderleri için.....	1.000.000.000.000

FINANSMAN

-Mahalli Kaynaklardan Sağlanacak Öz Gelirler.....	6.500.000.000.000
-Fon Gelirleri.....	1.500.000.000.000
-Türkiye Cumhuriyeti Yardımları.....	3.080.000.000.000
-Borçlanmalar.....	3.111.521.000.000

PERSONEL MAAŞLARI İLE DİĞER ÖZLÜK HAKLARI

1994 Mali Yılı Bütçesinde öngörülen 2.403.485.519.807.-TL'lik ödeneye karşılık 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısında Personel Maaşları ile diğer özlük hakları için 3.096.514.480.193.TL'lik bir artışla bu rakam 5.500.000.000.000.-TL'ye yükselmiş olup, artış nedenleri aşağıda arz edilmiştir.

- 1995 Mali Yılında Kamu Görevlilerine ödenecek Hayat Pahalılığı Tahsisatları;
- Devlet'ten aylık ve yardım alanlara yıl içinde yapılacak maaş, ücret ve yardımlarla ilgili düzenleme gereği mükellefiyet;
- 1995 Mali Yılında Personele ödenmesi gereken Barem İçi Artışlar için ödenek öngörülmesi.

DİĞER CARİ GİDERLER

1994 Mali Yılı Bütçesinde bu maksat için öngörülen 316.721.184.033.-TL'lik ödenek 292.861.815.967.-TL'lik artışla 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısında 609.583.000.000.-TL'ye ulaşmıştır. Görüldüğü gibi diğer cari giderlerde % 92.4'lük artış yapılmıştır.

YATIRIM PROJELERİ

1995 Mali Yılı Bütçe Tasarısında öngörülen Yatırım Projeleri toplamı 2.581.550.000.000-TL olup, projelerin ana proje grupları itibarıyla dökümü aşağıda gösterilmiştir.

- Taşıt Aracı Alımları için.....	30.000.000.000
- Makine ve Techizat Alımları için.....	721.941.000.000
- Makine, Araç Gereç Büyük Onarımları için.....	48.500.000.000
- İnşaat, Yapı, Büyük Onarımları için.....	181.653.000.000
- Su Tesisleri Gölet Yapımı ve Onarımları için.....	90.700.000.000
- Alt Yapı, Ulaşım ve Haberleşme için.....	545.600.000.000
- Tarım ve Ormancılık Projeleri için.....	72.300.000.000
- Sosyal Hizmetler için.....	438.156.000.000
- Turizm Yatırımları için.....	67.500.000.000
- Sanayi Yatırım Projeleri için.....	385.200.000.000

TRANSFERLER

1994 Mali Yılı Bütçesinde öngörülen 1.912.380.449.708.-TL Transfer Ödeneğine karşılık 1995 Mali Yılı Bütçe Tasarısında öngörülen ödenek toplamı 4.500.388.000.000.-TL'dir.

MALİ TRANSFERLER

1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısında öngörülen Mali Transferler Toplamı 355.275.000.000.-TL olup, başlıca Mali Transferler aşağıda gösterilmiştir.

- Spor Federasyonlarına Yardım	8.000.000.000
- Türk Ajansı Kıbrıs'a Yardım.....	12.000.000.000
- Siyasal Partilere Yardım.....	19.500.000.000
- Bayrak Radyo-Televizyon Kurumu'na Katkı.....	86.485.000.000
- Bütçeden Yardım Alan Zümrelere Yıl içinde verilmesi Muhtemel Hayat Pahalılığı Artışı.....	200.000.000.000
- Öğretim Yılı Hazırlık Ödenegi.....	15.625.000.000
- Din İşleri Dairesi'ne Katkı.....	10.000.000.000

SOSYAL TRANSFERLER

1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısında öngörülen Sosyal Transferler Toplamı 3.244.319.000.000.-TL olup, başlıca Sosyal Transferler aşağıda gösterilmiştir.

- Emekli Maaşları.....	1.819.338.800.000
- Şehit ve Hadise Kurbanı Aileleri ile Malûl Gazi Ödenekleri.....	239.675.000.000
- Mücahit Tazmin Yasası uyarınca öngörülen ödenekler.....	100.000.000.000
- Burslar ve Nakdi Yardımlar.....	50.000.000.000
- Sosyal Sigortalar Fonu'na Ödenti.....	550.000.000.000
- Emekli İkramiyeleri.....	160.000.000.000
- Türkiye ve Türkiye Dışında Tedavi Görenlere Yardım.....	70.000.000.000
- Muhtaç Yoksullara Yardım.....	146.035.000.000
- Muhtaç Öğrencilerin Yurt Ücretleri ile Okullara Gidiş-Dönüş Ödenekleri	30.000.000.000

İKTİSADİ TRANSFERLER

1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısında öngörülen İktisadi Transferler toplamı aşağıda dökümü gösterildiği üzere 46.446.000.000.-TL'dir.

- Toprak Ürünleri Kurumu'na Yardım..... 46.446.000.000.-TL

Ayrıca ;

- Sermaye Teşkilî ve Transferler için..... 20.000.000.000.-TL

- Belediyelere Mali Katkı için..... 325.000.000.000.-TL

- Belediyeler Dışındaki Yerel Kuruluşlara Yardım için..... 18.000.000.000.-TL Ödeneklere bu Bütçe Tasarısında yer verilmiştir.

1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı'nın 1994 Mali Yılı Bütçesi ile mukayeseli durumlarını gösteren tablolar müteakip

sayfalarda gösterilmiştir.

1995 BÜTÇE TASARISININ BAKANLIKLAR VE MÜSTAKİL DAİRELER İTİBARIYLA ÖDENEK DURUMU

BAKANLIK/DAİRE	Persönel Giderleri (000 TL)	Cari Giderler (000 TL)	Yatırımlar (000 TL)	Transferler (000 TL)	Toplam (000 TL)
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı.....	20.175.000	72.340.000	1.000.000	5.000.000	98.515.000
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi.....	23.202.000	20.660.000	7.500.000	200.000	51.562.000
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakanlığı.....	133.546.000	23.291.000	6.656.000	-	163.493.000
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı.....	60.931.000	11.016.200	10.808.000	-	82.755.200
Dışişleri ve Savunma Bakanlığı.....	87.123.000	49.496.350	4.250.000	66.000	140.935.350
Ekonomi ve Maliye Bakanlığı.....	283.625.000	13.261.700	294.182.000	245.000	591.313.700
Genel Giderler ve Sübvansiyonlar.....	1.316.119.000	99.100.860	411.700.000	3.536.429.800	5.363.349.660
İçişleri Bakanlığı.....	232.858.000	36.248.840	198.000.000	23.030.000	490.136.840
Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı.....	446.929.000	22.961.700	611.367.000	360.003.000	1.441.260.700
Millî Eğitim ve Kültür Bakanlığı.....	1.335.227.000	21.235.000	108.850.000	98.771.000	1.564.083.000
Tarım, Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanlığı...	277.153.000	11.746.800	669.160.000	1.400.000	959.459.800
Sağlık Bakanlığı.....	516.344.000	157.951.750	82.547.000	467.243.200	1.224.085.950
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.....	20.240.000	1.963.400	1.300.000	-	23.503.400
Gençlik Spor ve Çevre Bakanlığı.....	105.166.000	16.185.800	105.770.000	8.000.000	235.121.800
Mahkemeler.....	67.310.000	2.410.400	-	-	69.720.400
Hukuk Dairesi.....	30.385.000	1.046.000	-	-	31.431.000
Sayıştay Başkanlığı.....	14.947.000	1.225.000	-	-	16.172.000
Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı.....	8.612.000	1.244.200	-	-	9.856.200
Emniyet Genel Müdürlüğü.....	520.108.000	46.198.000	68.460.000	-	634.766.000
TOPLAM :	5.500.000.000	609.583.000	2.581.550.000	4.500.388.000	13.191.521.000
SAYUNMA :					1.000.000.000
GENEL TOPLAM :					14.191.521.000

1995 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISININ 1994 MALİ YILI BÜTÇESİ İLE ÖZET MUKAYESELİ TABLOSU

<u>GİDER</u>	<u>1994</u> <u>Milyon TL</u>	<u>1995</u> <u>Milyon TL</u>	<u>Fark</u> <u>Milyon TL</u>	<u>1994'e Nispetle</u> <u>Artış %'si</u>	<u>Bütçe Hacmine</u> <u>Göre Oranı</u>
I- Sivil Bütçe	5.525.971.1	13.191.521.0	+ 7.665.549.8	+ % 138.7	% 93.0
II- Savunma Bütçesi	237.000.0	1.000.000.0	+ 763.000.0	+ % 322.0	% 7.0
Toplam :	<u>5.762.971.1</u>	<u>14.191.521.0</u>	<u>+ 8.428.549.8</u>	<u>+ % 146.3</u>	<u>% 100.0</u>
<u>FINANSMAN</u>					
I- Mahalli Gelirler	2.491.856.1	6.500.000.0	+ 4.008.143.8	+ % 160.8	% 45.8
II- Fon Gelirleri	653.075.5	1.500.000.0	+ 846.924.5	+ % 129.7	% 10.6
III- Türkiye Cumhuriyeti Yardımları	750.000.0	3.080.000.0	+ 2.330.000.0	+ % 310.7	% 21.7
IV- Borçlanmalar	1.803.159.4	3.061.521.0	+ 1.258.361.6	+ % 69.8	% 21.6
V- T.C. İkrazları	60.000.0	50.000.0	- 10.000.0	- % 16.7	% 0.3
VI- Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	4.880.1	-	- 4.880.1	- % 100.0	
Toplam:	<u>5.762.971.1</u>	<u>14.191.521.0</u>	<u>+ 8.428.549.8</u>	<u>+ % 146.3</u>	<u>% 100.0</u>

1995 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISININ 1994 MALİ YILI BÜTÇESİ PERSONEL-DİĞER CARİ GİDERLER
YATIRIMLAR VE TRANSFERLER İTİBARIYLA MUKAYESELİ ÖZET TABLOSU

GİDERLER	1994	1995	FARK
<u>SİVİL BÜTÇE GİDERLERİ</u>	5.525.971.153.548	13.191.521.000.000	+ 7.665.549.846.452
Personel Giderleri	2.403.485.519.807	5.500.000.000.000	+ 3.096.514.480.193
Diğer Cari Giderler	316.721.184.033	609.583.000.000	+ 292.861.815.967
Yatırımlar	893.384.000.000	2.581.550.000.000	+ 1.688.166.000.000
Transferler	1.912.380.449.708	4.500.388.000.000	+ 2.588.007.550.292
<u>SAVUNMA BÜTÇE GİDERLERİ</u>	237.000.000.000	1.000.000.000.000	+ 763.000.000.000
TOPLAM:	5.762.971.153.548	14.191.521.000.000	+ 8.428.549.846.452
	=====	=====	=====
<u>FINANSMAN</u>			
Mahalli Gelirler	2.491.856.149.735	6.500.000.000.000	+ 4.008.143.850.265
Fon Gelirleri	653.075.478.278	1.500.000.000.000	+ 846.924.521.722
Türkiye Cumhuriyeti Yardımları	750.000.000.000	3.080.000.000.000	+ 2.330.000.000.000
Borçlanmalar	1.803.159.380.597	3.061.521.000.000	+ 1.258.361.619.403
T.C. İkrazları	60.000.000.000	50.000.000.000	- 10.000.000.000
Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	4.880.144.938	-	- 4.880.144.938
TOPLAM:	5.762.971.153.548	14.191.521.000.000	+ 8.428.549.846.452
	=====	=====	=====

1995 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISININ EKONOMİK AYIRIMI

	1994 (00.000 TL)	1995 (00.000 TL)	FARK (00.000 TL)	1994'e Nisbetle Artış %'si
Cari Giderler.....	2.720.206.7	6.109.583.0	+ 3.389.376.3	% 124.6
Yatırımlar.....	893.384.0	2.581.550.0	+ 1.688.166.0	% 189.0
Transferler.....	1.912.380.4	4.500.388.0	+ 2.588.007.5	% 135.3
Savunma.....	237.000.0	1.000.000.0	+ 763.000.0	% 321.9
TOPLAM:	5.762.971.1	14.191.521.0	+ 8.428.549.8	% 146.3
	=====	=====	=====	=====

1995 BÜTÇE YASA TASARISININ 1994 BÜTÇESİYLE MUKAYESELİ DURUMUNU GÖSTERİR FONKSİYONEL AYIRIMI

	<u>1994</u>	<u>1995</u>	<u>FARK</u>
1- Savunma	506.088.392.000	1.775.701.350.000	+ 1.269.612.958.000
2- Mali, Yargı, Yasama ve Genel İdari Hizmetler	450.472.415.425	1.112.742.500.000	+ 662.270.084.575
3- Ekonomik Hizmetler	1.539.828.220.462	3.403.734.200.000	+ 1.863.905.979.538
4- Sosyal Hizmetler	3.266.582.125.661	7.899.342.950.000	+ 4.632.760.824.339
	-----	-----	-----
TOPLAM:	5.762.971.153.548	14.191.521.000.000	+ 8.428.549.846.452
	=====	=====	=====

1995 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISINDA YER ALAN TRANSFERLERİN 1994 MALİ YILI BÜTÇESİ İLE MUKAYESELİ TABLOSU

	<u>1994</u>	<u>1995</u>	<u>FARK</u>
- Mali Transferler	146.402.228.000	355.275.000.000	+ 208.872.772.000
- Sosyal Transferler	1.071.478.956.525	3.244.319.000.000	+ 2.172.840.043.475
- İktisadi Transferler	12.000.000.000	46.446.000.000	+ 34.446.000.000
- Sermaye Teşkilî ve Transferler	12.000.000.000	20.000.000.000	+ 8.000.000.000
- Borçlar	528.619.120.245	479.348.000.000	- 49.271.120.245
- İstimlak Giderleri	7.000.000.000	10.000.000.000	+ 3.000.000.000
- Yerel Kuruluşlara Yardımlar	130.000.000.000	345.000.000.000	+ 215.000.000.000
- Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	4.880.144.938	-	- 4.880.144.938
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
TOPLAM:	1.912.380.449.708	4.500.388.000.000	+ 2.588.007.550.292
	=====	=====	=====

1995 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISI GELİRLERİNİN 1994 GELİRLERİYLE MUKAYESELİ ÖZET TABLOSU

Gelirin Nevi	1994 Mali Yılı Tahminleri (00.000 TL)	1995 Mali Yılı Tahminleri (00.000 TL)	Artış veya Azalış (00.000 TL)	1994'e Nispetle Artış %'si	Hacmine Oranı %
<u>DOLAYSIZ VERGİLER</u>	1.022.754.0	2.526.760.0	1.504.006.0	+ % 147.0	% 38.9
<u>DOLAYLI VERGİLER</u>	1.028.000.0	2.735.000.0	1.707.000.0	+ % 166.0	% 42.0
<u>VERGİ DIŞI BÜTÇE GELİRLERİ</u>	346.353.0	1.090.539.0	744.186.0	+ % 214.8	% 16.8
<u>CEZALAR VE MÜSADERELER</u>	14.200.0	34.000.0	19.800.0	+ % 139.4	% 0.5
<u>KAMU KURULUŞLARI GELİRLERİ</u>	1.900.0	2.500.0	600.0	- % 31.6	% 0.1
<u>HAZİNE MALLARI KİRA GELİRLERİ</u>	7.400.0	10.900.0	3.500.0	+ % 47.3	% 0.2
<u>MUHTELİF GELİRLER</u>	71.249.1	100.301.0	29.051.8	+ % 40.7	% 1.5
Mahalli Gelirler Toplamı	2.491.856.1	6.500.000.0	4.008.143.8	+ % 160.8	% 100.0
Fon Gelirleri	653.076.0	1.500.000.0	846.924.0	+ % 129.7	% 10.6
T.C.Yardımları	750.000.0	3.080.000.0	2.330.000.0	+ % 310.7	% 21.7
Borçlanmalar	1.803.159.0	3.061.521.0	1.258.362.0	+ % 69.8	% 21.6
T.C.İkrazları	60.000.0	50.000.0	- 10.000.0	- % 16.7	% 0.3
Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkeleden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	4.880.0	-	- 4.880.0	- % 100.0	-
	5.762.971.1	14.191.521.0	+ 8.428.549.8	+ % 146.3	% 100.0
	=====	=====	=====	=====	=====

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ KADROLARININ MESLEK GRUPLARINA GÖRE TASNIFI

	<u>1994</u>	<u>1995</u>
(i) Memur.....	8.621	8.621
(ii) 22/84 Sayılı Geçici Personelin Kadrolanması (Özel Kurallar) Yasası ile İhdas Edilen Ek Kadro.....	802	761
(iii) Öğretmenler.....	3.347	3.347
(iv) Polis.....	2.000	2.000
(v) Danışman.....	33	33
(vi) Sözleşmeli.....	118	118
	<hr/>	<hr/>
TOPLAM:	14.921	14.880
(vii) İşçi.....	2.456	2.456
	<hr/>	<hr/>
Genel Toplam:	17.377	17.336
	*****	*****

- 1545 -
1994 BÜTÇESİ 9 AYLIK UYGULAMA SONUÇLARI

A- HARCAMALAR	
- Cari Giderler Toplamı.....	3.295.639.589.230
- Savunma Giderleri.....	203.202.522.945
- Yatırım Giderleri.....	164.105.245.158

Toplam Harcamalar:	3.662.947.357.333
	=====
B- FİNANSMAN	
- Mahalli Gelir Tahsilâtı.....	2.934.220.423.270
- T.C.Yardımları.....	232.684.177.000
- Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar.....	5.598.682.775

Toplam Tahsilât:	3.172.503.283.045
C- Gelir/Gider Farkı	
	490.444.074.288

	3.662.947.357.333
	=====

- 1546 -
1995 M YILI BÜTÇE YASA TASARISINDA ÖNGÖRÜ: ÖDENEKLER

PROGRAM	KOMİTEYE GELEN İİ	KOMİTEDEN ÇIKAN İİ	ARTIŞ VEYA AZALIŞ İİ
<u>01</u> KKTC CUMHURBAŞKANLIĞI	98,515,000,000	98,515,000,000	-----
<u>02</u> KKTC CUMHURİYET MECLİSİ	51,662,000,000	51,662,000,000	-----
<u>03</u> KKTC BAŞBAKANLIĞI	163,493,000,000	163,493,000,000	-----
<u>04</u> KKTC DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI	82,755,200,000	82,755,200,000	-----
<u>05</u> DIŞİŞLERİ VE SAVUNMA BAKANLIĞI	140,935,350,000	140,935,350,000	-----
<u>06</u> EKONOMİ VE MALİYE BAKANLIĞI	5,954,663,360,000	6,047,663,360,000	+ 93,000,000,000
<u>07</u> İÇİŞLERİ BAKANLIĞI	490,136,840,000	485,136,840,000	- 5,000,000,000

PROGRAM	1547 - KOMİTEYE GELEN II
<u>08</u> BAYINDIRLIK VE ULAŞTIRMA BAKANLIĞI	1,441,260,700,000
<u>09</u> MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANLIĞI	1,546,083,000,000
<u>10</u> TARIM, DOĞAL KAYNAKLAR VE ENERJİ BAKANLIĞI	959,459,800,000
<u>11</u> SAĞLIK BAKANLIĞI	1,224,085,950,000
<u>12</u> ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI	235,503,400,000
<u>13</u> GENÇLİK SPOR VE ÇEVRE BAKANLIĞI	235,121,800,000

KOMİTEDEN ÇIKAN İL	ARTIŞ VEYA AZALIŞ İL
1,441,260,700,000	-----
1,613,233,000,000	+ 49,150,000,000
964,459,800,000	+ 5,000,000,000
1,225,345,950,000	+ 1,260,000,000
23,503,400,000	-----
237,121,800,000	+ 2,000,000,000

PROGRAM	KOMITEYE GELEN II
<u>14</u> MAHKEMELER	69,720,400,000.-
<u>15</u> HUKUK DAİRESİ	31,431,000,000.-
<u>16</u> SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI	16,172,000,000.-
<u>17</u> KAMU HİZMETİ KOMİSYONU BAŞKANLIĞI	9,856,200,000.-
<u>18</u> EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	634,766,000,000.-
<u>19</u> SAVUNMA	1,000,000,000,000.-
GENEL TOPLAM	14,191,521,000,000.-

KOMİTEDEN ÇIKAN İL	ARTIŞ VEYA AZALIŞ İL
70,470,400,000.-	+ 750,000,000.-
31,611,000,000.-	+ 180,000,000.-
16,442,000,000.-	+ 270,000,000.-
10,051,200,000.-	+ 195,000,000.-
634,766,000,000.-	
1,000,000,000,000.-	
14,338,326,000,000.-	+446,805,000,000.-

1995 MALİ YILI BÜTÇE GELİRLERİ

PROGRAM	KOMİTEYE GELEN İL	KOMİTEDEN ÇIKAN İL	ARTIŞ VEYA AZALIŞ İL
<u>01 - 07</u> MAHALLİ GELİRLER	6,500,000,000,000.-	6,500,000,000,000.-	
<u>08</u> FON GELİRLERİ	1,500,000,000,000.-	1,500,000,000,000.-	
<u>09</u> TÜRKİYE CUMHURİYETİ YARDIMLARI	3,080,000,000,000.-	3,080,000,000,000.-	
<u>10</u> BORÇLANMALAR	3,061,521,000,000.-	3,208,326,000,000.-	+ 146,805,000,000.-
T.C. İKRAZLARI	50,000,000,000.-	50,000,000,000.-	
GELİRLER TOPLAMI	14,191,521,000,000.-	14,338,326,000,000.-	+ 146,500,000,000.-

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Komite Başkanı.

Sayın milletvekilleri; şimdi Rapor ve Tasarının bütünü üzerindeki görüşmelere geçiyoruz. Program gereğince görüşmelere Ekonomi ve Maliye Bakanının sunuş konuşmasıyla başlanacaktır.

Sayın Bakan buyurun.

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI ONUR BORMAN- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1995 Yılı Programı ile mutabakatı sağlanan ve Anayasamızın öngördüğü süre içerisinde Yüce Meclisimize sunulan 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı, 14 Kasım, 1994 tarihinde Meclisin Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komisyonunda görüşülmeye başlanmış ve Komisyon Üyeleri Sayın milletvekillerinin değerli katkıları ile 14 Trilyon 338 milyar 326 milyon Türk Lirasına bağlanmıştır. Bu vesile ile tüm Komisyon Üyesi arkadaşlarıma göstermiş oldukları gayret ve özverili çalışmalarından dolayı mensubu bulunduğum Koalisyon Hükümeti adına teşekkürü görev saymaktayım.

Bilindiği üzere Devlet Bütçeleri, ülkelerin ekonomik ve toplumsal beklentilerini karşılamak amacıyla hazırlanan bir yıllık programlardır.

Vergi gelirlerinin toplanması, bütçe giderlerinin yapılması, plân ve programlar çerçevesinde Bütçelerin genel dengeye sokulması ekonominin bütün göstergelerinde olumlu veya olumsuz etkiler yaratmaktadır.

Bütçeler, ekonomik göstergeleri etkilediği gibi toplumun beklentilerini de dikkate almak zorundadır. Çünkü günümüzde ekonomik göstergelerdeki bozuklukların giderilmesinde, sosyal devlet anlayışının benimsenmesinde, bütçelere çok önemli yapıcı, düzeltici ve düzenleyici görevler verilmektedir.

Bütçeleri, bu karakteristik özellikleri dolayısıyla Hükümetlerin bir yıllık mali ve iktisadi tasarruflarına yetki ve imkân veren yasalar olarak kabul ediyoruz ve devlet bütçemizi bu yönü ile politik bir değer ve ekonomik bir değer olarak yönlendirmiş bulunuyoruz.

Ayrıca bütçe, ülkelerin bir yıl boyunca ekonomik, sosyal ve kültürel yönden gelişmesini öngören karar ve politikaları içeren dökümanlar olmaları nedeniyle özel bir anlam taşırlar. Bu ifadeden hareketle bütçenin görüşülmesine başlamazdan önce, ülkemizin genel ekonomik durumu hakkında da kısaca bilgi vermekte yarar görmekteyim. Ondan önce birkaç kısa cümle ile çevre ülkelere de bakara, bölgedeki yerleri açısından ve etkileşimler açısından genel durumu çok özet olarak görmek gerekir. Çünkü hiçbir ülke, hiçbir devlet tek başına bütün hadiseleri ile beraber olanlardan ve ülkenin çevresindeki olaylardan soyutlanamaz. Ortasında bulunduğumuz Orta Dcğu, Türkiye ve Kuzey Afrika ülkeleri Ekonomik Zirve Toplantılarında bir araya gelindiği, Özel Devlet Başkanları ve Başbakanlar seviyesinde ve üst düzeylerde, Bakanlar düzeyinde üst düzey yetkililerinin de katıldığı, Kasım 1994 ayı başındaki 60'dan fazla ülkenin temsilcileri , bölge problemlerin başında yaşanan yoksulluk, nüfus patlaması, yüksek oranlara ulaşmış dış borçlar, Bütçe açıkları, ticaret bariyerleri, politik istikrarsızlıkları bölgenin problemleri olarak kaydetmişler ve bu konuda 60 ülkenin Devlet Başkanları, Başbakanları ve Bakanları bu konuda fikir birliğine ulaşmışlardır. Ve bölgede büyük yatırımlara

ihtiyaç olduğu ve bir Kalkınma Bankasının kurulmasına, Bölge Kalkınma Bankasının kurulmasına karar vermişlerdir. Yerel Hükümetlerin bu projeleri destekleyecek yeterli kaynaklara sahip olmadığı ve bu ülkelerde büyük yatırımlara gidilmesi gerekliliği üzerlerinde durulmuş ve dışı kaynak ihtiyacı ve Kamu Harcamalarının düşürülmesinin gerekli olduğu da bu toplantılarda ifade olunmuştur. İşte biz de bu bölgenin ortasında küçük, tanınmamış bir ülke konumunda olduğumuzu da unutmamamız gerekir. Aynı problemlerin hatta tanınmamışlığın verdiği dezavantajlarla Anavatanımız dışında hiçbir ülkede yardım ve kredi alamayan, hatta ihraç mallarımıza yabancı ülkelere engel konan ülkemizde aynı ve benzer sorunların aşılması ile karşı karşıyayız.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Ekonomisi, son yıllarda iç politik istikrarsızlıklar ve özellikle 1990 - 1993 dönemindeki büyük bir kısmında, bu dönemin büyük bir kısmında seçim ekonomisinin yaşanması, sektörlerde önemli sapmalara neden olmuş ve KKTC Ekonomisinin iç yapısında önemli değişikliklere vesile olmuştur. Buna paralel olarak siyasal ve ekonomik alanda meydana gelen gelişmelere paralel olarak, gerekli önlemler de Hükümetimizce alınmaktadır.

Ülkemizde liberal bir ticaret rejimi ve döviz birikimini artırıcı serbest piyasa kuralları uygulanmaktadır. Ekonomik yapı içinde serbest piyasa kuralları uygulanmakta ve ekonomik yapımızda turizm, sanayi, ticaret ve tarım öncelikli sektörler olarak belirlenmiştir. Bu sektörlerden bilhassa turizm, tarım ve sanayi sektörlerinde de önemli teşvikler uygulanmaktadır. Özellikle 1994 yılında aynı ekonomik bütünlük içinde bulunan Anavatanımız Türkiye Cumhuriyeti ile birlikte yaşanan ekonomik krizin etkileri Anavatanda 4 Nisan kararları ile ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde de aynı dönemlerde alınan önlemlerle aşılmaya çalışılırken, bunun yanında Avrupa Birliği Adalet Divanının KKTC ticaretini ve ekonomisini önemli ölçüde etkileyen ve darbelemek isteyen Kararları , dış dünya karşısında kaybolan avantajları yeniden istikrarlı bir biçimde temin etmeyi amaçlayan, pazar arayışları geniş biçimde uygulamaya konulmuş ve 94 yılı içinde yeni birtakım tedbirler de alınmıştır.

Gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan Devletimizin ekonomisinin istikrar içinde büyüme hedefi şüphesiz ki hepimizin en büyük arzusu ve hepimiz için büyük önem arz etmektedir. Genç devletimizin süratle ekonomik yönden kalkınması şarttır. Bunun bilincindeyiz. Çünkü Kıbrıs'ta Türk halkının benimseyebileceği bir siyasal çözümün ekonomik yönden güçlü bir yapıya sahip olmamıza bağlı olduğundan, Güven Yaratıcı Önlemler esnasında ABAD kararları ile çökertilmeye çalışılan ekonomik ambargo kararları ülkemizi kendi içine kapatma gayelerini ortadan kaldırmak için ve ekonomik potansiyeli açmak için bir yol vardır, bunun da ancak Türkiye ile ekonomik entegrasyonla mümkün olabileceğine inanmaktayız.

Koalisyon Hükümetimiz bu ekonomide gelişme dinamiğini korumaya özen göstermektedir. Bu bakımdan ekonomide üretken sektörlerde daha yüksek oranda ve dengeli bir büyüme sağlanması, üretimde verimliliğin artırılması dış satım gelirleri ile turizm gelirlerinin yükseltilmesi sonucu cari işlemler açığının giderek kapatılması, bilhassa Merkez Bankası ve Kalkınma Bankası yolu ile ekonomik istikrar önlemleri ve tasarruflarının artırılması ve dengeli büyüme için Yatırımların öncelikle dikkate alınarak ve belli bir program çerçevesinde geliştirilmesi öngörülmektedir.

Cari fiyatlarla toplam kaynaklarda 1993'e göre 1994'te %123.2 oranında bir artış tahmin edilmektedir. Sabit fiyatlarla ise tesbit edilen deflatöre göre bir miktar daralma beklenmektedir ilk tahminlere göre.

1993 yılında cari fiyatlarla 1 trilyon 527 milyar Türk Lirası olan kamu harcanabilir gelirinin 2 trilyon 896 milyar Türk Lirasına, 5 trilyon 413 milyar Türk Lirası olan özel harcanabilir gelirin ise 12 trilyon 896 milyar Türk Lirasına ulaşacağı tahmin edilmektedir.

1993 yılında cari fiyatlarla toplam yatırımların gayri safi milli hasılaya oranı %13.3 ve yurt içi tasarrufların gayri safi milli hasılaya oranı %12 idi. Bu oranlar 1994 yılında toplam yatırımların gayri safi milli hasılaya oranı %14.2 ve yurt içi tasarrufların gayri safi milli hası-

Sektörlerin gayri safi yurt içi hasıla ve gayri safi milli hasıla içindeki payları ve marjinal katkıları sanayi sektörü, ulaştırma ve haberleşme ve net dış alım faktör gelirleri dışında diğer sektörlerde 1994 yılında daralma olduğu görülmektedir. 1995 yılında alınacak tedbirlerle bütün sektörlerde %7.2 büyüme öngörülmektedir.

1993 yılında cari fiyatlarla 1 trilyon 179 milyar Türk Lirası olan tarımsal üretimin, 1994 yılında %77 oranında artarak 2 trilyon 088 milyar Türk Lirasına ulaşacağı tahmin edilmektedir. Ancak Devlet Plânlama Örgütü tahminlerine göre tarım sektörünün sabit fiyatlarla 5.2 büyüme hedefi yerine bu sektörde %9.8 oranında bir gerileme belirlendiği ifade olunmaktadır.

Hizmetler sektöründe de %3.5 azalma beklenmektedir. Sanayi sektöründe ise %0.9 reel bir büyüme olacağı tahmin edilmektedir.

Üretimin sektörel dağılımına bakıldığında zaman zaman tarım sektöründe toplam gayri safi üretim içindeki payı 1993 yılı fiyatları ile 1994 yılı programında %11.8 olarak hedef alınmışken bu oran yıl sorunda %11.5 olarak tahmin edilmektedir. 1995 yılında ise alınacak tedbirlerle %8.8 oranında büyüme hedeflenmektedir.

Sanayi sektöründeki gelişmelere baktığımız zaman sanayi sektörü 1993 yılında cari fiyatlarla 2 trilyon 782 milyar Türk Lirası iken, 1994 yılında %124.9 oranında artarak 6 trilyon 258 milyar Türk Lirasına ulaşacaktır. 1993 üretici fiyatları ile %11.5 büyümesi hedef alınan sanayi sektörünün %11.7 olarak gerçekleşmesi tahmin edilmektedir. Büyüme hedefi %0.2 üzerinde gerçekleşecektir. Aynı şekilde gayri safi yurt içi hasıla içindeki üretici fiyatları ile sanayi sektörünün %12.8'den %13.7'ye yükselmesi beklenmektedir. 1995 yılında ise sanayi sektöründe %9.7 büyüme hedeflenmiştir.

Hizmetler sektöründeki gelişmelere baktığımızda, hizmet sektörünün toplam üretimi 1994 yılı cari fiyatlarla %134.3 oranında artarak, cari fiyatlarla 13 trilyon 861 milyar Türk Lirasına ulaşacaktır.

K.K.T.C ekonomisinde önemli bir yeri olan hizmetler sektöründe ise, 1995 Programı yılında %6.4 büyüme hedef alınmıştır.

Dış ekonomik ilişkilere bakıldığı zaman, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, bir ada ekonomisinin özelliklerine haiz yeraltı kaynakları zayıf, ekonomik yapısı itibarıyla Dış Ticaret açığı veren bir ülkedir her zaman için. İhracat potansiyeli büyük oranda tarım ürünlerine bağlıdır. Şimdi de sanayi ürünleri gelişmiştir.

Bunun yanında Montaj Sanayinin gelişmesi, ikame mal ihtiyacı ile ihracatta Döviz kazandırıcı olması koşulu ile Teşvikler - tanınmaktadır. Devletimizde İthalat-İhracat işlemleri serbest, formaliteleri asgari düzeyde tutulmuş Kota Rejimi olmayan bir Dış Ticaret Rejimi mevcuttur ve bu Rejim içinde hertürlü malın İthalı mümkün olduğu gibi toplum ihtiyacı dışında her türlü malın ihracı teşvik edilmektedir.

İhracat mümkün mertebe üçüncü ülkelere yönlendirilmiştir. Ancak Avrupa Adalet Divanının K.K.T.C ürünleri için almış olduğu karar Avrupa Adalet Divanının KKTC ürünleri ihracatının kısıtlayıcı kararları ve bunu etkisiz kılmak için, bu yıl bütçemize önemli ölçüde mali mükellefiyetler yüklemek durumunda kalmış. Ancak bunun sonucu olarak; üretim ve ihracatta herhangi bir duraklama olmamış, hatta artışlar olmuştur.

Avrupa Adalet Divanının K.K.T.C. ürünlerini yasaklayıcı kararını etkisiz kılmak, tarım ürünlerini Türkiye'ye ihracatını kolaylaştırmak için de birtakım çalışmalar başlatılmış ve bu çalışmalar devam etmektedir ve sonuçlanmaktadır.

Her yıl açık veren ödemeler dengesi 1994 yılında, 1993 yılı gerçekleştirmelerine göre ödemeler dengesi gelirlerinde beklenen gelişmeler sonucunda cari işlemler dengesinde ilk defa olarak 8.9 Milyon Dolar bir fazlalık vermesi beklenmektedir.

İhracatta 1990 yılından itibaren başlayan gerileme 1993 yılına kadar sürmüştür ve 1990 yılında 65.5 Milyon Dolar olan ihracat, 1993 yılında, 11 Milyon Dolar gerileyerek, 54.5 Milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir. Arada Körfez Krizinin etkileri de malumdur.

1994 yılında ekonomide dış etkenlerle meydana gelen tüm olumsuzluklara rağmen, alınan önlemler neticesinde, toplam ihracatta 1993 yılına oranla artış sağlanmıştır ve sağlanması beklenmektedir. 1993 yılı sonunda 54.5 Milyon Dolar olarak gerçekleşen ihracatın, 1994 yılında eldeki verilere göre 60 Milyon Doları geçeceği tahmin edilmektedir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde 1994 yılında banka kaynakları ve kullanımlarına bakıldığında, Ocak 1994'de Devlet Kur Hesabında 18 Milyon Dolar olan Döviz Rezervleri 30 Milyon 141 bin Dolara yükselmiştir. Yine döviz mevduatları 200 Milyon Dolardan 274 Milyon Dolara yükselmiştir. Toplam mevduatlar ise döviz bazında 388 Milyon Dolardan 427 Milyon Dolara yükselmiştir.

Aylar itibarıyla döviz plasmanları Temmuz 1993 tarihi itibarıyla %44'den 1994'de %52'ye yükselmiştir. Bir önceki yıla göre ise döviz bazındaki döviz plasmanlarında da %65'lik bir artış vardır oran olarak.

Ödemeler dengesinin ekonomiye katkılarının devamı ve daha da gelişmesi için 1995 yılında ihracat, turizm ve diğer döviz kazandırıcı faaliyetlerden sağlanan gelirlerin artırılması, sanayi ürünleri ihracatının çeşitlendirilmesi ve sanayi ürünlerine ağırlık verilmesi, özellikle birkaç ülke üzerinde yoğunlaşan ihracatın ülkeler bazında daha çok yaygınlaştırılması, ihracatı kolaylaştırıcı ve özendirici düzenlemelerin yapılması, Turizmin geliştirilmesi ve Ekonomide lokomotif sektör olan ve olma özelliğini geliştirerek hizmetler sektörü içinde Ekonomik yapıımız itibarıyla en önemli yeri alması turizmin ve bankacılık sektörünün sağlam, temellere oturtularak sermaye piyasasının geliştirilmesi temel ilkelerimiz olacaktır.

İhracatta yüksek olan maliyet unsurlarını asgariye indirmek, ihracatçılara gerekli destekler sağlanarak ihraç mallarımızın rekabet gücünü yükseltmek, Potansiyel ihracat gücü olan mallar üzerinde teşvikleri yoğunlaştırmak ve yeni potansiyel ihraç pazarları bulmak yine ana hedefimiz olacaktır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin gerekli doğal kaynaklara sahip olmaması dolayısıyla ekonominin yapısal nitelikleri nedeniyle ithalat ihtiyacını hızla artırmaktadır. Ülkenin temel sektörleri olan tarım, sanayi, turizm ve inşaat sektörleri ile diğer ekonomik faaliyet kollarının önemli bir bölümü çok büyük ölçüde ithalata bağımlıdır. İthalatın devamlılığı, ithalat ve ihtiyacının karşılanması sözkonusu sektörlerde üretimin ve dolayısıyla ekonominin gelişmesini sağlayan bir unsurdur.

Bu nedenle 1995 yılı için öngörülen Gayri Safi Milli Hasıla ve sektörel büyüme hedeflerinin gerçekleştirilmesi, gerekli ithalâtın yapılmasıyla çok yakından ilgilidir. 1995 yılında ekonomik ve sosyal yaşamın gereklerini karşılamak ve öngörülen hedefleri realize etmek için ithalâtın %12.7 oranında artarak 371.6 milyon Dolara yükseltilmesi hedef alınmıştır. Bu gelişmelerin sonucu olarak 1994 yılında 291.1 Milyon Dolar olarak gerçekleşmesi beklenen dış ticaret açığı 1995 yılında 307.6 Milyon Dolara ulaşması beklenmektedir. Böylece 1995 yılında 307.6 milyon Dolar olarak gerçekleşmesi beklenen dış ticaret açığınının 240.3 milyon Dolarının net turizm gelirlerinden; ki en büyük payı, dış ticaret açığınının kapatılmasında turizm gelirleriyle sağlanmaktadır. %70-75 milyon dolarının ise diğer görünmeyen kalemlerden karşılanması öngörülmektedir. Genel olarak her yıl turizm gelirleri %70-75 oranında dış ticaret açığını kapamaktadır. Geriye kalan transferler ve görünmeyen gelirler ki bunlar ulaşımdan sağlanan gelirlerdir. Cari işlemler açığını ve ödemeler dengesindeki diğer açıkları kapatan en önemli unsurlardır ve Türkiye Cumhuriyeti'nden yapılan yardımlar ve transferler. Sermaye hareketleri kaleminde de meydana gelecek gelişmeler sonucu, 53.1 milyon Dolar fazla verilmesi beklenmektedir. Yani bu hareketlerle ve yapılan ödemeler dengesi tahminine göre, 1995'te ödemeler dengemizin 53.1 milyon Dolar fazla vermesi beklenmektedir. Devalüasyonlar sonucu fiyat hareketlerine baktığımız zaman, enflasyon 1994 Kasım ayı itibarıyla %192.89 oranında gerçekleşmiştir. Buna mukabil maaş ve ücretlerde enflasyona paralel olarak ve bu yıl uygulamaya konan mini konsolidasyonlarla alım gücü enflasyonun üzerinde korunmuştur. Bunun hesabı da verilecektir.

İBRAHİM KORELİ (Lefkoşa)(Yerinden)- Uh, nerden çıktı bu? Bir yanlışlık var bu işte.

ONUR BORMAN (Devamla)- Verilecek hesabı. Veririz yani daha sonraki sorularınızda. Çünkü komisyonda da tablo halinde arkadaşlara okuduk.

1994 yılında, ilk kez Asgari Ücret iki kez belirlenmiştir. Halen uygulanan Asgari ücret 5.000.000.-TL olup 1993 yılına göre %264.17 oranında bir artış sağlanmıştır. Satın alma gücüyle ilgili olarak asgari ücrette de geçen yıldan bu yıla göre yapıldığında yine, o konudaki tabloları sizlere dağıtacağım. Daha fazla olduğu görülmektedir. Maaş ve ücretlerde de enflasyonun üzerinde brüt ve net artışlar, mevcut Eşel-Mobil sistemi ile gerçekleştirilmiş ve alım gücü artan Hayat Pahalılığı üzerinde korunmuştur. Bu açık ve gerçektir. Yani, bu hesaba dayalı birşey. 1995 yılında ekonomide yüksek verimin gerçekleştirilmesi, çalışma koşullarının iyileştirilmesi, iş barışına yönelik olarak devlet, işçi ve işveren kesiminin devamlı diyalogunun sağlanması ve sosyal barışın güçlenerek devam etmesi temel ilkimiz olacaktır. Bu yıl da aynı görüşlerden hareket ederek, sürekli olarak toplumdaki sendikalarla ve kuruluşlarla sürekli olarak diyalog içerisinde politikamız sürdürülmüştür. Ülkemizde yaşanan enflasyonun büyük ölçüde dıştan ithal edildiği gerçeği dikkate alınarak, enflasyonun ekonomik ve sosyal etkilerini asgari düzeye indirecek önlemler alınacak ve politikalar uygulanacaktır. Ayrıca, 1995 yılında alınacak önlemler sonucu, çalışanların reel ücretlerinin korunmasına büyük titizlik gösterilecek ve yaşam standardının korunmasına yönelik olarak gerekli uygulamalar yapılacaktır.

Ülkede yaşanan enflasyonist baskıları azaltmak, enflasyonun etkilerini bir ölçüde hafifletebilmek, üretim ve yatırımları olumsuz yönde etkileyen finansman sıkıntılarını azaltmak amacıyla reel faiz politikasının sürdürülmesi yanında üretime dönük tarım, sanayi ve turizm gibi sektörlere selektif kredi uygulamaları 1995 yılı içerisinde de etkinleştirilerek sürdürülecektir.

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde 1994 Yılı Bütçe uygulamaları ile ilgili bilgiler sunduktan sonra 1995 Yılı Bütçesi büyüklükleri ve içeriği hakkında açıklamalarda bulunacağım.

1994 Mali Yılı Bütçe Uygulaması sonucunda malumları olduğu üzere bütçenin, 1994 Bütçesinin başlangıç ödeneği 4 Trilyon 617 Milyar 48 Milyon Türk Lirası olarak bağlanmıştı ve bu miktarın;

1 Trilyon 981 Milyar 168 Milyon Türk Lirası Personel Ödemeleri, 943 Milyar 384 Milyon Türk Lirası Yatırım Projeleri için, 1 Trilyon 467 Milyar 496 Milyon Türk Lirası Transferler giderleri,. 225 Milyar Türk Lirası ise Savunma ödenekleri olarak ayrılmıştır.

Yıl içinde yapılan ek ödenek artışları sonucu bütçemiz, 6 Trilyon 792 Milyar 582 Milyon 810 Bin Türk Lirasına yükselmiş ve 1994 Mali Yılı Bütçesinin Ocak-Kasım on aylık uygulamaları sonucu itibarıyla da harcamalarımız 4 Trilyon 979 Milyar 910 Milyon 293 Bin, Gelirler ise 4 Trilyon 196 Milyar 693 Milyon 401 Bin Türk Lirasına ulaşmıştır. Buna göre onbir aylık uygulama sonucunda 783 Milyar 216 Milyon 890 Bin Türk Liralık bir bütçe gelir/gider farkı meydana gelmiştir.

Ocak-Kasım 1994 dönemi onbir aylık bütçe uygulama sonuçları itibarıyla gerçekleştirilen 4 Trilyon 196 Milyar 693 Milyon 401 Bin Türk Liralık fiili tahsilatın ana gelir kalemleri itibarıyla ise dökümü şöyledir:

Dolaysız vergilerden 1 Trilyon 441 Milyar 035 Milyon 137 Bin Türk Lirası, Dolaylı Vergilerden 1 Trilyon 87 Milyar 392 Milyon, Vergi Dışı Bütçe Gelirlerinden 470 Milyar, 998 Milyon, Cezalar ve müsaderelerden 22 Milyar 15 Milyon, Kamu Kuruluşları Gelirleri 2 Milyar 634 Milyon. Kusuratlarını okumuyorum. Hazine Malları Kira Gelirleri 18 Milyar 517 Milyon, Muhtelif Gelirler 839 Milyar 767 Milyon, Türkiye Cumhuriyeti Yardımları 308 Milyar 733 Milyon, Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlardan 5 Milyar 598 Milyon Türk Lirası.

Aynı dönem biraz önce bahsettiğim gibi, 4 Trilyon 979 Milyar 910 Milyon Türk Liralık da harcamalar yapılmıştır. Onların da dökümü;

Cari Harcamalar 4 Trilyon 478 Milyar, Yatırım Projeleri 234 Milyar, Savunma Harcamaları için 266 Milyar. Yine kusurları okudum.

Bütçe gelirlerinin, bütçe giderlerini karşılama oranı 1994 yılının onbir aylık dönemi itibarıyla %84.3'e yükselmiştir. Bu 1992'de %74.8, 1993'de %76.5 idi.

Buna göre 1993 Yılı Bütçe açığının gayri safi milli hasılaya oranı %26.2'den 1994 yılında %11.7'ye düşmesi beklenmektedir.

Mevcut trendlere göre yıl sonu itibarıyla yerel gelir tahsilâtının 4 trilyon 200 milyar Türk Lirasına ulaşacağı tahmin edilmektedir. Yerel Bütçe gelirleri, 1994 Ekim ayı itibarıyla fiili tahsilât sonuçlarının bir önceki yılın aynı dönemine göre mukayesesi yapıldığında, 1993 yılı on bir aylık mahalli gelir tahsilâtlarının 1 trilyon 422 milyar 829 milyon Türk Lirası olarak gerçekleşmesine karşın 1994 yılı on bir aylık mahalli gelir tahsilâtlarının geçen yılın aynı dönemi göre 3 trilyon 882 milyar 360 milyon Türk Lirasına ulaştığı görülmektedir. Önümüzdeki yılda alınacak tedbirlerle mali yapının sağlamlaştırılması ve ülke kaynaklarının geliştirilmesi çalışmalarına hız verilecek, bilhassa cari bütçe giderleri yanında yatırım amaçları için de mevcut mahalli kaynaklarımızın geliştirilmesi için gereken çabanın sarfedilmesine devam edilecektir.

1995 mali yılı bütçesine geldiğimiz zaman Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 1995 yılında ekonomik vesosyal gelişmeyi artan oranlarda iç tasarruflaradayandırmak, kaynakların en etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak ve bütçe finansmanını sağlıklı gelir kaynaklarına dayandırmak ve ekonomiye yönlendirmek temel politika olacaktır. Bu amaçlar çerçevesinde yürütülecek olan politikaları ve mali politikaları kamu harcamalarında etkinliğin artırılarak tasarrufun sağlanması, kamu gelirlerinde ise vergi kayıp ve sızıntılarını önleyerek vergi gelirlerinin artırılması ve yatırımların ve üretimlerin artırılması için kredileme sisteminin geliştirilmesi yönünde uygulanacaktır. Dış kaynak ihtiyacı ise kalkınmakta olan ülkemizin kaçınılmaz ihtiyacıdır. Dış kaynak teminine yönelik çalışmalarımız sürdürülecektir. 1995 yılı bütçesi; 1995 yılı programı ile belirlenen hedefleri gerçekleştirecek nitelikte ve büyüklükte hazırlanmış olup üretken sektörlerde daha yüksek ve dengeli bir büyüme sağlanması, üretimde verimliliğin artırılması dış satım gelirleri ile turizm gelirlerinin artırılması ve bu şekilde cari işlemler açığının asgari düzeyde tutulması, tasarrufların artırılarak sektörler arası dengeli büyüme için gerekli yatırımların sağlıklı kaynaklara dayandırılması ve

bununla ilgili olarak tedbirlerin alınması bu bütçenin bünyesinde taşımaktadır hedefleri. 1995 bütçesi, öngörülen gelişme ve hedeflerini gerçekleştirecek projeleri içeren ve aynı zamanda sosyal içerikli olup 14 trilyon 338 milyar 326 milyon Türk Lirasına bağlanmış ve huzurunuzda getirilmiştir. 14 trilyon 338 milyar 326 milyon Türk Liralık ödeneğin ekonomik bazda dağılımına baktığımız zaman cari hizmet ödenekleri 6.126.378.000.000, yatırım projeleri 2.691.410.000.000, transfer ödenekleri, ki bunların içerisinde iktisadi transferler de yer almaktadır ve gelişmeye yönelik bazı transferler 4.520.538.000.000, Savunma 1.000.000.000.000. Bu ödenek tasnifi dikkate alındığında ödenek türlerinin Bütçeden alacakları paylar şöyledir; Cari Hizmet Ödenekleri %42.7, Personel Giderleri, diğer cari giderler dahildir, Yatırım Projeleri %18.8, Transfer Ödenekleri %31.5, Savunma %7. Şu anda görüşülmekte olan Bütçe Tasarısı ile 1995 yılında yapılacak olan mal ve hizmet alımlarına karşılık Bakanlık ve Müstakil Kuruluşlara ayrılan ödeneklerin yüzde olarak ifadesi şöyledir: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı %0.69, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi %0.36, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakanlığı %1.14, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı %0.58, Dışişleri ve Savunma Bakanlığı %0.98, Ekonomi ve Maliye Bakanlığı %4.47, Genel Giderler ve Sübvansiyonlar ki burda bu miktar içerisinde sübvansiyonlar ve yatırımların bir kısmı da dahildir %37.60, İçişleri Bakanlığı %3.38, Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı yatırımcı bakanlıklardan biridir %10.05, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı %11.35, Tarım, Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanlığı %6.73, Sağlık Bakanlığı %8.54, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı %0.16, Gençlik, Spor ve Çevre Bakanlığı %1.65, Mahkemeler %0.49, Hukuk Dairesi %0.22, Sayıştay Başkanlığı %0.11, Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı %0.07, Polis Genel Müdürlüğü %4.43 ve Savunma %7. 1995 Bütçe büyüklüğü geçen yılın tadil edilmiş Bütçe ödenekleri dikkate alınarak kıyaslandığında %148.8 artışlı olarak görülmektedir. Geçmiş yıl bütçesine oranla; transferlerde %136.4 Yatırım Projelerinde %201.3, Savunmada %321.9 ve Cari Giderlerde %125.2 artışlı olarak düzenlenen 1995 Mali Yılı Bütçesi Yatırımlara ağırlık veren ve %201.3 artışlı; Devletin en zaruri ihtiyaçlarını karşılayacak büyüklükte tutarlı bir Bütçedir.

1995 Bütçesi geçen yılın bütçesi ile mukayese edildiğinde, yani 1994 ile mukayese edildiğinde, Cari Giderlerinde %125.2 oranında artış öngörülmektedir. 94 yılında öngörülen 2 Trilyon 403 Milyar 485 Milyon 519 Bin 807 Türk Liralık Personel Maaşları ile diğer özlük hakları ödeneğine karşılık, 1995 Bütçesinde 5.5 Trilyon ödenek öngörülmüştür.

Personel Giderlerinde öngörülen %129'luk artışın bir bölümü 1995 yılında Kamu Görevlilerine ödenecek hayat pahalılığı tahsilatı ve artışlarla ilgilidir. Diğer bölümü, devletten aylık ve yardım alanlara yapılacak ödemeler ve geriye kalan kısmı ise, Kamu Görevlilerinin Özlük Hakları için kullanılacaktır.

Diğer Cari Giderler için öngörülen ödeneklerin toplam bütçe içindeki payı, 1994 yılında %5.5'ken, bu nisbet 1995 yılında %4.4 olarak öngörülmüştür.

Cari nitelik taşıyan ve israfı önleyen giderler olarak bilinen bu ödenekleri geçmiş yıl bütçesine oranla daraltmak sureti ile tasarruf amaçlanmıştır. Böylece bir taraftan devletin temel fonksiyonlarını aksatmadan yerine getirmesi için önlem alınırken, bir taraftan da devlet daireleri mümkün olan azami tasarrufa zorlanmış bulunmaktadır.

1995 Bütçemizin kalkınmaya yönelik olarak hazırlanması için gerekli özen gösterilmiştir ve yatırımların ekonomik kalkınmamızda en önemli itici unsuru teşkil ettiği görüşünden hareketle, 1995 Bütçesine 95 yılında hedef alınan kalkınma hızını gerçekleştirmek için ve devlet tarafından yapılması zorunlu yatırımlara yetecek ölçüde 2 Trilyon 691 Milyar 410 Milyon Türk Liralık ödenek dahil edilmiştir.

Geçmiş yıl bütçesine oranla %201.3'lük artış öngörülen yatırım proje büyüklüklerinin başlıcaları şunlardır:

722 Milyar 541 Milyon Türk Liralık kısmı yatırımlar için öngörülecek, makine ile teçhizat alımlarına. 90 Milyar 700 Milyon Türk Liralık kısmı, su tesisleri ile gölet yapımı ve onarımlarına, 597 Milyar 600 Milyon Türk Liralık kısmı, alt yapı, ulaştırma ve haberleşme sistemlerine, 79 Milyar 300 Milyon Türk Liralık kısmı, tarım, hayvancılık ve ormancılığın geliştirilmesine, 487 Milyar 416 Milyon Türk Liralık kısmı, Sosyal hizmetler amaçlı konuların halinde, ki burda şehit çocuklarının ve aynı zamanda kırsal alanlarda sosyal konut mahiyetinde yapılacak olan inşaatların alt yapılarının tamamlanmasına yönelik projelerdir sosyal amaçlı proje olarak kastettiğimiz.

67 Milyar 500 Milyon Türk Liralık kısmı Turizm yatırımlarına, 385 Milyar 200 Milyon Türk Liralık kısmı sanayi ile ilgili yatırım ve teşviklere. 30 Milyar Türk Liralık kısmı, yatırım projeleri uygulayan dairelerin iş araçlarının takviyesi için kullanılacaktır.

Ve bu Bütçede daha detaylı baktığımız zaman, KKTC Elektrik Projesi için 490 Milyar Türk Lirası, ihracat teşvik fonu için 200 Milyar, gübre sübvansiyon için 30 Milyar, İskân Topraklandırma Eşdeğer Mal Yasası Uygulaması Projesi için 90 Milyar, gölet yapımı için 50 Milyar, Balıkçılık Barınakları İnşaatı ve Tarama Projesi için 80 Milyar, KKTC Ekonomisinin Gelişmesi Projesi için, ki burda daha ziyade sübvansiyon öngörülmektedir kredi ve faiz farkları için. Kredilerin Geliştirilmesi hususunda faiz farkları öncelikle 126 Milyar.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Organize Sanayi Bölgeleri alt yapı inşaatına katkı projesi için 40 milyar, Kargi Sübvansiyonu ve İhracatı teşvik projesi için 138 milyar, R0-R0 Yapımı Projesine katkı için 40 milyar, İçme Suyu ve Sulama sistemlerinin Yenilenmesi Projesi için 95 milyar, Liman ve Hava Alanları Geliştirme Projesi için 69 milyar, Lefkoşa-Girne yolunun çift yol olarak tamamlanması için 156 milyar ve Sayısal Santrallerin Abone sayısının artırılması projesi için 20 milyar, Gençlik ve Çevre Konularında yapılacak olan yatırımlar projeleri için 72.5 milyar Karayolları Master Plân Projesi için 190 milyar, Eğitim Yatırımları için 151 milyar, Sağlık Yatırımları, Yeni Girne Hastanesi İnşaatı Projesi dahil 63.7 milyar, Ormancılık Master Plan uygulamaları için 10 milyar, Eski Eserler Restorasyonu için 25 milyar, Şehit ve Hadise Kurbanı Çocuklarına Arsa ve Alt Yapı Projesi yapılması için 30 milyar Türk Liralık projeler 1995 Bütçesinde öngörülen projelerin başlıcalarıdır. Görüldüğü üzere bu Bütçede alt yapı, ulaşım haberleşme, tarım ve ihracatı teşvik ile ilgili yatırımlara önemli ölçüde kaynak ayrılmıştır. Aynı zamanda bu Bütçemizle birlikte alacağımız diğer tedbirlerle hayat pahalılığının dar gelirli vatandaşlarımız üzerindeki yükünün hafifletilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla Kamu Görevlileri, İşçiler, Emekliler, Şehit ve Hadise Kurbanı Aileleri ile Ebeveynleri, Malûl gaziler , Sosyal Sigortalar altında maaş alanlar, bakıma muhtaç kimsesiz yoksul vatandaşlarımız ile Bütçeden maaş veya yardım alan diğer zümrelere yıl içinde yapılacak artışlar için ödenek ayrılmıştır. Ayrıca vatandaşlarımızın belediye hizmetlerinden daha iyi yararlanmasını sağlamak amacıyla Belediyelere yapılacak katkılar için Bütçede yeterli oranda ödenekler dahil edilmiştir. İskân ve Rehabilitasyon çalışmalarının hızlandırılması ve Tapu işlerinin bitirilmesinin sağlanması, bulaşıcı hastalıklar, aşı kampanyaları, çevre sağlığı ile mücadele çalışmaları için bu tasarıda yeterli oranda ödenek öngörülmüştür. İktisadi transferlerden ve sosyal transferleri de bu bütçede yer almıştır ve bu amaçla çeşitli kuruluşlara ve federasyonlara ve siyasal partilere ve burslar ve nakdi yardımlara ödenekler yeterli ölçüde ayrılmış bulunmaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Hükümetimiz, tüm vatandaşlarımıza hizmeti esas olarak kabul etmektedir. Bu düşünceden hareketle bütçe ödeneklerinin büyük bölümü Milli Eğitim, Sağlık, İçişleri, Ulaştırma, Haberleşme, Sanayi, Ticaret ve Tarım gibi toplumumuz için vazgeçilmez nitelik taşıyan hizmetleri yürüten kuruluşlara ayrılmıştır. Şöyle ki: Milli Eğitim için 1 Trilyon 613 milyar 233 milyon, Sağlık Hizmetleri için 1 Trilyon 225 Milyar 345 Milyon 950 bin, İçişleri Bakanlığı için 485 Milyar 136 Milyon 840 bin, Ulaştırma ve Haberleşme için 441 Milyar 260 Milyon 700 bin, Tarım için 946 Milyar 459 Milyon 800 bin, Gençlik ve Spor için 237 Milyar 121 Milyon 800 bin Türk Liralık kaynak öngörülmüş olup, halkımızın bu hizmetlerden en geniş şekilde yararlanması için gerekli her türlü tedbirin alınmasına çalışılmıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu Bütçenin finansmanı nasıl sağlanacaktır? 1995 yılı Bütçesinin finansmanı konusuna değinmek istiyorum bu bakımdan. 1995 Bütçe gelir tahminleri, aynı yılın programında öngörülen ekonomik büyüme, dış alım hedefi, beklenen fiyat artışları, üretim-tüketim tahminleri, harcama bütçesinin boyutları, yıl içinde alınması düşünülen idari ve yasal tedbirler ve yürürlükteki vergi yasaları gözönünde bulundurularak hesaplanmıştır. Gelir tahminleri yapılırken, ekonominin gidişini etkileyen unsurlar, gelir tahsilâtlarındaki trendler, vergi kanunlarında yapılan değişiklikler ve başvurulacak diğer tedbirler ayrı ayrı incelenerek değerlendirilmiştir.

1995 yılında, kamu gelirlerine, gelişen ekonomik faaliyetleri kavrayacak bir esneklik kazandırılacak; vergiler, tasarrufu ve yatırımları teşvik edecek bir araç olarak kullanılacaktır. Bu Bütçe ile 1995 yılında Katma Değer Vergisi ile Emlâk Vergisi uygulaması da öngörülmüştür. Bilindiği üzere Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye başta olmak üzere tüm dünya ülkelerinin büyük bir kısmında, 60'a yakın ülkede yıllardan beri uygulanan çağdaş Katma Değer Vergisinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde uygulanmaya başlanması için gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

Katma Değer Vergisi mükerrer vergilendirmeyi de önlemektedir ve Katma Değer Vergisinin en önemli müessesesi vergi indirimi rejimidir. Bu sistemle alıcı-satıcı ve hazine arasında üçlü bir ilişki oluşmaktadır. Yaygın ve adaletli vergi sistemi geçirilerek gümrük vergilerine rahatlama getirilecek, gelir vergisi dilimleri yeniden gözden geçirilecek ve temettü vergileri de indirilecek, yeniden gözden geçirilecektir. 1995 bütçe yılında vergi sistemi sadeleştirilecektir, bu şekilde vergi idaresi teşkilâtı takviye edilecektir. Mevcut vergi yasaları günün koşullarına göre yeniden düzenlenmek suretiyle vergide otomasyona gidilecektir. Ayrıca, personel eğitilerek daha etkili hizmet verilmesi sağlanacaktır. Bu esaslar çerçevesinde hazırlanan 1995 Bütçe Finansmanı şöyledir:

6 trilyon 500 milyar Türk Lirası Mahalli Gelirler; 1 trilyon 500 milyar Türk Lirası Fon Gelirleri; 3 trilyon 80 milyar Türk Lirası Türkiye Cumhuriyeti Yardımları; 50 milyar Türk Lirası Türkiye Cumhuriyeti ikrazları; 3 trilyon 208 milyar 326 milyon Türk Lirası ise borçlanma olarak öngörülmüştür.

Geçmiş yıl gelir tahminleri ile mukayese edildiğinde; Mahalli Gelirlerde %160.8, Türkiye Cumhuriyeti Yardımlarında %310.7, Borçlanmalarda %77.9 artış olduğu görülmektedir.

1994 Bütçesinde yerel gelirlerin bütçe hacmine oranı %43 iken, 1995 Bütçesinde bu oran %45.3 olarak öngörülmüştür. Bu özelliği ile 1995 Bütçesi, borçlanmayı asgari düzeyde tutan, harcamaları mümkün mertebe bütçe gelirleri ile karşılamayı öngören harcamalarda yatırıma ve gelişmeye yönelik ağırlık veren bir özellik taşımaktadır.

1995 Bütçesinde öngörülen 6 trilyon 500 milyar Türk Lira, lık Mahalli Gelirlerin de; Dolaysız Vergilerden 2 trilyon 526 milyar 760 milyon, Dolaylı Vergilerden 2 trilyon 735 milyar, Vergi Dışı Bütçe gelirlerinden 1 trilyon 90 milyar, kusurları yine okumuyorum. Cezalar ve Müsaderelerden 34 milyar, Kamu Kuruluşları Gelirlerinden 2 milyar, Hazine Malları, Kira Gelirlerinden 10 milyar ve Muhtelif Gelirlerden 100 milyar Türk Lirası gelir beklenmektedir.

1995 Bütçesinin Mahalli Gelirlerimiz fevkindeki finansman ihtiyacı geçmiş yıllarda olduğu gibi her zaman şükranla andığımız Anavatan Türkiye yardımlarından oluşması beklenmektedir. Bu bakımdan her zaman engelleri aşmamızda yardımları olan Anavatan'ın katkılarınının 1995 yılında devam edeceğine inanmaktayız ve edecektir.

Bilhassa KKTC ekonomisini geliştirme, ihracatı teşvik, gölet yapımları, içme suyu projeleri, bitkisel üretimin ve sulama sistemlerinin geliştirilmesine yönelik projeler, elektrik enerjisi projesi, telekomünikasyon hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik projeler, mevcut yolların bakım ve onarım projeleri ile üretime yönelik sektörler için özel ağırlık verilmiş olup, 1995 yılında 3 trilyon 80 milyar Türk Liralık Türkiye Cumhuriyeti yardımının yapılması karara bağlanmıştır. Anavatan Türkiye, ekonomik esenliğimiz için büyük özverilerde bulunmaktadır. Bu vesile ile şükranlarımızı arz etmeyi bir görev sayıyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kıymetli zamanınızı daha fazla almamak için 1995 Bütçe Yasa Tasarısı ile ilgili tabloları okumayacağım. Zaten Komisyon Başkanı Sayın Aytaç Beştaş bu konuda yeterli ölçüde bilgi vermiştir.

Bu açıklamalarımın sonra özetlemek gerekirse; sizler için değerli inceleme ve katkılarına sunulmuş olan 1995 Mali Yılı Bütçesi; Ekonomideki dar boğazları gidermeye çalışan, mevcut kaynakları en etkili ve verimli bir şekilde kullanmayı amaçlayan, gençlik ve öğrenci sorunlarına çözüm arayan, gelir dağılımının daha adil bir düzeye çıkarılmasını ve harcamaların sağlam kaynaklara dayandırılmasını öngören, ekonomik büyümeyi devam ettiren, ekonomik istikrar ile kalkınmayı ahenk içinde yürütmeye çalışan, Hükümet Programı ile taahhüt altına alınan hizmetlerin görülmesine yetecek oranda ödeneklerle donatılmış KKTC ekonomisini geliştirme, ihracatı teşvik, eğitim, sağlık, su, yol, telefon ve benzeri hizmetleri tüm vatandaşlarımıza en iyi şekilde sunmayı amaçlayan samimi, makul, sosyal içerikli ve %7.2'lik kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi için yeterli büyüklükte hazırlanan, 1995 Programına uygun bir bütçedir. Bütçedeki ödenekler bu anlayış içinde hazırlanmıştır ve uygulamaya da bu hedefler doğrultusunda yön verilecektir. Bu vesile ile Ekonomi, Maliye, Bütçe ve Plân Komisyonunun yaptıkları katılar için yeniden kendilerine teşekkür ederim ve sözlerime son verirken, değerli incelemelerinize sunulan 1995 Mali Yılı Bütçesinin toplumu-

1995 BÜTÇE TASARISININ BAKANLIKLAR VE MÜSTAKİL DAİRELER İTİBARIYLA ÖDENEK DURUMU

<u>BAKANLIK/DAİRE</u>	<u>personel Giderleri</u> <u>(000 TL)</u>	<u>Cari Giderler</u> <u>(000 TL)</u>	<u>Yatırımlar</u> <u>(000 TL)</u>	<u>Transferler</u> <u>(000 TL)</u>	<u>Toplam</u> <u>(000 TL)</u>
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı.....	20.175.000	72.340.000	1.000.000	5.000.000	98.515.000
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi.....	23.202.000	20.660.000	7.500.000	200.000	51.562.000
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Başbakanlığı.....	133.546.000	23.291.000	6.656.000	-	163.493.000
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı.....	60.931.000	11.016.200	10.808.000	-	82.755.200
Dışişleri ve Savunma Bakanlığı.....	87.123.000	49.496.350	4.250.000	66.000	140.935.350
Ekonomi ve Maliye Bakanlığı.....	283.625.000	13.261.700	344.182.000	245.000	641.313.700
Genel Giderler ve Sübvansiyonlar.....	1.316.119.000	115.100.860	418.700.000	3.556.429.800	5.406.349.660
İçişleri Bakanlığı.....	232.858.000	36.248.840	193.000.000	23.030.000	485.136.840
Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı.....	446.929.000	22.961.700	611.367.000	360.003.000	1.441.260.700
Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı.....	1.335.227.000	21.235.000	157.850.000	98.921.000	1.613.233.000
Tarım, Doğal Kaynaklar ve Enerji Bakanlığı...	277.153.000	11.746.800	674.160.000	1.400.000	964.459.800
Sağlık Bakanlığı.....	516.344.000	157.951.750	83.807.000	467.243.200	1.225.345.950
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.....	20.240.000	1.963.400	1.300.000	-	23.503.400
Gençlik Spor ve Çevre Bakanlığı.....	105.166.000	16.185.800	107.770.000	8.000.000	237.121.800
Mahkemeler.....	67.310.000	2.560.400	600.000	-	70.470.400
Hukuk Dairesi.....	30.385.000	1.226.000	-	-	31.611.000
Sayıştay Başkanlığı.....	14.947.000	1.495.000	-	-	16.442.000
Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı.....	8.612.000	1.439.200	-	-	10.051.200
Emniyet Genel Müdürlüğü.....	520.108.000	46.198.000	68.460.000	-	634.766.000
TOPLAM :.....	5.500.000.000	626.378.000	2.691.410.000	4.520.538.000	13.338.326.000
SAVUNMA :.....					1.000.000.000
GENEL TOPLAM :.....					14.338.326.000

1995 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISININ 1994 MALİ YILI BÜTÇESİ İLE ÖZET MUKAYESELİ TABLOSU

<u>GİDER</u>	<u>1994</u> <u>Milyon TL</u>	<u>1995</u> <u>Milyon TL</u>	<u>Fark</u> <u>Milyon TL</u>	<u>1994'e Nisbetle</u> <u>Artış %'si</u>	<u>Bütçe Hacmine</u> <u>Göre Oranı</u>
I- Sivil Bütçe	5.525.971.1	13.338.326.0	+ 7.812.354.9	+ % 141.4	% 93.0
I- Savunma Bütçesi	<u>237.000.0</u>	<u>1.000.000.0</u>	+ <u>763.000.0</u>	+ % <u>322.0</u>	<u>% 7.0</u>
Toplam :	<u>5.762.971.1</u>	<u>14.338.326.0</u>	+ <u>8.575.354.9</u>	+ % <u>148.8</u>	<u>% 100.0</u>
<u>FINANSMAN</u>					
- Mahalli Gelirler	2.491.856.1	6.500.000.0	+ 4.008.143.8	+ % 160.8	% 45.3
- Fon Gelirleri	653.075.5	1.500.000.0	+ 846.924.5	+ % 129.7	% 10.5
- Türkiye Cumhuriyeti Yardımları	750.000.0	3.080.000.0	+ 2.330.000.0	+ % 310.7	% 21.5
- Borçlanmalar	1.803.159.4	3.208.326.0	+ 1.405.166.6	+ % 77.9	% 22.4
- T.C.İkrazları	60.000.0	50.000.0	- 10.000.0	- % 16.7	% 0.3
- Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	4.880.1	-	- 4.880.1	- % 100.0	-
Toplam:	<u>5.762.971.1</u>	<u>14.338.326.0</u>	+ <u>8.575.354.8</u>	+ % <u>148.8</u>	<u>% 100.0</u>

1995 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISININ 1994 MALİ YILI BÜTÇESİ PERSONEL-DİĞER CARİ GİDERLER
YATIRIMLAR VE TRANSFERLER İTİBARIYLA MUKAYESELİ ÖZET TABLOSU

<u>GİDERLER</u>	<u>1994</u>	<u>1995</u>	<u>FARK</u>
<u>SİVİL BÜTÇE GİDERLERİ</u>	5.525.971.153.548	13.338.326.000.000	+ 7.812.354.846.452
Personel Giderleri	2.403.485.519.807	5.500.000.000.000	+ 3.096.514.480.193
Diğer Cari Giderler	316.721.184.033	626.378.000.000	+ 309.656.815.967
Yatırımlar	893.384.000.000	2.691.410.000.000	+ 1.798.026.000.000
Transferler	1.912.380.449.708	4.520.538.000.000	+ 2.608.157.550.292
<u>SAVUNMA BÜTÇE GİDERLERİ</u>	237.000.000.000	1.000.000.000.000	+ 763.000.000.000
TOPLAM:	5.762.971.153.548	14.338.326.000.000	+ 8.575.354.846.452
	=====	=====	=====
<u>FİNANSMAN</u>			
Mahalli Gelirler	2.491.856.149.735	6.500.000.000.000	+ 4.008.143.850.265
Fon Gelirleri	653.075.478.278	1.500.000.000.000	+ 846.924.521.722
Türkiye Cumhuriyeti Yardımları	750.000.000.000	3.080.000.000.000	+ 2.330.000.000.000
Borçlanmalar	1.803.159.380.597	3.208.326.000.000	+ 1.405.166.619.403
T.C.İkrazları	60.000.000.000	50.000.000.000	- 10.000.000.000
Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	4.880.144.938	-	- 4.880.144.938
TOPLAM:	5.762.971.153.548	14.338.326.000.000	+ 8.575.354.846.452
	=====	=====	=====

1995 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISININ EKONOMİK AYIRIMI

	<u>1994</u> <u>(00.000 TL)</u>	<u>1995</u> <u>(00.000 TL)</u>	<u>FARK</u> <u>(00.000 TL)</u>	<u>1994'e</u> <u>Nisbetle</u> <u>Artış %'si</u>
Cari Giderler.....	2.720.206.7	6.126.378.0	+ 3.406.171.3	% 125.2
Yatırımlar.....	893.384.0	2.691.410.0	+ 1.798.026.0	% 201.3
Transferler.....	1.912.380.4	4.520.538.0	+ 2.608.157.6	% 136.4
Savunma.....	237.000.0	1.000.000.0	+ 763.000.0	% 321.9
TOPLAM:	<u>5.762.971.1</u>	<u>14.338.326.0</u>	<u>+ 8.575.354.9</u>	<u>% 148.8</u>
	=====	=====	=====	=====

1995 BÜTÇE YASA TASARISININ 1994 BÜTÇESİYLE MUKAYESELİ DURUMUNU GÖSTERİR FONKSİYONEL AYIRIMI

	<u>1994</u>	<u>1995</u>	<u>FARK</u>
1- Savunma	506.088.392.000	1.775.701.350.000	+ 1.269.612.958.000
2- Mali, Yargı, Yasama ve Genel İdari Hizmetler	450.472.415.425	1.125.137.500.000	+ 674.665.084.575
3- Ekonomik Hizmetler	1.539.828.220.462	3.465.734.200.000	+ 1.925.905.979.538
4- Sosyal Hizmetler	3.266.582.125.661	7.971.752.950.000	+ 4.705.170.824.339
	-----	-----	-----
TOPLAM:	5.762.971.153.548	14.338.326.000.000	+ 8.575.354.846.452
	=====	=====	=====

1995 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISINDA YER ALAN TRANSFERLERİN 1994 MALİ YILI BÜTÇESİ İLE MUKAYESELİ TABLOSU

	<u>1994</u>	<u>1995</u>	<u>FARK</u>
- Mali Transferler	146.402.228.000	375.425.000.000	+ 229.022.772.000
- Sosyal Transferler	1.071.478.956.525	3.244.319.000.000	+ 2.172.840.043.475
- İktisadi Transferler	12.000.000.000	46.446.000.000	+ 34.446.000.000
- Sermaye Teşkili ve Transferler	12.000.000.000	20.000.000.000	+ 8.000.000.000
- Borçlar	528.619.120.245	479.348.000.000	- 49.271.120.245
- İstimlâk Giderleri	7.000.000.000	10.000.000.000	+ 3.000.000.000
- Yerel Kuruluşlara Yardımlar	130.000.000.000	345.000.000.000	+ 215.000.000.000
- Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	4.880.144.938	-	- 4.880.144.938
TOPLAM:	<u>1.912.380.449.708</u>	<u>4.520.538.000.000</u>	<u>+ 2.608.157.550.292</u>
	=====	=====	=====

1995 MALİ YILI BÜTÇE YASA TASARISI GELİRLERİNİN 1994 GELİRLERİYLE MUKAYESELİ ÖZET TABLOSU

<u>Gelirin Nevi</u>	<u>1994 Mali Yılı Tahminleri (00.000 TL)</u>	<u>1995 Mali Yılı Tahminleri (00.000 TL)</u>	<u>Artış veya Azalış (00.000 TL)</u>	<u>1994'e Nisbetle Artış %'si</u>	<u>Hacmine Oranı %</u>	
<u>DOLAYSIZ VERGİLER</u>	1.022.754.0	2.526.760.0	1.504.006.0	+ % 147.0	% 38.9	
<u>DOLAYLI VERGİLER</u>	1.028.000.0	2.735.000.0	1.707.000.0	+ % 166.0	% 42.0	
<u>VERGİ DIŞI BÜTÇE GELİRLERİ</u>	346.353.0	1.090.539.0	744.186.0	+ % 214.8	% 16.8	
<u>CEZALAR VE MÜSADERELER</u>	14.200.0	34.000.0	19.800.0	+ % 139.4	% 0.5	
<u>KAMU KURULUŞLARI GELİRLERİ</u>	1.900.0	2.500.0	600.0	- % 31.6	% 0.1	
<u>HAZİNE MALLARI KİRA GELİRLERİ</u>	7.400.0	10.900.0	3.500.0	+ % 47.3	% 0.2	
<u>MUHTELİF GELİRLER</u>	71.249.1	100.301.0	29.051.8	+ % 40.7	% 1.5	
Mahalli Gelirler Toplamı	2.491.856.1	6.500.000.0	4.008.143.8	+ % 160.8	% 100.0	% 45.3
Fon Gelirleri	653.076.5	1.500.000.0	846.924.5	+ % 129.7		% 10.5
T.C.Yardımları	750.000.0	3.080.000.0	2.330.000.0	+ % 310.7		% 21.5
Borçlanmalar	1.803.159.4	3.208.326.0	1.405.166.6	+ % 77.9		% 22.4
T.C.İkrazları	60.000.0	50.000.0	- 10.000.0	- % 16.7		% 0.3
Birleşmiş Milletler ve Üçüncü Ülkelerden Sağlanan İnsancıl Yardımlar	4.880.1	-	- 4.880.0	- % 100.0		-
	<u>5.762.971.1</u>	<u>14.338.326.0</u>	<u>+ 8.575.354.9</u>	<u>+ % 148.8</u>		<u>% 100.0</u>
	=====	=====	=====	=====		=====

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ KADROLARININ MESLEK GRUPLARINA GÖRE TASNİFİ

	<u>1994</u>	<u>1995</u>
(i) Memur.....	8.621	8.621
(ii) 22/84 Sayılı Geçici Personelin Kadrolanması (Özel Kurallar) Yasası ile İhdas Edilen Ek Kadro.....	802	761
(iii) Öğretmenler.....	3.347	3.347
(iv) Polis.....	2.000	2.000
(v) Danışman.....	33	33
(vi) Sözleşmeli.....	118	118
	<hr/>	<hr/>
TOPLAM:	14.921	14.880
(vii) İşçi.....	2.456	2.456
	<hr/>	<hr/>
Genel Toplam:	17.377	17.336
	=====	=====

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri; şimdi Rapor ve Tasarının bütünü üzerinde söz isteyenlere istem ve kayıt sırasına göre söz verilecektir. Ancak söz almada hükümet komite ve gruplar milletvekillerine oranla öncelik hakkına sahiptir. Bu prensipten hareketle söz almak isteyenlere söz vereceğim.

Söz almak isteyen?... Sayın Özgür, Sayın Eroğlu, Sayın Akıncı ve DP adına Sayın Adaoğlu. Başka söz isteyen?... Sayın Coşar.

Buyurun Sayın Özgür.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR -

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısını görüşmeye başladığımız günümüzde dünyadaki yerimizi belirlemekte yarar vardır. Dünyadaki yerimizi belirleyebilmek için nasıl bir dünyada yaşadığımızı bakmamız lâzımdır. İki kutuplu dünya artık yoktur. Soğuk savaş sona ermiştir. Birleşmiş Milletler Örgütünün üye sayısı 184'e çıkmış bulunmaktadır. Ekonomikman belli bir gelişmişlik düzeyine ulaşmış ülkeler, Avrupa, Amerika ve Uzakdoğu'da kendi aralarında gruplaşırken ulusculuklarını yaşamaktan uzun yıllar alıkonan topluluklar kendilerini kanıtlama yarışına girmişler, büyük miktarda can kaybına neden olmaktadır. Dünyamız çelişkiler içinde XXI'inci yüzyıla hazırlanmaktadır. Bilimsel teknolojik devrim gelişmiş ülkelerde yaşamı değiştirmiş, değer ölçülerini etkilemiştir. Bilgi toplumu bu ülkelerde ortaya çıkmıştır. Çağımızın barış, demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğüne dayalı

normları bu ülkelerde biçimlenmekte ve hızla globalleşmekte olan dünyaya yayılmaktadır. Dünyanın gelişmişleri kendi yapıları içinde sorunsuz değillerdir. Etnik azınlıklara karşı hoşgörü eksikliğinin Almanya'da yeniden hortlaması anlamlıdır. Gelişmişler kendi iç çelişkilerini bolluk içinde yaşarken dünyanın büyük bir bölümündeki kıtlık, durgunluk, ekolojik dengesizlik ve çevre kirliliği kaygı verici boyutlara ulaşmıştır. Demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü çağın evrensel değerleri olarak kabul görmektedir ama yıllık geliri 500 Doların altında olan iki milyar insan için bu değerlerin anlamı nedir? Temiz su kaynaklarından ve tıp hizmetlerinden yoksun iki milyar dünyalıya demokrasi ve insan haklarından söz edildiği zaman ne derler?

Değerli milletvekilleri; beğensek de, beğenmesek de, Kıbrıs Türk Halkı olarak biz de bu çelişkili dünyanın bir parçasıyız. İlerlemiş, geri kalmış, gelişmiş, gelişmemiş, endüstri ötesine geçmiş, henüz endüstrileşmemiş toplumları ile bu dünyanın biz neresindeyiz? Çağın toplumu olacaksak, dünyamızda çağdaş değerleri yaşama geçirebilen toplumlarla ilişkilerimizi geliştirmek ve çağdaş dünya ile bütünleşmek zorundayız. Kendi içimize kapanıp kalamayız. Avrupa, Amerika ve Uzak Doğunun gelişmiş ülkeleri çekim merkezlerini oluşturmuşlardır. Kendi aralarında kümeleşmektedirler. Biz Avrupaya yakınız. Avrupa Birliği olarak anılan küme bize en yakın olanıdır. Kıbrıs'ın üç garantöründen ikisi Avrupa Birliğine üyedir. Bizimle en yakın ilişkisi olan garantör Türkiye, Avrupa Birliğine üyelik için başvurmuştur. Önümüzdeki yıl Gümrük Birliği sürecini başlatmaya hazırlanmaktadır. Kıbrıs'ın güneyi de Avrupa Birliği ile Gümrük Birliği sürecini tamamlamak üzeredir. Avrupa Birliği Adalet Divanının dış satım ürünlerimize karşı aldığı karar, bu tablo ile çelişmektedir. Avrupa Birliği ile bütünleşmekte olan garantörler ve garantörlerin garanti ettiği Kıbrıs sözkonusu iken, Kıbrıs'ın bir bölümüne karşı ayırimcı davranılmakta, ilişkiler zedelenmektedir. sorun aşılmalıdır. Kıbrıs Türk Toplumunun da Avrupa Birliği ile bütünleşme sürecine girmesi mutlaka sağlanmalıdır. Kıbrıs Avrupa Birliği ile bütünleşecekse, toplumlararası sorunun öncelikle karşılıklı kabul edilebilir bir çözüme ulaştırılması koşuldur. Kıbrıs'ın Avrupa Birliği ile bütünleşmesi toplumlararası sorunun

çözümü ile birlikte düşünölmelidir, Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğinin iyi niyet görevinin yerini almadan çözüm bulma çabalarına yardımcı olmalıdır. Kıbrıs Türk tarafı olarak dünyadaki gelişmeleri yakından izler, dünyanın nereye gitmekte olduğunu görür ve Avrupa Birliğinin garantörler ve bizim için önemini kavrarsak, eşitlik, özgürlük ve güvenliğimizden ödün vermeden, kendimize düşeni yapabiliriz. Kıbrıs Rum tarafı, bütün Kıbrıs adına Avrupa Birliğine girme çabası içindedir. Yeniden şekillenmekte olan dünyanın bu bölgesinde bizler Avrupa Birliğinden soyutlanamayız. Bizi soyutlamalarına fırsat yarattığımız oranda kendimizi ve garantör Türkiye'yi zora sokacağız. Koalisyon Hükümeti gelişmelerin bilincindedir. Gelişmeler ışığında Meclisin de devreye girmesinde büyük yarar vardır. Meclisin bu tür değerlendirmelere daha çok zaman ayırması gerekir.

Değerli milletvekilleri; 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısını görüşmeye başlarken, dünyanın bu bölgesinde Avrupa Birliğinin bizim için çekim merkezi olduğunu kabul ediyorsak, kendimizi Avrupa Birliği ile bütünleşmeye hazırlamalıyız. Evimizi düzene koymalıyız. Demokrasi, insan hakları, sosyal adalet, sivil toplum, vergi sistemi, endüstriyel ilişkilere kadar tüm alanlarda Avrupa Birliğine ayak uyduracak, yaşamın her alanında herşeyimizi gözden geçirmek zorundayız.

1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı görüşülürken, tartışmalar bu amaç doğrultusunda yoğunlaşırsa, yararlı ve verimli olacaktır. Toplumunu Avrupa Birliği ile bütünleştirecek konuma getirebilmek için, ülke koşullarına uygun ekonomik bir modele yönelmek koşuldur. Bu ekonomik modeli biz dışa açık, hizmet sektörleri gelişmiş, tarım, küçük sanayi üretimine ve ticarete dayalı bir model olarak saptadık. Bu model, Kıbrıs'ın geleneksel ekonomik yapısı ve hoşgörü sahibi, çağdaş, dış dünyaya açık insan potansiyeli ile uyumludur. Kıbrıs'ın geleneksel ekonomik yapısı, ülke koşulları ve insanının niteliği dikkate alınarak dışa açık, hizmet sektörleri gelişmiş bir model, başından beri hedeflenseydi, bugün yaşadığımız tıkanıklıkları yaşamamış olacaktık. 20 yıldır halk sanki bilinçli olarak üretimden koparılmıştır. Bilinçli olarak ürettiğinden fazla tüketen bir toplum yaratılmıştır. Devlet kadroları alabildiğine şişirilmiştir. Devlet hantallaştırılmıştır. Kamu iktisadi teşebbüsleri birer arpalık olarak kullanılmıştır, borç batağına batırılıp

işlevleri unutturulmuştur. Bu yapıyı iyileştirmek için köklü önlemlere yönelmek şarttır, kaçınılmazdır. Üretim ve verimliliği artırmadan, yapıyı iyileştirmek mümkün olmayacağına göre, üretim ve verimliliğin ön koşulu, istikrar için gerekeni yapmak kaçınılmazdır. İstikrar için, Hükümet Programında öngörülen önlem, devlet gelir ve giderlerini istikrarlı bir ölçüğe endekslemektir. Bu konuda toplumsal bir görüş birliğinin olması büyük bir avantajdır. Tüm işçi ve işveren çevreleri ile meslek örgütleri Hükümete yeşil ışık yakmışlardır. Ne var ki, bu sistemin uygulanmasından elde edilecek ekonomik faydalara, muhataplarımız tarafından duyulan tereddütler, uygulamaya geçilmesini şimdiye kadar geciktirmiştir. Devlet gelir ve giderlerinin istikrarlı bir ölçüğe endekslenmesi, ekonomiye yön vermekte atılması gereken son derece önemli bir adım olacağına ve bu önemli konuda toplumsal bir görüş birliği bulunduğuna göre, uygulama sürecinde karşılaşılan engelleri aşabilmesi için herkesin kendine düşeni yapması gerekecektir.

Gerçi biz Türk Lirasının sürekli değer kaybı karşısında insanımızın mağduriyetini en aza indirebilmek için, hayat pahalılığının gerçekçi olarak saptanmasını ve asgari ücretin yılda üç kez belirlenmesini sağlamış bulunuyoruz. Fakat bu yeterli değildir. Devlet gelir ve giderleri bütünü ile istikrarlı bir ölçüğe endekslenmedikçe, ekonomik tablo ortaya çıkmayacak, öngördüğümüz ekonomik hedefleri istikrarlı bir ortamda yaşama geçirmek mümkün olmayacaktır. Bu konuda gecikme sözkonusudur. Durumdan duyduğumuz rahatsızlığı saklamıyoruz. Bu yıl devletin Sosyal Sigortalar Fonuna yükümlülüğü çerçevesinde bütçeye ilk kez kaynak konmuştur. Tek Tip sosyal Güvenlik sistemi ile devlet kapısındaki yığılmaların önüne geçmeyi ve özel sektörde istihdamı çekici kılmayı amaçlıyoruz. Yasa Tasarısını kamuoyunun ve ilgili örgütlerin eleştiri ve değerlendirmesine açmış bulunuyoruz. Gelecek kuşakların eğitilmesine ve insanımızın sağlığına verdiğimiz önem çerçevesinde bütçe paylarını geçmiş yıllara göre artırmış bulunuyoruz.

Elektrik konusunda yaşadığımız sıkıntıların temelinde 20 yıllık ihmâl vardır. 20 yıllık ihmalin üzerine bir de kazan patlaması eklenince sorun daha da büyümüştür. Toplumlararası görüşmelerin yeniden başlatılması yönünde çaba harcanırken, Kıbrıs Rum tarafının elektrik kesintileri ile ilgili tavrı güneydeki yönetimin niyetini vurgulaması bakımından önemli bir göstergedir.

Ülkemizde izinsiz işçi çalıştırmak yasalara aykırıdır. Ülkeye kimlikle girişin yarattığı olumsuzlukları birlikte yaşıyoruz. Hükümet Programında gerekli önlemlerin alınacağı belirtilmektedir. İki bine yakın izinsiz çalışan işçi, Çalışma Bakanlığınca saptanmış ve gerekli işlemlerin yapılması için, yazılı olarak Polis Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı ve Hukuk Dairesine başvurulmuştur. Çalışma hayatı ile ilgili diğer yasalar da tamamlanmak üzeredir. Ülkeye kimlikle girişi öngören anlaşmanın yürürlükten kaldırılması için çalışma başlatılmıştır. İzinsiz işçi çalıştırılması, ülkeye kimlikle giriş ve benzeri konular polisin İçişleri Bakanlığına bağlanmasının önemini vurgular. Bu konuda gerekli yasa tasarısı hazırlanmış bulunmaktadır. Yolsuzlukları soruşturmayı olanaklı kılacak yasa tasarısı Savcılıktan onay alınamadığı için Fesil 44 altında bir Soruşturma Komitesinin kurulması Bakanlar Kuruluna önerilmiştir.

Değerli milletvekilleri; bugün görüşmeye başlayacağımız 1995 yılı Bütçesinde öngörülen cari ve transfer harcamalarının toplam bütçe içindeki payı çok büyüktür. Daha üretken bir toplum kurma ve Avrupaya yetişme uğraşında olan bizlerin eğitime, sağlığa ve yatırımlara bütçeden daha çok pay ayırması gerekmektedir.

Bunun için de bir yandan devlet gelirleri artırılırken bir yandan da kamuda verimliliği artırarak bu alanlara yapılacak harcamalara kaynak yaratılması yönüne gidilecektir. Yıllardır yaygın üretimden kopuk bir toplum yetiştirilmiştir. Bu nedenle sağlıklı ekonomik bir yapı oluşturulamamıştır. 5 Nisan Kararları da bu olumsuzluğu artırıcı yönde etki yapmıştır. Ekonominin içinde bulunduğu bu durumdan dolayı öz kaynaklara dayanan bir bütçe yapılması mümkün olmamıştır. Bu nedenle 1995 yılı bütçesinde finansman kaynaklarının %40'ı TC yardımları ve borçlanmalar ile kapatılması öngörülmektedir. Bu yapı üretimin artırılması, sağlıklı ve adaletli devlet gelirlerinin bulunması ile ileriki yıllarda giderilmesi gereken bir yapıdır. Bu hedefa ulaşmada, üretim artırırken yabancı yatırımların teşviki için ilgili mevzuatlar önümüzdeki günlerde basitleştirilecektir ve anlaşılır hale getirilecektir. Bu vergi yasa ve mevzuatları için de öngörülmektedir. Yerel yönetimlerin sürekliliği ve daha yaygın hizmet vermelerine olanak sağlamak için bütçeden aldıkları payı artırmak yanında yerel yönetimlere sağlam gelir kaynakları yaratılmalıdır. Emlak vergisi bu yönü ile iyi değerlendirilmelidir.

Değerli milletvekilleri; dünya ile bütünleşmek için Avrupaya yönelmek, Avrupaya yönelebilmek içinde kendimize çekidüzen vermek zorundayız. Ekonomimizi üretken kılmak, rejimi sivilileştirmek ve halkın yönetime katılımını sağlamakla yükümlüyüz. Bütün bunların akşamdan sabaha gerçekleştirmek mümkün değildir. Değişime açık tüm kesimlerin sağlıklı bir diyalog içinde olmaları ve parti ayırımı yapmadan toplumun önünü açmak için herkesin ama herkesin kendine düşeni yapması koşuldur. En büyük potansiyel halkın gücüdür. Bu gücü harekete geçirebildiğiniz oranda çağı yakalayabileceğimize inanıyoruz. Dikkatinize teşekkür eder saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Özker Özgür.

Söz sırası Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanı Sayın Dr. Derviş Eroğlu'nda. Buyurun Sayın Derviş Eroğlu.

DERVİŞ EROĞLU (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün beceriksiz, uyumsuz bir hükümetin zam, yıkım ve kıyım yapmaktan başka bir becerisi olmayan bugünkü hükümetin 1995 bütçesini görüşmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Vatandaş iş, aş ve aydınlık arayışı içinde iken tüm ekonomik sektörler perişan iken paylaşım kavgasında olan bu iki başlı hükümetin bütçesinin genelini eleştirmek için söz almış bulunuyorum. Bakanlıklar, milletvekili arkadaşlarım tarafından enine boyuna eleştirilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kıbrıs Türkü çok zor günlerden, ağır siyasal ve ekonomik baskılardan geçerek , her türlü fedakarlığı yaparak varolma mücadelesini zaferle taşlandırarak özgürlüğünü ve bağımsızlığını kazanmış ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devletini kurmuştur. Layık olduğu ve özlediği, bağımsızlık ve özgürlüğüne kavuşmuş olan halkımız bugün Demokrat Parti ve CTP ortaklığının yarattığı bozuk ve çürümüş siyasal ve ekonomik düzende 1974 yılından sonra tarihte görmediği en ağır ekonomik koşullarında yoklukları yaşamaktadır.

Demokrat Parti, Cumhuriyetçi Türk Partisi Ortaklığı, adına yeni düzen dediği bugünkü kararlılık ortamda halkımızı bir sefalet ve belirsizlik içine sürükledi. Her gün bir temel tüketim maddesinin piyasadan yok olduğu, kuyrukların meydana geldiği, insanlarımızın soğuk kış gecelerinde ortaçağ karanlığına gömüldüğü, gelirlerin azaldığı, işsizliğin arttığı DP-CTP Koalisyon Hükümetinin yarattığı bir kara yılın sonuna gelirken, belirsizlik ve umutsuzluk taşıyan yeni bir yıla hazırlanıyoruz. Özellikle altını çizmek istiyorum, belirsizlik ve umutsuzluk taşıyan bir yeni yıla geçiyoruz. İşte bunun için bugün, DP-CTP ortaklığının sorunlara çözüm getirmekten uzak, hatta çok daha ağır sorunları yaratacak niteliklere sahip olan 1995 yılı Bütçesini görüşüyoruz. Kanımca Bütçe görüşmeleri genel olarak Meclisin ve o yılın en önemli olayıdır. Çünkü bütçe görüşmelerinde siyasal otoritenin bir yıllık icraatları değerlendirilirken, gelecek yılın icraat programı da değerlendirilmekte, muhalefetin görüşleri çok geniş bir şekilde ortaya konmaktadır. Hükümetin başarı, ya da başarısızlığının boyutları, en çarpıcı biçimde halkımızın bilgisine bütçe görüşmeleri aracılığı ile sunulabilmektedir. Kısaca, bütçe görüşmeleri bir yönüyle hükümetin sınıfı geçip geçmediğini ortaya koyarken, okula devam edip etmeyeceğinin vizesini de vermektedir. Hemen belirteyim ki, DP-CTP ortaklığı 1994 yılındaki uygulamalarıyla başarılı olamamış ve sınıfta kalmıştır. Çok kötü bir netice alan DP-CTP ortaklığı 1995 yılında okula devam etme hakkını da kaybetmiştir. Durumunu düzeltemeyeceğinin bir kanıtı olan 1995 Bütçe Tasarısı ile de şansını tamamen yok etmiştir. Bir ülkenin ekonomik ve sosyal istatistikleri ilgili yılın nasıl geçtiğini, hükümetin başarı ya da başarısızlığının ölçüsünü gösteren mihenk taşıdır. Hele hele temel ekonomik büyüklükler, yaşanan yılın nasıl geçtiğini gösteren en hassas terazidir. DP-CTP ortaklığında Kuzey Kıbrıs Türk

Cumhuriyetinde 1994 yılının nasıl geçtiğini, halkımıza yaşatılan felaketin boyutlarını hiçbir tartışmaya yer bırakmayacak şekilde 1995 programı ortaya koydu. DP-CTP ortaklığının yarattığı kara tabloyu ve halkımıza yaşattığı ağır ekonomik ortamı 1995 programı gözler önüne serdi. DP-CTP koalisyonu 11 aylık icraatı ile, bugün seçimler geçeli tam bir yıl olmuştur, ülkemizde yarattığı ekonomik ve sosyal yıkımın, fakirleşmenin ve sefaletin ağırlığı altında ezilmekte ve hergün biraz daha erimektedir. DP-CTP ortaklığı yarattığı kara tablonun sebebinin kendi yetersiz ve beceriksiz icraatında aramak yerine, ucuz yollara başvurarak UBP hükümetlerine yükü atma çabasıdır. Daha hükümete geldikleri ilk günden itibaren bugünkü siyaset ortakları bir koro halinde ekonomik enkaz devraldık türküsünü söylemeye başladılar. DP ve CTP yarattıkları her kötülüğün, çözemedikleri her sorunun sorumlusu olarak Ulusal Birlik Partisi hükümetlerini gösterdiler. Bugün hesapsızlıkları, kitapsızlıkları sonucunda zamanında getiremedikleri mazotun ve tüp gazın sorumluluğunu da Ulusal Birlik Partisi hükümetine yüklemektedir. En az üç aylık stok kapasitesi olan tüp gazı ülkeden eksilten ve halkımızı bu alanda yeniden Ruma bağımlı hale getiren ve Rum öğrencilerin insafına terkeden DP-CTP ortaklığı bunun da sorumlusu olarak 11 aydır iktidar olmayan Ulusal Birlik Partisini gösterebilecek bir pişkinlik içindedir. Çabuk hırsız ev sahibini bastırır, hem suçlu, hem güçlü misali DP-CTP ortaklığı sorumluluğunu üstünden atarak dibe vuran icraatlarını kurtarmaya çabalamaktadır. Ancak DP-CTP ortaklığı ne zeytinyağı, ne de sudur. Yarattığı sorunlar batağına daha da gömülecek ve dibe vurmaktan kurtulamayacaktır.

DP-CTP Koalisyonu yarattığı kara tabloya sorumlu ararken, BRT'yi de borazanı olarak kullanıyor. Her programa çıkarttıkları kalemşörleri ile DP ve CTP'nin propagandası yapılırken kötülüklerin, yoklukların ve pahalılığın sorumlusu olarak UBP Hükümetleri gösterilmektedir. Sahibinin sesi BRT'nin konuşturduğu bazı yazarlar, insana pes detirtecek bir acıip zihniyeti sergiliyorlar. Onbir aydır iktidarda bulunmayan ve üç aylık stok kapasitesi olmasına rağmen, piyasadan yok edilen tüp gazın sorumlusu da UBP Hükümeti ilan edildi. Geçtiğimiz günlerde BRT'de yayınlanan Radyo Gazetesi'nde yorum yapan Yenidüzen gazetesi yazarı falan, tüp gaz yokluğunun sebebi olarak Ulusal Birlik Partisi Hükümetini gösterdi. Bu yazara göre Ulusal Birlik Partisi Hükümeti son günlerinde inşa ettirdiği gaz küre depoları ile Rumlardan tüp gaz alınmasına son vermek ve petrol şirketini tekel durumuna getirmek suretiyle tüp gazda yokluklar yaşanmış, Kalecik'de inşa edilen çküre depolar tüp gaz alanında Rum'a bağımlılığa son verdi. Elektirikte Rum'a bağımlılığın yarattığı sonuçların birlikte yaşamamaıza rağmen, gerçekleri görmezlikten gelen yazar, tüp gazda bağımlılığa son verdiği ve tüp gazı en az %40 oranında daha ucuz halka ulaştırdığı için Ulusal Birlik Partisi Hükümetini hiç sıkılmadan suçlayabilmektedir. Halka doğruları söylemesinin bir yazarın asli görevi olduğunu unutan sözkonusu yazar, tüp gazdaki eksikliğin DP-CTP Hükümetinin zamanında gerekli ödemeleri yapmaması dolayısıyla, ithalatın gerçekleşmemesinden kaynaklandığını halktan gizlemektedir. Petrol şirketinin kanını kurutan, Hazine'de para bırakmayan DP-CTP Hükümetinin, yaslara aykırı olarak KKTC Merkez Bankası'na akreditif açtırarak mazotu ve likit gazı 15-20 gün gecikmeyle ithal edilebildiğini, elektirikteki aşırı kesintilerin ve tüp gazdaki yokluğun bundan kaynaklandığını da halkımıza açıklamamıştır. DP ve CTP'nin BRT'yi nasıl kullandığını işte birlikte görüyoruz. UBP'den ekonomik enkaz devraldığını iddia eden DP-CTP ortaklığı bir biri ile tenakkuza düşen, biri ötekini yalanlayan yayınladığı sözde ekonomik raporlarda, UBP Hükümeti döneminde ait kara tablolar çizdi. Ancak 1993 yılında 1992 yılına göre gerçekleştirilen ekonomik başarıyı ve gelişmeleri resmi bir raporla bir türlü kamuoyuna açıklayamadı. Açıklıktan, şeffaflık ve dürüstlükten dem vuran DP-CTP ortaklığı 1993 yılında UBP Hükümetince gerçekleştirilen ekonomik gelişmeleri halktan gizledi, ama halkımızı sürekli kandırmak için elinden gelen her şeyi, her çabayı gösterdi. UBP Hükümetinin 1993 yılında gerçekleştirdiği başarıyı halktan gizlemenin asıl nedeni, "enkaz devraldık" oyununu sürdürmekti. DP-CTP ortaklığının başarısızlıklarını örtmek için hazırladığı seneryo ekonomik enkaz edebiyatına dayandırıldığı için 1993 yılına ait ekonomik gelişmeler halkımıza açıklanamazdı.

Ama buna karşılık siyasal işbirliği ortaklığı şeklinde icraat yapan ve devlet olanaklarını paylaşan DP-CTP başarısızlıklarını, yarattıkları ekonomik yıkımı ve halkımızı fakirleştirmelerini ekonomik enkaz devraldık bahanesi ile kamufle etme çabası gösterdi. DP-CTP ortaklığı gerçekleri halkımızdan saklayarak halkımızı kandırma çabasını bugün de sürdürmektedir. Basın toplantıları düzenleyerek sözde ekonomik raporları açıklayan ve Ulusal Birlik Partisi hükümetlerini halka şikayet eden Sayın Atun hazırladığı sözde ekonomik raporları basına dağıtarak hükümet içinde muhalefet yapma becerisini gösteren Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı her nedense 1992 yılına göre 1993 yılında Ulusal Birlik Partisi hükümetince gerçekleştirilen ekonomik gelişmeleri değerlendiren bir ekonomik raporu kamuoyuna yayınlamadılar. Ancak bu oyunu Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası geçtiğimiz ay yayınladığı Ağustos 1994 Bülteni ile bozdu. Bu Bülten'de yayınlanan ekonomik veriler 1993 yılına, 1992 yılına göre önemli ekonomik gelişmeler sağlandığını ve ekonomide yüksek bir başarıya ulaşıldığını göstermektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugüne kadar büyük bir titizlikle kamuoyunun bilgisine getirilmeyen Ekonomi ve Maliye bakanlığı ve DPÖ gibi kurumların geniş kapsamlı bir ekonomik rapor halinde yayınlamadığı 1993 yılına ait ekonomik verileri hem kamuoyunun bilgisine getirmek, hem de Meclis tutanaklarına geçirtmek üzere burada açıklayacağım ve 1993 sonu itibarıyla DP-CTP ortaklığına nasıl bir ekonomi devrettiğimizi belgeleyeceğim. Açıklayacağım bütün verilerin Merkez Bankası Bülteninden alındığını altını çizerek bir daha belirtmek isterim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Bülteninde yeralan Devlet Planlama Örgütü istatistiklerine göre 1993 yılında ekonominin reel büyüme hızı %5.9 oranında gerçekleşti, ki bunu bugünkü

ortaklar raporlarında hiç ortaya koymadılar. Sadece ekonomik gerileme oldu, ekonomik enkaz devraldık dediler. Oysa yüksek sayılan bu büyüme hızı sonucunda halkımızın 1993 yılında gelir ve refah düzeyi arttı ve fert başına düşen milli gelir 3343 Dolardan, 3594 Dolara yükseldi. Ekonomiyi canlı tutan, büyümeyi sağlayan sabit sermaye yatırımları 1993 yılında, 1992 yılına göre, reel olarak %20.6 oranında artırıldı ve Gayri Safi Milli Hasılanın %15'i oranına yükseltildi. Ayrıca UBP hükümetinin gelirleri, tasarrufları, yatırımları ve üretimi artırma yönünde uyguladığı politikalar sonunda 1993 yılında yurtiçi tasarruflar reel olarak %53 oranında, çok yüksek bir hızla artırıldı ve Gayri Safi Milli Hasılanın %17'si oranına yükseltildi. Bu gelişmeler hiçbir şekilde küçümsenemeyecek gelişmelerdir. Hele 1993 yılının bir seçim yılı olması ve buna rağmen bir seçim ekonomisi uygulanmadan tasarrufların reel şekilde %53 oranında artırılması ve tüketimin sınırlandırılarak halkın tasarruf eğiliminin artırılması bizce ve olaya objektif olarak bakan herkesçe son derece önemli ve olumlu bir gelişmedir. Bir ekonomide kaynakların ne ölçüde kullanıldığını, ekonomik ve sosyal başarının derecesini gösteren istihdam artışı ise, 1993 yılında %2 oranında oldu ve başta ticaret, turizm, sanayi, haberleşme, ulaştırma ve mali müesseseler olmak üzere yeni istihdam alanları yaratıldı. UBP hükümeti yeni istihdam imkanları yaratırken, işçi produktivitesini de %3 oranında artırdı. UBP hükümetleri toprağa ve vatanımıza sahip çıkmanın en iyi yolunun tarımsal üretim ve köylünün refahını artırmak olduğunun şuuru ve idraki içinde, her zaman köylümüzü destekleyen politikaları uyguladı. Tarıma verdiğimiz önem ve desteklerle 1992 yılında reel olarak %42.5 oranında artış olmuştur. 1993 yılında da bu artış devam etmiştir. Çiftçimizin alınterinin gerçek karşılığı verilerek ve zamanında yapılan ödemelerle yüzü güldürüldü. DP-CTP ortaklığının çiftçilerimize 1994 yılında yaşattığı zor günler ve hâlâ devam eden zorluklar, çektirilen azaplar, köylümüzü yollara döken politikalar dikkate alındığında UBP hükümetinin tarımda gerçekleştirdiği büyümenin önemi ve anlamı çok daha iyi anlaşılmaktadır.

Bugün halkımızı karanlığa gömen DP-CTP ortaklığı elektirik enerjisi üretiminde gösterdiği başarısızlığın sorumluluğunu da Ulusal Birlik Partisi Hükümetlerine yükleme gayretkeşliği ve pişkinliği içindedir. Oysa 1993 yılında enerji sektöründe ve enerji üretiminde Ulusal Birlik Partisi %2.7 oranında reel şekilde artış gerçekleştirdiği ve 62 milyon kilovat saat enerji üreterek sektörün gayri safi milli hasıla ve gayri safi yurt içi hasıladaki payını %1.5'ten %1.7'ye yükseltti. Hükümet elektirik konusunda gerçekleri halkımızdan saklarken, halkla alay edercesine açıklamalar yapmaktadır. Sorunların diz boyu büyüdüğü, ağır ve ciddi durumlar yaşandığı bir dönemde Sayın Başbakan bir baloya katılmak amacı ile Londra'ya hareketinden önce Perşembe günü kamuoyuna yaptığı açıklamada, Cumartesi gününden sonra elektirik konusunda rahatlama geleceğini çünkü bir gece önce Bakanlar Kurulunun uzun bir toplantı yaptığını kamuoyuna duyurmuş. 3-5 gün sonra baloya katılımı gerçekleşince Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine dönen Sayın Başbakan, elektirik kesintileri ve Meclis Başkanlığı sorunu sebebi ile Londra gezisini yarıda bıraktığını kamuoyuna açıkladı. Sanki Sayın Başbakan Londra'ya giderken bu sorunlar yokmuş, acil bir durum değilmiş ve beklenmedik bir şeyde ortaya çıkmış gibi seyahatini sözde yarım keserek ülkeye döndüğünü kamuoyuna söyleyebiliyor Bu halkımızı hafife almak, halka saygı göstermemek ve halkla alay etmek demektir ve devlet ciddiyetinden uzak bir davranıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; elektirik konusuna gelmişken, biraz önce Sayın Özke Özgür'de konuşmasında 20 yılın ihmalden bahsetmiştir. Ben 1986 yılında Türkiye Cumhuriyetinin o zamanki Başbakanı Sayın Turgut Özal'la 5 Aralık 1986 tarihli Protokolu imzaladığım zaman, başta Sayın Özker Özgür olmak üzere bazı siyasilerin Eroğlu Türkiye Cumhuriyeti ile bir Yıkım Paketi imzalamıştır diyerek duvarları ve meydanları afişlerle, broşürlerle doldurmuşlardır. Halbuki o Yıkım Paketi dedikleri Protokolda elektirik santrallerinin

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin ihtiyacı olan elektririk santral-
larının temelinin atılacağı vardı ve o Protokolda bugün size
teslim edilen göletlerin yapılacağı vardı. Bugün ısrarla üzerinde
durduğunuz Karayolları Master Planının tamamlanması yönündeki
davranışınızı o Protokola biz koymuştuk. Yani karayolları,
orman projesi, göletler projesi, elektririk projesi, telekomini-
kasyon projesi gibi birçok altyapı projesinin hayata geçirilmesi yönünde
iki ülke başbakanlarının arasında imzalanan bir Protokoldu.
İşte bu Protokol muhaveresinde 1990 yılında elektririk
santralının temeli atılmıştır. Bizim hükümetlerimiz zamanında
tabii ki bir de su projesi vardı. Takdir edersiniz ki 200
milyon dolarlık, 500 milyon dolarlık projelerin bu küçük devletin
bütçe imkânları ile yapması mümkün değildi. Bunu mutlaka Türkiye
Cumhuriyeti hükümetleri ile diyalok içerisinde bir baza oturt-
manız ve gerçekleştirmeniz gerekirdi. Biz en son su projesini
de Türkiye'den Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine su getirme
projesini de devrin Başbakanı Sayın Demirel ile görüşmüş ve
500 milyon Dolar tutarındaki bu projenin gerçekleşmesi yönünde
bir mutabakat sağlanmıştı. Hükümet değişiklikleri bu projeyi
yeni hükümete bırakmıştır. İnşallah bu yönde de bir protokol
imzalamak size nasip olur diyeceğim. Ama bu gayret ister,
diyalok ister ve o gayreti de göremiyoruz.

O diyalogu da göremiyorum. Dolayısıyla bu konuda umutlu değilim. O elektrik santrallerinin temeli bizim hükümetimiz döneminde bizzat benim Sayın Başbakanla, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı ile imzalamış olduğum bir protokol muhaveresinde atılmıştır. Bu haksız suçlamalarınızı da bu şekilde cevaplandırmanın yararı vardır. Siz santrallara mazot koymuyorsunuz, şu anda çalışan iki santral vardır, ondan sonra da ne yapalım, paramız yoktur, geçmiş hükümet suçludur diye Ulusal Birlik Partisi Hükümetlerini suçlamaya çalışıp, bu sorumlulduğunuzdan kurtulma gayreti içerisine giriyorsunuz. Bugün hükümet sizsiniz, on bir aydan beri bu ülkenin hükümetisiniz. Bu ülkenin sorunlarına çözüm getirmek mecburiyetindediniz. Ama o kadar rahat oturuyorsunuz ki, sorunlara çözüm arayışından o kadar uzak ve rahatsızsınız ki ben size daha başka birşey söyleyemeyeceğim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yine 1993 yılında iktisatçılarca ekonominin lokomotifi kabul edilen inşaat sektörü reel şekilde %7.6 oranında büyüdü. UBP Hükümetlerinin turizme verdiği önem ve bu sektörümüzü öncelikli itici sektör haline getiren politikalarının bir neticesi olarak turizm sektörü 1993 yılında reel şekilde %24.5 oranında büyüdü. Özellikle turizmin batırıldığını iddia eden DP-CTP ortaklığını, turizmdeki bu olağanüstü gelişmeye dikkat etmeye davet ediyorum. Sözde turizmi bu yıl kurtardıklarını iddia eden DP-CTP ortaklığının 1994 yılında tek büyüme beklediği turizm sektöründe tahmin ettiği %8 oranındaki büyüme hızı ile 1993'te gerçekleştirilene kıyaslamalarını ve ona göre konuşmalarını tavsiye ederim.

Bugün ülkemizde tutarsız ekonomik politikalarla bankaları batıran DP-CTP ortaklığına 1993 yılında bankaların hakim olduğu mali müesseseler sektöründe, yeni yeni bankaların açıldığını ve sektörün reel şekilde %6.1 oranında büyüdüğünü özellikle hatırlatmak isterim. Bugün bankazedeler yaratan DT-CTP ortaklığı, aynı zamanda siyasal nüfuzunu da kullanarak, CTP'li bakanların ve yöneticilerin ortak oldukları şirkete, iflâs etmiş Everest Bank'ı avantadan devrederek ekonomik çıkar sağlama becerisini gösterdi. Evet, Everest Bank'ın batacak...

ÖMER KALYONCU (Girne)(Yerinden) - Yani Bülent Şemiler bizim partiliydi?

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Everst Bank'tan bahsediyorum.

ÖMER KALYONCU (Yerinden)(Devamla) - Bülent Şemilr, Bülent Şemiler.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Bir bankayı batırmanın ne kadar sıkıntılar yarattığını şimdi yaşıyorsunuz, görüyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Kalyoncu, lütfen.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Everst Bank'ı Cumhuriyetçi Türk Partisi üyelerine devretmek için gösterdiğiniz gayreti, kurtararak devretmek için gösterdiğiniz gayreti, o banka için de gösterip bugün binlerce mevduat sahibini sokaklara dökmezdiniz. Ama Everst Bank'ı nasıl kurtararak aldınız, devlet imkanlarını, Bakanlar Kurulundaki ağırlığınızı kullanarak...

ÖMER KALYONCU (Yerinden)(Devamla) - Bülent Şemiler hangi partinin üyesi idi? Sinan Şemiler.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Batak denebilecek alacakları devlet bankalarına aktardınız ve Everst Bank'ı teslim aldınız. Bugün...

ÖMER KALYONCU (Yerinden)(Devamla) - Sinan Şemiler Ulusal Birlik Partisi adayı idi.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Olabilir. Ben Sinan Şemiler'in avukatı değilim.

BAŞKAN - Sayın Kalyoncu, lütfen müsaade edin konuşmacıya.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Ben, batan bir bankanın geride bıraktığı mevduat sahiplerinin sıkıntılarına tercüman olmaya çalışıyorum. Siz Bülent Şemiler'den bahsediyorsunuz. Olay o kadar basit değil.

ÖMER KALYONCU (Yerinden)(Devamla) - Batırdık diyorsunuz bankayı.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Olay o kadar basit değil. Binlerce insan parasını alamamanın sıkıntısı içerisinde. Dışından, tırnağından artırmış ve gitmiş mevduatını o bankaya yatırmış. Siz o bankanın batışına gülücüklerle göz kırpyorsunuz. Bu taraftan batma tehlikesi gösteren Everst Bank'ı dönüşü zor olan borçlarını devlet bankasına aktararak kurtarıyorsunuz, teslim alıyorsunuz. Bunu söylemek mecburiyetindeyim. Vatandaşın bilgisine bunu getirmek durumundayım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu DP-CTP ortaklığının yarattıkları bozuk ekonomik düzende, bankalar tehlike içindedir. Çünkü Merkez Bankasının fonlarına da el atılmıştır. Merkez Bankası ilk defa gayri yasal bir davranış içerisinde akaryakıt akreditifi amıştır. Bunun cevabını herhalde ilgili Bakan burdan verecektir.

Sayın Başkan; bankaların batırıldığı, bankaların tehlikede olduğu bir devrede tasarruf beklemek biraz safdillik olur. Başta Ekonomi ve Maliye Bakanı olmak kaydı ile DP-CTP ortaklığının sürekli şikayetçi olduğu ve ödemelerde sıkıştıkça Ulusal Birlik Partisi Hükümetini en çok suçladıkları ve eleştirdikleri konu, bütçe açıklarıdır.

Bütçe giderleri ile bütçe gelirleri arasındaki açık olan borçlanma ihtiyacı büyüklüğünün Gayri Safi Milli Hasılaya oranı ekonominin hareketini gösteren son derece önemli bir ölçüdür. Bu oran arttıkça ekonominin ısısı ve dolayısıyla sorunları artar. Uluslararası alanda bütçe açıkları ekonomi açısından değerlendirilirken mutlak sayılar yerine bu oran kullanılır. Şimdi şu gerçeğe bakalım. Çok kötüledikleri UBP Hükümeti devresinde 1993 yılında bütçe açığının Gayri Safi Milli Hasyılaya oranı %8.5'ten, %7.4'e indirildi. Buna karşılık yerel gelirlerin Gayri Safi Milli Hasılaya oranı %21.7'den %24.3'e ve vergi gelirlerinin Gayri Safi Milli Hasılaya oranı ise %18'den, %20'ye yükseltildi.

Bütçenin borçlanma ihtiyacının Gayri Safi Milli Hasıladaki payını düşürürken, personel giderlerinin Gayri Safi Milli Hasıladaki payını %14.'e, transfer giderlerinin payını %13'e ve yatırımların yapısını %3.3'ten, %4.5'e yükselttik. Bunun anlamı açık, bütçe açığının Gayri Safi Milli Hasılaya oranını düşürürken, çalışanın Gayri Safi Milli Hasıladan aldığı payı yani hakkını artırdık ve aynı zamanda Gayri Safi Milli Hasıladan devlet yatırımlarına daha yüksek pay ayırarak, ekonomik ve sosyal dengeleri geliştirdik, bütçenin mali dengesini güçlendirdik.

Kaynakları tükenmiş bir ekonomi devraldık diye DP-CTP ortaklığına büyük miktarda kullanılabilir döviz rezervi devrettik. Ancak DP-CTP ortaklığı ekonomiyi yıkan, kaynak tüketen uygulamaları neticesinde bu döviz rezervlerini eritti. İşin daha da çarpıcı yönü Ulusal Birlik Partisi Hükümeti Aralık 1992 yılı sonunda 234 milyon Dolar olan toplam döviz rezervlerini, Aralık 1993 sonunda %29 oranında artırarak 302 milyon dolara yükseltirken, DP-CTP ortaklığı Ocak 1994 başında aldığı 302 milyon Dolar tutarındaki döviz rezervlerini, Nisan 1994 tarihinde yani dört ayda 296 milyon dolar seviyesine düşürdü. Öte yandan UBP Hükümeti Aralık 1992 tarihinde 1 trilyon 550 milyar 235 milyon Türk Lirası tutarındaki mevduatları, %93.4 oranında

enflasyonun üstünde artırarak, Aralık 1993 tarihinde 2 trilyon 998 milyar 119 milyon ₺'ye yükseltmiştir. Buna karşılık DP-CTP ortaklığı Mayıs 1994 tarihinde mevduatlarını %6.2 oranında artırarak 3 trilyon 172 milyar 95 milyon ₺'ye yükseltti. Mayıs 1994 tarihinde enflasyon hızı %9.4 oldu. Yani mevduatlar enflasyonun %3.2 oranında altında kalarak, Aralık 1993 tarihine göre gerçekten geriledi. UBP Hükümeti devresinde 1993 yılında 1992 yılına göre dış ticaret alanında da önemli gelişmeler oldu. Sanayi ürünleri dışsatımı 23.4 milyon Dolardan, 30 milyon Dolara yükseltildi ve toplam dışsatımda sanayi ürünlerinin payı %48'den, %55'e artırıldı. Ayrıca 1993 yılında net turizm gelirlerini %28.3 oranında artırdık ve 175 milyon Dolardan 224.6 milyon Dolara yükselttik. Dış ticaret ilişkilerimizdeki gelişmeler neticesinde net olarak döviz rezervlerini 68 milyon dolar artırdık.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; KKTC Merkez Bankası bülteninden özetle faydalanarak bilginize getirdiğim ekonomik istatistikler ışığında, uluslararası alanda esas alınan kriterlere göre 1993 yılında, DP-CTP ortaklığının tüm iddialarının aksine, KKTC ekonomisi son derece yüksek bir performans gösterdi. Ancak bu gerçeğe rağmen DP-CTP ortaklığı, tamamen hayale dayalı, günlük politika amaçlarını dikkate alan ve başarısızlıklarını saklamak için gerçek olmayan açıklamalar ile ekonomik enkaz devraldığını hep aynı nakaratı tekrarlayarak iddialarını sürdürmektedir. Oysa sizin de göreceğiniz gibi durum çok açıktır. Ulusal Birlik Partisi Hükümeti DP-CTP Hükümetine büyüyen, yatırımları, tasarrufları, bütçe gelirleri, mevduatları, döviz rezervleri, turizm gelirleri, istihdamı ve üretkenliği artan, işsizliği azaltan, sosyal, ekonomik ve mali dengeleri güçlenen, dinamik ve gelişen bir ekonomi devretmiştir.

işleyen, çarkları dönen, dinamik ve gelişen böyle bir ekonomiyi, onbir ay gibi kısa bir zamanda DP-CTP ortaklığının ne hallere düşürdüğünü, sizlere kendi yayınladıkları resmi istatistiklere göre ortaya koyacağım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;...

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)- Felâket tellâllığı yapıyorsunuz.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Hah, buna siz alışkınsınız. Hükümette olduğunuz halde...

AHMET DERYA (Lefkoşa) (Yerinden) - Kendisi de inanmaz söylediğine ya, neyse.

BAŞKAN - Lütfen.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Hükümette olduğunuz halde, Hükümet olduğunuzun bilincine varamamanın sıkıntısı içinde çıkıp burada felâket tellâllığı siz yaptınız.

AHMET DERYA (Yerinden) (Devamla) - Bir eksik kelime vardı orada. "Büyüye büyüye bir açık verdiniz." "Açık" kelimesini atladınız.

BAŞKAN - Sayın Derya; lütfen.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Açık nedir? Bütçe açığını siz büyütüyorsunuz.

AHMET DERYA (Yerinden) (Devamla) - Devrettiğiniz.

BAŞKAN - Sayın Derya; lütfen.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Bizim devrettiğimiz Bütçenin açığı belli. Sizin, biraz sonra geleceğim o konulara, Bütçenin %50'si, borçlanma olarak gösterilen %50'si açık olan bir bütçe, dünya tarihinde yoktur. Sizin Bütçenizin %50'si açıktır. Onu biraz sonra eleştireceğiz. Daha o noktaya...

AHMET DERYA (Yerinden) (Devamla) - Bıraktığınız borçları kapatmaya çalışıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Derya; Genel Kurulun çalışma havasını bozuyorsunuz. Lütfen.

AHMET DERYA (Yerinden) (Devamla) - Estağfurullah.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Siz, zaten dün söylediklerinizi bugün unutan insanlarsınız. Dün muhalefette iken ne derdiniz? Efendi, hayat pahalılığından vergi alınır mı? Bugün sendikalar sorar size, alacağız diyorsunuz. Değil mi?

MEHMET BAYRAM (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Cevap yok Sayın Başkan.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - İş güclüğü ve riski konusunda bu kürsüden konuştuğunuz zaman, bu merteklerden toz düşerdi...

MEHMET BAYRAM (Yerinden) (Devamla) - Cevap yok Sayın Başkan.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Şimdi sendikalar sizden onu istiyor. Cevap yok.

BAŞKAN - Sayın Bayram; lütfen.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Evet. Üst kademe sayısı çoktur derdiniz, Hükümete geldiniz, yüz tane daha kattınız. İşte dünkü ve bugünkü görüşleriniz.

Şimdi kalktınız, efendim nerden bahsediyorsunuz? Kimlik kartı ile ülkeye giriş şunu yarattı, bunu yarattı. İşte onbir aydır Hükümettesiniz, gene cek'li cak'lı konuşursunuz. Kimlik kartı ile bu ülkeye giriş anlaşması yapılırken, neydi amaç? Nasıl olsa pasaportla herkes bu ülkeye gelebilir Türkiye'den. Vize yoktu ki. Gelişi kolaylaştırmak, memlekette hareketliliği artırmak, ekonomiye kaynak sağlayacak imkânları bulmak, yaratmaktı. Siz bunu uygun görmediniz muhalefette iken söylediniz. Şimdi iktidardasınız. Yapınız bakalım, iyi netice mi verecek, kötü netice mi verecek? Bu ülkeye yirmidört saat önce gelme kararı veren bir kişi, pasaport çıkarmak için onbeş gün beklerse, acaba o ülkeye gelme heyecanı devam edecek mi, ortadan kalkacak mı? Bunlar sizin düşünüp kararlaştıracığınız konular, ama dün başka söylediniz, bugün başka söylersiniz. Bir-iki misalle ortaya koydum.

O bakımdan değerli arkadaşlar; biz enkaz devraldık diye diye, onbir ay geçirdiniz. Vatandaş sıkıntıdan patlama noktasına gelmiştir. Gece karanlıktan bunalım geçiriyor, siz, jeneratör alın diyorsunuz.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Mazeret üretiyorlar.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Mahalleler birleşsin, mahalleler ortak jeneratör alsın kampanyası başlatmak üzeresiniz. Vatandaş sizden çözüm bekliyor, mazeret üretme değil. Çözüm bulunuz, çözümleri getirin Meclise, yardımcı olalım.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Çare yerine mazeret üretirler Sayın Başkan.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Mazeretlerinize çare bulamayız. Biz, mazeretlerinize ortak olamayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DP-CTP ortaklığının 1995 Programına göre, 1994 yılında ekonomi %4.2 oranında geriledi. Herhalde bunu da Ulusal Birlik Partisi uyduruyor demiyorsunuz. Sizin 1995 Programınıza göre, DP-CTP ortaklığının 1995 Programına göre, 1994 yılında ekonomi %4.2 oranında geriledi.

ve ülkemizin toplam milli geliri %4.2 oranında azaldı. Bunun bir neticesi olarak fert başına düşen milli gelir 3594 Dolardan, 2817 Dolara düştü ve halkımız 1993 yılına göre %22 oranında fakirleştirildi. Özker Bey duysun diye tekrarlıyayım. Halkımız 1993 yılına göre %22 oranında fakirleştirildi 1994 yılında. Sizin icraatlarınızın hüküm sürdüğü devrede. Böylece vatandaşlarımızın refah düzeyi düşürüldü. Refah kaybı neticesinde halkımızın tüketimi %3 oranında azaldı. Ne yapayım, Hoca karşımda. Başbakan yok, Bütçe görüşülüyor Başbakan yok. Bütçe görüşülüyor Ekonomi ve Maliye Bakanı yok. Yani siz söyleyin, biz söylenenleri ciddiye almayız.

SAĞLIK BAKANI ERGİN A. İLKTAÇ (Yerinden) - Biraz performansınız karanlık, onun için içerdeyiz diyoruz.

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Biz burdayız efendim.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Efendim, bir gelenektir. Biz de yıllardan beri hükümet ettik. Ekonomi ve Maliye Bakanı ve Başbakan oturur, eleştirileri dinler. Daha bütçenin görüşülmesinin birinci gününde Sayın Başbakan, Sayın Ekonomi ve Maliye Bakanı yorgun düştüler, odalarına çekildiler.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Mağusadan takip ediyorlar Sayın Başbakan.

AHMET DERYA (Lefkoşa) (Yerinden) - Bugün 12 Aralık, onun için seni fazla dürtmemek lâzım.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - 12 Aralık...

AHMET DERYA (Yerinden) (Devamla) - Yıldönümüdür.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Bu politikanın kaçınılmaz neticeleridir. Ya iktidarda olacaksın, ya muhalefette olacaksın. Bizim gibi çok partili sistemi, parlamenter sistemi benimsemişseniz iki alternatif var, ya iktidardasınız, ya muhalefettesiniz.

AHMET DERYA (Yerinden) (Devamla) - Onun için size sataşmamak gerekir.

SALİH USAR (Yerinden) (Devamla) - Ne çekiyorsak muhalefete düşmemek için yaptıklarınızdan çekiyoruz.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; zamanı harcıyoruz, boşa harcıyoruz, lütfen.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Çünkü bizden sonra gelecek sizin gibi hükümetlerin beceriksizliğini biliyorduk. Çünkü muhalefetteyken de sizin ne kadar beceriksiz olduğunuzu biliyorduk, iktidara geldiğinizde o beceriksizliğinizi sergileyeceğinizi ve bu halka bir şey veremeyeceğinizi biliyorduk. Onun için iktidar olmak için olmak için tabii ki çalışmalarımızı halka yönelik, halka hizmet vererek sürdürüyorduk.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Bayılın bu sorulara, bu laf atmalara.Bayılın vallahi.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Evet.

AHMET DERYA (Yerinden) (Devamla) - Uğraşırız temizleyelim yaptıklarınızı.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DP-CTP ortaklığınının 1994 yılında yarattığı büyük ekonomik mucize, altını çizerek, yarattığı büyük ekonomik mucize, hemen tüm sektörlerde gerçekleştirdiği yüksek orandaki reel gerilemelerdir. 1994 yılında köylümüzü kahreden, yollara düşüren DP-CTP ortaklığı tarımsal üretimi %9.8

oranında gerilettiler. İhracatımızın ve istihdamımızın ana kaynağı olan imalat sanayi sektörü üretimini %8.5 oranında azalttı. İnşaat sektörü üretimi %8.2, ticaret %15, serbest meslek ve hizmetler sektörü üretimi ise %5 oranında geriletildi. Gördüğümüz gibi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti üretimi azalan, milli geliri küçülen, fakirleşen bir ülke durumuna düşürüldü.

Üretimden koparılan ve geliri azaltılan bir halkın tasarruf etmesi tabii ki beklenemez. Fakirleşen ve günlük yaşama pençeleşir duruma düşürülen halkımız, tasarruftan uzaklaştırıldı ve 1994 yılında yurtiçi tasarruflar %11 oranında gerilettiler gayri safi milli hasıladaki payı %16'ya düşürüldü. Tasarruf ve üretim yapamayan bir toplumda yatırımların gerilemesinden daha tabii bir şey olamaz. DP-CTP ortaklığı bu beceriyi de göstererek 1994 yılında sabit sermaye yatırımlarını 1993 yılına göre %21 oranında azalttı. Böylece DP-CTP ortaklığı icraatlarıyla gayri safi milli hasıladan yatırımlara daha az pay ayırdı. Sabit sermaye yatırımlarının gayri safi milli hasıladaki payı %15.1'den %12.4'e düşürüldü.

Sözde işsizlik ve göçle mücadele iddialarıyla icraata başlayan DP-CTP ortaklığı, 1994 yılında yeni istihdam alanı yaratmazken, işsizlik oranını yükseltti ve işçi verimliliğini %5.3 oranında azalttı.

Vergi toplayamayan ve devlet gelirlerini artıramayan DP-CTP Hükümeti, yerel gelirlerin gayri safi milli hasılaya oranını %24.3'ten %21.6'ya, vergi gelirlerinin gayri safi milli hasılaya oranını da %20'den %17.5'e düşürdü. Buna karşılık bütçe açığının gayri safi milli hasılaya oranını %7.4'ten %11.5'e yükseltti, Sayın Derya. Bütçe alanında uygulanan başarısız politikalar sonucunda bütçenin borçlanma ihtiyacı, geçmiş yıllara göre önemli ölçüde artırıldı ve tehlike sınırlarının çok üstüne çıkartıldı. Bu sonuç ülkemizde daha da ağır yeni krizlere davetiye çıkardı.

Bütçe yerel gelirlerinin gayri safi milli hasıladaki payını düşüren Hükümet, bütçe giderlerinin gayri safi milli hasıladaki payını %36'dan %38'e yükseltti. Buna rağmen bütçe yatırımlarının 1993 yılında gayri safi milli hasılda %4.5 olan payını, 1994 yılında %2.8'e düşürdü. 1994 yılında bütçe uygulamalarındaki başarısızlığın ve ekonominin yaşadığı felaketin çarpıcı sebeplerini bu veriler, çok açık olarak ortaya koyuyor. Ekonomimizin yönlendirici dümeni ve motoru olan bütçe, gemiyi karaya oturttu.

Ekonomide ve bütçede yaşanan felakete rağmen Sayın Ekonomi ve Maliye Bakanı, düzenlediği basın toplantısında toz pembe tablolar çizdi, ekonomiyi kurtardığını ileri sürdü.

Sayın Ekonomi ve Maliye Bakanı, geçtiğimiz ay yaptığı basın toplantısında, önlerine koydukları hedeflerin birçoğuna ulaştıklarını açıkladı. Basın toplantısında, başarılarını sıralamakla bitiremeyen, ekonomiyi uçuran Maliye Bakanının, ne hikmetse, basın toplantısından birkaç gün sonra, iş çevreleri istifaya davet ettiler. İş çevreleri bu davetlerini ısrarla günümüze kadar sürdürdüler. Başarılı ve ekonomiyi kurtaran bir Bakanın, ekonominin motoru, öncüsü olan iş çevrelerince istifasının istendiği görülmemiştir. Ama biz, yine de gelin birlikte Hükümetin açıkladığı 1994 yılına ait ekonomik istatistiklere bakarak, Sayın Ekonomi ve Maliye Bakanının sözünü ettiği hedeflere ulaşma başarısının derecesini görelim.

1995 programına göre, Ekonomi ve Maliye Bakanlığı, 1994 için öngördüğü yerel gelirler hedefinin sadece %65'ini, vergi gelirleri hedefinin %64'ünü, gider hedeflerinin %50'sini ancak gerçekleştirebildi. Personel giderlerinde öngördüğü hedeflerin %59'unu, transfer giderlerinin %56'sını gerçekleştirebildi. Durumun en korkunç olanı ise, yatırımlarda öngördüğü hedefin ancak %9.5'ini gerçekleştirebilmiş olması. İşte bu felâket tablosunun adı özetle şudur: Gelir toplayamayan DP-CTP ortaklığı, vatandaşa hizmet götüremedi, çalışanları gereğince esenlendiremedi ve ekonomiyi canlı tutacak, geliştirecek yatırımları gerçekleştiremedi. Aksine, artan bütçe açıklarını kapatmak, memur maaşlarını ödemek için, akaryakıt ürünlerine zam yaptı. Akaryakıtta yapılan son zammın sebebi de budur. Akaryakıtta zam yapılmayacak dendi, televizyon ekranından herkes bunu izledi, hemen arkasından zam yapıldı. Hükümetin ciddiyeti ve güvenilirliği sıfır nokrasına indi.

Ekonomi ve Maliye Bakanının sözde gösterdiği başarıya göre, 1994 yılında, 1993 yılına göre vergi gelirleri reel şekilde %17 oranında azaldı ve vergi gelirlerinin Gayri Safi Milli Hasılda payı, %20'den %17.5'e düşürüldü. Gelir toplama becerisini gösteremeyen DP-CTP Hükümeti, önce de söylediğim gibi, Devletin

borçlanma ihtiyacının Gayri Safi Milli Hasılaya oranını, %7.4'ten %11.5'e yükselterek ekonomiyi tam anlamıyla fukur fukur kaynatarak allak bullak etti. Normal ve sağlıklı yollardan ekonomiye yük olmayacak şekilde vergi toplama becerisini gösteremeyen DP-CTP koalisyonu, 1994 yılında yarattığı ve yerel gelirlerin %17'sine eşit tutardaki fon geliri adı altında görünmeyen vergilerle, halkın ve işadamlarının cebine el attı. DP-CTP koalisyonunun her gün yaptığı ve halkımızı canından bezdiren zamların, işte esvabı mucibesi bu görünmeyen vergilerin toplanmasıdır. Ekonomi çarklarını durduran, üretimi ve yatırımı caydırarak engelleyen, hatta cezalandıran, iş adamlarına her türlü zorluğu reva gören DP-CTP ortaklığının icat ettiği bu görünmeyen vergiler, başarısız ekonomi ve maliye politikaları, iş adamlarının istifa çağrılarının patlamasına neden oldu.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ekonomi ve Maliye Bakanı basın toplantısında, bu yılki icraatlarının toparlanma, yapılanma ve üretimi teşvik için köklü önlemleri hayata geçirmek, ülkede kaynak birikimine imkân sağlayarak alt yapıyı oluşturmak, alt yapıyı sağlam temellere oturtup kalkınmayı gerçekleştirmek olduğunu açıkladı. İş adamlarının istifa et, ülkeye iyilik et çağrıları, toparlanmanın, üretim, kaynak biriktirmenin ve kalkınmanın ne ölçüde başarıldığını göstermeye yeter. Toparlanma, kalkınma ve yeniden yapılanma iddiası ile yola çıkan DP-CTP koalisyonu, ülkede tam bir dağılmayı, yapısal bozulmayı ve kaynakları azaltarak ekonomik gerilemeyi gerçekleştirme becerisinden başka birşey ortaya koyamadı.

Özetle, 1994 yılında kalkınma değil, %4.2 oranında gerileme oldu, kaynakların artırılması yerine toplam kaynaklar %6 oranında azaltıldı, ne bir tek altyapı yatırımı başlatıldı, ne de devam eden altyapı projelerinden herhangi biri bitirilebildi.

Sayın Bakan basın toplantısında rakamları çarpıtarak gerçekleri gizleme çabasını da ihmal etmedi. 1993 yılında 224.6 milyon Dolar tutarında gerçekleşen net turizm gelirlerini 190 milyon Dolar şeklinde açıkladı. Sayın Bakan bununla da yetinmeyerek, 1990 yılı öncesi dış ticaret açığının %70'ini karşılayan turizm gelirleri 1990-1993 yılları arasında ortalama %60 civarında karşılayabilmiş, diyerek 1993 yılında dış ticaret açığının %72.6'sının net turizm, gelirleriyle kapatıldığını gözden kaçırmaya çalıştı. 1992 yılında 23.4 milyon Dolar olan cari işlemler açığının 1993 yılında 1 milyon Dolara düşürülmüş olmasını da nisbi bir iyileşme olarak değerlendirdi. Yani Sayın Bakan bir yılda ödemeler dengesinde sağlanan 22.4 milyon Dolar tutarındaki iyileşmeyi küçümsedi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; darboğaza sokulmuş, seçim harcamaları ile çökertilmiş, fonları tam anlamıyla tüketilmiş bir ekonomi devraldığını iddia eden Sayın Bakana açıkladığım ekonomik istatistikler gerekli cevabı vermektedir. Ama belki iyi duymamıştır diye bir daha söyleyeyim, belki odasında mikrofon açıktır, duyar, 1993 yılında büyüme hızı %5.9 oranında, toplam kaynaklar %2 oranında, sabit sermaye yatırımları %21 oranında, yurtiçi tasarruflar %53 oranında reel olarak artırılırken ve döviz rezervlerine 68 milyon Dolar eklenirken, toplam tüketim %0.4, özel tüketim ise %1.6 oranında azaltıldı, bütçe açığının gayri safi milli hasıladaki payı %8.5'ten %7.4'e düşürüldü.

Şimdi sayın milletvekilleri; size soruyorum, bu nasıl yıkılmış bir ekonomidir ki kaynakları, yatırımları, üretimi, milli geliri ve döviz rezervleri artmaktadır? Bu nasıl seçim ekonomisidir ki özel tüketim azaltılırken tasarruflar artırılmıştır. Bu iddiaların hiçbirinin inandırıcılığı yoktur ve asla samimi ve objektif değildir. Tamamen siyasal amaçlı, yaratılan yıkımı ve başarısızlığı saklama çabasıdır.

Tasarruf sağlayan, ekonomiyi ve gelirleri artırıcı önlemler aldığını açıklayan Sayın Ekonomi ve Maliye Bakanı DP-CTP icraatında ekonominin reel şekilde %4.2 oranında küçültüldüğünü, vergi gelirlerinin %17 oranında ve yurt içi tasarrufların %11 oranında reel olarak azaltıldığını bilmezden gelmektedir. 1994 yılında cari giderleri reel olarak %5 oranında artıran, ama buna mukabil devlet yatırımlarını reel olarak %40 oranında azaltan bir hükümetin mensubu olarak Sayın Bakan, bütçe harcamalarında önemli kısıtlamalara gidildiğini bir başarı ve övünç olarak açıklamıştır. Devlet yatırımlarını %40 azalttığını övünerek anlatan bir bakana herhalde şimdiye kadar rastlanmamıştır.

Ülkede muhalefet kesiminde olsun, iktidar kesiminde olsun, herkesin üzerinde birleştiiği, 1994 yılında bir ekonomik felaket yaşıandığı gerçeğine rağmen, Ekonomi ve Maliye Bakanı alınan tasarruf ve gelir yaratıcı önlemlerle, ekonominin yaşamsal fonksiyonlarının yerine getirildiğini rahatlıkla basın mensuplarının gözünün içine baka baka kamuoyuna açıklamıştır.

İcraat yerine siyasal reklam ve propagandaya önem veren DP-CTP ortaklığının en büyük marifeti, gerçekleri saklamaya çalışmak, olayları ters yüz etmek ve abartmaktır. 1994 yılını turizmde başarı, atılım ve zafer yılı ilan eden DP-CTP ortaklığının turizm gelirlerinde sağladığı artış sadece %0.9 oranında oldu. Yani 1993 yılında 224.6 milyon Dolar olan net turizm gelirlerini sadece 1.9 milyon Dolar artırarak 226.5 milyon Dolar yaptı. Bu artış karşısında, 1994 yılında Amerika Birleşik Devletlerinde beklenen %4 civarındaki enflasyonu dikkate aldığımızda, turizm gelirlerinde de gerçekte reel bir artış değil, bir azalma olduğu görülür. İşte turizmde sağlanan sözde başarı ve atılım da bu kadardır.

DP-CTP yetkilileri, turizmi mahfetti dedikleri UBP Hükümetinin net turizm gelirlerini, 1976 yılındaki 175 milyon Dolar tutarından, 1993 yılında 224.6 milyon Dolara yükselttiğini ve bir yıl içinde %28 oranında artırdığını, öyle iki milyon Dolar değil, 50 milyon Dolar tutarında artırdığını görmezlikten gelmektedir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde kimin, ne ölçüde turizmi gerçekleştirdiğini, ekonomiye katkısını artırdığını ve turizm alanında başarılı olduğunu bu veriler ortaya koymaktadır.

1994'ün acı bilançosunu, DP-CTP Koalisyon Hükümetinin remi istatistiklerinden ortaya koydum. Ekonomik rakamlar, DP-CTP ortaklığında ekonominin çok ciddi bir yara aldığını ve ülkenin beş-on yıl geriye götürüldüğünü gösteriyor.

Ulusal Birlik Partisi Hükümetinin 1993 yılında sağladığı ekonomik ve sosyal gelişmelere karşılık, DP-CTP Koalisyon Hükümetinin ekonomide ve sosyal yaşamda gerçekleştirdiği gerileme, yıkım ve fakirleşme, bu kadar bariz şekilde görülmektedir.

(Dışarıdan itfaiye arabası geçer.)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Hükümet, ülkede, memlekette yangın çıkarmıştır. Bakın, itfaiyecilerin borusu duyuluyor. Ama siz duymuyorsunuz.

FERİDUN ÖNSAV (Lefkoşa) (Yerinden) - Hade hade.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)-
Amma ucuz politika yapıyorsunuz.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Sanki memlekette yangın yokmuş gibi konuşuyorsun Sayın Özker Özgür. Memleket yangın içinde.

FERİDUN ÖNSAV (Yerinden) (Devamla) - Yangını siz çıkardınız, biz söndürmeye çalışıyoruz.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Espriyi o manâda söylediğimizi anlayınız. Bu memlekette yangın vardır ve bu yangını siz çıkardınız.

FERİDUN ÖNSAV (Yerinden) (Devamla) - Yangını siz çıkardınız, biz söndürmeye çalışıyoruz.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - İnin sokağa, hani Başbakan, hani bölge toplantısına katılıyor, gerçekleri ortaya koyabiliyor? Katılmıyor, çünkü söyleyecek birşey yok, ama memlekette yangını görmek için dolaşmanız gerekir. Çıkin sokağa, gidin bir esnafa, gidin bir tüccara, gidin bir sanayiciye, dertleşiniz. Memlekette yangın olup olmadığını görünüz. Gidin evlere, insanlarla sohbet ediniz.

SAĞLIK BAKANI ERGİN İLKTAÇ (Yerinden) - Gitmediğimizi nereden biliyorsun?

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Akşamları gidiniz evlere.

TANSEL DORATLI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Gizli gizli.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Mum ışığında çocukların çalışmaya çalıştığını, dersine çalışma gayreti içinde olduğunu görünüz. Bu da mı ucuz politika? Bu da mı gerçekleri saptırma? Bunlar yaşanan gerçekler.

ERGİN ABDULLAH (Yerinden) (Devamla) - Geçer not almadın bugün.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Aslında bunları benim söylememe gerek yok. Vatandaş yaşıyor, görüyor.

ERGİN ABDULLAH (Yerinden) (Devamla) - Geçer not alamadın. Kırıktır notun.

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - E, zaten senin vereceğin not, 10 da olsa istemem.

BAŞKAN - Sayın Eroğlu; lütfen Bütçe ile ilgili genel görüşlerinizi Genel Kurula aktarın. Lütfen.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Demagoji yapmayın diyor Sayın Başkan.

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - Ona söylüyor.

ERĐİN ABDULLAH (Yerinden) (Devamla) - Karşılıklıdır efendim.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) (Devamla) - Size söylüyor.

BAŞKAN - Evet, sayın milletvekilleri...

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - Söz atıldı mı, cevap vereceğim. Cumhuriyetçi Türk Partisinin bana vereceği not, 10 olsa da, yıldızlı 10 da olsa istemem.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;...

SALİH USAR (Girne) (Yerinden) - Alamayacağını bilirsin.

SONAY ADEM (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sen sınava bile katılamazsın, yok 10 alacaksın.

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - Zaten sizin sınavınızı üç kişi yapar. Halk yapmaz ki, üyeleriniz yapmaz ki.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ekonomizi...

BAŞKAN - Lütfen sayın milletvekilleri.

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - DP-CTP ortaklığı ile...

(DP-CTP sıralarından sesler.)

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) (Devamla) - Sulandırmayın arkadaşlar.

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - Herkez partisine sahip olsun da bizim partimizin gaylesi sizi tutmasın.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Hoca'nın dediğı gibi, gaylesi seni tutmasın. Hoca öyle derdi.

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tekrar ediyorum. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ekonomisi, DP-CTP ortaklığı ile bir küçülme ve üretimde azalma sürecine girdi. Bu da mı yalan? Bildiğiniz gibi, ulusların zenginliği, üretim becerilerine dayanır. Bugünkü DP-CTP ortaklığı, 1994 yılında toplam üretimi %6, imalat sanayii üretimini de %8.5 oranında düşürdü ve ülkemizde üretim becerisini yok ederek zenginliğimizi de yok etti. Ekonomik kaynakları tüketen, narh uygulayan, serbest piyasa ekonomisine müdahale eden, özel girişimciliğı baltalayan, yatırım ve üretimi cezalandıran uygulamalarla, ekonomik büyüme

yerini endişe veren bir ekonomik küçülmeye bırakmıştır. Üreten değil, üretmeyen, büyüyen değil, küçülen, açıkları kapatan değil, açıkları daha da büyüten bir ortamda, Hükümetin çalışma biçimine ve icraatlarına olan güvensizlik daha da artmıştır. Ülkemizdeki ekonomik krizin bugün geldiği boyutlarda, işadamlarının Ekonomi ve Maliye Bakanını istifaya çağırmasının, sendikaların, derneklerin ve geniş halk kitlelerinin hükümetin istifasını istemelerinin en büyük nedeni, DP-CTP Koalisyonunun güven yitirmesi, inandırıcılığını kaybetmesidir. Hükümet inandırıcılığını kaybetmiştir. Çünkü icraatları bir siyasal beceriksizler manzumesi haline gelmiştir. Bugün ülkemizde her alanda büyük bir siyasal beceriksizlik yaşanmaktadır. Zillerini çala çala geliyorum diyen, çok önceden kendini hissettiren ekonomik krize karşı hiçbir istikrar tedbirinin alınamaması ve alternatif ekonomik politikaların geliştirilemeyip, eli kolu bağlı oturmak siyasal beceriksizliktir. Aylardır hiçbir tedbir almadan bekleyen Hükümetin sözde bugünlerde köklü tedbirler almak için çalışmalar başlattığını kamuoyuna açıklaması, bu siyasal beceriksizliğin vardığı faciye boyutlarını göstermektedir. Aylardır vatandaşlarımızı canından bezdiren, küçük esnafı, üreticilerimizi, sanayicilerimizi ve iş adamlarımızı iflas noktasına getiren elektrik kesintileri karşısında biçare durumdaki Hükümetin, daha geçtiğimiz hafta sözde alacağı tedbirler için Başsavcının görüşüne başvurduğunu açıklaması, siyasal beceriksizliğin artık skandan boyutuna vardığını da göstermektedir.

Siyasal beceriksizliğin bir neticesi olarak DP-CTP Koalisyonunun Ocak 1994 tarihinde başlayan krizi önleyecek herhangi bir tedbir almaması, ekonomiyi tam bir yıkıma götürdü.

Bugün herşeye rağmen ekonomide az da olsa görülen varlık, özel sektörümüzün özünde mevcut olan dinamizm, üretme ve ayakta kalma çabasının bir neticesidir. Hükümet her gün özel sektörün bu dinamizmini ve ayakta kalma çabasını baltalamaktadır. Siyasi ortamdaki belirsizlik, bırakınız ekonomiyi, ülkenin geleceği hakkında bile ciddi endişeler yarattı. Hem de çok ciddi endişeler yarattı. Bugün ülkede yatırımların, tasarrufların, üretimin hızla azaldığını, işsizliğin arttığını, ekonomik ve sosyal dengelerin hızla bozulduğunu ve gelecek için umutların sarsıldığını görüyoruz.

Bütün bu olumsuzluklara rağmen bugünün siyasi ortakları, içinde buldukları rehavetten kurtulmamış, çıkar çekişmesinden ve devlet olanaklarını paylaşım planlarından vazgeçmemiştir. Koalisyonun CTP kanadının suni ve bilinçli olarak yarattığı Meclis Başkanlığı krizi bu durumun en sarıh örneğidir. Siyasal çıkarlar uğruna tüm ekonomik ve idari gerçekleri reddeden Hükümet, ülkeyi tamamıyla çıkmaz bir yola sürükledi, ekonomik, sosyal ve siyasal krizler ülkesi haline getirdi. Meclis Başkanlık tartışması da bugünkü ekonomik krizi, ekonomik sıkıntıyı halkın gündeminden kaçırmamıştır. Günlerce Meclis Başkanı kalsın mı, gitsin mi, Demokrat Parti Meclis Başkanlığını Cumhuriyetçi Türk Partisine devretmeli mi, devretmemeli mi. Neticede Meclis Başkanının partisinden istifası. Ondan sonra seçim yapılsın mı, yapılmasın mı? Bu bir ay, bir buçuk ay Meclis çalışmalarını engelleyen, gündemi değiştirme manevralarından başka bir şey değildi. Ama gündem değişmiştir. Çünkü halk sıkıntısını bilmektedir, görmektedir. Çünkü bilhassa yaşamaktadır.

DP-CTP koalisyonu kalıcı ve köklü uygulamalar yerine, günlük olay haline gelen herşeye zam yapmanın dışında, günlük uygulamaları dahi yapamaz duruma geldi. Bugün Hükümet, politik davranışları, ekonomik ve sosyal gerçeklere tercih etmektedir. Günümüzde yaşadığımız ağır ekonomik sıkıntıların ve sorunların sebebi, politik saikleri herşeyin üstünde gören ülkenin siyasi kaderini elinde tutan koalisyon Hükümetinin, çelişkiler üzerine kurulu siyasal yapısıdır.

DP-CTP koalisyonu ile başlatılan bakanlıkları ve ülkemizin önemli sektörlerini paylaşma uygulaması, ekonominin yönetimini farklı siyasi ellere, amaçlara ve hedeflere dağıttı, devletin bütünlüğü ve koordinasyonu ortadan kalktı. Çoğu durumda davul ve tokmak farklı ellerde toplandı. Siyasilerin bakanlıkları ve sektörleri paylaştıkları gibi, devlet kadroları tecrübesiz, yeteneksiz, iş becerisi bulunmayan ve siyasi eğilimleri farklı, parti militanları arasında paylaştırıldı. Kamu yönetimi kilitlenerek iş yapamaz, hizmet veremez duruma getirildi. DP-CTP Koalisyon Hükümetinin bugünkü oluşumu, devlet kadrolarının paylaşım biçimi ve mantığı ekonomide koordinasyonun sağlanmasını ve ciddi kararlar alınarak uygulamaya konmasını imkânsız hale getirdi. DP-CTP'nin bugünkü siyasi kadroları, ekonominin yönetiminde meydana getirdikleri çarpıklık ve yarattıkları ucube ile ileride ödenmesi imkânsız faturaları halkımızın, üreticilerimizin, küçük esnaflarımızın ve işadamlarımızın sırtına yükledi. Ülkemizin ve halkımızın geleceğini kendi siyasal çıkarları uğruna ipotek altına alan DP ve CTP'nin siyasi kadroları, çıkar çalkantılarından kurtularak ekonomik sorunlara, ciddi şekilde eğilmediler ve 11 ayı kaybederek ülkemize 5-10 yıl daha kaybettirdiler. Bugün bu siyasilerin çıkar çalkantıları durulacak yerde, fırtınaya dönüştü. Fırtınalı bir denizde parçalanan bir gemi durumuna düşen bu Hükümetten umut beklemek mümkün değildir. Umut beklenecek gerek duyulan yapısal değişiklikleri gerçekleştirecek, sorunlara çözüm getirecek hiçbir ihtimal artık kalmadı. Ekonominin kanını kurutan DP-CTP ortaklığının ülkeye değil, kendine de yararı kalmadı.

SAĞLIK BAKANI ERGİN ABDULLAH (Yerinden) - Derviş Bey, Başbakanken bu kadar edebi konuşmazdın.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Herhalde kürsüye çıkıp size küfretmezdim sizin yaptığınız gibi.

ERGİN ABDULLAH İLKTAÇ (Yerinden) (Devamla) - Yani hep lûgatlı kelimeler seçen ha. Yani bu kadar çok edebi konuştun.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Ben her zaman edepli konuştum ve politikada bunun gereğine inanarak savundum.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)- Edebi dedi, edepli demedi. Edebi dedi, yanlış anlama.

ERGİN ABDULLAH İLKTAÇ (Yerinden) (Devamla) - Edebiyat yapıyoruz.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - E sizde küfür edebiyatı, bizde halkın benimseyeceği edebiyat var.

ÖMER S. KALYONCU (Girne) (Yerinden) - Oo, maşşallah Birlik Gazetesi'ni açsak göreceğiz ne olduğunuzu.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Yok yahu. Galiba Yeni Düzen'i...

BAŞKAN - Lütfen.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Yeni Düzen'i şimdi okuyorsunuz. Yeni Düzen'i yıllardan beri okumuyordunuz galiba.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden) (Devamla) - Arkadaş size iltifat etmek istedi. Siz yanlış anladınız.

ERGİN ABDULLAH İLKTAÇ (Yerinden) (Devamla) - Kanını kuruttun ...

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Onun o dilinin altındakini ben bilirim.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Mum ışığında yazdı.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - E kanını kuruttunuz ekonominin tabii. Bu yanlış bir şey mi?

ERGİN ABDULLAH İLKTAÇ (Yerinden) (Devamla) - Ters anlamda. Yani Başbakanken bu kadar sevilmezsiniz.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Doğru, doğru olanı söyle. Edebi bir cümle edeceksin. Edebidir ve teşviktir. Bir teşviktir.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Mum ışığında yazdığınız için biraz romantizm de var.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - E zaten siz vatandaşın romantikleşerek memleketteki sıkıntıları unutmasını istediğiniz için bizi, halkı mum ışığına layık gördünüz. Mahkûm ettiniz daha doğrusu.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden) (Devamla) - Mum ışığında ilham alarak hazırladığınız için.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Güzel şiirler yazılır. Ama vatandaşın derdi büyük. Bunlar bu mum ışığında yazılacak şiirler de dertli. Edebi dediğiniz bu konuşma da mum ışığında olduğuna göre, dertli bir konuşma olacaktır, halkın söylemek istediğini haykıran bir konuşma olacaktır. Halkın tercümanı olarak burda bulunuyoruz. Halkın tercümanı olarak size halkımızın dertlerini, ülkemizin içinde bulunduğu durumu anlatıyoruz, belki anlarsınız, çare ararsınız. Ama çare bulmak da bir marifettir. Bir beceri işidir. O da sizde yoktur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonominin mekanik mantığını anlayamayan, bunun gereklerini yerine getiremeyen DP-CTP Koalisyonu Hükümeti ve teknik kadroları zam politikalarıyla ekonomik bunalımı her geçen gün ağırlaştırmaktadır. Üretimi pahalılandırıran, ihracaatı engelleyen, yatırımları geriletken zam ve gene zam politikasının, üretmeden tüketme, gelir toplamadan harcama yapma politikalarının iktisat mantığı ile hiçbir ilişkisi yoktur. Böyle bir iktisadi ve mali politikadan müsbet sonuç beklemek mümkün değildir.

Bugünkü siyasal kadroların mevcut politikaları ile tasarrufları, yatırımları, üretimi, ihracatı, rasyonel ekonomik politikaları ile yönlendirmelerini, sorunları çözmelerini ve krizi aşmalarını beklemek mümkün değildir. Ülkeyi bugünkü hallere düşüren DP-CTP ortaklığı, hazırladığı raporlarda ve kamuoyuna yaptığı açıklamalarda, enkaz halinde bir ekonomi devraldığını ve 1993 yılında stagfülasyon, yani enflasyon içinde durgunluk yaşandığını ilân etti. Ekonomide yüksek sayılabilen bir oranda büyümenin gerçekleştiği ve istihdamın arttığı, işsizliğin azaldığı 1993 yılını stagfülasyon yılı ilân eden DP-CTP Hükümeti, ülkemizi hiper enflasyon ile tanıştıtararak, yıllık enflasyonu roket hızı ile %200'lerin üzerine çıkardı.

ÖMER KALYONCU (Girne) (Yerinden) - Düştü.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - %200'lerin üzerine enflasyonu çıkardı. Nereye düştü?

ÖMER KALYONCU (Yerinden) (Devamla) - Hükümet düştü.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Enflasyonun böylesine hızla çıktığı bir yılda, ekonomiyi %4.2 oranında küçülten ve işsizliği artıran DP-CTP Hükümeti tam bir durgunluk içinde enflasyonu canavarlaştırdı. Yani stagfülasyonu ülkemize tanıştırdı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DP-CTP Hükümeti sayesinde ağır ekonomik sorunları yaşayan ülkemiz, hiper enflasyonla, stagfülasyonla tanıştı. Bu kelime bu memlekette konuşulmazdı yıllarca. Artık stagfülasyondan bahsediyoruz, hiper enflasyondan bahsediyoruz. Ekonomi kitaplarını çoğunuz araştırmak mecburiyetinde kalacaksınız.

Evet; ülkemizi böyle bir felakete sürükleyen hükümetin programında yer verilen bazı görüşlere ve değerlendirmeler burada atıf yaparak sizlerle birlikte belli neticelere ulaşmak istiyorum. DP-CTP Koalisyon Hükümetinin Programına göre, ekonomik tıkanıklığı, demokrasimizin gelişmesini önlerken, Kıbrıs Türkünün varoluş mücadelesine zarar vermektedir. Onurlu bir barış istiyorsak, ekonomik alanda hızlı bir gelişmeye öncelik vermeliyiz. Gençlerimizin yurt dışına göçünü ve toplumsal erimeyi tersine çevirmek istiyorsak, ekonomik kalkındırmayı hızlandırmalıyız. Bu satırlar aynen Hükümet Programından alınmıştır. 1993 yılında ekonominin her yönü ile geliştiğini Merkez Bankası bülteninden sizlere aktardım. Ve yine hükümetin 1995 Programından ekonominin 1994 yılından nasıl gerilediğini aktardım. Ve yine hükümetin 1995 Programından ekonominin 1994 yılında nasıl gerilediğini anlattıktan sonra, şu bağlantıyı yapmak istiyorum. Bu gerçek ışığında ekonomiyi tamamen tıkayan, ekonomiyi batağa sürükleyen ve DP-CTP ortaklığı, kendi yargıları ve sözleri ile demokrasimizin gelişmesini önlediler ve demokrasiye ağır bir darbe vurdular. Doğrudur. Demokrasiye çok ağır bir darbe vurdunuz. Bu memlekette 1993 Aralık'ında 12 Aralık gecesi televizyon ekranında söylenenler, sonra bildiri olarak veya beyanat olarak söylenenler, verilenler bugün aklımızdadır hala daha. "Halk konuşsun artık, korku devri bitmiştir" denmişti o günlerde. Halka teşekkür edilmiştir. "Ulusal Birlik Partisi gitti, korku devri bitti. Konuşun halk, susmayın". Sizin hükümet döneminizde bu halk korkuyu tanıdı. Sizin hükümet döneminizde bu halk suskun bir halk, konuşmayan bir halk durumuna düştü. İnsanların ekmeği ile, aşı ile, işi ile oynayarak insanları susturdunuz. Polis devleti kurdunuz. Polisleri ev ev dolaştırdınız, ifade aldirdınız ve insanları susturdunuz. Konuşan bir halk vardı Ulusal Birlik Partisi döneminde. Bugün bu ağır ekonomik harabiyetinize rağmen, evlerdeki yangına, mutfaktaki yangına rağmen, halk ancak fısıltı halinde konuşabiliyor, sesini çıkaramıyor. İşte, korku devri bitti diyenlere, sizin yarattığınız korku devri. Demokrasi yoktur diyenlere, sizin harap ettiğiniz demokrasiyi misal olarak göstermek mecburiyetindeyim.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR
(Yerinden) - Sen de inanman bu söylediklerine.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Ben bu söylediklerime inanıyorum.
Çünkü görüyorum.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden) (Devamla) - Sen de inanman bu görüşlerine.

SONAY ADEM (Gazi Mağusa) (Yerinden) - 20 yıllık
tarifindir bu senin.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - 20 yılı tarif etmiyorum.

SONAY ADEM (Yerinden) (Devamla) - Evet, 20 yılı tarif eden.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Biz çok partili sistemin ilk hükümeti ve demokrasi adımlar, bu demokratik adım atılmışsa, bizim çıkardığımız yasalarla, bizim çalışmalarımızla ortaya atılmıştır.

Ama Şimdi insanlar suskun.

VASFİ CANDAN (Lefkoşa) - Avanta Milletvekilliği Yasası nasıldı?

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - İnsanlar korku içerisinde, insanlar telaŐ içerisinde, acaba iŐimden olacak mıyım? Acaba iŐimden olacak mıyım telaŐ içerisinde. Bunları siz yarattınız sevgili dostlar.

SONAY ADEM (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Korku verip de dağılıyorsunuz.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Evet, gerçekleri görmek de demokrasi gereğidir. Siz yarattığınız ucubeyi görmekten korkuyorsunuz.çünkü adı ucube. Ama bu demokrasi bu memlekette kökleŐmiŐtir. Ne kadar harabiyet vermek isterseniz de , bir noktaya kadar. İnsanları ne kadar susturma gayreti içerisine girseniz de, bir noktaya kadar susturabilirsiniz. Yarın bu halk meydanlara çıkacaktır, size cevabını verecektir.

BAŞKAN - Sayın Eroğlu, konuŐmanız uzayacaksa oturumu ertelemek durumundayım.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - E daha var.

BAŞKAN - Peki. Sayın milletvekilleri; oturuma kaldığımız yerden devam etmek üzere 14.30'a erteliyorum.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - TeŐekkürler Sayın Başkan.

Kapanış Saati:13.02

- 1625 -

İKİNCİ OTURUM
Açılış Saati:14.40

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Üçüncü Dönem, İkinci Yasama Yılı'nın 16'ncı Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Ad okunmak sureti ile yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapılır).

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır.

1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısının bütünü ve Raporu üzerindeki görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Eroğlu, buyurun.

DERVİŞ EROĞLU (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sabahleyin başlatmış olduğum konuşmamın öğlen tatili nedeni ile kesilmesinden dolayı konuşmama sabahleyin son söylediğim birkaç cümleyi tekrarlayarak başlamak istiyorum.

Ekonomik alanda hızlı gelişmeye öncelik vermeyen, aksine hızlı gerilemeyi gerçekleştiren DP-CTP Hükümeti, onurlu bir barış istemediğini de ortaya koydu. Ekonomik kalkındırmayı hızlandırmayan, ama ekonomik küçülmeyi hızlandıran DP-CTP Koalisyonu, gençlerimizin yurt dışına göçünü ve toplumsal erimeyi kamçılıyarak, hızlandırdılar. DP-CTP Hükümeti bu kadarla da yetinmedi. Programında öngördüğü ekonominin canlanmasını sağlayacak alt yapı yatırımlarının acilen tamamlanması için gerekli önlemleri almadı, birtek alt yapı yatırımını bitirmedi ve ekonomideki durgunluğa gerilemeye çanak tuttu.

Özel sektörün üretken ve verimli alanlara yatırım yapmasını yönlendirecek politikalar izleyeceğini Hükümet Programında belirten DP-CTP ortaklığı, aksine özel sektör, yatırımlarını gerilettiler. DP-CTP Hükümeti döneminde başlayan yatırımların ve ithalatın pahalılaşması, reel kredi maliyetlerindeki artış, özel sektör sabit sermaye yatırımlarını 1994 yılında 1993 yılına göre %3.3 oranında azalttı. Böyle bir durum karşısında yatırım maliyetlerini düşürecek, teşvik önlemlerini artıracak bir politika ile özel sektörü yatırıma yönlendirmesi gereken Hükümet Programında belirttiklerinin tam aksine teşvik edici önlemleri almazken, yatırımcıyı caydıracak, gümrük, para, kredi, faiz, zam ve mali politikalar ve işçi istihdamını engelleyen işçi çalıştıran iş adamlarını suçlu ilan eden polis devleti baskıları ile sorunları daha da artırdı. Yatırımı ve üretimi caydırdı. Ekonomiyi enflasyonun etkisinden ve pahalılıktan koruyacağını Hükümet Programında ifade eden DP-CTP Koalisyonu, tam tersine ülkeyi hiper enflasyonun ve hayat pahalılığının acımasız pençesine attı.

Uluslararası turizm fuarlarına ciddi bir temsiliyetle katılacağını belirten Hükümet Programının bir gereği olarak, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı göklerden aşağılara inemedi.

Bu işi o kadar çok ciddi tuttu ki Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin 11'inci Kuruluş kutlamalarına bile katılmadan ve ülkede yarattığı Meclis Başkanlığı krizine rağmen Londra'larda gezdi. Hükümet Programında toplumun artan enerji ihtiyacını karşılamak amacıyla Teknecik Elektrik Santralının süratle tamamlanması için gerekli girişimler yapılacak ve gerekli önlemler alınacaktır diyen DP-CTP Koalisyonu, bitmiş santrali patlatarak ülkeyi ortaçağ karanlıklarına gömdü. Teknecik Santralini mevcut haliyle bir koruyamayan Hükümet, küçük santrallerin gerekli bakımını ve idamesini yapamadı, bu santralleri devre dışı bıraktı. Zamanında mazot tedarik edemedi ve üretebileceği elektrik enerjisini de üretemeyerek bağımsız bir devlet olan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini ve özgür bir halk olarak Kıbrıs Türkünü Rum Yönetiminin ve hatta Rum öğrencilerin insafına terketti. Elektrik alanındaki beceriksizliğini de Hükümet çeşitli gerekçelerle örtmeye çalışarak sorumluluğu Ulusal Birlik Partisi Hükümetine yükleme pişkinliğini gösterdi. Altı ayı aşkın bir süredir ağır elektrik sorunu yaşamamıza rağmen Hükümet bir hafta önce elektrik alanında bir tedbir alabilmek için Başsavcılığın görüşünün alınması için Bakanlar Kurulunda karar alındığını Hükümet sözcüsü açıkladı. Bu durum Hükümetin konuya verdiği önemin ve ciddiyetin ne ölçüde olduğunu göstermeye yeter. DP-CTP Hükümeti elektrik sorununda resmen halkımızla alay etmektedir. Örnekler çok. Az önce verdiğim Sayın Başbakanın Londra balosu bunlardan sadece bir tanesi. El emeği, göz nuru ve teşebbüs gücüyle kendi yağında kavrulan esnaf ve sanatkârlar ülkemizdeki ekonomik hareketin dinamiği haline getirilecektir diyen Hükümet Programının tam tersine küçük esnafımız elektrik kesintileri, ağır faiz yükleri karşısında perişan edilerek sokaklara döküldü. Esnafımızın kendi yağın elinden alan DP-CTP Koalisyonu bu zamları bu kesimi cayır cayır yanan ateşler içine attı. Hükümetin acımasızca uyguladığı zam, fiyat ve faiz artışına dayalı ekonomi politikası ülkemizde ve ekonomik yaşamda esnaf ve zanaatkârı yok olma ve kepenk kapatma noktasına getirdi. İşte bu durumları yaratan

DP-CTP Koalisyonunun 1995 Yılı Bütçesini görüşürken bu Bütçenin umut değil, umutsuzluk taşıdığını görmekteyiz. Bugünkü Koalisyon ve Bütçesi ülkenin sorunlarına çözüm getirmeyeceği gibi, daha ağır sorunların ve krizin aracı olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir Hükümet genel politikalarını o Hükümetin programından tespit ederiz. Bir Hükümet Programı Hükümetin halka vadettiklerinin senedir, sözüdür. Bu söze sadık kalınıp kalınmayacağını da tabii ki Hükümetin icraatları gösterir. Sayın Hakkı Atun Koalisyon Hükümetinin programına ne kadar sadık kaldı, ne kadarını icra etti ve halka verdiği sözlerin ne kadarını yerine getirdiği hususuna baktığımızda az önce programdan yaptığım alıntılarla gösterdiğim gibi Hükümet Programında söylenenlerle icraatın taban tabana zıt olduğunu görürüz. Hükümet Programında kulağa hoş gelen, vatandaşın gönlünü almaya yarayan güzel şeyler, pahalı ve lüks bir çarşıdan yapılacak bir alışveriş listesi halinde sıralandı. DP-CTP Koalisyonunun herkeste, her şeyde olduğu gibi daima tribünlere oynayan genel karakterini Hükümet Programında da, Hükümet icraatlarında da görürüz. Hükümeti kurduklarından beri DP'li ve CTP'li Bakanlar ve kendilerine bağlı kuruluşlar şimdiye kadar hiçbir ciddi icraat yapamadılar. Sorunları çözmek, yeni ufuklar açmak yerine, mevcut sorunları ağırlaştırırken, yenilerini eklediler ve ufkumuzu daralttılar. Sorun çözmeyen, politika üretmeyen Hükümet, ülkede ekonomik, sosyal ve siyasal krizler üretti, pahalılık üretti, fakirleşme üretti, ekonomiyi gerilettiler, işsizliği artırdı, yatırımları gerilettiler.

Özetle, sorun üzerine sorun, acı üzerine acı ve umutsuzluk üretti. DP-CTP Koalisyon Hükümeti ülkeyi karanlıklara gömmek, çocuklarımızın, gençlerimizin, iş adamlarımızın, esnaf ve zanaatkârlarımızın, çalışan kesimlerimizin, sosyal yardım alan bakıma muhtaç insanlarımızın dünyasını başlarına yıktı, içinden çıkılamayacak bir batağa gümdü. Ülkemizde yaşanan bunca felâketi 11 ay gibi kısa bir süreye sıkıştırma başarısını gösteren DP-CTP Koalisyon Hükümeti, BRT, radyo ve televizyon başta olmak üzere, devletin tüm imkânlarını kullanarak, her gün şov üzerine şov yaparak halkı yanıltmaya, kandırmaya çaba harcıyor. Bir gün daha fazla hükümette kalabilmek için, evet bir gün daha fazla hükümette kalabilmek için DP-CTP yöneticileri tüm değerleri, kurumları yıkarak, siyasal ahlâk kurallarını çiğneyerek devleti, ülkeyi ve insanlarımıza ağır zararlar vererek durumlarını idare ediyorlar. Sayın Hakkı Atun Başkanlığındaki Koalisyon Hükümeti Programında ne söylemiş, ne vaatmişse hep tersini yaptı. Söylemekle bitiremeyeceğimiz örneklere bir de şunu eklemek istiyorum. Hükümet Programında Kıbrıs Türk Toplumunun demokratik bir yönetime ve bunun yansıması olarak demokratik bir yaşamaya susadığını iddia ederek, hükümeti ellerine geçiren DP ve CTP, ülkemizde görülmedik hukuk dışı, demokrasi dışı icraatların, memur kıyımları ve baskılar yaparak bir polis devleti yarattılar. Demokrasi diye diye mangalda kül bırakmayan DP ve CTP yönetiminde ülke, her türlü demokratik niteliklerine ve demokratik geleneklerini kaybetti. Susan, görmek istemeyen, duymak istemeyen, sorunlar ve baskılar içinde gömülmüş bir toplum yarattılar. Halk bezgin, çekingen ve özgürce görüşlerini söylemekten çekinen bir duruma getirildi.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)-
Sen de inanmazsın bu söylediklerine Sayın Eroğlu.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Özellikle, görüyoruz, yaşıyoruz
Sayın Özker Özgür. Onun için inanmam diye birşey olamaz.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla)- Vallahi inanmazsın. İnsaf da dinin yarısı.

BAŞBAKAN HAKKI ÇATUN (Yerinden)- Aynı şeyleri söyler durursunuz. Yazıklar olsun vallahi.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Sayın Hakkı Atun, yaşanan gerçekleri söylüyorum. Ben bir kelime fazla ilâve etmiyorum. Siz lütfen çıkınız çarşıya...

BAŞKAN- Lütfen konuşmacıya müdahale etmeyin efendim.

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)- Biz bu dünyada yaşamıyoruz.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- İnsanlarını bir dinleyiniz. Eğer benim söylediğimden daha fazla söylemeyeceklerse o zaman gelin tartışalım. Benim söylediklerim az geliyor.

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)- Sen kendine bak Sayın Eroğlu. Sen kendine bak.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Ben kendime bakıyorum.

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)- Kendine bak.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Sana da bakar ve üzülüyorum.

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)- Kendine bak, kendine.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla)- Bugün aydan birileri gelse yine inanmaz sana.

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; lütfen konuşmacıya müdahale etmeyelim.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Sayın Özker Özgür eğer...

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)- Yalanın da bir sınırı var yani.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Demek ki siz ayda yaşıyorsunuz. 11 aydan beri ayda yaşıyorsunuz. Vatandaşın şikâyetlerini görmüyorsunuz, duymuyorsunuz, hissedemiyorsunuz bile. Yeni Düzen yazmaz, yazmayacak tabii.

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)- Birlik yazar, Birlik.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Birlik yazacak. O memlekette olan gerçekleri yazacak tabii.

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)-Mükemmel yazar hem.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Çiftçi sokağa dökülmüştür. Çiftçiden aldığınız arpayı 4000 liraya, sattığınız tohumluk arpayı 7400 liraya, 2000 liraya Yahudiye arpa sattınız. Şimdi arpa ithal edeceksiniz 10 bin liranın üzerinde. Bunu vatandaş görüyor, söylüyor.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Becerikli.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Vatandaş, biz bu sene ekimden kaçıyoruz. Çünkü, karşılayamayacağız diyor. Ama siz köylere çıkmıyorsunuz bunu göresiniz, duyasınız.

GÜNAY CAYMAZ (Lefkoşa)(Yerinden)- Buğday tohumu yok.

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)- Siz onu da yapamadınız. Sen onu da yapamadın, tarlalarda bıraktıydın arpaları, yağmur altında bıraktın.

BAŞKAN- Lütfen.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Buğday ekin diyor.

- 1632 -

BAŞKAN- Sayın Başbakan lütfen.

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)- Yağmur altında bıraktıydınız.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- CTP, CTP'li bakan buğday ekin diyor.

BAŞKAN- Lütfen konuşmacıya müdahale etmeyin.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Ambarlarda tohumluk buğday yok. Bu da yalan.

SONAY ADEM (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Var, var.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Var. Adamlar kamyon tutup, ambara gidip dönüyor boş. Sen burda, Lefkoşa'da var diyorsun. Evet, onun için...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden)- Kamyon kamyon veririz buğdayı.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Onun için benim söylediklerim azdır.

BAŞKAN- Sayın Bakan lütfen.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Fazla değildir. Çünkü, ben ölçülü konuşuyorum. Ama lütfen bir de çarşığı çıkıp da dinleyiniz.

Susan, görmek istemeyen, tekrarlayım, Özker Özgür'ün canı sıkıldı ama gerçekleri söylüyoruz, onun için tekrarlayım.

Susan, görmek istemeyen, duymak istemeyen, sorunlar ve baskılar içine gömülmüş bir toplum yarattınız. Halk bezgin, çekingen ve özgürce görüşlerini söylemekten çekinen bir duruma getirildi. Siz getirdiniz. Özellikle CTP'nin güdümünde olan kitle örgütleri, sendikalar, komutaları altında oldukları adamları tarafından susturuldu, depolize edildi, sahibinin sesi durumuna getirildi, çünkü hepsine makam verildi.

ÖMER KALYONCU (Girne)(Yerinden)- Onun için seninkiler bile sana kaçtı.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Sayın Atun başkanlığındaki ve Sayın Özgür yardımcılığındaki DP-CTP Koalisyon Hükümetinin Programının tüm satırlarını teker teker gözden geçirdiğimizde hiçbir vaadin yerine getirilmediğini görüyoruz. Bu da mı yalan?

ÖMER KALYONCU (Yerinden)(Devamla)- Demokrasiyi UBP'nin içine bile taşıdık.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Demokrasiyi biz kurduk bu memlekette.

Verdiğim örnekleri çoğaltmak ve programın her vaadinde aynı olumsuzlukları söylemek mümkündür.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN (Yerinden)- Tüzük Kurultayını niye yapmıyorsunuz?

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Ama ben daha fazla uzatmayacağım, çünkü Sayın Atun'un canı sıkılıyor. Sadece şu hususu...

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)- Tüzük Kurultayını niye yapmıyorsunuz?

BAŞKAN- Sayın Başbakan; konuşmacıya müdahale etmeyin efendim.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Tüzük Kurultayını niçin yapmıyoruz?

BAŞKAN- Sayın Özker konuştu, kimse kendisine lât etmedi. Lütfen müsaade edin.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Kurultaydan önce Tüzük Kurultayı yapacağımıza söz verdiğimiz için yapıyoruz.

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)- Ülkeye demokrasiyi getirdik.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Son Parti Meclisinde Tüzük Kurultayı yapacağımıza söz verdiğimiz için yapıyoruz.

BAŞKAN- Lütfen müsaade edin.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Siz istediğiniz için değil, veya demokrasi olmadığı için değil, seçimlerde, kurultaydan önce de...

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)- Şimdi aklın başına geldi.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Kurultaydan önce de Tüzük Komitesi kurulmuştur, dört ay Tüzük Komitesi çalışmıştır, çalışmalarını bitirmediği için...

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)- Hade bakalım, kolay gelsin.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Kurultay sonrası Tüzük Kurultayı yapılmasına karar verilmiştir, ama siz kendi bünyenize bakınız.

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)- Siz de kendinize.

DERViŞ EROĞLU (Devamla)- Biz de kendimize bakalım. Ulusal Birlik Partisinin bünyesi bizi ilgilendirir, sizin bünyeniz sizi ilgilendirir. Ben sizin bünyenizle ilgilenmiyorum. Sizin Hükümetinizin icraatlarıyla ilgileniyorum. Benim derdim vatandaşın derdidir. 11 aylık beceriksizliğinizi yüzünüze vuruyorum, ondan rahatsız oluyorsunuz. DP'yi, Ulusal Birlik Partisinin Kurultayını ne karıştırın sen?

HAKKI ATUN (Yerinden)(Devamla)- Doğru söyle rahatsız olmayız. Yalan söyleme bari, çünkü yakışmaz bir eski Başbakan.

DERViŞ EROĞLU (Devamla)- Haa yalan..

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; lütfen...

DERViŞ EROĞLU (Devamla)- Şimdi... Sayın Başkan; müdahale ediyorlar ve Sayın Hakkı Atun beni yalancılıkla itham ediyor.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden)- Yaprak dökümü sona ersin.

DERViŞ EROĞLU (Devamla)- Ben 11 aydan beri bu Hükümetin icraatını izliyorum. Vatandaşla birlikte sizi gözetliyorum ve Hükümet Programına yazdıklarınızın bir tek cümlesini yerine getirmediğinizi burda halk adına tekrarlıyorum. Siz dahi Hükümet Programında olanların bir tek cümlesini yerine getirmediğiniz için şimdi oturuyoruz, geçenlerde Salih Usar açıklamıştır, bir istikrar programı yapıyoruz, yakında göreceksiniz diyor. 11 ay sonra aklınıza gelmiş bir hazırlık başlattınız ve bize 11 ay sonra bize bunu göstereceğinizi söylüyorsunuz. 11 ay önce, 12 ay önce "Göster Kendini" dediniz gibi halka gösterdiniz göstereceğiniz zorlukları.

SAĞLIK BAKANI ERGİN A. İLKTAÇ (Yerinden)- Şimdi olmayan icraatı nasıl eleştiriyorsunuz?

DERViŞ EROĞLU (Devamla)- Şimdi de İstikrar Paketi yapacağız, bilmem ne yapacağız, bekleyin de görün diyorsunuz.

ERGİN A. İLKTAÇ (Yerinden)(Devamla)- Öyle bir icraat yok ki neyi eleştiriyorsunuz?...

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Neyi bekleyeceğiz, neyi göreceğiz?

BAŞKAN- Sayın Bakan; lütfen müdahale etmeyin konuşmaya.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Biz sizden icraat bekliyoruz.

ERGİN A. İLKTAÇ (Yerinden)(Devamla)- Neyi eleştiriyon madem icraat yok?

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Olmayanları söylüyorum. İcraat yapmadınız ki. Ama yapmak mecburiyetindeydiniz. Hükümete niçin geldiniz? İcraat yapacaksınız, halkın sorunlarına, sıkıntılarına cevap vereceksiniz.

BAŞKAN- Sayın Bakan lütfen.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Sayın Başkan; icraatları olmadığını itiraf ediyorlar.

ERGİN A. İLKTAÇ (Yerinden)(Devamla)- Hade canım, olmayan icraatın eleştirisi mi yapılır yahu?

SALİH USAR (Girne)(Yerinden)- Devam edin Sayın Başkan.

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; kendi aranızda konuşmaya devam ederseniz ara vereceğim oturuma. Lütfen.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Daha fazla...

Sayın milletvekilleri; benim sizin Hükümet Programınızdan alıntılara verdiğim yanıttır. Ne söylediniz ve ne

yapmadınız, onu söylüyorum. Siz onu da bozuyorsunuz. Hükümet Programınızda var bunlar ve siz bunları gerçekleştirmediğiniz. Onun için diyorum daha fazla uzatmayacağım, çünkü uzatsam da belli ki siz dinleyecek durumda değilsiniz. Sadece şu hususu belirterek DP-CTP Koalisyonunun ülkemizi ne duruma düşürdüğünü göstermekle yetineceğim. Değerlendirmesini sizlere ve halkımıza bırakıyorum.

Genel doğru ve eylem dünyanın her yerinde işçilerin haklarını almak için mücadele vermesi ve Devletten, Hükümetten destek istemesidir.

Kendini çalışanın partisi addeden ve emekçi hükümeti ilân eden, demokrasiyi ve çalışanın hakkını korumak iddiasıyla hükümeti ele geçiren DP-CTP koalisyonunda bu gerçek de ters döndü. DP CTP koalisyonunun yarattığı bozuk ekonomik, sosyal ve siyasal düzende işçiler, işverene karşı değil, işvereni devlete, hükümete karşı savunmaya, korumaya ve devleti protesto ederek hükümeti, işverenlerini korumak için istifaya davet etmeye başladılar. Bu da bu memlekette ilk defa görülüyor.

SONAY ADEM (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Sizde nasıl ilân edilirdi?

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- İşçiler, işverenlerini ve işçilerini korumak için hükümete karşı eylemler ve yürüyüşler düzenliyorlar. DP-CTP koalisyonunun ülkemizi ne hallere düşürdüğünü bu durum çok iyi gösteriyor.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; DP-CTP koalisyon hükümeti 1994 yılında giydiğimiz elbiseyi küçülttü ve vücudumuza dar gelen elbise, her tarafından patladı ve yırtıldı. 1995 yılında giyeceğimiz yeni elbiseyi hükümet dikti ve bu bütçeyle önümüze koydu. DP-CTP koalisyonunun hazırladığı 1995 Bütçesinin, acaba toplum için nasıl bir elbise öngördüğünü ortaya koyacağım. Ancak daha önce bir önemli hususu belirtmek isterim. Şekilsel olarak 1995 Bütçe Tasarısının yasal süresi içinde, 31 Ekim 1994 tarihinde Cumhuriyet Meclisine sunulduğunu Ekonomi ve Maliye Bakanı kamuoyuna açıkladı. Ancak 31 Ekim tarihi itibarıyla Meclise sunulduğu açıklanan ve şekilsel olarak yasaya uygunluğu belirtilen Bütçe Tasarısı için gerçekte yasaların öngördüğü hususlar yerine getirilmedi. Bundan dolayı Bütçe Tasarısı Meclise ne yasal olarak, ne de ilkeler olarak zamanında sunulmuş değildir. Hükümet, görünürde bir yasal gereği başından savdığını zannetmektedir. Yasaların amir hükümlerine göre Bütçenin, 1 Ekim 1994 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanması mecburi olan 1995 programına göre hazırlanması ve 31 Ekim'de Meclise sunulması gerekirdi. Halbuki program,

1 Ekim tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmadı. Bakanlar Kurulu sözcüsünün basına yaptığı açıklamalardan öğrendiğimize göre, Ekim sonunda, 1995 programıyla, 1995 Bütçe Tasarısı aynı tarihte, birlikte Bakanlar Kuruluna sunulmuş ve aynı gün Bakanlar Kurulu program taslağınının 1 Kasım 1994 tarihinde sendikaların, odaların, dernek ve birliklerin protesto ederek katılmadıkları göstermelik sosyal ve ekonomik konseyin toplantıya çağrılarak görüşülmesini kararlaştırmış. 31 ekim tarihinde Meclise sunulduğu açıklanan Bütçe Tasarısının dayandırılması gereken 1995 programı ise, 1 Kasım 1994 tarihinde sosyal ve ekonomik konsey toplantısında tartışıldı. yani, 1995 Programı yasal nitelik kazanmadan ve kesinleşmeden Bütçe Tasarısı Meclise sunuldu. Resmî Gazete'de yayınlanmayan ve yasal nitelik kazanarak resmileşmeyen bir programdan önce, Bütçenin Meclise sunulmuş olması ilgili temel yasalara aykırıdır. Bunun için 1995 Yılı Bütçesinin yasal ve ekonomik dayanağı da yoktur. Yasaların hiçe sayan, yasa dışı davranışları kendine ilke edinen, her konuda olduğu gibi, program ve bütçeyi kurallara göre zamanında hazırlayamayan DP-CTP koalisyonu, bu alanda da işbilmezliğini ve beceriksizliğini gösterdi. DP-CTP Hükümeti ülkemizde büyük emekler ve özverilerle kurumlaşan herşeyi, siyasal, yasal ve idari gelenekleri ters yüz etti ve keyfiliği getirdi. 1995 programını hazırlamadan ve programın uygulanması için gerekli kararı Resmi Gazete'de yayımlanmadan ve yasal gerekleri yerine getirilmeden Meclise sunulan Bütçe Tasarısının hiçbir dayanağı yoktur. Bugün görüştüğümüz Bütçe Tasarısı yasal olarak batıldır. Bu gerçek ışığında 1995 Bütçe Tasarısı hem hukuksal, hem de fiili olarak 1995 programına uygunluğu sözkonusu değildir. Bütçeyle programın hedefleri ve öngördüğü büyüklükler birbirinden farklı ve çelişkilidir. Bu hususu doğrulayan örnekler özetle şunlardır: Programa göre bütçe büyüklüğü 12 trilyon 441 milyar Türk Lirasıdır. Oysa Meclise sunulan Bütçe büyüklüğü 14 trilyon 191 milyar 521 milyon Türk Lirasıydı. Bu miktar Bütçe Komisyonunda daha da artırıldı ve 14 trilyon 338 milyar 326 milyon Türk Lirasına yükseltildi.

Programda bütçe gelirleri 8 trilyon, 91 milyar Türk Lirası, Bütçede ise 8 trilyon Türk Lirasıdır. Programda öngörülen personel giderleri 5 trilyon, 400 milyar Türk Lirası, bütçede ise 5 trilyon 500 milyar Türk Lirası. Esas kalkınma ve büyüme hedeflerini belirleyen 1995 Programına göre Devlet yatırımları 1 trilyon 332 milyar Türk Lirası tutarında iken, tespit edilirken, bütçede devlet yatırımları 2 trilyon 581 milyar 550 milyon Türk Lirası tutarında tespit edildi. Bu miktar Bütçe Komisyonunda artırılarak 2 trilyon 696 milyar 410 milyon Türk Lirasına yükseltildi. Büyüme hedeflerine göre yatırım ihtiyacını tespit eden program nerede kaldı? Bütçe başını alıp nereye gidiyor? Bu nasıl plânlama ve programlı bütçedir? Program bütçesidir? Program master projeler için 814 milyar 562 milyon Türk Lirası öngörürken, bütçe 445 milyar Türk Lirası öngördü. Bu verdiğim örnekler bütçenin programı dikkate almadığını ve programa göre hazırlanmadığını gösteriyor. Programın tespit ettiği bütçe büyüklüğü ve bütçenin gider ve gelir yapısı yatırım büyüklüğü ile Bütçe Tasarısının öngördüğü bütçe büyüklüğü ve yapısı birbirinden farklı. Kendi içinde ve uygulamalarında bir türlü uyum gösteremeyen çelişkiler içinde olan DP-CTP ortaklığının hazırladığı 1995 Programı ve 1995 Bütçesi de uyumsuzluk ve çelişki içindedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1995 Bütçesinin yasal niteliğini ve programla uyumsuzluğunu tespit ettikten sonra Bütçeyi hedefleri açısından değerlendirdiğimizde daha da çarpıcı durumları görüyoruz. 1995 Bütçesini iki açıdan değerlendirmek gerekir. Birincisi; bu bütçe ile kamu hizmeti yapılabilir mi? Bunun için bütçe büyüklüğü yeterli mi? İkincisi; Bütçe Tasarısı gerçekleri yansıtıyor mu? Ya da gerçekçi bir bütçe midir? Gelir ve gider hedefleri ne oranda gerçekleşebilir, kısaca bütçe ne kadar samimidir? Sayın Maliye Bakanı samimi bir bütçe yaptıklarını söylemişti, şimdi ne derece samimi olduğunu açıklayacağım.

Normal koşullarda bütçenin büyüklüğünü, hükümetin o bütçe yılında yapmak istediğı ve ayrıca yapmak zorunda olduğu işler ile tahmin edilen enflasyon belirler. Özel sektör de Hükümetin bütçesine bakarak faaliyetlerini plânlar. Kısaca bütçe büyüklüğü nitelikleri ve hedefleriyle ekonomiye yön verir. 1995 bütçe büyüklüğü yaklaşık 14 trilyon 338 milyar Türk Lirası olarak kâğıt üzerinde tespit edildi. Kâğıt üzerinde tespit edilen bu bütçe büyüklüğü, ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarına cevap vermekten çok uzaktır. Çünkü bütçede gerçek ihtiyaçları ilgili daireler belirler. Evet, gerçek ihtiyaçları ilgili daireler belirler. Buna göre tahsisat talep ederler. Bir örnek olarak master projeler yürüten daireler Maliye Bakanlığından projelerin etkin bir şekilde yürütülebilmesi için 815 milyar 562 milyon Türk Lirası talep etti, buna karşılık sadece Maliye 445 milyar Türk Lirası tahsis etti. Sağlık Bakanlığı sağlık hizmetlerinin yürütülebilmesi amacıyla sağlık yatırımları için toplam 465 milyar 743 milyon Türk Lirası talep etmiş, ancak Maliye sadece 79 milyar 547 milyon Türk Lirası tahsis etti. Bu örnekler diğer daire ve Bakanlıklar için de geçerlidir. Şimdi talepleri bu kadar kısıtlanarak karşılanan dairelerin hizmet yapamayacakları ve ihtiyaçlara cevap veremeyecekleri aşikârdır. Diğer yandan bütçede 1995 için öngörülen enflasyon tahmini %80'dir. 1995 Bütçesi 1994'e nazaran bu enflasyon tahminine göre büyütüldü. Enflasyon tahmini gerçekçi bir tahmin değildir ve düşük bir tahmindir. 1995 yılında %80 enflasyon hedefi tutturulamayacak ve %100'ü aşacaktır.

Bu açıdan da bütçe yetersiz kalacak ve ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara cevap veremeyecektir. Belirttiğim gibi Bütçe giderleri 14 Trilyon 338 milyar 326 milyon Türk Lirasıdır. Buna karşılık fon gelirleriyle birlikte yerel gelirler 8 trilyon liradır. Buna göre 1995 yılında kâğıt üstünde beklenen bütçe açığı 6 trilyon 338 milyar 326 milyon Türk Lirasıdır. Bu açığın 3 trilyon 208 milyar 326 milyon lirası iç borçlanmaya, 3 trilyon 80 milyar liraya TC yardımları ve 50 milyar liraya da Anavatan-dan alınacak borçla kapatılacağı tahmin edildi. Hemen belirteyim ki, kâğıt üzerinde bile %44 açıkla bağlanan bir bütçenin kapatılması hayaldir. Hem de çok büyük bir hayal. Bu açık kapatılmak bir yana, daha da büyüyecektir. Bu bir, ikincisi, devletin menkul değerler çıkartarak borçlanma uygulaması olmadığından öngörülen 3 trilyon 208 milyar liralık iç borçlanmanın gerçek anlamı, burası çok önemlidir sayın milletvekilleri, istikrar fonları için yapılacak zamlar aracılığıyla halktan, 1995 yılında ek dolaylı vergiler toplanacaktır. Demek ki DP-CTP koalisyon hükümetinin 2 trilyon 735 milyar lira tutarında kâğıt üzerinde tespit ettiği dolaylı vergiler, gerçekte 5 trilyon 943 milyar liradır. Şeffaf olduğunu iddia eden DP-CTP Hükümeti, borçlanma adı altında getireceği 3 trilyon 208 milyar lirayı aşan dolaylı vergileri halkın gözünden saklamaktadır. Bu durum, zamcı ve vergici DP-CTP Hükümetinin zam ve vergi uygulamalarını ağırlaştıracağı, 1995 yılında da sürdüreceğinin işaretidir. 1995 Bütçesinde öngörülen 14 trilyon 338 milyar 326 milyon liranın %38'i personel giderleri, %32'si transfer giderlerine ayrıldı. Yani, Bütçenin %70'lik bölümü maaş nitelikli harcamalara gidecektir. Yatırımlara ayrılan pay, sadece 2.7 trilyon liradır. Yani, %18.8'dir. Bunun da gerçekleştirilmesi hayaldir. Bu belgeler ışığında, 1995 yılı Bütçesi, personel giderleriyle transfer ödemelerini düzenleyen ve bunları karşılamak için ağır vergi getirmeyi ve zam yapmayı öngören bir döküman görünümündedir. Hükümetin elinde ekonomiyi yönlendirecek, düzenleyecek ve yol gösterecek en önemli araç Bütçedir. Ama hükümet

bu aracı sadece cari harcama yapmak ve ekonominin vergi yükünü artırmak, üretimi ve yatırımları daraltmak için kullanacaktır. Bütçenin giderlerinde %148.8, toplam gelirlerinde %154.4 oranında artış öngörüldü. Bütçenin gelirlerinin giderlerden daha hızlı artacağı varsayımıyla kâğıt üzerinde Bütçe açığının artış hızı yavaşlatıldı. Bütçe gelir artışlarını, sözde vergi gelirlerini tahmin edilen %43 oranındaki artış sağlayacak. Ekonomik büyümenin olduğu bir yıl izleyen, 1994 yılında vergi gelirlerinde reel %17 oranında gerçekleştirilen gerilemeye rağmen, ekonomide gerilemeyi izleyen 1995 yılında reel %43 oranındaki vergi gelirleri artışının nasıl sağlanacağı büyük bir merak konusudur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1995 vergi tahminleri oldukça yüksek ve çok iyimserdir. 1994 yılında yaşadığımız ağır ekonomik kriz, Gayri Safi Milli Hasıla'daki ve üretimdeki gerileme sebebiyle işletmelerin kârları azaldı. Zarar eden işletme sayısı arttı. Haciz memurlarının peşinde koşan iş adamlarının sayısı da arttı. Demek ki 1995 yılında ödenecek gelir ve kurumlar vergileri düşük olacaktır. Açıkçası, Bütçe açığının kâğıt üzerinde gösterilenden çok daha fazla olacaktır. Hükümetin vergi gelirleri tahminindeki iyimserlik yanında, az önce belirttiğim 1995 yılı için tespit edilen %80 enflasyon hedefi ise çok daha iyimser ve gerçekçi olmayan bir tahmindir.

1994'deki enflasyon %200'ü aşmıştır. Demek ki 1995 yılında enflasyon %120 oranında aşağı çekilecektir. Böyle bir hedef değerli arkadaşlar hayaldir. Bu hedefi gerçekleştirecek ve enflasyonda %120'lik düşüş sağlayacak DP-CTP Koalisyonunun **ne elinde**, ne de ufukta görünen ciddi ve kapsamlı bir istikrar paketi yoktur. Yoksa hükümet el altından halkın başına bir balyoz gibi inecek, yeni vergi ve zamları öngören bir kemer sıkma programı mı hazırlamaktadır? Bunu mu uygulayacaktır? DP-CTP Hükümeti daha gerçekçi, ayakları yere basan, doğru tahminler yaparak, daha kalıcı çözümler üretmek yerine hayal üretmektedir. Hükümet gerçekleri görmemekte direnmekte ve pembe tablolar çizmektedir. 1995 Bütçesine göre DP-CTP Koalisyon Hükümeti sözünü ettiğim gibi 14 trilyon 338 milyar 326 milyon Türk Lirası harcama yapacak. ancak bu bütçeye göre doğru dürüst bir icraat yapmayacak, halkın ve ülkenin ihtiyaçlarına cevap veremeyecektir. Çünkü bu harcamaların çok büyük bir kısmı personel ve transfer giderlerine gidecek. Demek ki 1995 yılında da, 1994 yılında olduğu gibi hasta ilaç bulamayacak, halk sağlık hizmeti bulamayacak, öğrenci okul, sınıf, sıra, araç-gereç bulamayacak, üretici, sanayi, küçük esnaf, ticaret erbabı teşvik ve destek bulamayacak, bozuk yollar tamir edilmeyecek, yeni yollar yapılmayacak, elektrik ve su hizmetleri üretimi geliştirilmeyecektir. Bütçe harcamalarının büyük kısmı maaşa, ücrete ve...

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR
(Yerinden) - Temenninizdir, o sizin temenninizdir.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Emekli aylığına gidecek ama memurun, işçinin, öğretmenin, polis, emeklinin, sosyal yardım alanların yüzü yine gülmeyecek, tersine bu kesimler 1995 yılında daha da ezilecektir.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla) - Müneccim de oldun.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Çünkü ağır vergiler... Görünen köy kılavuz istemez Sayın Özker Özgür, müneccim olmaya da gerek yok. Sizin hazırladığınız bütçe elimizde.

MEHMET BAYRAM (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Zamanında sen söylerken müneccim değildi.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Çünkü ağır vergiler...

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - Şimdi o müneccim mi oldu?

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Zamlar ve hayat pahalılığı altında bu insanlar bunalacaktır.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - "Etme, bulma dünyası"dır.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - İnsanları bunalttınız, farkında değilsiniz.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - Sayın Başkan; "Etme, bulma dünyası"dır. Zamanında söylerdi, şimdi buldu.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI ÖZKAN MURAT (Yerinden)- Başkanınız kendi kendini savunur, yardım istemez ya.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1995 bütçesinde telefon, telgraf, telsiz ücretlerine... Sayın Özker Özgür, Sayın Murat dinleyin.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla) - Dinleriz efendim dinleriz.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - 1995'te daha ne marifetleriniz var. 1995 Bütçesinde...

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Yok. En iyi dinleyici Özker Hocadır. Hiç hakkını yemeyelim.

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - Telefon, telgraf, telsiz ücretlerine %317, posta hizmetlerine %207, tıbbi tedavi ve ilâç ücretlerine %122, yurt dışı çıkış ücretlerine %78, gümrük ve liman fazla mesai ücretlerine %122, liman ve gemi ücretlerine %233, vinç ücretlerine %167, muhtelif diğer liman gelirleri %253, Sivil Havacılık konma ve konaklama ücretlerine %400, tarımsal ürünler ihraça ve diğer gelirlerine %300 oranında artış yapılacak. Bunlar sizin bütçenize koyduğunuz rakamlardan çıkan yüzdeliklerdir. Bunları ben üretmiyorum, mütercim gibi konuşmuyorum, bütçenizden çıkarıyorum ve bunlar gerçekleşecektir. Yani vatandaşın beli kırılacaktır. Bu liste daha da uzatılabilir. ama fazla bir uzatmaya gerek yok, göreceğiz hep birlikte.

Zam listesinden de görüldüğü gibi DP-CTP hükümetleri maliyetleri artıracak, üretimi ve yatırımları sınırlayacak ve caydıracak, hayat pahalılığını artıracak, ne gerekirse 1995 yılında yapmaya hazırlanıyor. Bu bütçe onun ifadesidir. Gördüğünüz gibi kamu hizmetlerine, üretimi...

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla) - Asıl felâket tellâlı oldun vallahi.

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - Memleket felâket içinde. Sen daha ne bekliyorsun?

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla) - Felâket tellâlı oldun.

BAŞKAN - Sayın Özker; lütfen lâf atmayın.

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - Memleket bir felâketi yaşıyor siz daha...

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla) - Kapkara bir tablo çiziyorsun.

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - Felâket gelecek diyorsunuz!

BAŞKAN - Sayın Özgür; siz konuşurken kimse size lâf atmadı.

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - Felâket geldi, başımızda dolaşıyor.

BAŞKAN - Lütfen.

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - Ben felâket tellâllığı...

BAŞKAN - Sayın Özgür; lütfen.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla) - Senin neden olduğun yangını söndürmeye çalışıyoruz, dua etmezsın.

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - Ya bu yangını yapan sen. Yangını yaratan sen, gidin de biz söndürelim. siz beceremiyorsunuz.

AHMET DERYA (Lefkoşa)(Yerinden) - Sana dedi kibritle oynama.

MEHMET BAYRAM (Gazi Mağusa)(Yerinden) - O bile söndüremedi.

DERViŞ EROĞLU (Devamla) - Yani memleketteki felâketi söylemek felâket tellâllığı mı? Bu söylediklerimde bir tek kelime var mı fazla? Eksik var. Bak ne diyorum, uzatmayacağım diyorum, uzatmıyorum. Çünkü söylenecek daha çok şey var. Vatan daş hakikaten bir kara yıl geçirmiştir. Sözlerimin başında söylediğim gibi bir belirsiz yıla geçiyor.

Bu belirsizlik yılındaki işaretleri ben vermeye çalışıyorum. Gördüğünüz gibi kamu hizmetlerine üretimi ve verimi sınırlayacak, etki yapacak olan okkalı zamlar getirilecek, verimliliğin esası, esas alınması gereken kamu kuruluşlarının mal ve hizmetlerinde siyasal amaçlarla fiyat ve ücret artışları sınırlı tutuldu. Hükümetin bu zam politikası özel sektör darbelenir ve küçülmeye zorlanırken Hükümet ortaklarınca siyasal çöplükler olarak kullanılan kamu kuruluşlarının ekonomiye ve bütçeye kambur olmaları sürdürülecektir. Üretimi düşünmeyen, yatırımı caydıran ve cezalandıran DP-CTP Hükümeti, özel sektöre ucuz ve uzun vadeli kaynak yaratacak olan Kalkınma Bankasına, sermaye katkısı öngörmezken bu bankayı bir ticari banka haline getirerek faizleri %168'lere yükseltmiştir.

Hayvancılığı geliştirme iddiasıyla Hükümet bütçeye Et Kombinası için gülünç bir rakam, sadece 1 milyar Türk Lirası koymuştur.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR
(Yerinden)- Doğru değil o.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Doğruyu söyleyin.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla)- Kalkınma Bankası ile ilgili söylediğin doğru değil.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Faizi kaçtır?

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI ONUR BORMAN (Yerinden)- %80.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- %80.

BAŞKAN- Sayın Hükümet üyeleri lütfen. Konuşmacıya müdahale etmeyin.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Ticari banka durumuna getirdiniz. Bu bankayı ticari bir banka durumuna getirdiniz.

Kalkınma Bankasının amacı %80, %100 faizlerle kredi vermek değildir.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla)- Ama siz %160 dediniz.

BAŞKAN- Sayın Özker...

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Öyle aldım bilgiyi.

BAŞKAN- Söz istiyorsanız kürsüden söz verebilirim.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla)- Söylesin ama yanlış söylemesin efendim.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Tamam düzeltiriz.

BAŞKAN- Kalkın doğrultun efendim. Kalkın düzeltin.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Ya ben...

AHMET DERYA (Lefkoşa)(Yerinden)- Konuşmacı karşılıklı konuşmaya giriyor.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Sizin kaynaklarınızdan aldım, yanlış bilgi vermiş olabilir. Ama...

MEHMET BAYRAM (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Zirai kredi faizlerini sorun Sayın Başkan.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- %40'tan %80'e bu faizi çıkarmışsınız.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla)- Zirai krediyi sorun.

DERVİŞ EROĞLU- Bu da bir teşvik faizi değildir. Zirai faizleri söyleyin bize kaçtır? %125 faiz ile siz burda tarımcıya, hayvancıya, sanayiciye teşvik kredisi verdiğinizi mi söyleyeceksiniz? %126 faizle borç alacak sanayi yatırımı yapacak, tarımcı tarım yapacak, üretici üretim yapacak, üretim faizine girecek ve ayakta duracak. Mümkün mü? Bak Kalkınma Bankasında bir rakam hatası var dediniz, alevlendiniz. Peki söyleyin zirai tarım kredileri yanlış mı? %125 faiz alıyorsunuz.

AHMET DERYA (Lefkoşa)(Yerinden)- Ne ekersen onu biçen. Ektiklerini biçen.

BAŞKAN- Sayın Derya... Sayın Derya lütfen.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- 1994 Bütçesi ve 1994 Hükümeti sizindir.

AHMET DERYA (Yerinden)(Devamla)- Enflasyon tahminine ne söylen?

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; kendi aranızda konuşmaktan vazgeçin lütfen. Buyurun Sayın Eroğlu devam edin lütfen.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri;...

(Milletvekilleri kendi aralarında konuşurlar.)

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri lütfen.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Sayın Başkan; müsaade ederse arkadaşlar konuşacağım ama... Biz 1993 yılının Hükümetiyiz, siz 1994 yılının Hükümetisiniz. 93'teki enflasyon ortada,

94'deki enflasyon ortadadır. Biz uyguladığımız politikalarla enflasyonu bir noktada tuttuk, siz tutamadınız ve %200'e çıkardınız. Bu ülke tarihinde rekordur. Rekor sahibi olduğunuz için sizi kutlarım.

Personel ve transfer giderleri dışında kalan bütçeyi eleştirmeye devam ediyoruz. Diğer cari harcamalara bütçede ayrılan pay sadece %4.3, yani 609 milyar Türk Lirasıdır. Demek oluyor ki kamu hizmetleri 1995 yılında duracak, cari harcamalar çarkı döndürülmeyecek kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi için gerekli olan yolluk, kırtasiye gibi ödenekler bile yapılamaz.

Bütçe Tasarısındaki veriler şu gerçeği ortaya koyuyor. 1995 Bütçesi bir icrat ve yatırım bütçesi olmak yerine vergi gelirleri ve zam kısılacı içinde borçlanmaya başta Türkiye Cumhuriyeti Yardımları olmak üzere çok geniş ölçüde iyimser tahminlere ve hayallere dayalı hayalci gelir gider tablosu şeklinde bir belgeden başka birşey değildir. Bu yüzden 1995 yılı 1994'te yaşadığımız sorunları çözmek yerine ekonomik sorunları mevcut sorunları daha da ağırlaştırarak devam edeceği bir yıl olacaktır. Ekonomik ve sosyal sorunları çözecek gerçekçi temellere oturtulan bir istikrar ve büyüme bütçesi hazırlamak gereği varken, DP-CTP Hükümetinin hayallere dayalı bir bütçe ile ekonomiyi daha da çıkmaza sürükleyeceği bir yıla giriyoruz. DP-CTP Hükümetinin bugünkü görünümü ülke gerçeklerine ters düşen bir bütçenin varlığı ile 1995 yılında güven ortamı daha çok bozulacak, istikrarsızlık ve ekonomik küçülme artacaktır. DP-CTP Koalisyonu günümüzdeki mevcut icraatlarını değiştirmek, iyileştirmek ve 1995 yılına umutla bakmayı sağlayacak yerde umutları kıran, kararsızlık ve belirsizliği artıran bir davranış içindedir.

Hükümet özel sektördeki küçülmeyi durduracak, hür teşebbüsün ve ekonominin gelişmesini teşvik edecek yerde, devleti daha da büyütecek, devlet harcamalarının ekonomideki yükünü artıracak, özel sektörden kamu sektörüne daha çok kaynak aktaracak, daha açık ifadesiyle özel sektörün cebine daha çok el atacak ve enflasyonu kamçılayacak bir tüketim ve israf ekonomisini sürdürecektir. Bunun mekanizmasını ise açık bütçe ve borçlanma teşkil edecektir.

DP-CTP Hükümeti, 1995 bütçesi ile üretici bir toplum yaratma yerine, insanların doğasında olan tüketicilik vasfını var gücüyle artıran bir toplum yaratacaktır. 1994 yılında %200'ler düzeyinde seyreden enflasyona rağmen daha çok harcamaya ağırlık veren ve yarısı açık olan bir bütçenin, enflasyonla mücadele bütçesi olarak takdim edilmesi hayret vericidir. Bir bütçe iç tasarrufları daha çok tüketecek, ekonominin ağır koşullarını artıracak ve ekonomiyi düze çıkarma yerine daha çok dibe itecek ve çukura sokacaktır.

Çok önemli ve ağır ekonomik sorunlarımız vardır. Bu sorunları çok kısa sürede idrak etmek, çözüm alternatiflerini yaratmak ve çözmek mecburiyetindeyiz. Fakat bunu sağlayacak ve gerekli niteliklere sahip bir hükümetten ve ileriye gören, ülke ve halk menfaatlerini herşeyin üstünde tutan bir hükümet anlayışından mahrumuz. Dolayısıyla yarınlara maalesef umutla bakamıyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Sayın Atun'un açıklanmış olduğu toplumsal uzlaşma konusundan da bahsetmek istiyorum.

DP-CTP Koalisyonu kısa bir zaman süresi içinde ülkeyi son yirmi yılın en kötü noktasına getirmiş bulunmaktadır. Ne pahasına olursa olsun iktidara gelmek ve yine ne pahasına olursa olsun iktidarda kalmak düşüncesiyle hareket eden DP ve CTP kodomanları ilkesiz, plansız ve programsız birliktelikleri sonucunda güzel ülkemizi herkesin göç ettiği ve artık hiç kimsenin gelmek istemediği bir karanlıklar, yokluklar ve umutsuzluklar ülkesi durumuna düşürmektedir.

Koalisyon Hükümetinin ülkemizde yaptığı tahribat o denli büyüktür ki, bu tahribatın sonuçları onu yaratanları dahi korku ve paniğe sürüklemiştir. Bunun neticesinde çaresizlik içinde ne yapacağını bilmez bir durumda Sayın Hakkı Atun toplumsal uzlaşmadan söz etmeye başlamıştır. Bunun altını çizmek istiyorum. Sayın Hakkı Atun'un böyle bir arayış içine girmiş olması siyasal çaresizliğin ifadesinden başka birşey değildir. Ulusal dava konusunda kendi koalisyon ortağı ile bile görüş birliğine ve uzlaşmaya varamayan Hakkı Atun hangi toplumsal uzlaşmadan söz etmektedir? Sayın Hakkı Atun içine düştüğü çaresizlik ve panikten hangi konularda uzlaşma istediğini bile söylememektedir. Yoksa bizden istedikleri CTP ile uyguladıkları türden ilkesiz bir birlik, ilkesiz bir uzlaşma mıdır? Yoksa memleketin ivedilikle çözüm bekleyen hayati sorunlarını çözmek için önlem almak istediler de biz buna engel mi olduk ki bizden uzlaşma talep ediyorlar. Sayın Hakkı Atun'a Meclis Kürsüsünden soruyor ve yanıt talep ediyorum.

Hangi konuda bir önlem almak istediniz de muhalefet ettik? Ülkeyi karanlığa boğan elektrik konusunda mı? Halkı bezdiren pahalılık ve zamlar konusunda mı? Karmaşaya dönüştürdüğünüz ve ruhunu katlettiğiniz eğitim sistemi konusunda mı? Ülkeyi sürüklediğiniz kargaşa ve kaosun yaratmış olduğu yılgınlıktan dolayı artan göçleri durdurmak konusunda mı? Akıl mantık almaz icraatlarınız sonucunda artan sosyal gerginliği azaltmak konusunda mı? Sağlık konusunda mı? Trafik konusunda mı? Tarım konusunda mı? İhracat konusunda mı? Yoksa beceriksizliğinin sonucunda işadamları ile çıkardığınız sokak kavgaları konusunda mı?

Bu soruları daha da çoğaltabilirim ancak buna hiç gerek yok. O kadar acizlik içindesiniz ki devletin vergi borçlarını tahsil etmesini bile beceremiyorsunuz. Sayın Asil Nadir'in borçlarına karşılık bizim dönemimizde bunu çok tenkit ettiğiniz için açıklık getiriyorum, Asil Nadir'e ait bir otel ve bir de ilâç fabrikası satılmış ve devletin bir kısım alacakları tahsil edilmiş, ancak bu olay toplumsal bir gerginlik veya patlamaya neden olmamıştır. Devletin alacaklarını tahsil etmek mutlaka gereklidir, ancak bunu yapacağız diye insanları işsiz ekmeksiz, ülkeyi ise otelsiz ve fabrikasız bırakarak insanları sokağa dökmek marifet değildir. Bu olayda sizin tutumunuz ile bizim tutumumuz arasındaki üslup farkı birçok şeyi gözler önüne sercek niteliktedir.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden) - Günahlarını bir bir sayıyorsunuz Sayın Eroğlu.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Acı gerçek şudur: Günah, bizim günahımız yoktur Sayın Usar. Biz bu memleket ekonomisini sıfırdan aldık, sizin berbat ettiğiniz...

AHMET DERYA (Lefkoşa)(Yerinden) - Sıfıra getirdiniz.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Ettiğiniz güne geldiniz. Daha doğrusu sizin hükümete geldiğiniz güne kadar yükselttik, siz hükümete geldiniz ve bu ekonomiyi berbat ettiniz, dönen çarkları kırdınız, durdurdunuz, bozdunuz. Onun için böyle edebiyat yaparak konuyu geçiştiremezsiniz. 1976'da nerelerdeydik? 1976'da insanların ihtiyaçları neydi, bugün nedir? O günün ihracatçısı var mıydı? O günün turizmci var mıydı? O günün sanayicisi var mıydı? O günün tüccarı, sanayicisi, ithalâtçısı, ihracatçısı var mıydı? Bugün herşey var. Ama siz varolanı bozma özelliğini gösteren bir hükümeysiniz, onun için gitmelisiniz.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR
(Yerinden) - Çok heyecanlanma.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Heyecan...

AHMET DERYA (Yerinden)(Devamla) - Bir su iç üstünden.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Sorunlar karşısında üzülmemek, heyecanlanmamak mümkün değildir. ama eğer siz bu sorunlar karşısında heyecanlanmazsanız, heyecana gelip şevkle çalışmazsanız...

SAĞLIK BAKANI ERGİN ABDULLAH (Yerinden) - Belli oldu. Çoktandır kürsüye çıkmamıştı Derviş Bey.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Zaten gidişinizi biz değil, halk yapacak. Halk görecektir, halk isteyecek, o götürecektir.

MEHMET BAYRAM (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Gailesi seni mi tuttu Sayın Başkan?

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Evet Özker Özgür'ün, Sayın Özker Özgür'ün bir lâfı var, "gailesi sizi mi tuttu?" diye. Vatandaşın seçip Meclise gönderdiği kişinin tabii ki gailesi beni tutacak. Vatandaşın derdi eğer benim derdim değilse, milletvekili olmaya lâyık değilim.

AHMET DERYA (Yerinden)(Devamla) - Mehmet Bayram sordu o soruyu.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; lütfen.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - Sahibi sizsiniz o sözün.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla) - Ben hiç öyle birşey söylemedim.

BAŞKAN - Evet Sayın Eroğlu buyurun.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; acı gerçek şudur: Size, hükümet kanadına söylüyorum. Ülkede yaşanan acı gerçek şudur:

Ülkeyi yönetemiyorsunuz, sizden önce yapılmış olan her şeyi tahrip ediyorsunuz, ülke sorunlarını çözmek için hiçbir olumlu adım atamıyor, her geçen gün ülkeyi biraz daha uçuruma sürüklüyor, sonra da dönüp toplumsal uzlaşma talep ediyorsunuz. Peki neden? Çünkü bir iş yapmak veya topluma hizmet için değil, makam pay etmek için bir araya gelmişsiniz. Makam pay etmek için bir araya gelmişsiniz. Gece gündüz birbirinizi kemiriyorsunuz. Kendi iç kavgalarınızdan ülke için, halk için harcayacak enerjiniz kalmıyor. Zaten yoktu. Sizinle bir tek konuda uzlaşmaya hazırız. O da daha fazla tahribata neden olmadan, istifa edip gitmeniz ve prensip, plan, program sahibi, dirayetli, bilinçli ve deneyimli ulusal kadroların iş başına gelmesine fırsat yaratmanızdır. Sizlerle ne yazık ki herhangi başka bir konuda uzlaşmak mümkün değildir. Başka bir konuda sizinle uzlaşmak demek sizin çaresizliklerinizi paylaşmak ve sizlerle suç ortağı olmak demektir. Ulusal Birlik Partisi olarak ülkeyi sizden ve içine sürüklediğiniz kaostan kurtarmayı en acil görev olarak görmekteyiz ve halkla birlikte bunu gerçekleştirmek için çalışacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Koalisyon Hükümetinin iç politikasında olduğu gibi dış politikasında da tam bir belirsizlik ve karmaşa hüküm sürmektedir. Ve esas belirsizlik ve karmaşa zaten buradadır. Ulusal politika konusunda birbirlerini dışlayan, tamamen karşıt politikaları savunan iki parti, ulusal politikaya boşver deyip, iktidar olmak uğruna koalisyon oluşturmak yönüne gitmişlerdir. Bu yüzden böyle bir hükümetin ulusal dava konusunda tutarlı bir siyaset izlemesini beklemek en yumuşak ifade ile safdillik olur.

CTP ateşse, DP de baruttur. Ateşle barut yan yana geliyor mu? Geliyor işte.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden) - Daha büyük ateş var.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Ancak bir araya geldikleri halde bir alevlenme ve patlama da sözkonusu olmamaktadır, olmamaktadır çünkü tabiri caizse, hep DP'nin barutu ıslak, CTP'nin ateşinde alev yok.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden) - Benzetme olmadı.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - O bakımdan bir patlama da göremiyoruz.

DP-CTP Koalisyonunun bu durumu ulusal dava ile ilgili son karar Mecliste tartışılır ve onaylanırken, tüm çıplaklığı ile gözler önüne serilmiştir. Eğer Ulusal Birlik Partisinin ulusal dava ile ilgili tutarlı politikası devreye girmeseydi, DP-CTP Koalisyonu bu konuda herhangi bir karar alamazdı. Ancak karar alınmış da ne olmuştur sorusu akla gelir.

Ulusal Birlik Partisinin insiyatifi ile Meclis ulusal mücadelemizin ihtiyaçlarına uygun bir karar almış, ancak koalisyon ortakları arasındaki çelişkilerden dolayı bu karara uygun herhangi bir siyaset izlemek mümkün olmamıştır. Bu konuda Meclisin o günkü Birleşiminde yapılan konuşmalara da değinmek lâzım. O gün Sayın Hakkı Atun 29 Ağustos tarihli karar ile Hükümet Protokolünün bozulmadığını, delinmediğini, daha doğrusu söylemiştir. Beş maddeyi sıralamıştır. Beş maddede de ayrı ayrı bu maddeye göre Protokol delinmemiştir, şu maddeye göre Protokol delinmemiştir. Sayın Hakkı Atun'un bu sözleri etkisini beş dakika sonra göstermiştir, çünkü beş dakika sonra Sayın Özker Özgür bu Kürsüye çıkıp konuştuğu zaman, Protokol delinmiştir demiştir ve doğruyu söylemiştir. Çünkü bu karar, Meclis Kararı ile Protokolün özellikle Cumhuriyetçi Türk Partisi 1977-1979 Dorun Andlaşmalarına bağlılığının bir ilgisi olamazdı ve yoktu. Ama Protokol delindi mi, delinmedi mi tartışması bu memlekette bir ay da o gitti, bir ay da kamuoyunun gündemini Protokol delindi, delinmedi tartışmaları ile doldurdular ama Sayın Özker Özgür,

bu Karar, politik bir karardır, bizi bağlamaz diyerek Sayın Hakkı Atun'a, ortağına açıkça meydan okumuştur. Ama bu hükümetin devamı, bu koalisyon ortaklığının devamı için Sayın Hakkı Atun Protokol delinmemiştir diyerek konuyu geçiştirmiştir ve Sayın Özker Özgür'ün söyledikleri havada kalmıştır. Protokol delindi de ne oldu? Protokol delindiğine göre gitmemiz gerekir manasında konuşuyordu. Gitmemiştir, çünkü paylaşım bitmemiştir. Paylaşım bittiği gün bu ortaklık bozulacaktır.

ÖMER KALYONCU (Girne)(Yerinden) - Delik kapandı.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Delik kapandı.

ÖMER KALYONCU (Yerinden)(Devamla) - Kleridesle görüşürken.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - O da sizin sorunuz.

ÖMER KALYONCU (Yerinden)(Devamla) - Kapatın kapattı.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Ona da değineceğim. Yani CTP'nin engellemelerine rağmen Ulusal Birlik Partisi sayesinde Meclis doğru olan kararları almış ancak hükümet ortağı aynı CTP bu kez bu kararın hayata geçirilmesine engel olmuş, yani bu kararların icraata yansımaları mümkün olamamıştır.

Peki DP ne yaptı? Bunu başlangıçtan söyledim, DP'nin barutu ıslaktı, birşey yapamazdı. Öyle ki artık ateş tutsanız da işe yaramıyor. Meclis Kararına ne deniyordu arkadaşlar?

Egemenliğimiz ve eşitliğimiz tanınmadıkça ve Avrupa Mahkemesi Kararı kaldırılmadıkça görüşmelere oturmayacağız deniyor ve Rumların tek yanlı olarak Avrupa Birliğine giriş çalışmalarından vazgeçmesi talep ediliyordu. Bunlar yapılmazsa görüşmeler olmayacaktı ve bizim atacağımız adımlar vardı. CTP buna karşıydı ve sonuna kadar da karşı olmaya devam etti. Uygulamada eşitliğimiz ve egemenliğimiz tanınmadığı ve diğer şartlar da yerine getirilmediği halde görüşmelere başlanmıştır. Yani uygulamada Meclis kararlarına değil, CTP'nin isteklerine uygun davranıldı.

AHMET DERYA (Lefkoşa)(Yerinden) - Demek ki daha ateşimiz sönmedi.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Şimdi bize bir tesiri yok.

MEHMET BAYRAM (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Yanmayan bir ateş.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Alevsiz, ıssız, enerjisiz.

ERTUĞRUL HASİPOĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Filmlerdeki yangınlara benzedi.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla) - Evet. Sentetik.

Şimdi bize, "ama görüşmelere katılmak politika gereğiymiş" denebilir ve biz, Ulusal Birlik Partisi bunu yıkıcı muhalefet yapmak düşüncesinde olmadığımız için belli ölçüler içinde anlayışla karşılayabiliriz.

Ama meselenin bir başka boyutu daha vardır ki o noktada aynı anlayışı göstermemiz olası değildir. O da şudur: Koalisyon Hükümeti Cumhuriyet Meclisinin aldığı karara uygun bir dış politika uygulamak zorundaydı, CTP'nin muhalefetinden dolayı bu yapılmadı. Yani açıkça Meclisin kararı değil, CTP'nin siyaseti ağır bastı ve bu karar yok sayıldı. Tabii yine iktidarda kalmak uğruna yapıldı bunlar. Oysa bunun tersi de olabilir ve DP kendi siyasetini CTP'ye kabul ettirebilirdi. Ama ne yazık ki olmadı.

Şimdi çaresizlikten toplumsal uzlaşma çağrılarını yapan Sayın Hakkı Atun herhalde kendileri gibi bizim de CTP'nin kuyruğuna takılmamızı veya egemenliği altına girmemizi istiyor. Sayın Özker Özgür'e bir kere daha tekrarlayacağım bu cümleyi.

Şimdi çaresizlikten toplumsal uzlaşma çağrılarını yapan Sayın Hakkı Atun herhalde kendileri gibi bizim de CTP'nin kuyruğuna takılmamızı veya egemenliği altına girmemizi istiyor. Evet, Meclis bir karar almış ancak CTP bu karara karşı olduğu için Hükümet bu kararı dondurarak yok saymıştır. Hem de bu kararı çiğnetmeyiz diye diye yok saymışlardır. Hükümet bunu yapacak yerde komiteler oluşturmalı ve Türkiye'den başlayarak bu meclis kararına uygun yeni siyaseti dünyaya duyurarak ulusal görevini yerine getirmeliydi.

Egemenlik ve eşitlik kavramı gibi Koalisyon Hükümeti'nin korkudan ödünü patlatan bir kavram daha vardır. Türkiye ile ekonomik entegrasyon kavramı! Daha doğrusu entegrasyon kelimesi. Her ne halse Sayın Özker Özgür'ü ve partisini korkutmakta ve bu entegrasyon kelimesi telafuz edilmekten ısrarla kaçınılmaktadır. Bu konuya sadece ekonomik açıdan baktığımız zaman milletler arasındaki uluslararası işbölümü münün tüm ülkelerin ekonomilerini entegre etme yani bütünleştirme sürecini hızla ileriye götürdüğünü görüyoruz.

Yani ekonomik entegrasyon konusu tüm dünyayı kucaklayan bir süreçtir. Bu entegrasyon süreçleri sayesinde tüm ülkeler ulusal sınırlarını aşarak tek bir dünya ekonomisine doğru süratle yol almaktadırlar.

Ülkemiz bize uygulanan insanlık dışı ambargolardan dolayı büyük ölçüde bu süreçlerin dışında kalmaktadır. Bu yüzden Türkiye ile ekonomik entegrasyon, yani bütünleşme bizler için bir o kadar daha önem kazanmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dünya ile, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti önce Türkiye ile ekonomik entegrasyon, ondan sonra dünyaya açılmak, dünya ile entegrasyon, işte dinlerseniz onu da söyleyeceğim. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dünya ile ekonomik entegrasyona giden Türkiye ile ekonomik bütünleşme yolunu tutarak ambargolardan dolayı ortaya çıkan arayı kapatmak ve Türkiye üzerinden dünya ekonomisi ile bütünleşmek durumundadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu yüzden Türkiye ile ekonomik entegrasyona karşı çıkmak ülkemizin dünyadan soyutlanmış, uygarlıktan uzak bir yaşam sürmesini istemekle eş anlamlı bir tutumdur. Ancak gel gör ki Cumhuriyetçi Türk Partisi kafasındaki ideolojik saplantılardan dolayı bu ilerici taleplerin icraata dönüştürülmesi de büyük ölçüde engellenmektedir.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR
(Yerinden)- Nedir talepleriniz, ilerici mi?

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Hangi ilerici, ideolojik saplantılarınızdan dolayı.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla)- İlerici talep gördük, ilerici.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- CTP ileri gelenlerinin kafasındaki ideolojik saplantılarından dolayı bu ilerici taleplerin icraata dönüştürülmesi de büyük ölçüde engellenmektedir. Biz sizi gerici olarak kabul ediyoruz zaten. İlerici

olduğunuzu söylemedik ki.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla)- Dünya tersine döndü.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Eğer siz gerici...

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla)- Devrim yapalım artık.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Biz devrimlerin karşısında değiliz.

BAŞKAN- Lütfen sayın milletvekilleri...

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- Ve Cumhuriyetçi Türk Partisinin bu tutumu anlamlıdır ve anlamı da gayet açıktır ve anlaşılır niteliktedir. İzledikleri tutum Cumhuriyetçi Türk Partisinin izledikleri tutum, eski politikalarından farklı değildir. Ekonomik ve politik kısıkaç içinde bunalacak halkımızın Rumlarla utanç verici bir anlaşma yapmak zorunda kalmasını...

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri lütfen.

DERVİŞ EROĞLU (Devamla)- İstemekte ve bu doğrultuda emin adımlarla ilerlemektedirler. DP ise kendilerine bu konuda koltuk değneği olmaktadır. Eğer özetlersek son derece vahim bir durumla karşı karşıya olduğumuz ortadadır. Hükümet ortağı Cumhuriyetçi Türk Partisinin kendi ideolojik tutumlarını DP'ye de dikte etmesinden dolayı ne iç ne de dış politikada hiçbir ilerleme sağlamak mümkün olmamakta, bu ise sosyal gerginliği daha da artırarak ülkemizi patlama noktasına doğru sürüklemektedir.

Yeniden tekrarlıyorum ve Meclis tutanaklarına geçirilmesini istiyorum. Gerek ekonomik entegrasyon, gerekse ulusal politika konularındaki Meclis Kararlarının uygulanabilmesi, gerekse ülkemizin içine sürüklendiği ekonomik ve sosyal karmaşadan kurtarılabilmesi için Koalisyon Hükümetinin derhal istifa etmesi gerekmektedir. Ömrü tükenmiş, yarın gidecek bir hükümetin iflasının belgesi olan bu 1995 yılı bütçesine Ulusal Birlik Partisinin oy vermesi de beklenmemelidir. Oyumuz ret olacaktır. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim sayın Eroğlu.

Sayın milletvekilleri; şimdi de söz sırası Toplumcu Kurtuluş Partisi Meclis Grubu adına Sayın Mustafa Akıncı'da. Buyurun Sayın Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bundan tam bir yıl önce yine bir 12 Aralık gününde erken genel seçimler yeraldı. Hatırlayacaksınız, böylesi bir günde yurttaşlarımız uzun süren bir bekleyişten sonra bir an önce erken genel seçimlerin yapılması artık bir gereksinim, bir zorunluluk haline geldiğinden ve uzunca bir bekleyişin ardından sonra sandık başına gitti, oyunu verdi ve o günkü koşullarda oluşan takdirin bir sonucu olarak ortaya bugünkü Meclis tablosu çıktı. Gerçi bugünkü Meclis tablosunda yıl içinde bu bir yıl içerisinde bazı değişimler oldu ama, ortaya çıkan bu tablo ışığında Demokrat Parti ile Cumhuriyetçi Türk Partisi bir Koalisyon Hükümeti oluşturdu. Bu oluşturdukları Hükümet Programını meclise sundu, halka sundu, kamuoyuna sundu ve o gün bugündür bir icraat sergilemektedirler. Şimdi bugün bu bir yıla yaklaşan icraatın 11 aylık icraat döneminin bir muhasebesi yapılmaktadır. Yeni bütçe, sabah konuşan Sayın Maliye Bakanının da dediği gibi sadece bir ekonomik belge anlamında değil, sadece bir ekonomik değer ifade etmemektedir. Bir yönü ile politik bir değerdir de aynı zamanda ve bütçeler ülkenin yıl boyunca ekonomik, sosyal, kültürel gelişimini öngören karar ve politikaları da birlikte içerir. Şimdi ben bu bütçe eleştirini yaparken çok ayrıntılı, rakamsal ifadelerle başvuracak değilim. Sadece ana rakamlar olarak bir anımsatma yapmak gerekirse, DP-CTP Koalisyon Hükümeti 14 Trilyon 338 milyar 326 milyonluk bir bütçe ile karşımızdadır. Bu 14 Trilyon küsur bütçenin 6,5 Trilyonunu yerel olarak sağlayacağım iddiasındadır. Bunu ben kendi kaynaklarımdan toparlayacağım demektedir.

3 trilyon 80 milyar civarındaki bir katkıyı Türkiye'den alacağım diyor, ancak bütçemi denkleştirmek için Türkiye'den alacağım yardımlar da yeterli değildir, o nedenle Türkiye'den alacağımdan daha fazla bir rakamı iç borçlanmaya baş vurarak temin edeceğim diyor. 3 trilyon, 208 milyar, 326 milyonu da borçlanma ile temin edeceğim diyor. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti ikrazlarından da 50 milyar alacağım ve 14 trilyon, 338 milyar, 326 milyonluk bütçeyi denkleştireceğim diyor. Tabii bu konuda konuşmamın daha sonraki aşamalarında bazı görüşlerimi ifade edeceğim. Ancak bu 95 yılının rakamları üzerinde fazla durmadan, 1994'le ilgili olarak bazı hususları ifade etmek istiyorum. Ona geçmeden önce yine bir kısa anımsatma yapalım. Bu 14 kusur trilyonluk bütçenin 5.5 trilyonu personele gidecek, 626 milyar, 378 milyonu diğer cari giderlere gidecek, 2 trilyon, 696 milyar, 410 milyonu yatırımlara gidecek, 4 trilyon , 520 milyar, 538 milyonu da transferlere gidecek. 1 trilyonluk Savunma Bütçesi ile birlikte 14 trilyon, 338 milyar, 326 milyon bütçe giderleri de oluşmuş olacak. Şimdi rakamlar halkın kafasını bulandırır. Onun için fazla ayrıntıya, rakamlara konuşmamı boğma niyetinde değilim. Halk nasıl bir değerlendirme yapıyor bu gelinen aşamada, bir yıllık süreyi değerlendirdiğinde ve gelecek yıla dönüp baktığında, nasıl, hangi kıstaslarla olaya bakar, nasıl bir değerlendirilmede bulunur? Halk yaşamına bakar. Günlük yaşamında bu bir yıl içerisinde ne türden gelişmeler oldu, iyi mi gitti, kötü mü gitti? Elindeki tencere daha fazla mı kaynadı, filesi daha fazla mı doldu, çoluk çocuğunun okul masraflarını karşılamakta daha yeterli hala mı geldi? Yoksa gün geçtikçe her geçen gün daha kötüye mi gitti, filesi daha az mı dolmaya başladı, tenceresi daha mı az kaynamaya başladı? Halkın değerlendirmesi budur sayın milletvekilleri ve yaşamını irdelerken bunlara bakar, bunları değerlendirir. Günlük yaşamındaki sıkıntıları aşıyor mu, aşılmıyor mu? Bunlara bakarak, bunları değerlendirir, ona göre bir yargıya varır. Şimdi kim ne derse desin, 1994 yılı gerçek anlamda bir kötüleşme yılı olmuştur.

Bu birtakım birikimlerin üzerine yeni birikimler halinde gelmiştir. Elbette bu olaylar bir günde, bir yılda gerçekleşmedi, bu da bir vakaadır. Ancak 94'ü değerlendirirken, 94'te yurttaşın yaşamında daha kötüye bir gidiş olduğunu saptamak ve beraberce kabul etmek zorundayız. Birinci saptamamız gereken budur. Bunu zaten biz bir muhalefet partisi olarak iddia etmemize de gerek yoktur.

Çünkü bunu şu anda hükümet edenler kendi rakamları ile kabul etmektedirler. Ekonomide bir daralmanın olduğunu kabul etmektedirler. Fiyat ayarlaması tanımı gibi bu da daralma, işte küçülme oldu, büyüme beklenirken ekonomide küçülme oldu. Enflasyon tahminlerinin çok ötesinde gerçekleşti. %180, %179 küsurat Hükümetin ifadesi, %180. İşsizlik, göç olgusundan belli. Gençlerimizin Londra sokaklarında gezdiğini kendisine acil şifalar dilemek istediğim bir Bakan arkadaş yazılarında ifade etmeye başladı. Sayın Ferdi Sabit Soyer rahatsızlığı ve geçirdiği bir ameliyat dolayısıyla İngiltere'de, sanıyorum daha dönmedi. Kendisine bu kürsüden acil şifalar diliyorum, şahsım ve partim adına. Ordan gönderdiği bazı yazılarını okudum Yeni Düzen Gazetesi'nde. Orda yeni yeni simalarla yollarda karşılaştığını bizzat ilgili Bakan arkadaşımız ifade etmektedir. Dolayısıyla göç olgusu durmuyor, devam ediyor. Bir bakıma işsizliğin çözüm merkezi Londra haline geliyor, Güneyde devam eden çalışanlarımızın yanında. Her gün yüzlerce gencimizin Dikelya İngiliz Üssünden geçerek Güneyde işlemeye gittiklerinin yanı sıra Londra'da da iş bulmak ve çalışmak, geçimini sağlamak için gidenlerin sayısı da her geçen gün artmakta ve bunu en yakınlarımızdan, mahallelerimizden gözleyecek hale gelmiş bulunmaktayız. Dış ödemeler dengesine bakıyoruz, açık devam ediyor. Gelir dağılımına bakıyoruz, sadece elbette kaba gözlemlerle bunu söyleyebiliyoruz, çünkü böyle bir gelir dağılım tablosu yıllardır ülkemizde mevcut değildir. Ama enflasyonu %180'lerde, %200'lerde seyreden bir ekonomi işsizliği yüksek bir ülke, faizleri yüksek bir ülke, dolayısıyla paranın yatırıma, üretime değil, spekülatif alanlara gitmesi için her türlü teşvikin var olduğu bir ekonomik bünye içerisinde elbetteki gelir dağılımı bozulacaktır. Yatırım olmazsa, üretim olmazsa, istihdam olmazsa ve kaynaklar yatırım, üretim yerine, spekülatif alanlara kayarsa, o spekülatif alanlara paralarını kaydıranların gelirleri elbette artar, ama toplumun geniş kesimlerinin gelirleri düşer, azalır. Bu enflasyon rakamları gelir dağılımını, gelir dağılımındaki adaleti bozan en önemli faktörlerden bir tanesidir. 1994 yılı %200'lere varan veya %180'lere varan bir enflasyonla yaşandığına göre, bu ülkedeki 1994 yılı itibarı ile en azından konuşmak çok rahat olarak şu ifadelerde bulunmak mümkün.

Gelir dağılımı, bundaki adaletsizlik daha da büyümüştür, bu uçurum daha da derinleşmiştir.

Sayın başkan, değerli milletvekilleri; ekonomideki gidişatı gösterecek olan beş tane temel gösteregeye baktığımızda bunlar çıplak gözle görülebiliyor. Büyüme olmadığı, daralma oldu, gerileme oldu. Birinci gösterge bu. İkinci gösterge enflasyon. Enflasyon görülmedik oranda arttı. %180'lere ulaştı. İşsizlik, ülke gençleri Londra kapılarında, onu vurguladım. Dış ödemeler dengesindeki açık, ortada. Gelir dağılımını herhangi bir tablodan sizlere okuyamama durumu ile karşı karşıyayız. Ama ondaki bozulma da ortada. Dolayısıyla bu beş gösteregeye de baktığımızda gördüğümüz iyileşme değildir. Gördüğümüz ne yazık ki kötüleşmedir. Şimdi bu yapı içerisinde 1994 yılı zarfında yaşadığımız birtakım temel sorunlara işaret etmek isterim.

Sanıyorum yurttaşlarımız bugün her şeyin başında bir sorunun çözümünü devletten beklemektedir, her şeyin başında. Elektirik. Bir ülke ki kendi enerjisine sahip değil, bunu bir vesile ile başka bir Meclis toplantısında da dile getirdim. Hep egemenlikten bahsederiz demiştik, elektiriksiz egemenlik olur mu? Dediğim zaman, yanlış anlaşılıyordu bazı arkadaşlar tarafından da. Ama şalterimiz elimizde değilse o ülke topraklarında kolay kolay hayat bulamayacağınızı, bulamayacağımızı toplum olarak işte bu son yaşadığımız aylarda kendini göstermedi mi? Şimdi elektirik konusunda gerçekten yurttaşlarımız büyük bir stres altında yaşıyor ve bu sorunun çözümü için ivedi tedbirler bekliyor. 20 yıl yapılamadı, 20 yılda enerjimizi yeterli oranda üretecek bir noktaya gelemedik, bu doğru. Bunu kimse inkâr edemez. Ama bu yeterli mi? Bu tesbiti yapmak yeterli mi? Bu tesbit yapıldıktan sonra, son bir yıl içerisinde veya en azından yazdan buraya meydana gelen birtakım sorunları da parmağımızın arkasına saklanarak geçmiş 20 yıla ciro edemeyiz. Evet, yapılamadı, yapılmalıydı, bu üretime daha erken zamanda geçilmeliydi ve yeterince enerji üretilmeliydi. Ancak bu yapılamadı dedikten sonra, yapsaydı bunu zamanında UBP Hükümetleri deyip, olayı geçiştiremeyiz. Bu noktada Rum yönetimi ile ilgili olarak partimizin bu açıdan elektirik enerjisindeki kesintiler açısından düşüncelerimizi aktarmayı gerekli görmekteyim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet biz yapamadık, 20 yılda bunu halledemedik, son bir yıl içerisinde de biraz sonra değineceğim gibi yeterli önlemleri almadık veya alamadık. Ancak Rum tarafını da izlenmekte olan tutumu da bu kürsüden eleştirmek ve protesto etmek istiyorum. Çünkü Rum tarafında bu kesintilerin sadece teknik nedenlerle olduğuna inanmamaktayız. Bu kesintiler de güdülen birtakım politik amaçlar da olduğunu sezinlemekteyiz ve bunun son derece mahzurlu,

yanlış bir politika olduğunu bu kúrsúden Rum tarafına da duyurmakda yarar görmekteyim. Çünkü Rum Yönetimi sanıyorsa ki Kıbrıs Türklerine elektiriği kestikçe, Kıbrıs Türkünün ekonomisini çökerttikçe, Kıbrıs Türkünü tam bir teslimiyetçi çizgiye gelecektir ve kabul edemeyeceğimiz birtakım hususları kabule zorlanacaktır Kıbrıs Türk Toplumunu, bunda yanılmaktadır Rum Yönetimi. Çünkü şu yanlış gidişe çanak tutmuş olmaktadır Rum Yönetimi, bu kesintileri bu şekilde politik amaçlarla yaptıkca. Kıbrıs Türk ekonomisi kendi ayakları üzerinde durmayı başaramadığı sürece, daha da Türkiye'ye bağımlı hale gelmektedir. Türkiye'ye her açıdan bağımlılığı artan bir Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, barışa daha yakın hale gelmez, gelemez. Bağımlılığı artan bir Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ekonomisi, Rumlarca barıştan daha da uzaklaştırılır.

(Meclis Başkan Vekili Sayın Olgun Paşalar, Meclis Başkanlığını, salonda bulunan En Yaşlı Üye Sıffatı ile Sayın Aytaç Beşeşlere devreder.)

Ve şunu da açıklıkla ifade etmek istiyorum. Bu türden yaklaşımlarla Rum yönetiminden bu bakış açısı ile gelen birtakım zorlukları yaşayan Kıbrıs Türk halkı Rum tarafına sempati ile bakmaz, bakamaz. Aradaki güven gelişmez, gelişemez. Tam tersine aradaki güven bunalımı büyür ve Rum yönetimine karşı toplumda daha büyük tepkiler oluşur. Dolayısıyla bu konuya bakış açımızı da böylesi bir tartışmada ifade etmeyi yararlı ve gerekli görüyorum sayın milletvekilleri. Ancak konu bu kadarla da elbette sınırlı değildir. Yani Ulusal Birlik partisi döneminde geçen yılların bizi enerjimize kavuşturamaması Rum yönetiminden kaynaklanan birtakım sorunlar tavrılar, politikalar karşısındaki tavrımızı da belirttikten sonra bugüne ve bugünün hükümetine gelmek istiyorum. Şimdi elimizde iki tane santral var. Teknecik'ten ayrı olarak gaz turbini adı verilen mazotla çalışan iki tane santral var. Bu santrallerin belli bir kapasitesi var. Teknik adamların ifadesine göre, teknik adamlar diyor ki bunlar zamanında mazot tedarik edildiği takdirde devreye sokulabilir ve bu sıkıntı azaltılabilir en azından asgariye düşürülebilir. Elektrik Mühendisleri Odası'nın ortaya koyduğu görüşler var. Üç ay içerisinde kurulması mümkün sahra tipi dedikleri jeneratörler var. Şu anda mevcut jeneratörlerin devletimizin çeşitli kurum ve kuruluşlarının elinde mevcut jeneratörlerin devreye sokulup bu yükü daha düşük bir seviyeye indirme şansımız var. Elimizde şu anda varolan kaynaklarla. Bunların dışında sobada ısınmada elektriğe bağımlılığı azaltacak tedbir ve teşvikler sözkonusu olabilir. Elektrik Mühendisleri Odası'nın bu yönde yaptığı uyarılar, bu yönde yaptığı öneriler var ve bir önemli nokta daha. Bu belki de konuların en önemlisi. Bu konuda aylardır sıkıntıyı çekiyoruz ve tasarruflu kullanalım çağrısı, bir kaç çağrının dışında halka gerçekten bilinçli kılacak, bu konuda uyarı, doğru dürüst mesajlar verilemedi. Sadece demeçlerde işte tasarruflu kullanalım sözcüklerinin

dışında geliştirilmesi gereken, bir kampanya halinde geliştirilmesi gereken programlar olabilir. Bir bilinçlendirme aydınlatma en azından ampülünü yakarken gerektiği kadar yakmasını önerecek, o konuda kendisine ışık tutacak programlar, kampanyalar yaratılabilirdi. Bunları yaratamadık. Bundan sonra yaratalım. Bunları söylerken en azından bundan sonrası içinde bazı adımların atılmasını önermek istiyorum. Elektrik Mühendisleri Odası'nın bazı önerileri var. Ampülden ampüle fark var diyorlar. Aynı ışığı verebilecek ama, daha az enerji tüketen ampül modelleri var. Bunları teşvik edilmesi gerekir. Ev hanımlarımızın belli saatlerde çamaşır makinesini, bulaşık makinesini veya başka tür makineleri aynı anda devrede tutulmamaları ve gün içine yaymalarını gerektirecek birtakım kampanyalar, birtakım öneriler, birtakım programlar, bilinçlenme kampanyası yaptırılabilir ve önerilebilir. Kısacası yapılabilecek iş var. Yapılabilecek işler var daha doğrusu. Bundan dolaydır ki konuyu sadece 20 yılın ihmaline ve sadece Rum tarafındaki şaltere indirgemek kolaycılık. Evet, onları da değerlendirelim, o iki unsuru da gözardı etmeyelim, eleştireceksek eleştirelim, ama bugün en azından mazotumuzu temin edelim. En azından çalıştıracığımız santralleri devrede tutabilelim ve daha önce de vurgulamak ihtiyacını duyduğum en azından bu yurttaşı adam yerine koyacak ve kendisine kesintileri zamanında haber verebilecek bir politikayı benimseyelim.

Bunda da Rum bize güçlük çıkarıyorsa, Rum Yönetimi bunun mücadelesini verelim, Birleşmiş Milletler aracılığı ile bıkmadan, usanmadan bu konuda çaba harcayalım. Olmayan bir şeyi vermek Allahâ mahsus. Evet, olacak ona göre vereceğiz. Bir noktaya kadar yurttaşlarımız bunun sıkıntısını çeker, yaşar ama eğer kendisine akıl yolu ile yaklaşılsa, kendisine gerçek durum anlatıldıktan sonra, ey yurttaş, Lefkoşa'da yaşıyorsan bu kesinti üç saatlik bir kesintidir, sabah 9.00'dan 12'ye kadar elektirik sana veremem. Ey Gazi Mağusa'daki yurttaş, sana da 12.00'den, 15.00' e kadar veremem. Ey Güzelyurt, Lefke, Girneli yurttaş, sana da 15.00'ten, 18.00'e kadar alamayacaksın veya 15.00'ten, 20.00'ye kadar alamayacaksın. Bunların yapılması bu kadar güç müdür sayın milletvekilleri? Bunun üzerinde yeteri kadar durduk ve sonuç alamadık mı? En kötüsüne göre kendimizi programlamamız da mümkün değil. Rum vermiyor. Güzel. Biz mazotumuzu tedarik ettiğimizde şu kadar megavatlık bir enerji üretebiliriz, onun hesabını yapmak herhalde mümkün. Peki Rumdan girişi sıfır kabul ederek en azından bizim kendi üreteceğimiz şu kadar zaman dilimine bölerek, bölgelere, yurttaşlara bunu haber vermemiz önceden mümkün değil mi? Bunun yolu yok mu, ben inanıyorum ki bunun yolu vardır ve yurttaş hiç olmazsa bunu olsun hükümetten beklemektedir, Kıbrıs Türk Elktirik Kurumundan beklemektedir. Yurttaş bugün evinde oturup acaba elektirik ne saat kesilecek? Bunun heyecanı içinde, bunun stresi içinde yaşamaktadır. Sanayicisi öyle, esnafı, zanaatkarı öyle, ev kadını öyle, normal vatandaşı öyle. Yurttaşlarımızı en azından bu stresten kurtarmak Hükümetin görevidir. Hiç olmazsa bırakınız yeterli oranda enerji sağlamayı, hiç olmazsa yurttaşı adam yerine koyacaktır, bu basit gerekliliği yerine getirmekle mükelleftir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; turizmden 240 milyon Dolar bekliyoruz. 240 milyon Dolar önümüze konan hedef bu. Elektiriği olmayan bir ülkede Turizm mi bekleyeceksin ve turizmden 240 milyon Dolar mı hayal edeceksiniz? Altyapısı, enerjisi olmayan bir devlette turizm olmaz değerli arkadaşlar, bu mümkün değildir. O nedenle bu konuya bireysel çözüm bulmanın bizi bir yere götüremeyeceğinin altını çizmek istiyorum bu vesile ile. Şimdi ülkemizde son zamanlarda bireysel çözümler ön plana geçti farkındasınız, günlük yaşamda hep bunları izliyoruz. Elektrik konusunda diyoruz ki, aman herkes evine bir jeneratör alsın. Evine jeneratör almakla bu sorunu, ya da dükkanına jeneratör almakla bu sorunu çözmeye yönlendirdik vatandaşlarımızı. Bir sene sonra bir köşeye atılacak olan en azından bir kaç yıl içerisinde. Ama düşününüz oraya giden kaynağı? Düşününüz yurttaşların cebinden çıkan ve neticede bir ulusal servetin heba oluşundan başka bir anlam taşımayan bu gelişmeyi düşününüz. Şimdi ülkede soygunlar var, hırsızlıklar var. Hangi sokağa, hangi mahalleye giderseniz, her evde bir köpek bağlı. Yurttaş soyguna, hırsızlığa karşı bireysel çözüme yöneldi, ya da dükkanına alarım teşkilatları koyuyor, ya da evlerine, dükkanlarına dünya kadar para harcayarak demir parmaklıklar yaptırıyor. İşte bir bireysel çözüm daha. Eğitimde sıkıntılar var, çözüm özel öğretmen. Sağlıkta systemsizlik, sağlıksızlık var, çare özel hekim. Yani ülkemizde bireysel çözümler sözkonusu olmaya başladı.

Ancak, bunların örgütsüz olarak çözülmesi mümkün değil. Bu sorunların bireysel çözümlerle halledilmesi ve yurttaşların bu sıkıntılardan kurtulması mümkün değil. Kaldı ki, tüm sorunlar bu şekilde de aşılamaz Sayın Başkan, sayın milletvekilleri. Pahalılığı nasıl aşacaksınız bireysel çözümlerle? Bu mümkün değil. 30 sendika sokaklara döküldü. Pahalılığa karşı, zamlara karşı seslerini yükselttiler. Bunun dışında talepleri de var. Fakat bu pahalılık açısından olaya baktığınızda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde geçerli olan fiyatlarla, bırakınız Türkiye'yi, Türkiye'yi bıraktım, İngiltere'yi kıyasladığınızda, ülkemizin fiyatlar bakımından daha pahalı bir noktaya ulaştığını göreceksiniz. Bu, olacak iş değil. Bu ülkede geldiğimiz nokta, maalesef Türkiye'den de, İngiltere'den de daha pahalı bir ülke konumuna bizi getirip dayamıştır.

Ülke ekonomisinin içinde bulunduğu kaos, hele hele son aylarda ve son haftalarda, son günlerde, bir zamanlar Polly-Peck hakkında ülkede yapılan uyarıların ne denli haklı uyarılar olduğunu bir kez daha göstermiş, bir kez daha ortaya çıkarmıştır. Bir tek uluslararası şirkete ekonomide ayrıcalıklı bir konum vermek ve ülke ekonomisinin gelişmesini ona endekslemek, o ülkede yapılabilecek en büyük hatalardan biridir sayın milletvekilleri ve bu hata yapıldı. Uyarılara karşın yapıldı, eleştirilere karşın yapıldı. Şimdi son birkaç yıl içerisinde Polly-Peck çöktü, bir deprem yaşandı. Bu depremin sarsıntıları hâlâ daha Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde hissedilmektedir.

Şimdi bu noktada üzerinde durulması gereken bir husus vardır. O da, hukuk devleti. Hukuk devleti olup olamama meselesidir. Bırakınız ekonomik yıkımı, bir de hukuksal yıkım yaşayıp yaşamayacağınız ve en azından bu konuda ülkenin nereye gitmekte olduğu sorusu gündemdedir. Biraz önce Sun Zest çalışanlarının örgütlü olduğu sendika, Tarım-Sen'den bir bilgi aldım. Bugün

Sun Zest'ten bir yazı almışlar ve kendilerine denmiş ki, işte Sun Zest Hükümete devrediliyor. Onun için artık işe gelmeyin. Zaten angarya çalışmayı reddetmişti Sun Zest çalışanları. Ancak, şimdi binalara, tesislere de gelmeyin diye bir yazı gitti Tarım-Sen'e. Gerekçe? Hükümete devrediliyor. Devrediliyor mu? Böyle bir karar alındı mı? Daha kamuoyunda birşey yok. Sadece gazetelerde çıkan bir haber vardı. Tabii ona da değinmekte yarar var. Ancak Sayın Başbakan, Sayın Nadir'le görüşmüş ve tatminkâr bir formül buldu. İşte tatmin edici bir de meblâğ verilmiştir. Onun için sorun çözülmüş, aşılmıştır diye bir beyanda bulunmuştu. Ondan sonra, anlaşılan yirmi dört saat geçmeden, ki öyle bir tatlıya bağlama işi yoktur, olmamıştır ve haciz devam etmektedir, ardından Sayın Cumhurbaşkanının aracı olması ile ve Bakanlar Kuruluna Sayın Asil Nadir'in de katılımı ile bir toplantı yapılıyor. Orada Sun Zest'in devri konusu konuşuluyor.

O toplantıda çıkışta da yine topluma uzlaşıldığı mesajı veriliyor, tatminkâr bir formül bulundu, bir çıkar yol bulunabileceği veya bulunduğu duyuruluyor. Yirmi dört saat geçmeden bu kürsüden Sayın Başbakan Yardımcısı Sayın Korelinin yaptığı gündem dışı konuşmaya cevap verirken açıklama yapıyor ve diyor ki hukuki sorunlar var. Sanıyorum ki bu hukuki sorunlar elan devam etmektedir. Henüz aşılmış bir durum sözkonusu değildir. Ama bugün böyle bir yazı gidiyor çalışanlara.

Şimdi burada tutarlı olmak gerektiği kanısındayım. Güven ortamı hükümetler için son derece önemli, eğer bir gün uzlaştık, bir gün daha hukuki sorunlar var aşılmadı, eğer bir gün tatminkâr miktar verilmiştir, yatırılmıştır, tatmin olduk. Tatlıya bağladık. Ertesi gün, hayır tatmin olmadık, tatlıya bağlanmadı denirse, bir gün Akdeniz Garanti Bankasına gidip, sağlamdır bu Banka, tamamdır dedikten sonra ertesi gün o Banka iflas ettiği açıklanır veya battığı duyurulursa, sosyal konut alan yurttaşlara peşinat budur, taksit budur dedikten sonra, aradan bir süre geçtikten sonra da işte peşinatlara bu kadar daha fazla ilâve yapıyoruz, taksitleri de bu noktaya getiriyoruz denirse, o Hükümete güven duygusu sarsılır sayın milletvekilleri ve bu sadece bir alanda yaşanmıyor. Bu sıraladığım bir kaç konunun dışındada eklenecek daha bir çok unsur vardır. Her şeyden önce bir güven bunalımı sözkonusudur. Yurttaşlar bu Hükümete baktıklarında, bu Hükümetin icraatlarına baktıklarında, dedikleriyle yaptıklarını kıyasladıklarında, yüreklerinde bir güven duygusu duymamaktadırlar. Bu bir acı gerçektir.

Polly Peck konusuna değinmişken, çalışanların haklarının mutlaka ve mutlaka gözetilmesi ve korunması gerektiğini ben de belirtmek istiyorum. Geçen gün Koreli arkadaşımızın yaptığı konuşmada bir çok ayrıntıya girilmiştir. Ben o kadar ayrıntıya girmek düşüncesinde değilim. Ancak bilinen

bir gerçektir ki konu sadece devletin alacağı olan vergi ve kira meselesi değildir, onunla sınırlı değildir. Ondan da daha büyük oranlarda, daha büyük meblağlarda İhtiyat Sandığı, Sosyal Sigorta ve Kıdem Tazminatı alacakları sözkonusudur. Meselenin bir boyutu budur. Diğer bir boyutuna baktığımızda ise, çalışanların iş güvencesi sözkonusudur. Çalışanların ekmeleklerinden olup olmamaları meselesidir. İnanmak istiyorum ki Hükümet bu konuda gereken duyarlılığı ve hassasiyeti gösterecek ve bu çalışan kesimin haklarının yok olup gitmemesi için gerekli önlemleri alacaktır. Aynı şekilde bu arkadaşlarımızın, bu gençlerimizin sokakta kalmamaları için de konunun üzerinde titizlikle duracaktır. Bunu ummak istiyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizde 1994 yılı itibarıyla dönüp baktığımızda gördüğümüz diğer bir kötüleşme, yurttaşlarımızın özellikle mal ve can güvenlikleri meselesidir. Bu konu özellikle benim ve Toplumcu Kurtuluş Partisinin sık sık gündeme getirdiği ve ne kadar gündeme getirirsek getirelim, yine de üzerinde durulması gereken, daha da fazla durulması gereken bir konu haline gelmiştir. Artık dikkatinizi çekerim. Yurttaşların evlerine evde olmadıkları zamanlarda girilmiyor artık. Eskiden evlere gidilir, kapalıdır, bakılır içerde biri var mı, yok mu, kontrol edilir. İçerde yoksa açılır, girilir gerekli soygun yapılır ve gidilirdi.

Şimdi artık evinde aile yaşarken, uyurken, yatak odasında huzurlu bir uyku, ne kadar huzurlu olabilir, o ayrı mesele bu sıkıntılar içerisinde, ama en azından ışıklar da artık yok bu memlekette, karanlık içinde ne yapacak yurttaş? Uyuyacak. O uykusunu bile rahat rahat alamayacağı ortamlara itilmiş durumdayız. Her gün gazetelerde bir manşet, soyguncu girdi, evin reisini bağladı, hanımını bağladı, ne bulduysa aldı gitti.

Arkadaşlar; nereye gidecek bu memleketin hali? Bu gidiş nereye? Şimdi herkes, biraz önce söylediğim gibi, evine bir köpek mi bağlayacak? Herkes evini bir dıştan girilmez kale haline mi getirecek? Herkes evine, artık herhalde pille çalışması gerekecek elektrik olmadığına göre, bir alarm teşkilâtı mı kuracak pille çalışan? Herkes evini demir parmaklıklı bir hale mi getirecek? Bireysel çözüm yolunda mı uğraşacak? Yoksa Hükümet, yurttaşının can ve mal güvenliğini temin edici kararlı adımları atacak mı? Temel mesele budur. Bu, öyle sanıyorum ki, ülkemizde temel meselelerden biri haline gelmiştir. Evet, elektriksizlik, evet ekonomik yıkım, pahalılık ve onunla paralel giden, ekonomiden soyutlanamayacak olan bir olgu olarak bu konu da gündemimizin baş sıralarında oturmaktadır.

Şimdi, her söylediğimde, bu konuyu dile getirdiğimde, kimlikle girişlere de atıfta bulunurum ve bu oranın, bu suç oranının, kimlikle girişlerin serbest bırakılmasından sonra daha da bir patlama haline geldiğini söylerim. İstatistikler onu söyler. Devletin hukuk adamları, devletin ilgili birimleri bu rakamları kendileri verir. O halde, bu konuya eğilmek lâzım. Bu, her söylendiğinde de karşıdan verilen cevap şu oluyor. Efendim, illâ ki bu işi buna mı bağlamak lâzım? Evet, illâ ki bunu buna bağlamak istersen ben şahsen. Keşke durum bu olmasa ve bağlamasak. Ama madem ki bir ilişki var arada, bu ilişkiyi de saklamak, bu ilişkiyi görmezden gelmek, sorunun büyümesine yol açmaktır. O halde, biz sorunun çözümünü istediğimize göre, yurttaşlarımızın bu çok önemli meselesinin üzerine gitmekten başka çaremiz yoktur ve yurttaşlar, diğer sıkıntılarının yanında, en azından evlerinde huzur içerisinde yatabilmek istemektedirler.

Bir esnaf, bir zanaatkâr dükkânını kapatıp evine gittiğinde, zaten o gün siftah yapıp yapmadığı da belli değildir. En azından gece soygun olacak mı, olmayacak mı, onun endişesi içerisinde dükkânını kapatıp evine gitmesin. Bir huzur içerisinde gitsin. Bilsin ki, ülkesinde en azından hırsızlık ve soygun olayları bir denetim altına alınmıştır. Bu ülke sorma gir hanı değildir. Bu ülkede bir denetim vardır. Bu ülkenin bir hükümeti vardır. Bu ülkenin protokoluna yazılmış, hükümet protokoluna yazılmış, hükümet programına yazılmış vaadleri vardır ve bunlar yerine getirilecektir. Vatandaş bunu bilsin en azından. Vatandaş bunun güvencesi içinde yaşasın. Ama gelin görün ki, maalesef bu konuda da yurttaşlarımız bir yıl boyunca boşuna beklemişlerdir. Kimlik kartı ile ilgili olarak girişler devam ederken, yurttaşlık verme işlemlerindeki başıboşluk da diyeceğim, çünkü çok somut bir kanıtı yaşandı bunun. O da devam etmiştir. Son aylarda durum nedir, bilmiyorum. Ancak bu Hükümet döneminde de bu konuda o noktaya varılmıştır ki, birtakım isimler kamuoyuna olumsuz yönde duyurulduktan sonra, yansıldıktan sonra, yurttaş oldukları bu Hükümetçe yurttaş yapıldıkları öğrenilmiştir. Bir Erkan Kenanoğlu olayı yaşandı. Erkan Kenanoğlu olayı, bu toplumun gündemine geldi. Türkiye'de davası sürecektir olan bir konudur. Ancak, Polly Peck kayyumlarından birini öldürmeye adam azmettirdiği iddiası, iddi diyorum, çünkü kanıtlanmadan, sonuçlanmadan mahkeme, hiçbir şey söylemek mümkün değil.

Belki tersi çıkar ortaya, belki suçsuz olur bu kişi. Ancak önemli olan o değil. Burada önemli olan olay, hakkında böyle iddialarda bulunulabilen bir kişiye nasıl bir araştırma sonucunda bir yurttaşlık verilmiştir 13 Mayıs 1994 tarihinde, bu ülkede, bu Hükümet döneminde? Ve nasıl bir suç iddiasıyla aranan bir kişiye yurttaşlığın yanı sıra, bir silâh taşıma izninin verildiğini de biliyoruz. Bu nasıl olmuştur? Demek ki bu politikada irdelenmesi gereken, incelenmesi gereken, tartışılması gereken hususlar vardır. Ve geçmişte yapılan birtakım yanlış uygulamaların yanı sıra bu Hükümet döneminde de bunların devam ettiğini gördük. En azından bu olayla bunun devam ettiğini öğrendik, ortaya çıktı. Bunun herhalde bu olay vesilesiyle de bundan böyle daha temkinli, dikkat edilmesi gereği ortada bulunmaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; üreticilerin durumunu anlatmaya bilmiyorum gerek var mıdır? Üreticiler bugün ekim yapmaktan bile kaçınmaya başlamışlardır. Üretici ekim yapar, ürün elde etmesinin yolu odur. Patatesçi bugün protestodadır. Diğer üreticilerden de bu konuda sürekli yakınmalar işitmekteyiz ve ülkemizde ne yazık ki üretim bu gidişle daha da gerileyecektir. Üretici ekmemeye kararlıdır. Böyle bir noktaya gelmiştir. Bir yandan ağır faiz kredileri, bir yandan tohumluklar ve üreticilerle ilgili sorunlara kayıtsızlıklar, üreticiyi bu noktaya getirmiştir. Esnaf ve zanaatkârimizin durumu da farksızdır. Onlar da ülkemizde ne yazık ki siftah yapabilecekleri günlerin özlemi içerisinde ve dükkânlarını kapayıp evlerine gittiklerinde o gün yaşanmamış bir mutluluğu taşımaktadırlar, yaşayamamaktadırlar artık. Artık sıkıntılar yaşıyorlar. Bu ülkede ne yazık ki her geçen gün sıkıntıların büyüdüğüne tanık olarak dükkânlarını kapayıp evlerine gitmektedirler.

Eğitim, ÷lkemizde eğitimde yaşanan kaosu başka vesilelerle ifade ettim. sadece bir çarpıcı örnek olması bakımından, hatta iki çarpıcı örnek vermek istiyorum. Milli Eğitim ve K÷lt÷r Bakanı bugün ÷lke dışında. ÷lke dışından sendikayla kavga etmektedir. B÷yle bir eğitim kaosu yaşıyoruz. Ankara'dan buradaki sendikaya laf yetiştirmeye çalışıyor Eğitim Bakanı. Yanıt veriyor, Ankara'dan. B÷yle bir duruma geldik. Sendikalarla uyum içerisinde çalışacağı iddiasıyla ortaya çıkan bir H÷k÷metin bugün Eğitim Bakanı ÷lke dışından yanıt yetiştiriyor. Manzara budur.

ikincisi yine çarpıcı bir örnek, gazetelere demeç verdi diye Atat÷rk İlkokulu M÷d÷r÷ Yaşar Hoca yarın Kamu Hizmetleri Komisyonunun önüne mahkemeye davet edildi. Hakkında soruşturma var. Mahkemeye davet edildi. Diğer bir çarpıcı örnek bu. Yarın duruşması yapılacak ve bu H÷k÷met vaadettiydi ve vaadini yenilemekte, kamu görevlilerine, memura, öğretmene siyaset yasağını kaldıracak. Görüşlerini özgürce açıklama hakkı verecek ama bir başöğretmen soruşturma belgesinde, bunu yine ifade etmiştim bu kürsüden, yine Genel Kurulun bilgisine getirmiştim,

Basına demeç vermiş ve eleştiride bulmuş Bakanlıktan izinsiz olarak. Getirilen suçlamanın bir tanesi de budur. Başka suçlamalar yok mu? Var. Onlar da o Başöğretmenin ne ölçüde payı var, onu değerlendirsinler, suçlu ise cezasını da görsün, ona bir itirazım yok. Ama diğer suçlamaların yanında, fikir özgürlüğünü bir suçlama vasıtası haline getirmek, içinde bulunduğumuz kaosun bir diğer göstergesidir. Bir maddesinde, Öğretmenler Yasasına atıfta bulunuyor ve deniyor ki, bu maddeye göre, bu Öğretmenler Yasasına göre, bizden izinsiz demeç veremezsiniz. Siz demeç verdiniz ve Hükümeti eleştirdiniz. Şimdi bununla paralel, öğretmenin, memurun siyasi faaliyette bulunma hakkı vereceğini iddia eden bir Hükümet olduğu için ortada, bu büyük çelişki daha fazla göze batıyor. Eğer bu vaatler olmasa, daha farklı değerlendirilebilir. Biz gene karşı çıkarız, bu uygulamayı gene eleştiririz. Ama daha farklı boyutta yaklaşırız meseleye. Deriz ki, bu Hükümetin zaten böyle bir iddiası yok, böyle bir önerisi yok, böyle bir düşüncesi yok. Halbuki bugünkü Hükümet, kamu görevlilerine siyaset yapma yasağını kaldıracağım diyor. Ondan sonra da dönüp bir öğretmen demeç verdi diye, onu mahkemeye davet ediyor.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yerel yönetimler konusuna da kısaca değinmek istiyorum. Yerel yönetimler, yasalarını bekliyor. O yasalarını ki bu Hükümetin ilgili Bakanı, bu kürsüden geçtiğimiz Nisan ayında bu Yasanın geçeceğini vaatmişti. Hafızalarınızı yoklayınız. Yerel seçimlerden önce, bu Yasa çıkacak, belediyeler rahata kavuşacak. Sayın Maliye Bakanı sunuş konuşmasında yerel yönetimlere yeterli kaynak ayrıldığından bahsetti. Nedir ayrılan kaynak? İşte yıllardır süren %5. Mahalli gelirlerin %5'i ayrılıyor, işte 325 milyar tutarında bir katkı belediyelere verilecek. Halbuki yıllardır belediyeler %7 beklediler. Bu olmadı. Şimdi de artırılacak sözü verildi, olmadı. Yasalarının geçirileceği sözü verildi ta Nisan ayında, olmadı. Mali yıl sonuna geldik. Mali yıl sonunda belediyeler 1995'in parasını tüketmek üzereler. Belki de tüketti birçoğu ve Belediyeler Yasası hâlâ daha gündemde değil. O Belediyeler Yasası,

ki Emlâk Vergisinin de gündeme getirilmesi kaçınılmaz olacak. Çünkü belediyeler bakımından son derece önemli bir kaynak. Fakat bu konuda da sadece lâf vardır. Ortada ciddi bir uğraşı ne yazık ki yoktur. Belediye Başkanları ile toplantılar yapılıyor, birtakım vaadler veriliyor. Ancak sonuçta elle tutulur, gözle görülür bir sonuç maalesef ortada yoktur.

Değerli arkadaşlar; Kıbrıs Sorununa da bir genel tartışma içerisinde değinmek zorunluluğu vardır. Kıbrıs Sorununda bu son bir yıl içerisinde meydana gelen gelişmeler, haklı olduğumuz halde suçlu sandalyesine oturtulmuş olmanın sıkıntıları ile dolu geçmiştir. Kıbrıs Türkü, gerçek anlamda Kıbrıs davasının mağdur tarafıdır. Kıbrıs Davasının bu son 20 yıl içerisinde geçirdiği süreç içerisinde, aslında haklarını talep eden, hakkının ötesini istemeyen bir toplum olarak mağdur tarafıdır. Ama gelin görün ki, gelişen politikalar içerisinde, bu politikaları izleyenlerin de zaman zaman düştükleri hatalar nedeni ile,

Hep suçlu sandalyesine oturtulan taraf, Kıbrıs Türk Tarafı olmaktadır ve bir bakıma Rum yönetimine asıl hedefine varma yolunda ciddi kozlar verilmiş olmaktadır. Nedir Rum yönetiminin asıl hedefi? Bu konuyu da sık sık gündeme getirmiş bir arkadaşınız olarak kısaca değinmekte yarar var, Avrupa Birliğine tek başıma gireyim diyor Rum tarafı. Nasıl girecek? Eğer Türk tarafı suçlu olursa kendisine bu kapıların açılabileceğini görüyor, öyle duyumlar alıyor ve gelecek aya bu şekilde hazırlanıyor. Şimdi de görüşmelerde ortak

(Meclis Başkan Vekili Sayın Olgun Paşalar Başkanlık Kürsüsünü Sayın Aytaç Beşeşlerden devralır.)

zemin yoktur, anlayışını pompalarken, bunu öne çıkarırken Rum tarafı, bu noktadan hareket ediyor. Görüşmelerde ortak nokta yoktur. Türk tarafı yanaşmıyor. Türk tarafı uzlaşmazdır. Bu nedenle bizi kurban etmeyiniz, zaten biz 1974'te kurban olduk, Rum tarafının deyimi kendisi adına, kurban oldu, bir daha kurban olmaması lâzımdır, Avrupa Birliğini Türk tarafı engelliyor. Uzlaşmazlıkları nedeniyle anlaşma da olamıyor. Ondandır dolayı Rum tarafına Avrupa Birliğinin kapıları açılmalıdır. Strateji budur. Kullandıkları bu taktikler de buna yöneliktir.

Şimdi buna karşın Sayın Denктаş'ın en son demecine değinmekte yarar var. Sayın Denктаş diyor ki koşulsuz olarak bir araya gelelim. Sayın Eroğlu biraz önce konuşmasında Meclis Kararına atıfta bulundu. O noktada benim de söyleme ihtiyacını duyduğum hususlar vardır. Şimdi Ağustos 1994'te bu Mecliste Kıbrıs Sorunu tartışılırken bir çok uyarılarda bulunmaya çalıştım ve Meclisin huzuruna bir de Toplumcu Kurtuluş Partisi önerisi ile geldik. O konuda birtakım önerilerde bulunduk. Ancak ısrarla o gün gerek komitelerde,

gerek Genel Kurulda da bu itirazın devamı sonrasında ortaya koşullu bir karar çıktı. Şimdi eğer o kararın koşulsuz olduğunu ve herhangi bir koşul içermediğini söylersek kendi kendimizi kandırmış oluruz. Çünkü o metin o gün orada çıktı da Meclisin raflarına gidip tozlarına terk edilmedi. Başkaları onu aldılar, tercüme ettiler, okudular ve ondan ne anlaşılması gerekiyorsa, onu anladılar. Meclis çoğunluğu o günkü kararda ne söylemişti? Bir anımsayalım, Güven Artırıcı Önlemler Paketi Avrupa Birliği Adalet Divanı Kararı ortadan kaldırılmadıkça Güven Artırıcı Önlemler görüşülemez dedi o Karar. Başka bir şey daha söyledi. Avrupa Birliğine tek yanlı girişim, Rumların tek yanlı girişim çabaları sonuçlandırılmadan, durdurulmadan yine Güven Artırıcı Önlemler konuşulamaz. Kapsamlı çözüm konuşulabilir mi? O Karara göre konuşulamaz. Neden? Çünkü kapsamlı bir konunun görüşülebilmesi için, ayrı egemenliğimizin kabul edilmesi artı yeni parametrelerin saptanması sözkonusuydu. Yeni parametreler saptanacak, ona göre kapsamlı çözüm konusu gündeme getirilebilecekti. Şimdi bütün bunlar ortada dururken, biz koşulsuz görüşmeye hazırız, Güven Artırıcı Önlemlere de imzayı atmaya hazırız. Söylenen bu. Şimdi strateji nerde başlar, nerde biter, taktikler nerde başlar, nerde biter, taktikler uğruna Meclisin alet edilmesinin sonu ne zaman gelir, nerede durur, nerede biter, bunları da konuşmak lâzım.

Sayın Denктаş'ın Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yazdığı mektubu bir gündem dışı konuşma ile buraya getirdim, bu kürsüye getirdim. Ve o konuda Sayın Denктаş'ın izlemeye başladığı politikayı desteklediğimizi de beyan ettim. Güven Artırıcı Önlemleri çünkü biz de savunuyoruz ve Kıbrıs Türkü için de hayırlı olduğuna inanıyoruz. Ve Güven Artırıcı Önlemlerle ABAD Kararının, Avrupa Mahkemesi Kararının bertaraf edilebileceğini de düşünüyor eğer o yönde önlemler alınırsa elbette ve alınması için bastırmak gerektiğine inanıyoruz. Kapsamlı bir çözümü talep etmek, haklarımızı, eşitliğimizi, güvenliğimizi sağlayacak bir tarzda ve elbette İsviçre modeli bir egemenliğimizi de güvence altına alacak tarzda ve elbette bu ülkede belirli sayılarda iki kesimde koğuşlandırılacak ve birbirlerinin bölgelerine de geçmeyecek tarzda makûl ölçüde askeri güçlerin bulunması, Türkiye'nin etkin güvencesinin devam etmesi kaydıyla bir kapsamlı çözüme, ki, bu kapsamlı çözüm de elbette iki kesimli, iki toplumlu bir federal çözüm olabilir. Bu çerçevede bir çözümü istemek de bizim lehimize, bizim çıkarımıza. Bu çözümden sonra Rumların tek başına değil, ancak bizimle birlikte eş zamanlı olarak, ancak Yunanistan'ın buraya tek yanlı olarak girişini engelleyecek önlemleri de almak ve kapsamlı bir çözümde elde edeceğimiz hakları da garanti altına alacak bir tarzda. Onları da bize, Avrupaya giriyorsunuz, bu hakları unutunuz diyemeyecekleri bir çerçevede bir formülü benimsediğimizi ifade ettim. Sayın Denктаş üç aşağı beş yukarı bunları yazdı Genel Sekretere. Ama geliniz insafla değerlendirelim. Bu memlekette ifade edilenler, 29 Ağustos tarihli Meclis Kararı ile uyum içinde mi? Değildir. Uyum içinde değildir. Şimdi demek ki, bizim o günlerde yaptığımız bir uyarı gerçekleşmiştir. Ne demiştim ben bu kürsüden? Bu kararı alıyorsunuz, ancak yine bu kararı çiğneyip federasyon görüşeceksiniz.

SALİH MİROĞLU (Girne) (Yerinden) - Vallahi doğru.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Söyledim bunu, söyledim. Ve Sayın Denктаş, gitti beş calıse de gayrı resmi görüşme de olsa federasyon konuştuk dedi. Gali'ye yazdığı mektupta da federasyondur hedef dedi, iki kesimli, iki toplumlu federasyondur. Yani Gali'ye tek seçenek federasyon değildir falan demedi. Öyle bir beyan yoktur. O mektupta ben göremedim. Didik didik ettim o mektubu, öyle birşey yoktur.

Ben tabii bu noktada şunu söyleyim sayın milletvekilleri; Toplumcu Kurtuluş Partisinin bakış açısı itibarıyla bunu da söylemeyi gerekli görüyorum. Herhangi bir yanlış anlamaya da mehal vermemek bakımından gerekli görüyorum. Çünkü konu önemlidir. Yani biz de her şeyimizi federasyon olsun da nasıl olursa olsun, ona endeksledik. Artık başka birşey düşünmüyoruz. Varsa o, yoksa o noktasında da değiliz. Bunun bilinmesinde yarar var. Bunu söylerken şunu ifade etmek istiyorum. Nasıl ki Rum toplumunun kendi devleti vardır, bizi dışlamıştır 1963'ten itibaren ve bizim o andan sonra, o andan itibaren kendi devletimize sahip olma hakkımız doğmuştur ve bunu biz geçmişte Geçici Türk Yönetimiz, daha sonra Türk Yönetimi, Otonom Türk Yönetimi, Kıbrıs Türk Federe Devleti, ve en nihayet 1983'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti adı altında örgütlemeye çalıştık ve halâ çalışıyoruz. Rum kendi devletine hakkı olduğu kadar Kıbrıs Türkünün de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine sahip olma hakkı vardır. Yani onlar devlet, biz toplum Onlar Cumhuriyet, biz cemaat olamayız. Bu mümkün değildir. Biz kendi devletimize elbette sahip çıkacağız. Her şeyi olası bir çözüme endeksleyerek yaşamayacağız bu topraklarda her şeyi aman, bir an evvel geldi, geliyor, gelecek, hade bakalım bu hallolsun atalım imzaları ve ondan sonra her şey güllük gülistanlık. Böyle bir endeksleme politikası içinde değiliz. Ama bir nokta daha var. Bu endeksleme plolitikası içinde ikinci bir endeksleme içinde de değiliz. O da...

SALİH COŞAR (Lefkoşa) (Yerinden) - Bir değişiklik var Sayın Akıncı.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Efendim?...

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Çok güzel bir değişiklik bu.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Efendim, bu bir değişiklik değil aslında. Bu bizim Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak programımızda varolan, her vesile ile anlatmaya çalıştığımız ama ne yazık ki yıllar içerisinde bu ülkede kendi kendimizi anlatma fırsatını yeterince...

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Sezar'ın hakkını da Sezar'a verelim yani.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Açık söylüyorum ve çok net söylüyorum bunu. Yeterince verilmedi bu ülkede muhalefete. Ve Sezar'ın hakkını Sezar'a vererek konuşmamı sürdüreceğim müsaade ediniz. Bu ülkede birçok kötülük, birçok kaos, pahalılık, soygun herşey vardır. Ancak bu, yeni Hükümetin yaptığı olumlu bir icraat da vardır. En azından bugün bu tartışmaları yurttaşlarımıza ilettebiliyoruz. Bayrak Radyo Televizyonunda bir olumlu gelişme vardır. Bizim politikamız herşeyi kara göstermek veyahutta herşeyi hiçbir sorun yokmuş gibi aklama politikası değildir. Yanlışlıkları, sakatlıkları dile getireceğiz, ama doğru yönde yapılmış, doğru yönde atılmış adımları da elbette takdir edeceğiz ve bunları da söyleyeceğiz.

Seçim Yasasında yapılan olumlu değişiklik gibi, Bayrak Radyo Televizyonda da belki özlediğimiz düzeyde değil, daha iyisini, daha güzelini isteyeceğiz, ısrarla vurgulayacağız. Ancak özellikle bu son bir yılda en azından Meclis oturumlarının halka ulaşma düzeyi de artmıştır. Bunu kabul etmemiz lazım. Bu konuda olan birtakım sıkıntıları da bu vesile ile parantez açarak ifade etmek isterim.

Mesela bir Meclis oturumu verilir, o Meclis oturumunda soru soran bir arkadaş gelir, o sorusu ne olduğu daha anlaşıl-
madan, Sayın Bakanın dakikalar süren yanıtı verilir. Bu gibi
çarpıklıklar da vardır. Ama kabul etmemiz gerekir ki, en azından
görüşlerimizi aktarma yönünden daha fazla şans bu dönemde doğ-
muştur.

Şimdi geçmişte bizi biz değil, bizi siz anlattınız
topluma. Siz derken, Sayın Salih Coşar olarak kastetmiyorum.
Bu ülkenin egemenleri, bu ülkede iş başında olan güç. Bayrak
Radyo Televizyonundan "bunlar Rumcudur, bunlar haindir, bunlar
şudur, bunlar budur". E, cevap? Cevap hakkı yok. Konuşamazsınız,
anlatamazsınız. Başka, bu ülkede satış yapan, büyük oranda
satış yapan bir gazete. İsim vermeye gerek yok, herkes biliyor.
Bu gazete, "işte bunlar hançer vuruyor, bunlar devleti satıyor,
bunlar yapıyor". Durun bakalım. Bunları biz böyle düşünmüyoruz.
Bizim düşüncemiz; şu şu şu şu diyebileceğimiz, anlatabileceğimiz
kendi sınırlı gazetelerimizin dışında birşey mi vardı? Bu yoktu,
olmadı. Yoksa bu politika, yani Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
ve çözümlerle olan ilişkisi konusundaki politikamız yeni değil.
Biz diyoruz ki, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti güçlendikçe,
kalkındıkça, hatta olanak bulan tanıtımı yönünde başarı elde
edildikçe, Rum masaya daha hayişkar olarak oturacaktır. Bu
yeni bir görüş değil. Defalarca bunu dile getirdik, ancak topluma
ne oranda yansıdığını biraz önce söyledim.

DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) (Devamla) - Nihai amaçlı.
Nihai çözüm.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi nihai çözüm Sayın Eroğlu, nihai çözüm itibarıyla
bizim amacımız şu. Biz bu ülkede bir barışçı çözümün olmasını
istiyoruz. Bu ülkede Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin kalkınması,
gelişmesinin barışçı çözüme engel değil. Bilakis katkıda bulu-
nacağını söylüyoruz. O nedenle diyoruz ki, kendi devletimize
sahip çıkacağız. Kendi devletimizin ekonomisi ile, demokrasisi
ile sosyal, kültürel yaşamı ile gelişmesini, güçlenmesini
sağlayacağız.

Birşey söyledim biraz önce, onu tamamlayım. Ve sorunuza da devam edeceğim.

Şimdi endekslleme dedim. Her şeyi bir çözüm sonrasına endekslleme ne kadar yanlışa, aynı şekilde her şeyi Türkiye Cumhuriyeti ile vilayetleşme pahasına bir entegrasyona endekslleme de yanlıştır. Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti ile yürüteceğimiz ilişkilerde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin bağımsız kimliğini öne çıkaracak politikaları savunmamız lazım. Yani Türkiye Cumhuriyeti ile entegre olma politikası yerine, örneğin, biz o konuda bir somut politikamız vardır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin kendi para birimine sahip olmasını önerdik. Programımızda da var. Bu anlayışımızın bir somut ifadesi olarak bunu söylemekteyiz. Yoksa Türkiye Cumhuriyeti ile vilayetleşme noktasına kadar gidecek bir entegrasyon politikasında Türk parasını kullanmaya devam edeceksiniz elbette. Böyle bir seçeneğiniz yok. Eğer hedef o ise. Şimdi nihai çözüm. Orta Doğuda hiç aşlamayacakmış gibi görünen birçok sorun aşıldı Sayın Eroğlu. Orta Doğu'da hayal eder miydiniz Filistinlilerle İsrail oturacak da bir metne imza atacaklar? Hayal eder miydiniz Ürdün'ün İsraille olan sınırı açılacak ve gidişler, gelişler başlayacak. Çölün ortasında masalar kurulacak, imzalar atılacak. Hayal eder miydiniz Arafatla Rabin Nobel Barış ödülü alacaklar? Bir-iki yıl evvel eğer bunu rüyanızda görseniz, hayretler ederdingiz olmaz böyle birşey diye. Hayal eder miydiniz 27 yıl hapislerde çürüdükten sonra hayal eder miydiniz bir Nelson Mandela Güney Afrika'da, siyah renkli bir Nelson Mandela Güney Afrika'nın Cumhurbaşkanı olacak? Bu hayal bile edilemezdi. Hayal eder miydiniz yıllarca süren kavgalardan sonra bir İrlanda Cumhuriyet Ordusu, İra ile İngiltere oturacak ve sorunlarına çözüm bulacak?

Dolayısıyla kendimizi şu şartlandırmaya, koşullandırmaya tabî tutmayalım. Yani Kıbrıs Sorunu çözümsüzdür, Kıbrıs sorunu her ne pahasına olursa olsun hiçbir şekilde çözülemez. Çünkü bu iki toplum bu adada en lanetli iki toplumdur. Kesinlikle yan yana yaşamayı bile başaramazlar. Bu koşullandırmaya kendimizi kaptırmayalım. yıllarca Alman Fransızdan, Fransız Almandan milyonları kesti, şimdi Avrupa Birliğinin içerisinde birlikte işi götürmeye çalışıyorlar. 20 milyon insan kaybetti Ruslar,

şimdi Amerikan-Rus tartışmasının veya eski Sovyetler Birliği tartışmasının yarattığı soğuk savaş yıllarında ne facialar, ne katliamlar yaşadı dünya. Şimdi stratejik işbirliği içinde bu iki ülke. Bunu hayal eder miydiniz?

Dolayısıyla dünyada ve bölgemizde büyük gelişmeler var. Burada önemli olan nokta, biz bu adada haklarımızı, eşitliğimizi ve en başta sayın arkadaşlarım, güvenliğimizi koruyacak bir anlaşmaya hazır olmalıyız. Bunun için hazırlıklı olmalıyız. Bunun için ekonomimizi geliştirmeliyiz. Bunun için var gücümüzle uğraş vermeliyiz. Kalkınmalıyız. Bir çözüme hazırlıklı olmalıyız. Biz kalkındıkça çözümün daha yakın hale gelebileceğinin bilinci içerisinde davranmalıyız. Ama burada bir noktaya koyalım. Biz bunları yapacağız, güzel. Ama bu oyun ikili oynanır elbette. Elbette bir barışın iki tarafı olacak. Elbette Rum tarafı buna, ben yanaşmam, ben ancak ve ancak 1974 öncesi koşulları kabul ederseniz gelirim derse, o zaman seçeneksiz miyiz? O zaman o kendi devletinde yaşamaya devam edecek gibi, elbette biz de kendi devletimizle yaşayacağız ve bunu sürdüreceğiz. Yani kendi devletimize sahip çıkmak, yapacağımız bir ortaklık anlaşmasına engel teşkil etmez. Teşkil etmemelidir.

Yani sayın arkadaşlar değinildi, deşme fırsatı verdiniz bana. Teşekkür ediyorum. Yani, "ya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, ya çözüm" diye birşey yok." Hem Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, hem çözüm" diye birşey var. Çünkü, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kendi devletimiz olarak yarın bir anlaşmada federal ortaklığın iki eşit biriminden biri haline gelecektir. Belki adını değiştirilmeye gerek yok. Ama Rum tarafı da bunu bir federe devlet olarak kendi devleti noktasına getirecekse, elbette bizimki de bir federe devlet noktasında olacak İsviçre Anayasasının öngördüğü egemenlik koşullarında.

Dolayısıyla, bu konuda herhangi bir kafa bulanmasına gerek yoktur. Bizim politikamız bu konuda oldukça nettir. Ancak üzüldüğümüz nokta; bu politikayı izlemek ve kendi devletimize sahip çıkarken, diğer yandan da onurlu bir anlaşmaya, sıraladığım kıstaslar çerçevesinde hazır olduğumuzu duyurmak varken, kalkıyoruz, diyoruz ki, biz Türkiye Cumhuriyeti ile entegre olacağız, politikamız budur ve o çerçevede politikalar geliştirmeye çalışıyoruz. Bunun bizi sağlıklı bir yere götüreceğini düşünemiyorum sayın milletvekilleri. Ve her iki politikayı da yanlış görüyorum. Yani herşeyi ile çözüme endekslenmiş pembe dünyaların ancak ondan sonra gelebileceğinin düşünmesi ne kadar yanlışsa, aynı şekilde Türkiye Cumhuriyeti ile entegrasyona endekslenmiş bir anlayış da sanıyorum bize birşey getirmez.

Dolayısıyla, bu konuda izlenmesi gereken yolu, defalarca ben aslında anlattım, fırsat buldukça bu kürsüden de anlattım. Bu vesile ile bir kere daha burada vurgulamak fırsatı buldum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; göç, kaçak işgücü Londra'ya giden insanlarımızın artık iltica boyutuna varan göç olgusu yaşanan olaylardır, olgulardır, inkarı sözkonusu olamayacağı hususlardır. Bunların üzerinde de çok durdum. Onun için tekrarlamak istemiyorum.

Şimdi izninizle bugün sabah hükümet adına yapılan iki konuşmaya kısaca değinmek istiyorum. Hükümet adına konuşan Sayın Maliye Bakanı, bütçeyi takdim etti, arkasından Sayın Başbakan Yardımcısını dinledik. Sayın Başbakan Yardımcısı Sayın CTP Genel Başkanı, sanki Hükümet Programını veya Hükümet Programının bir kısmını takdim eder gibi bir konuşma yaptı bize bugün sabah.

DERVİŞ EROĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - E, iki başlı bir hükümettir zaten.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Şimdi hükümet iki ortaklığı, iki başlı hükümet olmaz. İki ortaklık olur, üç ortaklık olur, dört ortaklık olur, ama tek hükümet olur ve uyum içinde çalışan bir hükümet olur. Ancak söyleyeceğim o değil. Söyleyeceğim; burada bir Hükümet Programı takdim edercesine Sayın Özgür, istikrarlı ölçekten bahsetti. Herhalde stabil para birimi dedikleri konuyu tekrar gündeme getirdi. Kimliklerle girişler konusuna değinildi. Polisin İçişleri Bakanlığına bağlanması meselesine değindi. Avrupa Birliği ile bütünleşme sürecinden sözetti. Ben döndüm baktım, ondan sonra Sayın Maliye Bakanının Komisyon toplantısında söylediklerine. Sabah burada zannederim bu cümleyi atladı veyahutta ben dinleyemedim. Hedef Türkiye ile ekonomik entegrasyon edeceğiz...

DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) (Devamla) - Söyledi. Sabah da söyledi.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Var. Sabah da söylendi, Komisyonda da söylendi. Sayın Başbakan Yardımcısı, Avrupa Birliği ile bütünleşme süreci. Ben sorarım? Var mı hükümetin böyle bir politikası? Var mı? Ben göremiyorum. Yani böyle bir politika var da, ben mi göremiyorum? Yoksa böyle bir politika olsun mu demek istiyor Sayın Özgür? Onu ben söylüyorum bir muhalefet milletvekili, bir parti olarak. Diyorum ki, bu bu yanlış. Bunlar bunlar bunlar böyle yapılsın. Bunları benim söylemeye hakkım var.

Ama bir Hükümet bu söylediklerini yapmakla mükellef. Bu söylediklerini eyleme geçirmek ve hatta hatta bu bir yıl içerisinde de birçoğunda mesafe katetmekle yükümlü olan bir hükümet, şimdi çıkıyor, diyor ki; bu bu bir Hükümet programı takdim edencesine böyle bir konuşma yapıyor.

DERVİŞ EROĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - 95'in metni.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Yani 95 için de icraat değil, yine vaad. Vaad, Hükümet programında olan vaadler gibi ve birçoğu yerine getirilmeyen vaadler gibi.

Sayın Maliye Bakanı konuşuyor, bölgesel durumdan bahsediyor. Diyor ki, 60 ülke bir araya geldi ve hepsi hemfikir oldu. Sorunları yoksulluk, nüfus patlaması, bütçe açıkları, politika istikrarsızlığı. Yani bakmayın bizim de yoksullaştığımızı, zaten bölge de yoksullaşıyor demeye getirdi Sayın Maliye Bakanı. Sayın Maliye Bakanı kusura bakmasın, ama elbette bizden daha kötü durumda olan ülkeler vardır. Olacaktır. Ama biz nereye bakacağız? Güneye Sayın Maliye Bakanı. Güneye bakacağız, kapı komşumuz Güney'de acaba yoksulluk içinde mi? Enflasyonu acaba %180 mi? Turizmde ne yapıyor? İşsizlik konusunda ne yapıyor? Ekonomisi nasıl gelişiyor, nasıl gidiyor ona bakmak lazım. Birinci bizim alacağımız kıstas bu. Değerlendirme yapacağımız ve yaptığımız değerlendirmelerde eğer övünç duyacağımız rakamlar varsa, ancak orası ile yapacağımız kıyaslamalarda bunu sağlayabiliriz. Bakıyoruz o tarafa, enflasyon %5'ler dolayında. Hiç %10'u aştığı yok. %6'yı, 7'yi bile bulduğu yok. İşsizlik, öyle bir sorunları yok. İşgücü açığı var. Milli gelir 12,000 doların üstünde. Bizde milli gelir geriliyor. 2,000,000'un üstünde turist. Sadece birkaç kıyaslanabilecek veri. Bu verilere baktığımızda manzaramızın hiç de iç açıcı olmadığını görmemiz mümkündür sayın milletvekilleri.

Şimdi bağlamak gerekirse, 1995 Mali Yılına baktığımızda, bu bütçeye baktığımızda yine Türkiye'ye bağımlı bir bütçe görüyoruz. Yine açık bir bütçe görüyoruz. Enflasyonu giderecek politikalar uygulayacağız diyor Sayın Maliye Bakanı. Bu politikaları hayata geçireceğiz. Ben de soruyorum. Nasıl? Enflasyonun birinci unsuru para. Kendi para biriminiz yok. Paraya hakim değilsiniz. Denetimi yok. Nasıl enflasyonu halledeceksiniz? Bu mümkün mü? Sabahtan beri burada bu enflasyon konusundaki tartışmaları ilgi ile izledim. Fakat hastalığın köküne hiçbirimiz değinmedik sabah yapılan konuşmalarda. Şimdi %70 öngördüydük deniyor, geçen yıl %180 gerçekleşti. Şimdi %80 öngörerek bir bütçe hazırlıyoruz. Bakalım kaç gerçekleşecek? E sizin bir denetim hakkınız var mı? Türkiye'de yaşanacak olan parasal olaylarda, Türkiye'de yaşanacak olan emisyonlarda, Türkiye'de yaşanacak olan yeni istikrar paketlerinde 5 Nisan'da olduğu gibi, bu Hükümetin etkisi var mı? Yani hastalığın kökenine inmeden tartışıyoruz. Ortada bir enflasyon hastalığı var. Ama bu enflasyon hastalığının başında gelen temel etken, para birimi meselesini geçiştirerek burada konuşuyoruz. İşte yüzde şu kadar olacak, bu kadar olacak diye. Kendi para birimimiz yok. Merkez bankası en temel fonksiyonunu yerine getiremiyor. Faizleri indirip yatırımın, üretimin önünü açamıyorsunuz. İşsizliği çözemiyorsunuz. Pahalılığı önleyemiyorsunuz. Yatırım olmayınca elbette spekülâtif alanlara kazanç yollarına yöneliyor kaynaklar. Gelir dağılımı hali ile daha da bozuluyor ve tabii ki temel felsefe uyumu da yok bu Hükümette ortaklar arasında.

Geriye ne kalıyor sayın milletvekilleri? Geriye günü kurtarmak kalıyor. Gelip dayandığımız nokta odur. Bir felsefe olmayınca, ekonomik politikalar manzumesi olmayınca, köklü önlem adı altında birtakım palyatif önerilerle ortaya çıkılınca, geriye kalan, bu ay da nasıl bulalım bu parayı, memuru, işciyi nasıl ödeylim, günü nasıl kurtaralım? Türkiye Cumhuriyeti yardımları 3 Trilyonun üstünde öngörüldü. Geçen yıl da 900 Milyar civarındaydı. 1/3'ü gerçekleşti öngörülenin yanılmıyorsam. 1/3 oranında bir gerçekleşme oldu.

DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) (Devamla) - Hatta 4 bile.

MUSTAFA AKINCI (Devamla) - Bu yıl ne olacak acaba? Bu konuda bir temenni, temenni ederiz gerçekleşsin. Bu ülkede en azından o 3 Trilyonluk yatırım bölümü yaşama geçsin. Ama ne olup olmayacağını hep birlikte 1995'de göreceğiz. Ben 1995 için karanlık tablolar çizmek istemem. Temenni ederim daha iyiye gidilsin.

1994'e baktığımızda ne yazık ki, bu hükümetin performansı bize 95 için umut vermiyor, bunu da açıklıkla ifade etmemiz lazım. Ve maalesef toplumsal sorunlar örgütlenerek çözülebilir anlayışı ile günlük yaşamdan birtakım önemli konularda sapmalar göstererek bireysel çözümlere gidildiğini söyledim. O hale geldi toplum olarak. Yani örgütlenerek çözüm yerine, çözüm üretmek yerine, bireysel davranışlarla, herkes kendi başının çaresine baksın anlayışı hakim kılınarak sorunlara çözüm bulmaya çalışıyoruz.

Elektrik? Herkes evine alsın bir tane jeneratör. Eğitim? Haydi bakalım koşunuz aranın da, ey yurttaşlar özel öğretmen bulunuz. Sağlık? Güven yok hastanelere. Maalesef bir gerçek. Özel hekime bir akın var. Soygun? Bağlayalım her kapıya birer köpek, pil ile çalışan şey de bulalım, alarm teşkilatı, demir parmaklıklarla evlerimizi, dükkanlarımızı kale haline getirelim. Kıbrıs Sorunu? Sayın Denktaş'a, Türkiye'ye havale. İşsizlik? O da Londra'ya havale. Onu da Londra çözsün. Peki bu şartlar altında sormak gerekir? Kalkınma? Büyüme? O da Allaha kaldı. Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Akıncı.

Sayın milletvekilleri; Demokrat Parti Grubu adına söz sırası Sayın Mustafa Adaoğlu'nda.

Buyurun Sayın Adaoğlu.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, saygıdeğer arkadaşlar; bugün Meclisimizde 1995 Bütçesi kamuoyuna açık bir şekilde tartışılmaktadır. Bir nevi bir tele-demokrasi olayı ile birlikte bir değerlendirme içerisindeyiz. Yani egemenliğin kaynağı olan yüce Meclis olabildiğince ulaşılan evlerde, bu medya çağında en azından ilk kez muhalefeti ile, iktidarı ile ve iktidarın ortakları ile toplumun ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal sorunların halkımıza duyurabilmektir. Biz buna, bu Koalisyon Hükümetinin açıklık politikasının

halkın en büyük yargıç olması konusundaki inancımızın somut bir göstergesi olarak belirliyoruz ve bu konuda Bayrak Radyo Televizyon Kurumunun tartışılan, irdeleyen, sorgulayan, kısaca toplum sorunlarını olabildiğince yakasını açma konusunda gösterdiği duyarlılığa, ilgiye, daha bilinçli programlarla devam etmesi kaydıyla teşekkürlerimizi sunuyoruz.

SALİH MİROĞLU (Girne)(Yerinden)- Sayın Adaoğlu; televizyon göstermez şimdi ha, göstermiyor.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Bu muhalefetin de sesidir, iktidarın da sesidir.

BAŞKAN- Sayın Miroğlu; konuşmacının dikkatini dağıtmayın.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Ama elbette yaşadığımız günün elektrik sorunları ile birlikte bu görüşlerin, bu değişlerin...

BAŞKAN- Lütfen.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Bu değerlendirmelerin kaç eve ulaşabileceği hususu da ayrı bir tartışma konusu olarak da gündemde bir gerçeklik olarak varlığını sürdürüyor.

Sevgili arkadaşlar; fiziksel olarak belki insanın ve deneyimcinin kontrolü altında kısa bir zaman dilimi içerisinde değerlendirilebilir, sonuç üretilebilir. Yani bir suyun belirli bir zaman dilimi içerisinde ve belirli bir enerjiyle 100 santigrat derecede kaynatılabilmesi, insanoğlunun kontrolünde olan bir olaydır. Matematiksel olaylar için de bu kesinliği söyleyebiliriz. Ama sosyal ve ekonomik olayları bir geceye, bir güne, bir yıla indirgemek ve endekslemek ve konuya bu açıdan bakarak değerlendirme yapmak, bence büyük bir insafsızlıktır, büyük bir acımasız yaklaşımdır ve sosyal, ekonomik olayların oluşumuna da terstir. Yani bu ülkede 1994

Ocağına kadar güçlü, sağlıklı, dinamik bir ekonomi vardı da...

SAĞLIK BAKANI ERGİN A. İLKTAÇ (Yerinden)- Üretken...

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Üretken bir ekonomi, yapılaşma vardı da dokuz ay içerisinde Cumhuriyetçi Türk Partisi-Demokrat Parti ortaklığı geldiler ve...

DERVİŞ EROĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Biz öyle mi dedik?... 9 ay mı oldu?

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- 10 ay olsun, 1 yıl olsun, bu güçlü, bu sağlıklı, bu dinamik, bu üretken ekonomik yapıyı beceriksiz yönetimleriyle, kötü yönetimleriyle bir gecede, bir ayda yıktılar. Kusura bakmayınız, böyle bir değerlendirme ki özellikle bu ülkenin ekonomik, sosyal, siyasal ve demokratik yaşamında en uzun Başbakanlık görevini yüklenmiş bir Sayın Genel Başkanın ağzından dinlemek gerçekten beni son derece üzmüştür. Evet.

DERVİŞ EROĞLU (Yerinden)(Devamla)- Üzülme, rakamlarla konuştum.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Üzmüştür. Rakamlar, konuşacağız, konuşacağız efendim.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa)(Yerinden)- İnanmıyor ki kendisi de...

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Ve bir bakıma da, bir bakıma o kadar üzmüştür ki aslında bunu özür için söylemiyorum ve şurayı, şu açıdan söylemek istiyorum ki yani bugün bulunduğumuz noktalar, içinde bulunduğumuz sorunları, ben şahsen dar parti kalıplarının ötesinde değerlendirmeye çalışacağım. Belki bu açıdan iktidarda olan bir partinin Meclis Grubu olarak da bazı konularda Sayın Akıncı'nın az önce vurguladığı gibi bazı yönlendirmeler konusunda da ileriye dönük bazı dileklerde ve temennilerde de bulunacağız. Çünkü bu memleket bizimdir ve artık bir gerçekliği koymamız lâzımdır.

Geldiğimiz nokta, bulunduğumuz nokta artık hiçbir partinin siyasal avantajlar sağlama konusundaki değerlendirmesine tahammülü yoktur. Geldiğimiz nokta, gelecek seçimleri değil, gelecek kuşakların mutluluğunu, esenliğini ve yarınlarını düşünecek bir noktadayız. İşte bu nokta, onu vurgulamak istiyorum. Bu noktayı 11 aylık gibi bir zaman dilimindeki bir hükümete endekslemek ve 20 yılın geçmiş birikimlerini, güzellikleriyle, bak söylüyoruz, çirkinlikleriyle, doğrularıyla, hatalarıyla, olumlularıyla, olumsuzluklarıyla, vatandaşın gözünden gözardı etmek, bence çok talihsiz bir yaklaşımdır. Çünkü altını çiziyorum tekrar. Çünkü ekonomik ve sosyal oluşumlar ve olaylar, ne bir günde iyileşir, ne bir günde kötüleşir. En basit bir bakkal dükkânını dahi batırmayı düşünsek, ne bir gecede, ne bir ayda o bakkal dükkânını batırmak olasılığı yoktur. En azından o dükkânda var olan stoğu tüketinceye kadar o dükkân varlığını devam ettirir. İşte, bu noktaya geldiğimizde, ama niye hastalık daha açıkça ortaya çıkmıştır? Yani, toplumsal ve ekonomik yapıda, birtakım göstergelerin, ekonomideki birtakım daralmaların, sıkıntıların, daha uç bir görünümde ortaya koyması, belki bu Sayın Eroğlu'nda, siyasal hayatında büyük bir talihidir. Yani, bu iktidarı Ocak ayı sonunda, 1994'te bırakmış olsaydı Sayın Eroğlu, Sayın Başbakan, Sayın Genel Başkan, döneminde şimdiki genel başkan ana muhalefet partisinin, yani az önce bahsettiğimiz gibi, bırakınız sosyal ve ekonomik yapıların kendi iç yapısal dinamiklerinin getirdiği bir oluşumlar bütünselliğini, artı kendi siyasi irademizin dışındaki birtakım oluşumlarında etkili, örneğin bir para politikasında, Ocak ayında çortaya çıkan %170'i aşkın bir değer kaybetmesi, yani, 16 bin Türk Lirası olan Doların birden Nisan'a kadar, 40 binlere, 50 binlere, arkasından trendlerinde bazı düzeltmelerle bugün 38 binlere veyahut 20 binlerde olan bir Sterlin, yani Türk Lirası karşısında Sterlinin 60 binlere, 70 binlere dört beş ay içerisinde gelişinin getirmiş olduğu parasal büyük deprem, büyük olaylar, büyük devalüasyonlar konusunda Sayın Eroğlu, hangi

ekonomik yahut parasal bir irade ortaya koyabilirdi. Gerçekleri ortaya koyalım. Ben net söylüyorum. 20 yılın ekonomisini, hayvancılığı, tarımı, narenciyeyi, bir kenara bırakacak olursak, yani üretken bu kesimleri bırakacak olursak, o günün koşullarındaki bizim siyasal ve ekonomik bilgi ve deneyim ve birikimimiz, Türkiye'deki esen ekonomik rüzgârlar ideolojik değerlendirmeler açısından, sermaye birikimimizdeki yetersizlikler açısından, düne baktığımızda, ben kalın çizgilerle, çok rakamlarla oynayacak değilim bu konuşmalarımda, kalın çizgilerle bugünlere şöyle bir aşamalar zincirinden geçirdiğimizi belirlemek, vurgulamak istiyorum. 1975 dönemlerinde, bu ülkede, bir sanayi, atölye tipi sanayileşme bulguları vardı. Sanayi Holdingler şeklinde devreye soktuk. O günkü bilgi, birikim, deneyim ve sermaye yetersizliğimiz dolayısıyla, bir nevi devletçilik zihniyetiyle, o günün koşulları belki onu öyle gerektiriyordu. Çünkü ekonomik ve sosyal olaylara bugünden düne bakmak başkadır, dünün yapısalılığı içerisindeki değerlendirmeleri başkadır. Bu, holdingleşme yapısı içerisinde diyorlar ki, birtakım görüşler, birtakım uzmanlar diyorlar ki, 250 ile 280 milyon Sterlinlik bir hammadde ve üretilen mal birikimi vardı.

Nerde? Bu bahsettiğimiz Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde kalan, hazır bulduğumuz atölye tipi işletmelerde, küçük ölçekli işletmede ve orta ölçekli işletmelerde artı bazı turizm tesislerinde ve o günün koşullarına göre bu 250-280 milyon Sterlinlik hammadde ve hazır mamul madde, o dönemin Kıbrıs Türk Federe Devleti Bütçesinin 10 yıllık bütçesinden daha fazlaydı. Dönemde Türkiye'de kapalı bir ekonomik dönem, hazır hammadde, kapalı bir ekonomiye yönelik bir ihracat seferberliği, 1200'ü aşkın çalışan bir kesim, döner şirketler ve saire bu toplumun ekonomisinde bir ivme kazandırmıştır, bir süreç kazandırmıştır. Aynı dönemlerin içerisinde yine Türkiye'nin liberal ekonomik yapıya geçmediği, zaman zaman döviz sıkıntısı içerisinde bulunduğu o dönemde, bir liberal ticaret anlayışı ile Türkiye'ye yönelik bir ticari emtia akışını görüyoruz. Battaniyesinden, çanağına, çömleğine, Doğusundan İspanya'sından ve sairesinden. Nereye kadar? 1983'lere 1984'lere kadar. Uzun bir zaman dilimi, zaman zaman hor gördüğümüz ama şimdi dört gözle aradığımız bavul turizmcileri bu yönde Türkiye'nin kapalı ekonomik yapısından da istifade ederek ithalât rejiminin Türk Parasındaki milli koruma anlayışının geçerli olduğu o dönemlerde Kıbrıs'tan Türkiye'ye yönelik yoğun bir ticari akış, buna bağlı bir esnaf yapılaşması ve buna bağlı olarak çok kişide olmamakla beraber belirli ellerde toplanan bir sermaye birikimi. Onun arkasından üçüncü etapta İngiltere'deki kardeşlerimizin gerek eşdeğer uygulamaları, gerekse vatanlarına karşı duymuş oldukları nostaljik veyahut yarınlar bakımından ilişkiler bütünlüğü, gerekse yastık altında tutmuş olduğu paraları değerlendirmek bakımından Kıbrıs'a yönelik yaptıkları yatırımlar. Bu yatırımlar inşaat sektörü şeklinde başlamış, onun arkasından fason işçiliği ağırlıklı bir konfeksiyon sanayine dönüşmüş. 1985'lerden sonra yabancı bir sermayenin Kıbrıs

Türk asıllı ama şirket olarak yabancı bir sermayenin bu ülkeye yönelik artışıyla eksisiyle büyük bir yatırımlar zinciri gündeme geliyor. O dönemlerde Devlet kamu harcamaları için 30 milyar Türk Lirası ayda bir ödenti yaparken, o ilgili Polly Peck Şirketi de 14 milyarlık bir para akışını piyasaya sürüyordu. Bütün bunlar Kıbrıs Türkünde ve tüm Kıbrıs Türkünün yapısı içerisinde, ekonomisinde arkası gelmediği için irdeleyeceğim, bir canlanma, bir tüketim ekonomisini de kamçılayan bir büyüme şeklinde görüldü. Ama sonuçta ne oldu? Sondan başlayarak Polly Peck Şirketinin batışı ile birlikte en azından Kıbrıs'taki geldiğimiz ekonomik sıkıntının başlangıç noktası 1990'lara bir ölçüde, bir noktası 1990'lara dayanmaktadır. Ülke o zamanlar 90'larda gelinen bu noktayı körfez krizi edebiyatıyla örtmeye çalışmıştır. Kuveyt olayıyla. Evet, dünya küçülmüştür, kabul ediyoruz, dünyadaki sermaye akışları, dünyadaki teknolojik akışlar, her türlü akışların muhakkak ki Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine de beğensek de, beğenmesek de, olumsuzuyla, olumsuzuyla etkisi vardır. Ama esas çöküntü neydi? 1990'larda Polly Peck Şirketiyle birlikte piyasadaki kaçan büyük bir paranın yarattığı boşluktu. Fakat o dönem iktidarı bu olayı körfez krizine bağlayarak, küçük etkileri olabilir, yatsı-mıyorum ama temelde buydu.

Bu yönde bir boşluk olmuştur. Türkiye'ye yönelik ticaret hareketlerimizde büyük bir daralma olmuştur. O kapı da kapanmıştır. Bugün Türkiye'ye, Anavatana Kıbrıs Türk ticaret esnafı üç mal satabilmektedir bugünkü yaptığım gözlemlere göre. Bir çay, bir rakı ve bir de aspirin. O saha da daralmıştır. Nedenlerine geleceğiz. Sanayi Holding, zaten Türkiye liberal ekonomiye, sanayileşmeye geçtikten sonra kendi teknolojisini kendi memleketine getirdiği yapılaşmayla küçülmüş, ancak kendi çalışanına asgari düzeyde bir yaşam hakkı veren bir düzeye inmiştir. İşte, bizim 20 yıldır, sağlıklı ekonomi diye ortaya koyduğumuz, ekonominin dinamikleri başlıca, bu bahsettiğim diğer sektörler hariç, yani tarım sektörü, hayvancılık sektörü dışında, başlıca bu temeller üzerine dayanmıştır. Tıkanma, bu temellerdeki tıkanmadandır ve sistemden tıkanmıştır. Bugün açık yüreklilikle söylüyorum. Ekonomide geldiğimiz nokta, sistem bakımından büyük bir tıkanmanın doğal sonuçlarıdır. Bu tıkanmayı hep birlikte irdelemek, değerlendirmek mecburiyetindeyiz. Liberal ekonomi, rekabet ekonomisi, serbest ekonomi diye ortaya attığımız sloganlar, aslında, ekonomik koşulları, şartları oluşmamış, belirli para akışlarına, Para Kambiyo Yasasında, faizlerde vesaire gibi, belirli sahalarda kendisini gösteren, ama bizzat ekonomik yapının iç dinamikleri bakımından büyümemiş olaylardır, yerleşmemiş olaylardır. Serbest piyasa ekonomisi, pazar ekonomisi, liberal ekonomi, gerçekten güzel sözcükler, çağın sözcükleri, çağın sihirli sözcükleri. Ama uygulama bu muydu? Yasalara bakarsak belirli ölçüde bu var. Niye bu değildi?

Şimdi sevgili arkadaşlar; bir devlet düşününüz ki, bir kere şimdi, bu konudaki çözüm önerilerime geliyorum ve bunu yapmak mecburiyetindeyiz. Demokrat Parti olarak biz, bu olayların

takipçisi olacağız. Devlet çok büyütülmüştür bu ülkede. Büyük bir devlet yapılaşması oluşmuştur şu veya bu nedenle. Onların teker teker nedenleri üzerinde durup, bu zaman kesitinde irdeleme yapmak istemiyordum. Devlet, ekonominin halâ daha bugün egemen işletmecisi durumundadır. Yani, yön verici, yönlendirici, plânlayıcı, teşvik edici bir devlet yapılaşmasını aşamamıştır. Aşmış durumda değildir. Eğer bugün halâ daha Evkaf kuruluşu bir Dome Oteli işletiyorsa, yani otelcilikle bir kurum uğraşıyorsa, halâ daha bugün bu ülkede Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin topraklarının %50'si devletin mülkiyetindeyse, bugün Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde toprağın, konutun büyük bir ölçüde, işyerinin kalan %50'si devletin mülkiyetindeyse, vatandaş, bu bahçe benimdir, bu işyeri benimdir, bu konut benimdir, bu atölye benimdir diye liberal ekonominin, serbest pazar ekonomisinin elifbası olan, alfabesi olan, mülkiyet olgusundan yoksunsa, ki birinci öge o. Mülkiyet. Mülkiyetin özelde olması.

Halbuki bizde toprağın, evin, işyerinin %50'si Devletin elindedir. Devletin elindedir. Devlet mülkiyetindedir. Biz buna ister tahsisçi diyelim, ister kira karşılığında otursun ama en azından bugün bu malı geliştirme, büyütme, değerlendirme veya karşılığında kredi almak için ipoteye koymak, mal akışını sağlamak olanağından yoksundur. Artı daha da öteye, bunca mala karşı, bunca kaynağa karşı, eşdeğercinin de alacaklarını açık konuşuyoruz burda, belki biz de bulduk bu sorumluluk içerisinde, kaçmıyoruz. Kişisel olarak yargılanmamız bir çözüm getirecekse yargılanmaya da hazırız. Eşdeğercinin de durumu böyle. O da daha alacağının peşinde, paketlerin peşinde, kaynakların peşinde. Eğer bugün Devlet ayda 33,000 çek çıkarıyorsa, yani bugün Devlette memur, öğretmen, polis... Sayın Eroğlu; bu rakamları ortaya koyuyorum, eğer müsaade ederseniz mukayese etmesi bakımından. Çünkü ne oldu da bu durumlar ortaya çıktı? Yani bu Hükümet Devleti daha da mı büyüttü, sizin döneminizden? 31.12.1993'te 9405 memur, öğretmen, polis vardı. 1.10.1994'te 9481, gene polis, öğretmen ve memur çalışmaktadır. Kadrolu işçi...

DERVİŞ EROĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Polemik yapma.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Polemik için söylemiyorum. Kadrolu işçi 2312 idi.

DERVİŞ EROĞLU (Yerinden)(Devamla)- Biz onu polemik olsun diye söylemedik.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- 1.10.94'te 2286. Geçiciler 1649'du, 31.12.1993'te. 1.10.1994'te 1572 kişidir. Toplamına bakacak olursak 31.12.1993 tarihi itibarıyla Devlette çalışanların sayısı memur, öğretmen, polis, kadrolu işçi, geçiciler, 13,366. Bugün çalışanların sayısı yine aynı kadrolar

hizmetler bütünselliği içerisinde 13,339. Buna ek olarak emekli, memur, mücahit, sosyal sigorta emeklisi, özel olarak kalan, bütçeden ödenen yani, şehit, hadise kurbanı, yoksul yardımlarını da kapsayan 20,000 kişi. Yani bu memlekette Devletten maaş çekenlerin az veya çok sayısal yapısı 33,300 çek çıkmaktadır her ay ortalama. Bunun bugünkü %208'e varan hayat pahalılığı endeksleri ile birlikte Aralık 1994'teki maliyeti ortalama yarım trilyon Türk Lirasıdır. 500 milyar Türk Lirasıdır diğer cari harcamalarıyla. O halde ekonomik yapıyı Devlet büyümüşdür diyorum. Toprak konusunu örnek verdim. Arkasından Devletin ve çalışanların sayısal durumunu ortaya koydum, artı bugün Devlet Kıbrıs Türk Sanayi Holdingleriyle, Kıbrıs Türk Hava Yollarıyla, Denizcilik Şirketleriyle, KIBTEK'ile, Kıbrıs Türk Petrolleri ile ve saire. Yani Devlet ekonomide büyük bir ağırlığı ile yer almaktadır.

Ve iş bu noktaya geldiğinde, yalnız çalışanlar açısından baktığımızda, saygıdeğer arkadaşlar, bizim mahalli gelirlerimizin toplamı, ortalama 6 trilyon Türk Lirasıdır. Yuvarlak rakamlarla konuşuyorum. Sosyal transferlerle, ekonomik transferlerden bahsetmiyorum, sosyal transferlerle, çalışan kesime ve emekli, dul, yetim, şehit ailesi, devletin yükümlü olduğu sosyal sigortaların ödeneklerine baktığımızda, mahalli gelirlerimizle, bugünkü parasal akış içerisinde, bugünkü hayat standardı içerisindeki gelirlerimiz, ancak ve ancak bu kesimlerin maaşlarını ve sosyal haklarını ödemeye yetmektedir. Gerçek, bütçesel yapımız budur. Gerçekçi olalım. 3 trilyon Anavatan sağolsun verecek, 3 trilyon iç borçlanma yapacağız. Yani, bu memlekette çobanı, çiftçisi, ticaret adamı, esnafı, turizmci-si, bu büyüyen devlet yapılaşması içerisinde ki, çalışanların ve emeklilerin maaş, ücret ve diğer sosyal haklarını karşılayacak bir pozisyondadır. Peki, böyle bir pozisyonu, şimdi samimi konuşalım. Rakamları koyduk çalışanların sayısı bakımından. Böyle bir pozisyon, 20 yılın bir birikimidir. Ama neden, niçin oldu? Herşeyin bir gerekçesi olabilir. Açmıyorum parantezleri. Emeklilik Yasası, emeklilik kapsamı, vesaire, vesaire. Ben, olguların bir fotoğrafını çiziyorum. Geldiğimiz nokta budur. Bu devlet çok büyütülmüştür diyorum. Ve bir bakıma da aslında haksızlık ediyoruz. Yani, bugün görüştüğümüz bütçeden, bugün görüştüğümüz bütçe yapısı bakımından, diğer kesimlere de bu hakları verecek olsak, bunun karşılığını, kim, nasıl ödeyecektir? O halde, çözüm olarak, küçük fakat etkin bir devlet yapılaşmasına gitmek zorunluluğundayız.

GÜNAY CAYMAZ (Lefkoşa)(Yerinden)- Sayın Adaoğlu, birşey sorabilir miyim?

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Buyurun sevgili dostum.

GÜNAY CAYMAZ (Yerinden)(Devamla)- yani, konuşmanızdan anlıyorum ki bu bütçe, maaş ödemek için hazırlanan bir bütçe gibi görünüyor.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Şimdi, ben kendi öz gelirlerime bakıyorum. Şimdi %18, ama bugünkü bütçe değil. Dünkü bütçelerdeki, yatırım, bir dakika müsaade buyurunuz, ben konuyu, dar politik çerçevede değerlendirmiyorum. Benim vurgulamak istediğim ana fikir, bugün geldiğimiz noktanın günahını, 9 aylık, 10 aylık iktidarın omuzlarına yüklemek yanlışır diyorum. Konulara bu açıdan bakacak olursak doğru yolu bulmak olasılığı yoktur diyorum. 20 yılın yapılaşmasının getirdiği politikaların bir sonucudur diyorum. Bu yönde sistem tıkanmıştır diyorum. Yeni baştan toplumsal bir uzlaşmayla kendi siyasal partiler avantajlarımızı bir tarafa bırakarak, başımızı ellerimizin arasına alarak, ciddiyetle düşünmek mecburiyetindeyiz. Bu konu, bu hükümetin gitmesiyle, bir başka hükümetin gelmesiyle bu zihniyetler çözümlere kavuşamaz. Eğer öyle birşey olursa, biz bugünden buna hazırız. Ama gelsinler ve buraya desinler ki, en azından şunu desinler, gelsinler ve desinler ki biz, evet, Sayın Caymaz geçmiş bütçeleri de irdeleyecek olursak, yatırım harcamalarının hemen hemen tümü, Anavatan Türkiye'ye bağımlı idi. Yani, bugüne kadarki bu havaalanlarını, bu yolları, büyük ölçüde telekomünikasyonun ilk alt yapılarını, savunma harcamalarını...

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR(Yerinden)-Hepsini Eroğlu yaptı.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla)- Ve diğerlerini yapan Eroğlu hükümeti miydi kendi yatırım bütçesinden? Yani, geçmiş bütçelere baktığımızda geçmiş bütçe ...

DERViŞ EROĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden) - siz ne isteyeceğinizi bilmezsiniz.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Geçmiş bütçelere baktığımızda o bütçelerdeki yatırım payı %18-20 arasında değişiyordu ve bu yatırımlar, alt yapı yatırımlarının tümü, Anavatana ipotek edilmişti.

(Milletvekilleri kendi aralarında konuşurlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; lütfen konuşmacının dikkatini dağıtmayalım.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Evet elbette ki bu bütçede 3 trilyonluk bir yatırım projeleri öngörülmektedir. Madde madde her biri yazılmıştır. Elbette ki yine o miktara eşit bir rakam da bir iç borçlanma öngörülmektedir. Benim burada vurgulamak istediğim, tekrar altını çiziyorum; Kıbrıs Türk halkı olarak mahalli gelirlerimizin miktarı, kamu maliyesini harcayacak bir durumdadır. Boyumuz, posumuz bu çerçevededir. Ve daha açık söyleyelim, bizim bütçemiz bir ölçüde bir yıl önceki milli gelirimize, bir sonraki bütçemiz bir ölçüde özdeştir. Böyle bir yapılaşma da vardır. Şimdi çözüm nedir? Çözüm arkadaşlar devleti küçültmek mecburiyetindeyiz. Mevzuatlarımızı hazırlayarak, devletin sırtında kambur olan ekonomik yapıları atmak mecburiyetindeyiz, zorunluluğundayız gerçek liberal ekonomiden söz açarsak. Biraz evvel söylüyorum, liberal ekonomide devlet otelcilik yapmaz. Devlet sanayi işletmecisi olmaz. Devlet bakkalcılık yapmaz. Devlet ve kurumları hatta mecbur kalmayınca ihracatta da rol almaz. Ama birtakım zorunluluklar bizi bu noktaya getirmişse, bunların manzara-i umumisi de açıktır. Bugün bu bahsettiğimiz kuruluşlar 20 yılın birikimi ile büyük ölçüde zaten ekonomik büyük dar boğazlar içerisinde, finansman dar boğazları içerisinde yüzmektedir.

ikinci nokta; devlet küçülürken, herşeyden önce devlet çalışanlarının sosyal ve ekonomik haklarını bu hükümet dokuz aylık icraatı ile %208 yüksek enflasyona rağmen, maaşlarını ödeme konusunda göstermiş olduğu beceri dahi büyük bir başarıdır bence. En azından orta direği güllük gülistanlık etmemişse bile, enflasyona karşın diğer sektörlerden öteye koruma konusundaki iradesi, azmi, becerisi büyük bir olaydır.

ikinci nokta; devleti küçültürken, ikinci vurgulamak istediğim nokta saygıdeğer arkadaşlar; devlet ve yerel yönetimler yaptıkları, ürettikleri hizmetlerin bedelini kâr gayesi gütmese bile, en azından bedeli maliyetinde alması gerekliliği vardır. Avantacılığı bir kenara bırakacağız. Avantacılıkla geldiğimiz nokta popülist politikalarla geldiğimiz nokta, devlet kaynaklarını savurganca harcayarak geldiğimiz nokta açık bir gerçekliktir.

Bugün eğer yerel yönetimler vatandaşın çöpünü alıyorsa, sokak lambasını yakabiliyorsa, onun o hizmetlerin karşılığı olan bedelleri alabilmelidir. Bugün eğer Lefkoşa'da akabildiği kadar su akabiliyorsa, ama bunun 15 tonluk örneğin öğrendiğime göre karşılığı 30.000 Türk Lirası ise, bununla bir yere varamayız. Bu bedel maliyeti ile birlikte kâr gütmiyorum, kârdan bahsetmiyorum, ödenmelidir. Bu zihniyeti, bu bilinci vatandaşımıza anlatmak mecburiyetindeyiz. 20 yılın elektrik konusunda geldiğimiz noktada da böyle bir yanlış anlayışın tipik göstergeleri vardır. Ben üzüldüm, dün bir basın kaynağında okuduğum kadarı ile en azından 15 tane trafodan 12 tanesi ömrünü yitirmiş olacak. Gün geldi Güney Kıbrıs'tan bu elektriği biz karşılıksız alacağız, bedava alacağız ve bugün bu trafoları yenilememesinin getirdiği riskler artı enerji hatlarındaki kayıplar bir politik avantajmış gibi ortaya konulacak. Günü birlik, belki o günkü vatandaşa bunlar şirin görünebilir. Ama gelecek kuşaklara getirdiğimiz nokta işte bu manzara'ı umumiyedir. Realist olarak bunu ortaya koymamız lazımdır. Gerçekçi olmak mecburiyetindeyiz. Bugün maaşlarını ödeyemeyen, ödemekten yoksun kuruluşlar durumuna gelmişsek, Elektrik Kurumunun bugün %70'i teknisyen olması gerekirken, %39'u teknisyen kadrosunda çalışma durumuna getirmişsek, bunu elbette ki iyicesine düşünmek mecburiyetindeyiz. Yoksa devlet pastasını dağıtarak geleceğimizi partisel ve kişisel geleceğimizi sağlama bağlamak şeklindeki politikaların getirdiği nokta budur. 20 yılın birikimini bir yıllık iktidara mal etmek çok kolaydır.

Değerli arkadaşlar; az önceki konuşmalarım içerisinde 1975'le 1985'ler arasındaki gelişme temposu içerisindeki ticaret sektörünün, Kıbrıs belli, 150.000 nüfusumuz vardır. Bu nüfusa göre ne büyük sanayi olgusuna gidilebilir, yeraltı kaynaklarımız belli, madenimiz belli, yok. Petrolümüz belli, yok. Suyumuz belli, yok. Böyle bir yapılaşma içerisinde

bir büyük sanayiye gidemeyen bir toplumda öncelikli sektör elbette ki hizmet sektörü olması gereği vardır. Hizmet sektörü derken, bunu geniş anlamda kullanıyorum. Ada ekonomisinin gerektirdiği ticaret anlamında kullanıyorum. Eğitim turizmi açısından kullanıyorum. Fason imalat açısından kullanıyorum. Sağlık turizmi açısından kullanıyorum. Yani bankacılık açısından kullanıyorum ve diğer açılardan kullanıyorum. Bizim hizmet sektörünün ötesinde ekonominin dinamizmini sağlayacak başka bir yapılaşmamız yoktur. Diğer sektörler, tarım, bu hizmet sektörü büyüdüğü oranda büyüyecek ve değerini bulacaktır. Gerçektir. Geçmişte vurgulanan bir politika idi. Çoğu kez buna karşı çıkıyordu o zamanki muhalefet, ama doğru idi. Ne kadar çok turist, o kadar çok gıda maddesi demektir. Ekmeğinden tutunuz, sütüne, helliminden tutunuz şuraya gelinceye kadar, hizmet sektörü içerisinde bugün en dar olan sektörlerin başında ticaret sektörü gelmektedir. On yılda büyüttüğümüz bu sektör binlerce esnafın geçimini sağlayan bu sektör bugün gerçekten çok trajik bir boyuttadır.

Çünkü Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti çarşısı cezbedici özelliğini yitirmiştir. Cazipliğini yitirmiştir. Bugün Türkiye'mizin İstanbul'unda, Aksaray'ında, Lâleli'sinde, Romenlerin, Rusların, Yugoslavların, örneğin Yugoslav olmayabilir, çünkü yani doğu ülkelerinin malları satılıp, takas edilirken, az önce vurguladığım gibi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden bugün Türkiye'ye giden ticaret emtiası, malı yalnız çaydır, yalnız rakıdır, yalnız...

DERVİŞ EROĞLU (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Aspirin.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Aspirindir. Girne'de bir zamanların ticaret merkezi olan Girne'de, Gazi Mağusa'da ve Lefkoşa'da bu sahada iş yapan insanlarımız bir elin parmakları kadar azalmıştır. Bir arkadaşımın dediği gibi, böyle bir gidiş yarın kızlarımıza, çocuklarımıza, gereksinme duyacağımız cihazları bir üçüncü ülkelerden getirme olayı ile de bizi karşı karşıya bırakabilir. Çözüm nedir? Çözüm; bu pazarın cazipleştirilmesidir arkadaşlar. Bugün gümrük duvarlarını yükseltmek suretiyle devlet gelirlerini artırma konusundaki politika yerine ki tıkanmıştır, bu politika tıkanmıştır, gümrük duvarlarını şok bir önlemlerle aşağı indirmek, katma değerle birlikte bunu bütünleştirmektir. Başka bir çözüm yolumuz kalmamıştır. Ticaret sektörü eğer bu ülkenin ekonomik yapılaşmasında etkin bir rol oynayacaksa ki adaların yapılaşması budur, bu sektörün canlanabilmesi için mutlak surette en ivedi bir zaman dilimi içerisinde gümrük duvarlarını kürkünden, arabasına, Uzakdoğudan getirdiğimiz maldan, Japonya'dan getirdiğimiz mala kadar her

sahada diğer rakip ¼lkelerle rekabet edebilecek bir d¼zeye indirmek mecburiyetindeyiz. Bunun ¼zerinde çok duruyorum. Neden duruyorum? ¼nk¼ gerçekten 1975'lerle 1985'ler yılları arasında oluşan bu kesim %5'lere, %10'lara çalışan bu kesim, esnaf dediğimiz bu kesim, toplumun bel kemiği olan bu kesim, gerçekten bug¼n çok b¼y¼k bir sıkıntı içerisinde, açmaz içerisinde ve borçlar içerisinde. Bu kesimi canlandırmak mecburiyetindeyiz. öz¼m¼ bellidir ve umarız ki bekliyorduk ki bu çalışmalar o boyuttadır ki 1995 yılı içerisinde ekonominin ticaret sektöründe meydana gelen bu tıkanmayı, bu h¼k¼met aşacaktır, bu dar boğazı, Kuzey Kıbrıs T¼rk Cumhuriyeti yeniden ticari aliş verişin bir merkezi olacaktır. Bu konuda elbette ki Anavatanımız T¼rkiye ile karşılıklı diyaloglarla bu kapıların açılması lâzımdır.

- 1716 -

Her kapının açılması lazımdır. Benim ülkemin yalnız ticaret emtiası değil, her malımızın açılması lazımdır. Türkiye ile olan ilişkilerimizde ithalat ve ihracatımıza baktığımızda bizim ihracatımızla ithalatımız arasında büyük dengesizlikler vardır. Bir arkadaşımızın çok güzel dediği gibi benim üreticimin malının bol olduğu dönemde Ankara çarşısında enginarını satabilmelidir. 150.000 kişilik bir toplumun ekonomik üretiminden 60 milyonluk Türkiye'nin korkacağı, ürkeceği hiçbirşey yoktur. Ekonomik ilişkiler ancak böyle güçlenebilir. Aksaray'da, Laleli'de, Trabzon'da Doğu ülkelerine açılan pazarlar elbette ki bizim de alacağımız bu önlemlerle ister takas şeklinde olsun, ister karşılıklı para alış verişi şeklinde olsun, bir açılıma gitme gereğine yürekten inanıyoruz ve ve bu husustaki Maliye Bakanlığının çalışmalarını Demokrat parti olarak ilgi ile izliyoruz, somut sonuçlarını büyük bir sabırsızlıkla bekliyoruz. Hizmet sektörünün ikinci boyutu...

BAŞKAN - Sayın Adaoğlu; Grup başkanları ve Vekilleri düzeyinde yapılan temaslarda saat 18.00'de yemek molası verilmesi uygun görülmüştür. Bu nedenle saat 18.45'e kadar yemek molası veriyorum.

MUSTAFA ADAOĞLU (Devamla) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Birleşimi burada kapatıyorum.

Kapanış Saati:18.07

- ÜÇÜNCÜ OTURUM -

Açılış Saati:19.00

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin; III'üncü Dönem, 2'nci Yasama Yılı'nın, 16'ncı Birleşiminin, üçüncü oturumunu açıyorum. Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Ad okunarak yoklama yapılır.)

KATİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır. Demokrat Parti Grubu adına Sayın Mustafa Adaoğlu 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı ile Raporu hakkındaki görüşlerini sunmaktaydı. Konuşmasını tamamlaması için kendisine söz veriyorum. Buyurun sayın Adaoğlu.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, saygıdeğer arkadaşlar; Demokrat Parti Grubu olarak ara vermeden önceki değerlendirmemizde, şu hususlara kalın çizgileri ile temas etmiştik. Bir sosyal ve ekonomik hayattaki oluşumlar, gelişmeler, yılların bir birikimidir, bir zaman bütünselliği içerisinde politikaların bir sonucudur. Bu bir ekonomik çizgidir, bu bir ekonomik kuraldır. Bu kendimize iktidar olarak özür beyan etmek değildir. Çünkü iktidarların amacı özür beyan etmek değildir, çözüm bulmaktır. Bu bilinç içerisinde bunları söylüyorum. Ama 1975-76'lardan, 1993 Aralık'ına kadar, hatta yeni hükümetin kurulma aşamasındaki anayasal çizgiyi de dikkate aldığımızda, 1994 ocağına kadar 20 yıla yakın bir zaman dilimi içerisindeki ekonomik yapılaşmamızın temel dinamiklerini, temel sektörlerini belirli kalın çizgiler ile değerlendirdiğimizde, bu yapılaşmanın sağlıklı olmadığını, güçlü bir ekonomik yapılaşma üzerine, toplumsal gelişmemize dayandırmadığımızı, belirli başlıklar altında toplamıştım. Demiştim ki; 1975'lerden, 1985'lere kadar Türkiye'nin kapalı ekonomileri döneminde, ticaret sektörünün cazip hala getirilmesi gibi artı değer vardı. Ama 83'lerden sonra bu kapı kapandıktan sonra Kıbrıs Türk çarşısının eski cezbedici özelliği kalktıktan sonra bu sektörde büyük bir gerileme olduğunu, bu nedenle 1995 yılından itibaren Maliye Bakanlığının Katma Değer Vergisi ile birlikte ticari hayatı ve bu hayata bel bağlamış esafımızı esenliğe kavuşturmak yönünde gümrük duvarlarını yine Kıbrıs çarşısını Türkiye'ye ve diğer turistlere yönelik bir çarşı haline getirilmesi konusundaki çalışmaların hızla devam ettiğini, bunun sonuçları 1995 yılında alabileceğimizi vusgulamıştım ve bu bütünsellik içerisinde liberal ekonomiden söz etmekle beraber

ki Ulusal Birlik Partisinin çok sloganize ettiği bir husustur. Gerçek yapılaşmanın liberal bir ekonomik yapı olmadığını, belirli parasal kambiyo yönünden banka kuruluşları yönünden, birtakım yasal düzenlemelere sahip olmakla beraber, devletin kendisinin doğrudan doğruya büyüyen bir yapılaşma içerisinde olduğunu, ayda 33,000 çek ödemekle devletin adeta bürokratik yapılaşmanın büyük bir yükünü sosyal transferlerle birlikte yüklediğini, devletin ekonomik yapısı içerisindeki payının çok büyük olduğunu, özel işletmeciliği ile, tütün işletmeciliği ile, havayolları işletmeciliği ile, sanayi işletmeleri ile, hatta buna bağlı birtakım kurumların da bu işletmeler içerisindeki durumunu değerlendirdik. Halbuki liberal ekonomide devlet ekonomik hayata yön veren, düzenleyen, teşvik eden, değerlendiren bir yapılaşma olduğunu, gerçeği bu olmadığını, daha uç bir noktada mülkiyetin esas olduğu bir liberal ekonomi sisteminde gayri menkullerin, yani toprağın, ekilebilir arazinin konutların, işyerlerinin, bugün hala daha %50'sini aşkın bir miktarının devlet mülkiyetinde olduğunu, vatandaşa bu mülkiyetin devredilmediğini, bu yönde 95 yılı içerisinde büyük adımlar atılacağı konusundaki çalışmaların Meclis komisyonu aşamasına geldiğini, bu yönü ile devletin küçülebileceği ve etkin, verimli bir devlet yapılaşmasında devletin ve yerel yönetimlerin ürettikleri mal ve hizmetlerin gerçek bedelleri ile vatandaşa sunulması gerektiğini, alışılan politik bir değişle her malın, her hizmetin bir bedeli olduğunu, bunu basit bir popülist politika ile kendi maliyetleri altında vatandaşlara sunması, beli şirin görünmek bakımından geçici bir avantaj sağlamakla beraber uzun vadede bunun devlete maliyetlerinin ne anlama geldiğini, bugün içinde yaşadığımız elektirik sıkıntıları ile birlikte, Elektirik Kurumunun manzara-i umumiyesinden belli olduğunu, bedava aldığımız, ucuza aldığımız elektiririği, elektirik enerjisini çok ucuz bir şekilde satmak sureti ile bugün kendi personelini ödeyemeyecek, mazot bir enerji kaynağı olarak santrallara götüremeyecek bir pozisyona dönüştüğünü, yerel yönetimlerin de aynı yapısı içerisinde bulunduğunu, belki de ilerideki devlet yapılaşmasında, devlet kadrolarına hizmetlerin satın alınması şeklinde sözleşmeli bir personel rejiminin gelmesi gerektiğini, artı kısaca devletin ekonomik alandan ve hantal yapısından kurtulmasını, küçülmesini, buna karşılık etkin

bir yapılaşmaya gitmesinin gerekliliği üzerinde durduk. Çünkü bütçeye baktığımızda, tüm mahalli gelirlerin toplamının ancak memur, emekli maaşlarına ve diğer sosyal transferlere yönelik olabileceğini vurguladık. Yani diğer kesimler bu ülkenin, çiftçi, çoban, esnafı, ticaret erbabı, turizmci ve diğer girişimciler, az veya çok vergi tartışmasını yapabiliriz. Adaletli bir vergi sistemi vesaire. Az veya çok gerek dolaylı gerek dolaysız vergilerden oluşan mahalli gelirlerin ancak bunu karşılayabildiğini, buna karşın eşel-mobil sistemi ile en azından bu yıl %200'leri aşan bir hayat pahalılığını bu kesime ödemek sureti ile enflasyonun getirmiş olduğu çok sıkıntılı pozisyonlardan kamu çalışanlarını koruma yönündeki çalışmanın, toplumsal yapı içerisindeki orta direğini bu kesime bir nefes aldırıldığını, ama diğer kesitlerin de büyük bir beklenti içerisinde olduğunu vurgulamıştık. Yine bu noktaya geldiğimizde, yani devletin vermiş olduğu hizmetlerin karşılığında gerçekçi bir anlamda kâr gayesi gütmeyen bir bedel ödemesi gerektiğini, bir ekonomik değer olması gerektiğinin bilinci ile bugün sağlıkta içinde bulunduğumuz sorunların temelinde de bu bedavacılığın yatışını açık yürekle söylemekte yarar görmekteyiz. Umarız ki Sağlık Bakanlığı önümüzdeki günlerde bir genel sağlık sigortası ile sağlıklı bireylerin bu ülkede gerçek anlamda hizmet görebilmesi için vatandaşların bu açıdan gerekli katkıları yapabileceğini, eğitimde kalite krizini aşabilmek için belirli fonlarla Eğitim Bakanlığı Bütçesini takviye ederek zaten bireysel anlamda okul aile birlikleri yolu ile ve diğer dersaneler yolu ile ailelerin yapmış olduğu bu bireysel fedakârlığı toplumun geniş kesitleri ile yaymak sureti ile eğitim etkinliğini daha verimli, daha başarılı bir düzeye getirebileceğimizi ve getirmemiz gerektiğini buradan açık bir şekilde vurgulamak istiyorum. Bunlar bizim sorunlarımızdır, bizim çözüm önerilerimizdir.

Saygıdeğer arkadaşlar; gecenin bu saatinde aslında tüm bu sorunların daha açık bir kapsamda tartışmanın gereğine yürekten inanmaklar birlikte, diğer konuşmacı arkadaşlarıma da fırsat vermek için bazı başlıklara değinmekte yarar görüyorum.

Bu arada kamu yönetiminin yeni baştan A'dan Z'ye kadar ele alınması zorunlulu bir hale gelmiştir. Sendikalar bu konuda da geçen günlerde yapmış oldukları açıklamalar, bizim için çok sevindirici bir noktadır. Kamu yönetimi bugün bir hantallık içerisinde, bir verimsizlik içerisinde, görev yetki ve sorumluluk bütünselliği içerisinde gerçekten gerekli hizmet akışını vatandaşa götürmek yönünde belirli sıkıntılar içerisindedir. Bu nedenle önümüzdeki yıllarda iktidarların eli, ayağı, gözü, kulağı olan halkın hizmetini götürmekle görevli olan kamu yönetiminin çağdaş gerçekler ışığında, çalışanların özlük hakları ile vatandaşa hizmetteki görev bilinci içerisinde yeni baştan bir yapılaşmaya gitmenin zorunluluğuna yürekten inanmaktayız. Bunun çalışmaları başlatılmıştır, bunun gerçekçi bir yapıya kavuşturulması konusunda çalışan kesimlerin örgütleri ile devlet arasında karşılıklı bir uzlaşmada, bir sonuca getirmek gereği vardır. Bu bağlamda hizmet sektörünün ticaretle ilgili yönüne geldiğimizde, değişlerimizin ötesinde o sektörün bir hizmet sektörünün diğer bir yönü olan yüksek öğrenim konusunda ki yüksek öğrenim çok boyutludur. İşin eğitsel yanı, işin siyasal yanı, bir de işin ekonomik yanı vardır. Bu üçlü yapıyı bir bütünsellik içerisinde görerek, yüksek öğrenimin politikasını da dikkate alarak, niteliğini de, standardını da aşağıya düşürmeden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini bir nevi eğitim turizminin kaynağı haline getirmek, ana hizmet politikamızın temel hedefleri olması lâzımdır.

Bugün Lefke Üniversitesinden tutunuz, Girne'ye, Lefkoşa'ya, Gazi Mağusa'ya Doğu Akdeniz Üniversitesinde gelen bu zincirler içerisindeki yaklaşık 8000'i aşkın yüksek öğrenim gencimizin eğitsel, öğretsel etkinlikleri yanında, toplumsal ekonomiye getirmiş olduğu yaygın katma değeri gözardı etmek olası değildir. Kendi kentim açısından söyleyecek olursam, bugün Gazi Mağusa'da ortaya çıkan bu enflasyon yapılaşması içerisinde, küçük esnafın belirli bir kesimi azıcık nefes alabiliyorsa, soluk alabiliyorsa, bu soluklanmada, bu ekonomik gelişmede yaygın bir katkısı olan, yani gazetecisinden tutunuz, ev sahibine, bakkalından tutunuz taksi ulaşımına, kısaca her kesime yaygın bir şekilde pay verme konusundaki 4000'i aşkın, gerek Türkiye'den, gerek üçüncü uyruklu ülkelerden gelen öğrencilerimizin ekonomik katkılarını yadsımak olası değildir. O halde, yüksek öğrenim konusunda Devlet bir ana politika çizmelidir. Bu sahayı teşvik etmek, ana politikamız olmalıdır. Bu hedef, 20,000 yüksek öğrenim gencini içinde barındıran, altyapıları ile birlikte bir üniversite olgusudur. Daha da öteye giderek, bu eğitim turizmini, özel sektörle birlikte kolejler düzeyine indirgemek, o düzeyde de teşvik edici bir düzeye getirmek gereği vardır. Finans, off-shore bankacılık bu konudaki mevzuatların çok basitleştirmesi gereğine yürekten inanmaktayız. Mevzuat basitliği, önerdiğimiz ikinci bir husustur. Yabancı sermayeyi bu ülkede yerleştirmek yönündeki ana politikamız, mümkün olan en basit mevzuatla gerçekleştirilebilir. Bugün bir yerde okuduğumca, bir Avrupa, AT ülkelerine üye olan İrlanda'da, fakslarla off-shore bankacılık kurulabilmektedir iki saat içerisinde. Bizim yoğun formaliteler zincirimizi basite indirgemek gereğine yürekten inanmaktayım.

Kısaca, dışa açık, toplum, dışa açık bir ekonomik yapılaşmasını teşvik etmeliyiz. Her ne kadar son zamanlarda Avrupa ülkelerinin Adalet Divanının vermiş olduğu kararlar, Rum tarafının koymuş olduğu diğer ekonomik ve insancıl ambargolara karşın,

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti olarak Türkiye ile olan ilişkilerimizdeki açıklık politikası ve açık yapılaşma içerisinde dışa açık bir toplum ve dışa açık bir ekonomiyi gerçekleştirmek zorunluluğundayız. Mümkün olan en iyi altyapı hizmetlerini sunacağız. Bu konuda Türkiye'nin başlatmış olduğu altyapı girişimlerini 1995 yılında daha etkin ve daha hızlı bir yatırım uygulamasına dönüştürmek, takip edeceğimiz yönlerden bir tanesidir.

Kısaca, saygıdeğer arkadaşlar; ben şunu vurgulamak istiyorum. 1975'lerden 1990'lara geldiğimiz bu yapılaşma içerisinde, mevcut ekonomik sistem tıkanmıştır. Bu sistemi aşmak için, sıkıntılara muhalefeti ortak etmek bakımından diyemiyorum, bu konuları açmak için, toplumda toplumsal sivil örgütlerle siyasal partiler arasında bir uzlaşma yaratmak zorunluluğundayız. Asgari müştereklerde buluşmak mecburiyetindeyiz. Hiçbir kesim ve hiçbir

kuruluş ve hiçbir siyasi örgüt veya sivil örgüt bu günkü gelinen noktada kendilerine belki bu sıkıntılar geçici olarak küçük siyasal avantajlar sağlayabilir, ama eğer politika ve devlet adamlığı başlangıçta da söylediğim gibi, küçük siyasal avantajlardan öteye bizi gözetleyen, gelecek kuşaklara. daha yaşanabilir, daha güzel, daha sağlıklı bir Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bırakmak ise ve hepimiz bu ülkenin siyasal özgürlüğüne, tarihsel bir bilinç içerisinde omuz vuran kuşaklar olarak, tarih karşısında söyleyecek söz koyabilmek için ve aynı gemide olmanın bilinci içerisinde tüm kesimlerin, iktidarı ile, muhalefeti ile, gelinen noktayı aşmak, yarınlara daha güzel Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti insanı yaratmak için birlikte düşünmeye. birlikte çare aramaya çağırıyorum. Çünkü gelinen bu nokta hiçbir surette bir yıllık iktidarın mirası değildir. Geline nokta, yılların birikimidir. Yılların birikimi içerisinde elbette ki güzellikler de vardır, olumluluklar da vardır, iyilikler de vardır. Ama bir nokta vardır bugün halkın ve geleceğin yapısını düşündüğümüzde bunlara birlikte çözüm bulamazsak siyasal partilerin tümü mevcut yapılaşmayı çözmek bakımından yetersiz kalmış demektir. O da siyasal rejim bakımından başka sıkıntılar gündeme getirebilir. Beni dikkatle dinlediğiniz için hepinize partim ve şahsım adına teşekkürlerimi sunar, saygılarımı iletirim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Adaoğlu. Sayın milletvekilleri; söz sırası Lefkoşa Bağımsız Milletvekili Sayın Salih Coşar'da. Buyurun Sayın Coşar.

SALİH COŞAR (Lefkoşa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; benden evvel konuşan gerek Sayın Bakan ve gerekse gruplar adına konuşan arkadaşlar, göstergelerle ilgili çok sayıda rakamları bu kürsüden ifade etmişlerdir. Aslında ben beraberimde 95 yılı programını da getirdim, belli rakamları referans göstermek için. Ama tekrarlamakta büyük bir yarar yok. Mümkün olduğu kadar tekrarlamadan konuları ve fazla zamanınızı almadan irdelemeye çalışacağım.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; 1995 yılına giriyoruz. 21'inci Yüzyıla 5 yıl kaldı. 2000 yılı dünyamızı şimdiden egemenliği altına almış bulunmaktadır. 2000 yılı dünyamızı insanlığı bir mıknatıs gibi çekmektedir. Duygular ona göre coşmaktadır, değişim hızlanmaktadır, bilinç artmaktadır. Onun için tüm değerlerin ve bütün kurumların yeniden baştan incelemeye alınması gereksinimi vardır. 1980'li ve 1990'lı 10 yıllarda dünyamızdaki büyük yönelimlere bakarsak, ki çok büyük yönelimler yaşanmıştır. Bunları çok özet olarak şöyle sıralayabiliriz. Endüstri toplumundan, bilgi toplumuna, geçilmiştir. Ulusal ekonomiden, dünya ekonomisine geçilmiştir. Teknolojide ihtilal yaşanmıştır. Bireye bağımsızlığı iade edilmiştir. Temsilci demokrasiden, katılımcı demokrasiye geçilmiştir. Bugün dünyanın gündeminde refah devletinin özelleştirilmesi vardır.

Bir örnek olarak hatırlatayım. Thatcher hükümetlerinin bütün uygulaması, refah devletinin özelleştirilmesine yönelik uygulamalardı.

DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)-
Sosyal devletten uzaklaşma yoktur.

SALİH COŞAR (Devamla) - Hayır, sosyal devlet var ama refah devletinden özelleştirmeye bir gidiş vardır. Ve bütün doğu ülkelerinde de, doğu bloku ülkelerinde de bugün çok süratle özelleştirmeye geçilmektedir.

Diğer bir ifade ile, 21'inci yüzyıl, ferdin, bireyin yüzyılı olacaktır, bilginin yüzyılı olacaktır. Sabahki konuşmasında, Sayın Özker de dile getirdi. 1980'lerin sonlarına doğru, soğuk savaş sona ermiştir. Yeni bir evrenselleşme çağına girilmiştir. Sanat alanında da dünyada büyük ilerleme vardır. Çevrecilik, uluslararası boyut kazanmıştır. Komünist olarak bilinen bütün ülkelerde demokrasi ve piyasa mekanizmalarını benimsemek yoluna gidilmiştir. Dünyada serbest ticareti artırmaya yönelik güçlü bir eğilim sezilmektedir. Artık dünyanın her tarafında, Afrika da dahil, yoksul ülkeler de dahil, özelleştirme ve özgüvene dayanan modeller benimsenmektedir. Evrensel ticaret bir tarafta gelişirken, bunun yanında medya gelişmektedir ve özellikle telekomünikasyon gelişmektedir.

Bir örnek vermek istiyorum. Atlantik üzerinden ilk fiber optik kablo, 14 Aralık 1988'de hizmete girmiştir. Fiber optik kablonun özelliği nedir? Bir cümle ile söyleyeyim. Çünkü bu olağanüstü bir teknolojidir. Bir bakır telle sadece, bakır kablo ile sadece 48 görüşme yapılırken, fiber optikle 8000'den fazla görüşme yapılmaktadır ve hemen minnet ve şükran borcumuzu ifade edelim. Bu ülkeye fiber optik kablo Türkiye'den buraya bağlanmıştır ve bu bağlantı çok büyük bir maliyetle olmuştur. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti gibi küçük bir devlet, bu gibi büyük teknolojileri sağlayabilmesi fevkalâde zordur. Onu da ifade etmek istiyorum.

- 1726 -

DERViŞ EROĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Tabiî bağlandığı seneyi de söylerseniz...

SALİH COŞAR (Devamla) - Bağlandığı sene de tabiî 1994 de değildir. Daha öncedir. En azından onu söyleyeyim. 1993'tür.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden) (Devamla) - Sanki de Eroğlu bağladı.

BAYINDIRLIK VE ULAŞTIRMA BAKANİ AHMET KAŞİF (Yerinden)- 1993'te döşendi, 1994'te devreye girdi.

SALİH COŞAR (Devamla) - Tamam efendim, 1993'te döşenmiştir.

DERViŞ EROĞLU (Yerinden) (Devamla) - Döşenmedir önemli, döşenme.

SALİH COŞAR (Devamla) - Arkadaşlar; bugün ülkemizde bazı sıkıntılar, bazı krizler vardır. Ama şunu vurgulamak istiyorum ki, 1990'larda göstergeler o şekildedir ki, enerji krizi sözkonusu değildir. Dünyadaki gidişata bakarsak, dünyada enerji krizi sözkonusu değildir. Gene dünyamızda üretimin artacağına dair göstergeler vardır. Fiyatların düşeceğine dair göstergeler vardır.

Stokların artacağına dair göstergeler vardır. Gündemde büyümenin sınırı olmayacağı vardır, enerji krizinin olmayacağı vardır, biraz evvel söylediğim. Vergi reformu vardır, vergilerde düşme vardır, boyutun küçülmesi vardır, elektronikte olduğu gibi. Dünyada çok bol miktarda sermaye vardır. Bunu da vurgulamak isterim. Biraz sonra buna geleceğim. O kadar çok bol sermaye vardır ki, verecekleri yer bulamıyorlar, kasalar para doludur birçok ülkede. Asya ülkelerinde patlama, tüketim patlaması sözkonusudur. Demokrasinin güçlenmesi ve serbest girişim sözkonusudur ve çevre için duyarlılık sözkonusudur.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; peki, dünyada gidişat bu iken, acaba bizde durum nedir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde nereye gidiyoruz veya neredeyiz sorusunu soralım. Ben hep bütün konuşmalarımda tekrarlarım, gene tekrarlayacağım.

Merhum Sayın Turgut Özal'ın çok hoş bir deyişi var, çağı doğru okumak. Çağın doğru okumak demek, dünyanın gidişatına senkronize olmak demektir. Dünyanın gidişatına senkronize olabiliyorsanız, çağın doğru okuyorsunuz demektir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde acaba çağın doğru okuyabiliyor muyuz? Dünyanın gidişatına senkronize olabiliyor muyuz? Olabildik mi? Ne yaptık? Ne yapmaktayız? Buna bakarsak görürüz ki gerçekten bu ülkede belli bir zamandan sonra ekonomik doğa kanunlarının dışına çıkılamayacağını görebildik. Yani nehrin ters akıtılamayacağını görebildik. 1994'te CTP'de bunu gördü. CTP de değişti, rengini yeşile boyadı. Öyle değil mi Sayın Hoca? Bunu görebildik.

DERVİŞ EROĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Göstermelik de olsa.

SALİH COŞAR (Devamla) - Görebildik. Arz-talep kanununun yok farzedilemeyeceğini görebildik. Fiyat kontrolü yapılamayacağını görebildik. Para, döviz ve emtiya fiyatlarının serbestçe oluşması gerektiğini görebildik. Serbest pazar derken, bunun üç ana temel esası olduğunu, yani serbest kur, serbest faiz, sübvansiyonsuz fiyatlar, bu üç esasın gerekliliğini görebildik. Yalnız itiraf etmek gerekir ki bunları hep gördük. Ama uygulamamız geç oldu, uygulama zor oldu, uygulama maalesef tam olamadı. Zaman zaman bu uygulamaya tam geçmedik. Tutucu olduk. Özellikle şunu da vurgulamak gerekir, bu ülkede de genellikle sol felsefeyi savunan, sol politikayı savunan partiler bunu hiç son zamanlara kadar kabullenmediler. Dünyanın bu gidişini kabullenmediler.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; 1994 yılına gelirsek, bu girişe bakarak, 94'ü süratle irdelersek ne görürüz? Evet, 1994 yılında gerçekten Türkiye'de çok büyük bir para krizi yaşanmıştır. Para krizinin ardından ekonomide normal olarak reel ekonomide de belirli oranda krizler yaşanmıştır. Ama bu krizler yaşanırken şunu itraf etmemiz gerekir, kabul etmemiz gerekir, yeterli oranda gerekli önlemler alınmamıştır bizim ülkemizde. Ben şunu vurgulamak istiyorum; evet Türkiye'de olağanüstü bir durum yaşanmıştır 94'te. Bu olağanüstü durumun Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine yansımaları gayet doğaldır ve bu yansımıştır. Ama bir ülkede eğer olağanüstü bir durum yaşanıyorsa, o ülkede de bu durumu hafifletecek olağanüstü önlemlerin alınması gerekmektedir. Ben bu kürsüden soruyorum, 1994'te olağanüstü durumu hafifletecek, olağanüstü önlemler almış mıyız? Almadık muhterem arkadaşlar. Olağanüstü önlemler almadık. Yine normal seyir içerisinde normal bir düzen varmış gibi devam ettik.

Olağanüstü durum ve bu yansımanın bir bedeli vardır. Bu bedel nedir? Bu bedeli biz yaşadık. Bu bedel ekonomide durgunluk var denmiştir. Ekonomide yoksullaşma ile ödenmiştir. Ve ne yazık ki bu bedelin ödenmesi de hakca ve dengeli bir şekilde olmamıştır. Bazı kesimler bunu daha çok ödemiştir, bazı kesimler daha az ödemiştir. Yalnız Sezar'ın hakkını Sezar'a vermek gerekir. Şunu şu kürsüden ifade etmek istiyorum. Zaten rakamlar ortadadır. Enflasyon patlamasına rağmen 12 aylık enflasyon bugün %200'ü geçmiştir. Bu enflasyon %200'ü geçmesine rağmen kamudan maaş çekenler bu enflasyona mümkün olduğunca ezdirilmemiştir. Onu da bu kürsüden ifade etmek gerekir kanısındayım. Yani sabit gelirlere bu enflasyon yansıtılmıştır. Şimdi burada ilginç olan, 1994 yılında ekonomi küçülmüştür. Bunu elimizdeki, Hükümetin kendi yayınladığı program, kendi yayınladığı yayınlar göstermektedir. Ekonominin küçülmesinin, yoksullaşmanın göstergesi milli gelir rakamlarıdır. Bir ülkede belli bir dönemde üretilen mal ve hizmetlerin parasal değerinin karşılığı milli gelirdir. Yani basit bir tanımla bu şekilde tanımlayabiliriz. Bu hizmetlerin parasal karşılığı milli gelir rakamını verir. Bu rakam elimizdeki tahminlere göre, yaklaşık %5 oranında küçülmüştür. Benim tahminim sene sonunda bu rakam kesinleştiğinde, bu rakam daha yüksek olacaktır. Maalesef bu rakam daha yüksek olacaktır. Yani bu sene yaklaşık %6'lara , belki 7'lere varan bir küçülme görülmektedir. Çok basit bir-iki rakam vereyim. Uzun uzun rakam vermek istemiyorum. Bir kere üretimde, toplam üretimde bir gerileme var. %5.7 oranında gerileme var. En önemlisi imalât sanayide gerileme var. En güzel göstergesidir. İmalât sanayide gerileme var. %8.5 gerileme var. Hayvancılık zaten yansımaya başladı. %4 oranında gerileme var. Peki, bu gerilemenin yanında hiç olumlu gösterge yok mu? Var. İyi göstergeler de var. İhracat rakamları gerçekten güzel. İşte 60 milyon dolara yaklaşan bir ihracat görüyoruz. Bir süre 60'ları geçtik, sonra 50'lere kadar düştük, tekrar bir iyileşme var. Bu iyileşme şimdi 60'ları, belki 60'ı da geçebilir. İnşallah geçer. Burda bir iyileşme var.

Turizmde bir iyileşme göstergesi var elimizdeki rakamlarda. Bunlar da iyi göstergeler. Şimdi bu gerileme, bu yoksullaşmanın sebebi nedir? Yani burada bir terslik var. Terslik nerde? Bir taraftan daralma var, bir taraftan yoksullaşma var, bir taraftan da enflasyon çıkıyor. Şimdi ekonomide bu enflasyonu düşürmek için daralma yapılır. Enflasyonu düşürmek için ne yapılır? Frene basılır. Frene basarsın, her şeyi kısarsın, daraltırsın enflasyonu düşürmek için. Şimdi bizdeki terslik, burdaki terslik, hem bir daralma var, enflasyon da süratle çıkmaktadır. Demek ki bir yerde bir hata vardır. Bir hata var. İkisi beraber olmaması lazım. İkisi beraber olduğuna göre bir yerde hata var. Şimdi bunu teşhis etmeye çalışırsak ne görürüz? Şunu görürüz. 1994 yılı içinde toplam yatırımların milli geliri oranına baktığımız zaman

Burada 93'e göre düşme var. %17.3'ten %14.2'ye düşüyor ve bunları bu yatırımların içerisinde en önemli yatırım olan sabit sermaye yatırımlarında düşme var. %15.1'den %12.4'e düşüyor. Yatırım düşmüş ve hangi yatırım düşmüş? Sabit sermaye yatırımları düşmüş. Sabit sermaye yatırımları düştüğü için ülke kolay kolay büyüyemez. Bana göre teşhis burdadır. Yine bu daralmanın ve yatırımların az olmasının bir neticesi olarak yerel gelirlerde reel olarak düşme var. %9.6 oranında yerel gelirler düşmüştür bugün. Artmamıştır yerel gelirlerimiz, özellikle vergi gelirlerinde büyük düşme var. Vergi gelirlerinde %15.2 oranında gerileme var. Eğer toplam yatırımlarda reel olarak %21.1 oranında gerileme varsa o ülkede mutlaka durgunluk ve daralma yaşanacaktır ve nitekim yaşanmaktadır.

Şimdi, biraz evvel çeşitli şekilde arkadaşlarımız burda daha değişik irdeleme yaptılar. Bir bütçeyi görüşüyoruz. Bütçede önemli olan kaynaktır. Kaynak ve harcama dengesidir. Önemli olan kaynak ve tasarruf dengesidir. Tasarruf nedir? Tasarruf var mıdır? Bu yatırıma dönebilmedir, dönebilmekte midir? Şimdi bir devlette kaynaklar nedir? Bir devletin kendi gerçek kaynakları vardır. Bunlar nedir? Taşınmaz mal gelirleridir, taşınır mal gelirleridir. Devletin iştiraki varsa, devlet iştiraklerinin gelirleridir. İkinci kaynak devletin egemenlik gücünden dolayı topladığı vergidir veya harçtır. Bir üçüncü kaynak da borçlanmadır, vergi dışı gelirlerdir ve cezalardır. Şimdi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde devletin gerçek kaynakları hemen hemen yoktur ve bütçeye bakarsak göreceğiz ki bunlar önemli bir yer tutmamaktadır. Bizim devletimizin petrolü yok, altını yok, büyük bir kiradaki emlaki yok, sattığı emlaki de yok. Çünkü eşdeğerde kullandık. İşte şu puana verdik, bu puana verdik, onları da tutamadık. Onlar yoktur. O zaman geriye ne kalıyor? Geriye vergiler kalıyor ve borçlanma kalıyor. Vergiler ve borçlanmalar kalıyor. Şimdi bizim ülkemizde vergilere bakıyoruz. Vergi topluyor muyuz? E, topluyoruz. Vergi gelirleri düşük görülüyor. Bu sene düştü. Vergi gelirleri...

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI ONUR BORMAN (Yerinden) -
Düşmedi.

SALİH COŞAR (Devamla) - Vergi gelirleri?

ONUR BORMAN (Yerinden) (Devamla) - Yok düzeltirim
onu, düşmedi.

SALİH COŞAR (Devamla) - Ben tabii Sayın Bakan bu
kitaba göre konuşuyorum.

ONUR BORMAN (Yerinden) (Devamla) - Kitap, o üç ay...

SALİH COŞAR (Devamla) - Ben o kitaba göre konuşuyorum.

ONUR BORMAN (Yerinden) (Devamla) - Senenin ilk üç
ayında hazırlandı o.

SALİH COŞAR (Devamla) - Tabii ben vergi gelirlerini
bu kitaba göre konuşuyorum, onun için değiştiyse onu şey
yaparsınız.

ONUR BORMAN (Yerinden) (Devamla) - Değişti.

SALİH COŞAR (Devamla) - Yani üç aşağı, beş yukarı
bu ülkede bellidir. Düşmediğini var sayalım.

ONUR BORMAN (Yerinden) (Devamla) - On bir aylık fiili
çıktı ortaya.

SALİH COŞAR (Devamla) - Fonlarla beraber bilmem şun-
larla beraber, bizim ülkede demek ki biz %25'i aşarız. Fon-
larla beraber bu %28'i de buluyoruz. Yani bu ülkede alıyoruz
demek. Vergi de alıyoruz, harç da alıyoruz, şunu da alıyoruz,
bunu da alıyoruz. Almıyor değiliz.

Peki, gelişmekte olan bir ÷lkede gerekli vergi oranı alınabiliyorsa, niye bu ÷lkede sıkıntı var? Ve hakikaten gerçekte sıkıntı var mıdır?

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI ONUR BORMAN (Yerinden) - Birinci kalemdir de onun için.

SALİH COŞAR (Devamla) - Gerçekte sıkıntı var mıdır? Ona bakalım. Arkadaşlar; bugün gerçekten ÷lkede bazı tedirginlikler, bazı rahatsızlıklar vardır. Bunu kabul etmek lazım. Ama bu sıkıntı, bu tedirginlik, biraz rahatsızlık vardır diye, ki bana göre bu düzenlemedeki bir hatadır. Yani bugün ÷lkede gaz yok, LPG gazı yok. Bu ÷lkenin ekonomisi battı mı demektir? Hayır. ÷lkenin ekonomisi battı diye bir gösterge değıldir. Bu iyi ayarlanamamış, depolanamamış, getirilememiş, ÷lke sıkıntıya girdi, LPG gazında buyruk olduk.

Yine bu ÷lkede domatesin fiyatı 100,000 liraya vurursa, 80,000 liraya vurursa. Yeni çıkan patates 50,000 liraya vurursa. Tavuğun okkası 180-190,000 liraya vurursa, bu pahalılık bana göre sunidir. Bu bir düzenleme eksikliğıdir. Yoksa bu memleketin ekonomisi battı, ekonomi öldü, öyle bir iddia kimse bu kürsüden yapamaz. Çünkü biraz evvel Sayın Adaoğlu bir mukayese yaptı. Dedi ki, 20 seneden sonra 11 ayda mı battı bu ekonomi? Hayır, batmadı bu ekonomi. Batmaz da.

MUSTAFA AKINCI (Lefkoşa) (Yerinden) - Vatandaş battı Salih Bey. Vatandaş.

SALİH COŞAR (Devamla) - Batmaz efendim. Potansiyeli de var ÷lkenin. Bu ÷lkenin potansiyeli var. Bu ÷lkede kim kinkâr edebilir her ailede iki anahtar, hatta üç anahtar olduğunu? Kimse inkâr edemez.

SALİH MİROĞLU (Girne) (Yerinden) - Bravo.

SALİH COŞAR (Devamla) - Kimse inkâr edebilir mi? Edemez. Her ailenin en az iki anahtarı vardır. İki anahtar sahibi olmak, insani gelişme indeksi fevkalade yüksek olan

içine giren, hade ben onu biraz daha artırayım, ilk 30'un içine giren ülkelerde iki anahtar vardır.

DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) (Devamla) - Şimdi satmaya başlıyorlar anahtarları.

SALİH MİROĞLU (Yerinden) (Devamla) - Şimdi arabalar hacizde

SALİH COŞAR (Devamla) - Yani iki anahtar, üç anahtar bu memlekette var. Kabul edelim. Ve herkeste var.

ONUR BORMAN (Yerinden) (Devamla) - Haciz senin zamanında kaldırıldı.

SALİH COŞAR (Devamla) - Yani böyle birşey yok. Bazı rahatsızlıklar var. Bu rahatsızlıklar hallolabilir. Var. Yani günü geldiğinde burda bu kürsüden yine konuşacağız. Yani bu ülkede örneğin, hemen hemen eğitim konusunu alayım ben. En basiti eğitim konusunu alayım. Bütün köyler rahatsız edilmiştir. Bütün veliler rahatsız edilmiştir. Bütün öğretmenler rahatsız edilmiştir. Bütün öğrenciler rahatsız edilmiştir. Ne uğruna? Hiçbir şey uğruna.

DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) (Devamla) - Beceriksizlik.

SALİH COŞAR (Devamla) - Bu kürsüde eski bir eğitimci olarak ifade ediyorum. Hiçbir şey uğruna bu ülke aylardır huzursuz edilmiştir ve edilmektedir. Niçin- Ne çıktı ortaya? Ne yarattı? Ben daha bu parlamentoya eğitim konusunda hiçbir mevzuat geldiğini görmedim. Gelmedi. Demek ki mevcut mevzuat içerisinde bir kaşık suda fırtına yaratıyoruz. Rahatsızlık yapıyoruz. Bu ülkede LPG gazı niye bitsin? Vapurla da gelebilir, tankerle de belebilir. İki yol var. Hem Güney'den gelebilir, hem Kuzey'den gelebilir. Son zamanlarda yeni tanker de yapıldı 1000 tonluk. E peki, LPG gazı bu memlekette yok oldu ansızın.

Bir rahatsızlık yaratıldı. Bunun ekonomi ile bir ilgisi yok bana göre. İlgisi yok. Peki, yanımızda 60,000,000'luk Türkiye. Sayın Bakanı o açıdan kutlarım. Entegrasyon dedi. Ben ona geleceğim biraz sonra. Ama ona gelmeden şunu söyleyim. Bu ülkede, yanımızdaki ülkede her şey var. Her şeyin bolluğu var ve bizden fersah fersah ucuzdur. Biz o ucuz malı bu memlekette getiremedik. Yani piyasada arz-talep dengesini ayarlamamışsak ve fiyatlar birandayükselmişse, burda bir düzenleme eksikliği vardır. Bana göre bir düzenleme eksikliği var. Bunlar gündeme gelebilir ve düzelebilir.

Şimdi gelelim bu ülkede bazen mukayese yaparız. Deriz ki evet, iki anahtar var bu ülkede. Bu ülkede insanlarımızın belli bir yaşam düzeyi var. Bu ülkede insanlarımız artık dünya küçülmüştür, televizyon evlerimizin içinde, dünya evimizin içindedir. Dünyadaki insanların nasıl yaşadığını görüyoruz. Elbette biz de onlar gibi yaşamak istiyor ve bu bizim hakkımızdır. Dünyanın bütün nimetlerinden, bütün kolaylıklarından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti halkının da yararlanması gerekir ve hakkıdır. Peki bütün bu kolaylıklardan yararlanmakta birinci sıkıntı tabii enerjide çıktı. En çok sıkıntılar enerjide çıktı. Enerji konusunu Enerji Bakanlığı geldiği zaman uzun uzun burda tartışacağız. Ben şimdi vaktinizi almak istemiyorum. Enerji konusunu burda tartışacağız. Ama bu ülkede gerçekten dünyada finansman sorununu çözememiş bir Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, bu gibi büyük yatırımları yapacak potansiyele, güce sahip midir? Onu ortaya koyalım ve bunu soralım. Sahip değildir arkadaşlar. Sahip değildir. Bütün yıllara bakınız, bu yıla da bakınız, ortalama Dolar kuruna, milli gelirimizi bölünüz. Karşınıza çıkacak olan rakam 500 milyon Dolardır. Yuvarlak hesap 15 trilyondur bu sene milli gelir, yuvarlak konuşuyorum. Dolar kurunu 30 binden alın, bölün, 500 milyon Dolardır. Demek ki bu ülkenin bütün milli gelirini kayıtlar öyle gösteriyor, 500 milyon Dolar. Böl nüfusa, 2500 Dolar. Benim burda da şüphem var ya. Onu da anti parantez söyleyeyim. Bu yaşantımız, bu yetişme tarzımız, geldiğimiz bu seviye, yaptığımız tahsil, altımızdaki araba, yaşadığımız evler, e, bizim nasıl milli gelirimiz 2500 Dolar olur? Bu soruyu sormak lâzım. Var sayalım ki bu rakamlar doğrudur, milli geliri 500 milyon Dolar olan bir küçük ülke, bütün alt yap sorunlarını kendi potansiyeliyle, kendi imkânlarıyla, kendi geliriyle çözemez. Mümkün değildir. Bunu kim söylerse yanlış söyler. Çözemez. Diyeceksiniz ki Güney Kıbrıs çözmüştür, nasıl çözmüştür? Borçlanarak çözmüştür. Biraz evvel

saydım ya, üçüncü kaynak borçlanmadır. Borçlanma demek yarınları bugünlere çekmek demektir. Ödenebilecek bir proje borçlanarak yapılır. Bir Telekomünikasyon Projesini biz borçlanarak yapmaya başladık. İnşallah yakında tamamlanacaktır, bu Hükümet devam ediyor, tamamlanacaktır. Peki bu projede borçlanma yanlış mıydı? Yanlış değildi. İşte arkadaşlar Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin sıkıntısı burdadır. Nerededir sıkıntı? Dünyada kendisine konan ambargolarla borçlanma olanağından yoksundur. Kuzey Kıbrıs Türk cumhuriyeti uzun vadeli, düşük faizli, kaynak bulma olanağından yoksundur. Bu olanaktan yoksun olduğu için bu yatırımları yapmakta zorlanmaktadır ve ancak bu yatırımları bugüne kadar kendi Anavatanının verdiği katkılarla ve kendi yağıyla bir yerlere getirebilmiştir. Bu gerçekleri göz ardı etmemiz mümkün değildir. Ben size Güneyden örnek vereyim, Sayın Akıncı biraz evvel göstergeler saydı. Bu seneki rakamı almadım, bilmiyorum, geçen seneki rakamdır benim vereceğim, 93 rakamıdır. Güneyde borçlanmanın kümülatif miktarı milli gelirinin %30'unu aşmıştır arkadaşlar. Milli gelirinin %30'unu aşmıştır. Biz bu ülkede 15 trilyon koysak, bu sene milli gelirimizi, bunun %30'u dört buçuk trilyon yapar.

%20'si kadar biz borçlanmış olabilseydik bugüne kadar, 3 trilyon yapar. 3 trilyon para borçlanma olanağımız bizim olsaydı yıllar içerisinde, bu ülkede birçok sorunumuzu çözmüş olurduk. Ben size bir rakam vereceğim, inanmayacaksınız. İnanmayacaksınız. Bu devlet yıllardır, yıllardır bu devlet aldığı yardım başka, Anavatanından aldı yardım. 86'dan sonra cari bütçeye yardım almadı. Raporlarda var. Nerden kaynak buldu bu devlet, Kendi Merkez Bankasından avans aldı, bir miktar da Toplu Konut Fonundan avans aldı. Bu avansların hepsini toplasanız yarım trilyon etmez ben size söyleyim. Yarım trilyon yapmaz. İşte bu devletin bugüne kadar kümülatif olarak, en azından 86'dan bugüne kadar kümülatif olarak edindiği borç budur. Bu borç mudur? Borç değildir. Kendi Merkez Bankasından avans aldı bir miktar. E işte bir miktar da Toplu Konut Fonundan aldı. Bunları toplayıp çarpın, ne yaparsanız yapın yarım Trilyonu geçmez. Bununla bu devlet bu yerlere gelmiştir. Kim gelmiştir? İşte bu devlet gelmiştir. Yani halkımız gelmiştir, insanımız gelmiştir. İnsanımızın üretimi ile gelinmiştir. Kendimizi küçümsemeyelim arkadaşlar. Hiç kendimizi küçümsemeye ve komplekse girmeye gerek yoktur. Fevkalade iyi bir yerlere gelebildik, kendi yağımızla gelebildik, Anavatanımızın katkıları ile gelebildik. Peki formül? İşi uzatmadan ben bağlamak istiyorum. Hiç lafı uzatmaya gerek yok. Formülü nedir bu işin? Daha süratli nasıl değişebilir? Daha süratli gelişebilmek fizibil projeler de borçlanmaktan korkmayacağız, bir.

İki; Anavatanla tam ekonomik entegrasyona gireceğiz. Mersin'e yolu bağlayamadık arkadaşlar. Türkiye'nin ticaret hukukuna giremedik. Yerimiz yok. Biz malımızı, Avrupa Birliğinden bahsederiz şimdi. Avrupa Birliğine girmekten bahsederiz. Avrupa Birliği nedir? Avrupa Birliğinde bugün oniki ülkenin bütün sınırları birleştirilmiştir, bir kapıdan girdiniz mi her tarafa gidebilirsiniz. Size ne kimlik sorarlar, ne malınızın gümrüğünü sorarlar. Oniki ülkede dolaşabilirsiniz.

Biz Anavatanımıza o rahatlıkla giremiyoruz.

MUSTAFA ADAOĞLU (Gazi Mağusa) (Yerinden) - E, enginarı götüremeyiz Ankara'ya.

SALİH COŞAR (Devamla) - Evet, enginarı götürüp, İstanbul halinde, Ankara halinde satamazsınız. Veya burdan benim kamyonum gidip Mersin'den bir mal alıp Kastamonu'ya götüremez. Niçin götüremez? Niçin bu entegrasyonu biz sağlayamayalım? İşte biz bu entegrasyonu sağlayamazsak, bu ülkede bu sıkıntıları çekmeye devam edeceğiz muhterem arkadaşlar. 60 Milyonluk pazar bizim önümüzdedir. 60 Milyonluk pazar. Hiç korkmaya gerek yoktur. Kıbrıs Türkü akıllıdır, zekidir, çalışkandır, üreticidir rahatlıkla bu piyasaya girebilir ve başarabilir. Bu mümkündür ve bunu yapabilir. Bizim bu kapıları açmamız gerekir ve korkmamamız gerekir. Her nedense korkuyoruz. Korkuyoruz. Gümrüklerle kendimizi sınırlamaya çalışıyoruz. Bu politika yanlıştır. 60 Milyonluk Türkiye ile entegre olmaktan başka çıkar hiçbir yol yoktur arkadaşlar. Ben soruyorum? İstedığımız kadar teşvik verelim, malı istediğimiz kadar üretelim. İşte narenciye üretiyoruz, patates üretiyoruz. Avrupa'ya satmaya çalışalım. Doğu ülkelerine satmaya çalışalım. Ama satamazsak kime satacağız? Niçin 60 Milyonluk Türkiye'de pazarlamayalım? Arkadaşlar; bizim bu ülkede yıllara bakınız. Hiçbir zaman süt kurumunun aldığı süt miktarı yılda 20 Bin tonu geçmemiştir. Bu ülkede biraz turizm olsa zaten süt kıtlığı olacak. Zaten vardır da. O da tabii düzenleyemediğimiz için var. Biraz turizm olsa yetmeyecek. Bizim üretim artığımız nedir? Fazla birşey değildir. Ama bu ülkede imalat sanyinin süratle gelişmesi gerekir, hizmet sektörünün süratle gelişmesi gerekir.

Bu sektörlerin gelişmesi ile ortaya çıkacak hizmet üretiminin, bilgi üretiminin, imalat sanayiden çıkacak mal üretiminin satılacağı, yoğaldılayıcı yer, 60 Milyonluk Anavatandır. 60 Milyonluk Anavatanda bizim ürettiğimiz hiçbir kıymet harbiyesi de yoktur miktar olarak yani, değer olarak. Fevkalade düşüktür. Bu kapıların bize açılması gerekir, siyasi irade bunu hedef almalıdır ve mutlaka ve mutlaka bu kapıları açtırmalıdır.

Bir noktaya daha değinmek istiyorum ve sözlerimi bağlayacağım. Sizi daha fazla tutmak istemiyorum. Arkadaşlar; bütçeye bakarsanız, bütçede otonom yatırımlar diye bir sayfa var. O sayfada Türkiye'nin bu ülkede yapacağı yatırımlar var. O yatırımlara bakarsanız, otonom yatırımlara, daha çok ne görürsünüz? Göletleri görürsünüz, orman yatırımını görürsünüz, yollar var. Daha çok alt yapı ile ilgili yatırımlardır. Peki, bu yatırımlar yapılmasın mı? Yapılsın. Ama bu ülkenin bugün sıkıntısı nerededir? Sıkıntısı nerededir bu ülkenin? Bu ülkenin sıkıntısı, bu otonom yatırımlarda mıdır, başka birşey de midir? Ona bakalım. Bana göre önceliğe bakarsanız, bugün bu ülkedeki sıkıntı üretimin artırılmasıdır. İmalat sanayide üretim artırılmalıdır. Turizmde hizmet arzı artırılmalıdır, yatak sayısı artırılmalıdır. Eğitim, bilhassa yüksek öğretim. Burda imkanların artması gerekir.

Demek ki, artması gereken sektörler bunlar değil. Bunlar değildir. Peki, bunları bizim yapma olanağımız var mı? Zor. Niçin zor? Biraz evvel uzun uzun arkadaşlar anlattı, ben girmem o konulara. İşte devlet büyüktür, eskiden yaptığımız Emeklilik Yasaları var, şu yasalar var, bu yasalar var. Yani bizim havuza gerçekten birçok şey akıyor, ama havuzdan çıkan boru büyük. İçine düşen delikten çıkıyor, çıkış borusundan boşalıyor, havuzda hiçbir şey kalmıyor. Havuzda birşey kalmıyor ki, yatırım yapalım. Havuzda birşey kalmıyor ki, bu sektörlerle teşvik verelim. Üretimi teşvik edelim. Ben size bir rakam vereyim, çok enteresandır. 1994'de, arkadaşlar; 1994'de bu memlekette bir Kalkınma Bankası kurduk. Kalkınma Bankası, her şeyi teşvik etmesi lazım. Bütün yatırımları, her türlü yatırımı teşvik edecek. Bu Kalkınma Bankasından 1994'de Türk Lirası ve Sterlin olarak yapılan, verilen kredi, devralanları saymıyorum, verilen kredi, taze para olarak verilen 10 Milyardır. Yuvarlak konuşuyorum.

- 1742 -

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI ONUR BORMAN (Yerinden) - 48.

SALİH COŞAR (Devamla) - Efendim?...

ONUR BORMAN (Yerinden) (Devamla) - 48.

SALİH COŞAR (Devamla) - Hayır, devralanları söylemiyorum. Fiilen bize biraz evvel dağıttınız Sayın Bakan, biraz evvel dağıttınız, biraz evvel dağıtılan dosyada vardır. 10 Milyarın altındadır. 60 Bin kusur sterlin verilmiştir fiilen. Bir 6 Milyar kusur da öyle verilmiştir. Toplasanız 10 Milyardır. Çalışmalar devam ediyor, imkanlarınız devam ediyor, belki vereceksiniz. Ama ben teşhis koymaya çalışıyorum. Ha, sizde vardı da, vermediniz, onu da söylemiyorum. Öyle birşey söylemiyorum. Neyi anlatmaya çalışıyorum? Bu ülkeye teşhis koymamız lazımdır.

Teşhis üretimi artırmaktır. Üretimi artırmanın yolu teşviktir. Kalkınmakta olan bir ülkede üretimi teşvik edeceksiniz. Ticari faizle para alınarak bu ülkede yatırım yapılamaz. Kim yaptıysa iflâs etmiştir. Kim yaptıysa müessesesine haciz gelmiştir, haciz gelmeye devam edecektir. Bu mümkün değildir. Siz para borçlanacaksınız, yatırıma başlayacaksınız, zaten fabrikanız, oteliniz en az iki senede ayağa kalkacak. İki sene siz faiz ödemeye başlayacaksınız. Öz kaynağınız olsa da, %50 oranında öz kaynağınız olsa da, %60 oranında öz kaynağınız olsa da geri kalan borçlanma sizi perişan eder. Bunu yapamazsınız. Nitekim bu ülkede yapılamamıştır bugüne kadar. Niçin yapılamamıştır. Yağımız azdır arkadaşlar. Yağımız az. Az yağda kavrulamayız. Bu yağı bulmak zordur. Dünyada halbuki para çok, biraz evvel söyledim. Kasalar para dolu, verecek yer bulamıyorlar ama bize vermiyorlar. Bize niçin vermiyorlar. Bizi siyasi bakımdan tanımadıkları için vermiyorlar. Onun için çare Anavatan bize bu konuda da elini uzatacak. Teşvik verebilmemiz için bize yatırım kredisi olarak kullanabileceğimiz, bağışlasın demiyorum, bağışlasın demiyorum, bize makul fiyatta efendime söyleyim, uzun vadede verecektir. Bunu vermenin yolu da gene dön dolaş nereye geliyor, entegrasyona geliyor. Bugün Türkiye'de Güneyde yatak sayısı son birkaç yılda fırlamıştır. Yüz binler, beşyüz binler, altıyüz binlere fırlamıştır Türkiye'de. Nasıl fırlamıştır? Teşvik verilmiştir. Türkiye'de özel hastaneler gelişmiştir. Nasıl gelişmiştir? Teşvik verilmiştir. E diyeceksiniz ki tamam, Kıbrıs'ta bunlar, niye siz vermiyorsunuz? Yağımız az. Yağımız az. Onun için mutlaka ve mutlaka teşvikleri artırmak için bu ülke finansman sorununu çözmelidir. Finansman sorununu dünyadan çözebilirsek uğraşacağız, çöze mezsek çözeceğimiz kapı Anavatan Türkiye'dir.

Çok teşekkür ederim, saygılar sunarım muhterem arkadaşlar.

BAŞKAN- Teşekür ederim Sayın Coşar.

Sayın milletvekilleri; söz sırası şimdi Cumhuriyetçi Türk Partisi milletvekili Sayın Salih Usar'da.

SESLER- Salonda yok efendim.

BAŞKAN- Sayın Usar; salonda yok.

SESLER- Burdadır, geldi.

SALİH USAR (Girne)(Yerinden)- Geri çektim Sayın Başkan, konuşmayacağım.

BAŞKAN- Konuşmuyorsunuz.

Söz istemini Sayın Usar geriye çekmiştir. Başka söz isteyen var mı?...

Sayın milletvekilleri; başka söz isteyen olmadığına göre bu aşamada Rapor ve Tasarının bütünü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Tasarının madde madde görüşülmesine geçilmeden önce nisap kontrolü var mı?... Kontrol edelim lütfen.

BAŞBAKAN HAKKI ATUN (Yerinden)- Evet, ad okunarak yoklama yapılsın.

(Ad okunarak yoklama yapıldı.)

KÂTİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

Sayın milletvekilleri; tasarının madde madde görüşülmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

MEHMET CİVA (Lefkoşa) (Yerinden) - Kaç kişi red oyu verdi?...

BAŞKAN - Üç kişi.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Sayın Başkan, sizin oyunuz? Sizin oyunuz Sayın Başkan?

BAŞKAN - Benim oyum reddir.

Tasarının 1'inci maddesini okuyunuz lütfen.

KÂTİP -

1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi
aşağıdaki Yasayı yapar:

Kısa İsim 1. Bu Yasa, 1995 Mali Yılı Bütçe Yasası olarak isimlendirilir.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; 1'inci madde üzerinde söz isteyen var mı?...Yok. 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?...Kabul etmeyenler?...Çekimser?...Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

- 1746 -

Sayın milletvekilleri; günlük program gereğince grŖmeler sona ermiŖtir. Program gereğince yarın BaŖkanlık sunuŖlarından sonra, Program 01. Cumhurbaşkanlığı Bütçesi, Program 02. Cumhuriyet Meclisi Bütçesi, Program 16. SayıŖtay BaŖkanlıęı Bütçesi grŖlecektir.

BirleŖimi burada kapatıyorum. TeŖekkr ederim.

KapanıŖ Saati:20.20

DÖNEM : III

YIL : 2

CUMHURİYET MECLİSİ
GÜNDEMİ
16'ncı Birleşim
12 Aralık 1994, Pazartesi
Saat: 10.00

GÜNDEM:

I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI.

II. ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER:

(1) 1995 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısının görüşülmesi:

(1) Tasarıya ilişkin Komite Raporunun okunması.

(2) Rapor ve Tasarının bütünü üzerindeki görüşmelere,
Ekonomi ve Maliye Bakanının sunuş konuşması ile
başlanması.

(3) Rapor ve Tasarının bütünü üzerindeki görüşmelerin
tamamlanması ve Tasarının madde madde görüşülmesine
başlanması.